

הראל גמל והשתלמות בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2013

הראל גמל והשתלמות בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2013

תאור עסקי החברה 1 פרק

דוח הדירקטוריון 2 פרק

דוחות כספיים 3 פרק

ביטוח ופיננסים

בשביל השקט הנפשי שלך |

הראל גמל והשתלמות בע"מ

פרק 1

תיאור עסקי החברה

תיאור עסקי החברה

- חלק זה כולל את תיאור עסקי החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2013 ואת השינויים שחלו בעסקי החברה בשנת 2013. הדוח נערך בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, מיום 21 בדצמבר 2005. למעט אם צוין אחרת, המידע הכלול בדוח זה נכון ליום 31 בדצמבר 2013.
- פרק זה מהווה חלק בלתי נפרד של הדוח התקופתי ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.
- פרק זה בדוח התקופתי, העוסק בתיאור החברה, התפתחותה, עסקיה ותחומי פעילותה, כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה / הקבוצה מעריכה"; "החברה/הקבוצה סבורה"; "צפוי/ה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב. החברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה ככל שמידע נוסף או שונה בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.
- להסרת ספק מובהר, כי התיאור המובא בדוח לגבי תנאי מוצרי הגמל השונים הינו תיאור תמציתי לצרכי הדוח בלבד, וכי תנאיהם המחייבים הם כנקבע בחוק קופות גמל, בתקנות קופות גמל ובתקנוני קופות הגמל.

<u>עמוד</u>	<u>הנושא</u> <u>הגדרות</u>
	1. פרק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
1-5	1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
1-5	1.1.1 תרשים מבנה האחזקות של החברה
1-6	1.1.2 שנת התאגדות החברה וצורת ההתאגדות
1-6	1.1.3 אופיו ותוצאותיו של שינוי מבני או רכישה מהותיים
1-6	1.1.4 שינויים בשנת הדוח
1-10	1.1.5 שינויים לאחר תקופת הדוח
1-10	1.1.6 רשימת החברות המהוות צדדים קשורים לחברה
1-14	1.1.7 תחומי פעילות
1-15	1.1.8 השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה
1-15	1.1.9 חלוקת דיבידנדים
	2. פרק ב' - מידע אחר
1-16	2.1 מידע כספי לגבי תחומי פעילות החברה
1-17	2.2 סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה
	3. פרק ג' - תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה
1-23	3.1 קופות גמל לא משלמות לקצבה, לתגמולים ואישיות לפיצויים
1-23	3.1.1 מידע כללי על תחום הפעילות
1-27	3.1.2 מוצרים ושירותים
1-28	3.1.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים
1-28	3.1.4 מוצרים חדשים
1-28	3.1.5 עמיתים
1-30	3.1.6 ערוצי הפצה
1-30	3.2 קרנות השתלמות
1-30	3.2.1 מידע כללי
1-32	3.2.2 מוצרים ושירותים
1-33	3.2.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים
1-33	3.2.4 מוצרים חדשים
1-33	3.2.5 עמיתים
1-34	3.2.6 ערוצי הפצה
1-35	3.3 קופות גמל מרכזיות לפיצויים
1-35	3.3.1 מידע כללי על תחום הפעילות
1-38	3.3.2 מוצרים ושירותים
1-38	3.3.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים
1-38	3.3.4 מוצרים חדשים
1-38	3.3.5 עמיתים
1-40	3.3.6 ערוצי הפצה
1-40	3.4 קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית
1-40	3.4.1 מידע כללי על תחום הפעילות

		<u>הנושא</u>
1-41	מבנה ניהול ההשקעות של תחום הפעילות	3.4.2
1-41	מוצרים ושירותים	3.4.3
1-42	פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים	3.4.4
1-42	מוצרים חדשים	3.4.5
1-42	עמיתים	3.4.6
1-42	ערוצי הפצה	3.4.7
4. פרק ד' – עניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה		
1-43	מידע כללי נוסף	4.1
1-43	שינויים בהיקף הפעילות ורווחיות החברה	4.1.1
1-43	שינויים טכנולוגיים	4.1.2
1-43	גורמי ההצלחה הקריטיים והשינויים החלים בהם	4.1.3
1-44	חסמי הכניסה והיציאה העיקריים	4.1.4
1-44	השקעות	4.1.5
1-46	שיווק והפצה	4.2
1-47	תחרות	4.3
1-48	עונתיות	4.4
1-49	רכוש קבוע ומתקנים	4.5
1-49	נכסים לא מוחשיים	4.6
1-49	הון אנושי	4.7
1-53	ספקים ונותני שירותים	4.8
1-54	השקעות	4.9
1-54	מימון	4.10
1-54	מיסוי	4.11
1-55	מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה	4.12
1-67	רישיונות והיתרים	4.13
1-67	כיסוי ביטוחי	4.14
1-68	הון עצמי מזערי	4.15
1-68	תקינה ובקרה	4.16
1-68	הסכמים מהותיים	4.17
1-68	הסכמי שיתוף פעולה	4.18
1-68	הליכים משפטיים	4.19
1-68	דיון בגורמי סיכון	4.20
1-72	יעדים ואסטרטגיה עסקית	4.21

הגדרות

לנוחיות הקורא מובאים להלן המונחים או הקיצורים הבאים, להם בפרק זה המשמעות המובאת לצידם, אלא אם כן נאמר אחרת.	
מבטח או חברה מנהלת.	"גוף מוסדי"
הסכומים שמפקיד עמית (או שמופקדים עבורו) בקופת גמל.	"דמי גמולים"
הראל גמל והשתלמות בע"מ או הראל גמל.	"החברה"
המפקח על הביטוח כמשמעותו בחוק הפיקוח, או הממונה כמשמעותו בחוק קופות הגמל, לפי העניין.	"המפקח או הממונה"
הראל חברה לביטוח בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות והחברה האם של החברה.	"הראל ביטוח"
הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.	"הראל השקעות"
הראל השקעות והחברות המוחזקות על ידה.	"הקבוצה"
חוק החברות, התשנ"ט - 1999.	"חוק החברות"
חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, שיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה - 1995.	"חוק ייעוץ השקעות"
חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה - 2005.	"חוק ועדת בכר"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה - 2005.	"חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981.	"חוק הפיקוח"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005.	"חוק קופות גמל"
חברה שעיסוקה ניהול קופות גמל ואשר קיבלה רישיון לכך מאת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בהתאם לסעיף 4 לחוק קופות גמל. כמשמעותו בחוק ייעוץ השקעות (ניירות ערך, מוצרים מובנים ויחידות השתתפות בקרנות נאמנות).	"חברה מנהלת"
כמשמעותו בחוק ייעוץ ושיווק פנסיוני (קופות גמל, קרנות פנסיה, קרן השתלמות, פוליסות ביטוח שהינן קופות גמל להון או לקיצבה, תכניות ביטוח מפני סיכון מוות או אובדן כושר עבודה הכלולה בתכניות דלעיל או נמכרות אגב אחת מהן).	"מוצר פנסיוני"
נכסים הכוללים את נכסי קופות הגמל וקרנות הפנסיה, למעט קרנות ותיקות, נכסים המוחזקים על-ידי מבטח לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה בביטוח חיים, נכסים המוחזקים על-ידי מבטח לכיסוי התחייבויותיהם לפי תכניות ביטוח חיים המעניקות למבוטח תשואה מובטחת ושהמבטח אינו זכאי בשל הכספים המופקדים בהם או בשל חלק מהם לאגרות חוב מיועדות.	"נכסי החיסכון לטווח ארוך"
הראל עתידית קופות גמל בע"מ. חברה בשליטה מלאה, בעקיפין, של הראל ביטוח.	"הראל עתידית גמל"
פקודת מס הכנסה [נוסח חדש].	"פקודת מס הכנסה"
קופת גמל כמשמעותה בחוק קופות גמל שאינה קרן פנסיה.	"קופת גמל"
קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ. חברה בשליטה מלאה של הראל ביטוח.	"קחצ"ק"
תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד - 1964.	"תקנות קופות הגמל"

1.1.2 שנת התאגדות החברה וצורת ההתאגדות

החברה הינה חברה שאושרה כחברה מנהלת של קופות גמל, על ידי המפקח.

החברה התאגדה ביום 14 בספטמבר 1995, כחברה פרטית בישראל, בהתאם לפקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, בשם אייל גמל בע"מ. ביום 11 באפריל 1999 שינתה החברה את שמה ל"הראל גמל בע"מ". ביום 15 במאי 2011 שינתה החברה את שמה לשמה הנוכחי.

לחברה אין חברות מוחזקות.

החברה הינה חברה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות.

1.1.3 אופיו ותוצאותיו של שינוי מבני או רכישה מהותיים

ביום 27 בדצמבר 2006 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל ביטוח מבנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי") ולאומי שירותי שוק ההון בע"מ (לשעבר: לאומי גמל) בע"מ תמורת סך של 575 מיליון ש"ח, את הפעילות של 5 קופות גמל (ביניהן קופת גמל מסלולית) שהעיקריות שבהן הינן קופות הגמל עצמה ותעוז (להלן: "קופות לאומי"). במסגרת ההסכם התחייבה הראל ביטוח, כי ניהול קופות הגמל על-פי חוק קופות גמל, יועבר בד בבד עם השלמת העסקה לחברה מנהלת, כמשמעות מונח זה בחוק קופות גמל, וכי החברה תהיה החברה המנהלת שתבצע עבור הראל ביטוח את ניהול קופות הגמל.

במועד השלמת רכישת קופות לאומי נחתם הסכם הפצה בין בנק לאומי לבין החברה.

במועד השלמת רכישת קופות לאומי על ידי הראל ביטוח נכנס לתוקף הסכם בין הראל ביטוח לבין לאומי שירותי שוק ההון בע"מ, לפיו מעניקה לאומי שירותי שוק ההון בע"מ שירותי תפעול עבור קופות לאומי.

ביום 23 בינואר 2007 נחתם הסכם בין הראל ביטוח (כבעלים של קופות לאומי) לבין החברה, בקשר עם ניהולן של קופות לאומי עבור הראל ביטוח. בהתאם להוראות ההסכם, החברה אחראית כלפי העמיתים בקופות לאומי וכלפי הראל ביטוח לקיום כל הוראות הדין הנוגעות לניהול קופות גמל וקיום כל ההתחייבויות המוטלות על חברה מנהלת כלפי עמיתים בקופות גמל. בהסכם נקבע כי הראל ביטוח רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש בת 45 ימים, ואילו החברה רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש 180 ימים. בהתאם להוראות ההסכם, החברה תגבה מאת עמיתי הקופות את דמי הניהול ותעבירם להראל ביטוח לאחר תשלום, מתוך דמי הניהול שיגבו על ידה כאמור, של עמלות ההפצה והעמלות למשווקים פנסיונים. עבור ביצוע ניהול קופות לאומי עבור הראל ביטוח, תהיה זכאית החברה להחזר הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול קופות לאומי בתוספת 2%.

1.1.4 שינויים בשנת הדוח**1.1.4.1 מיזוגי קופות והסבת הקופות שנוהלו בבנק פועלים**

לצורך עמידה בהוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופת גמל אחת), התשע"ב - 2012, החל מ-1 ביולי 2013 מוזגו הקופות שתופעלו בבנק הפועלים לתוך קופות המתופעלות בבנק לאומי בהתאם לפירוט בסעיף 1.1.4.2 להלן. הקופות מוזגו כמסלולי השקעה בקופות קיימות המתופעלות בבנק לאומי. אגב תהליך המיזוג האמור בוצעה הסבת נתוני הקופות המתמוזגות מהמערכות המתפעלות בבנק הפועלים למערכות המתפעלות בבנק לאומי. לעניין מערכות המיכון התומכות ראה סעיף 4.6 נכסים לא מוחשיים.

1.1.4.2 מיזוגים בשנת הדוח

הראל גילעד גמל ניב - בהתאם להסכם בין הראל ביטוח לחברה, שימשה החברה עד ליום 30 ביוני 2013 כחברה המנהלת של קופת הגמל הראל ניב. במסגרת בקשות, שהוגשו ביום 14 באפריל 2013, להעברת ניהול מרצון ומיזוג, אשר אושרו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה") ביום 18 ביוני 2013, עברה קופת הגמל ביום 1 ביולי 2013, לניהולה של החברה המנהלת הראל עתידית קופות גמל בע"מ ומוזגה לתוך קופת הגמל הראל גילעד גמל. במסגרת תיקון תקנון קופת הגמל הראל גילעד גמל אשר בוצע בחודש יולי 2013, שונה שם המסלול ל- "הראל גילעד גמל ניב (עד 10% מניות)".

הראל השתלמות ניבה - ביום 13 בינואר 2013 הוגשה בקשה לאישור ביצוע מיזוג טכני של קרן ההשתלמות הראל השתלמות ניבה (להלן: "הראל ניבה") לתוך קרן ההשתלמות הראל השתלמות, כמסלול השקעה נפרד. ביום 20 בפברואר 2013 אושר המיזוג על ידי הממונה והוא נכנס לתוקפו ביום 1 ביולי 2013. לאור שינויים בתקנון קרן ההשתלמות לתוכה מוזגה הקרן כמסלול השקעה, אשר נכנסו לתוקפם בחודש יולי, שונה שמו של מסלול ההשקעה ל"הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות)".

המיזוג והעברת הניהול האמורים התבקשו, בין היתר, לשם עמידה בהוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופת גמל אחת), התשע"ב - 2012. במסגרת התקנות נקבע, כי חברה מנהלת שניהלה מספר קופות גמל באמצעות גופים מתפעלים אחדים תהא רשאית להמשיך ולנהל, באמצעות כל אחד מהגופים המתפעלים, קופת גמל אחת מכל סוג עד ליום 1 בינואר 2014.

1.1.4.3 שינויים בתקנונים:

בחודש ינואר 2013 הותאם תקנון "הראל עצמה תעוז" לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), תשע"ב-2012 במסגרתן שונה הרכב ושיעור דמי הניהול שרשאית חברה מנהלת לגבות לעניין זה ראה סעיף 0). בחודש יולי 2013 אושרו שינויים נוספים, אשר במסגרתם: שונו שמות וחלק מהרכבי ממסלולי ההשקעה בקרן ובנוסף מסלול ההשקעה "הראל עצמה תעוז" הוגדר כמסלול ברירת המחדל.

בחודש יולי 2013 אושרו שינויים בתקנון קרן ההשתלמות "הראל השתלמות" אשר במסגרתם: שונה שם הקופה לשם "הראל השתלמות", שונו שמות מסלולי ההשקעה בקופה ומסלול "הראל השתלמות כללי" הוגדר כמסלול ברירת המחדל.

1.1.4.4 **הארכת הסכם משנת 2007 בין הראל עתידית והראל גמל והשתלמות:** לשם ניצול של "יתרון לגודל" וחסכון בעלויות תפעול שוטף, לחברה הסכם עם הראל עתידית בדבר קבלת שירותי תפעול וניהול מאת החברה. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה החברה להראל עתידית, תוך שהראל עתידית מנצלת את היתרון לגודל של החברה ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול. בהתאם להוראות הסכם זה, הראל עתידית משלמת לחברה דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת הראל עתידית מקופות הגמל שבניהולה. התמורה דלעיל כוללת תשלום עבור שירותים שונים שרוכשת החברה עבור הקופות שמנוהלות על ידה והראל עתידית לא תחויב בתשלום נוסף בקשר עם השירותים כאמור. כמו כן, בהתאם להסכם שבין החברה להראל עתידית, המחנתה הראל עתידית לחברה את זכאותה לקבלת דמי ניהול מאת הראל ביטוח בגין קופות גמל שהינן בבעלות הראל ביטוח ומנוהלות בידי הראל עתידית. ביום 27 באוקטובר 2008 נחתמה תוספת להסכם זה, אשר במסגרתה הוארך תוקפו כך שתוקפו יוארך באופן אוטומטי לתקופות נוספות של שנה אלא אם תינתן על ידי אחד הצדדים הודעה בדבר אי חידושו. ביום 20 בנובמבר 2013 נחתמה תוספת שנייה להסכם אשר במסגרתה בוטלה החל ממועד החתימה התוספת הראשונה, וההסכם יוארך לתקופות של 3 שנים בכל פעם אלא אם תינתן על ידי אחד מהצדדים הודעה בדבר אי חידושו, והתמורה עבור ההסכם תועבר אחת לרבעון ולא אחת לחודש. ההסכם אושר בועדת הביקורת של החברה ביום 18 בנובמבר 2013 ובדירקטוריון החברה ביום 20 בנובמבר 2013.

1.1.4.5 **הארכת הסכם שירותי תפעול וניהול בין קחצ"ק והראל גמל והשתלמות:** לשם ניצול של "יתרון לגודל" וחסכון בעלויות תפעול שוטף, לקחצ"ק הסכם עם החברה בדבר קבלת שירותי תפעול וניהול מאת החברה. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה החברה לקחצ"ק, תוך שקחצ"ק מנצלת את היתרון לגודל של החברה ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול. בהתאם להוראות הסכם זה, קחצ"ק משלמת לחברה דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת קחצ"ק מקרן ההשתלמות שבניהולה. התמורה דלעיל כוללת תשלום עבור שירותים שונים שרוכשת החברה עבור הקופות שמנוהלות על ידה וקחצ"ק לא תחויב בתשלום נוסף בקשר עם השירותים כאמור. ביום 20 בנובמבר 2013 נחתמה תוספת להסכם אשר במסגרתה ההסכם יוארך באופן אוטומטי לתקופה של 3 שנים אלא אם תינתן על ידי אחד מהצדדים הודעה בדבר אי חידושו, והתמורה עבור ההסכם תועבר אחת לרבעון ולא אחת לחודש. ההסכם אושר בועדת הביקורת של החברה ביום 18 בנובמבר 2013 ובדירקטוריון החברה ביום 20 בנובמבר 2013.

1.1.4.6 **פוליסת ביטוח חיים קבוצתית לעמיתי קרן ההשתלמות הראל השתלמות**

בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל), התשע"ג-2013 ולאחר שביצעה הליך כנדרש בתקנות התקשרה החברה עם הראל ביטוח בפוליסה קבוצתית הכוללת ביטוח למקרה מוות על סכום של 120,000 ש"ח לעמיתי קרן ההשתלמות. בהתאם לתנאי הביטוח זכאים עמיתי קרנות ההשתלמות המנוהלות בחברה, בעלי צבירה מינימאלית של 10,000 ש"ח בקרן ההשתלמות, או הפקדה חודשית שוטפת של 500 ש"ח לפחות, ובכפוף למילוי הצהרת בריאות ואישורה על ידי החברה להצטרף לביטוח הקבוצתי.

- 1.1.4.7 **התקשרות בעסקה לרכישת מחצית הזכויות בנדל"ן ברעננה** - ביום 21 בינואר 2013 התקשרו החברות הבנות בהראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ, ביניהן החברה, שהינן גופים מוסדיים (להלן: "החברות הבנות") בהסכם עם רבוע כחול נדל"ן ("רבוע כחול") בקשר עם רכישת מחצית מזכויות רבוע נדל"ן במקרקעין, בשטח של כ- 11 דונם הידועים כחלק מחלקה 4 בגוש 7657, והמצויים באזור התעשייה הצפוני של רעננה ("המקרקעין"). בכוונת החברות הבנות ורבוע נדל"ן להקים על המקרקעין מבנה משרדים ("משרדים"), אשר מושכר מראש, בכפוף להשלמת בניית המשרדים, לצד ג' לתקופה של 10 שנים עם אופציה לחמש שנים נוספות. במסגרת העסקה נחתם בין הצדדים הסכם מכר, לפיו החברות הבנות רוכשות מאת רבוע נדל"ן 50% מהזכויות במקרקעין, וכן הסכם שיתוף במסגרתו הוסדרו יחסי הצדדים כבעלים במשותף במקרקעין, ובכלל כך את נשיאת הצדדים בעלויות תכנונו, הקמתו, שיווקו, ניהולו ותפעולו של המשרדים בחלקים שווים ביניהם. המשרדים יכללו שטחים להשכרה בהיקף של כ- 25,500 מ"ר על פני 16 קומות מעל קומת קרקע, וכן 868 מקומות חניה. במקרקעין זכויות בניה נוספות על פי תב"ע בתוקף, שלא ינוצלו בשלב ראשון. העסקה לא צפויה להשפיע באופן מהותי על תוצאות הפעילות של החברה.
- 1.1.4.8 **עסקה לרכישת בניין משרדים במיניאפוליס, מניסוטה** - ביום 5 באפריל 2013, החברות הבנות בהראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ, ביניהן החברה, שהינן גופים מוסדיים (להלן: "החברות הבנות") התקשרו בהסכם עם משקיע מוסדי ישראלי ומשקיע אמריקאי לרכישת בניין משרדים, המסווג כבניין Class A+, הכולל 51 קומות וכ- 130 אלף מ"ר שטחים להשכרה (כ- 94% כבר מאוכלסים) הנמצא במרכז העיר מיניאפוליס במדינת מיניסוטה, ארה"ב ("הנכס"). רכישת הזכויות בוצעה באמצעות הקמת שותפות בו מחזיקה החברה ב- 49% מן הזכויות, המשקיע המוסדי הנוסף ב- 25% והמשקיע האמריקאי ב- 26%. אשר לאור מומחיותו ינהל את הנכס. סכום התמורה הכולל הינה כ- 277 מיליון דולר. הרכישה תמומן על ידי הון השותפים וחוב בנקאי שיועמד על ידי מוסד פיננסי אמריקאי, כאשר סך מרכיב ההון על ידי כלל השותפים בנכס יעמוד על כ- 94 מיליון דולר. היקף ההשקעה הכולל של החברות הבנות צפוי להסתכם לסכום של כ- 46 מיליון דולר. העסקה לא צפויה להשפיע באופן מהותי על תוצאות הפעילות של החברה.
- 1.1.4.9 **כביש חוצה ישראל** - שותפות ייעודית, ת.ש.י דרכים שותפות מוגבלת (להלן: "תש"י") אשר הוקמה על ידי קרן תשתיות ישראל (להלן: "קרן תשתיות") ואשר רכשה בסוף שנת 2010 50% ממניות חברת דרך ארץ הייוויז (1997) בע"מ (25.5% בדילול מלא), בעלת הזיכיון בכביש חוצה ישראל (להלן: "דרך ארץ"), התקשרה ביום 23 בדצמבר 2012 בהסכם מתוקן עם חברת שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שוי"ב") לרכישת החזקותיה של שוי"ב בדרך ארץ, לרבות בהלוואות הבעלים שהעמידה שוי"ב לדרך ארץ (להלן: "העסקה"). לאחת שהתקיימו התנאים המתלים להשלמת העסקה, ובהם קבלת הסכמת המדינה וקבלת הסכמת הגורמים המממנים של דרך ארץ, הושלמה העסקה ביום 4 ביולי 2013 ותש"י רכשה משוי"ב את מלוא החזקותיה בדרך ארץ (25.5% בדילול מלא). במסגרת העסקה השקיעו החברות הבנות בהראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ, ביניהן החברה, שהינן גופים מוסדיים (להלן: "החברות הבנות"), השקעה נוספת בתש"י, בסך של כ- 350 מיליון ש"ח, וזאת לצד השקעות נוספות על ידי שותפים מוגבלים אחרים בתש"י, כל אחד על פי חלקו בתש"י. לאחר השלמת העסקה, החברות הבנות מחזיקות כשותף מוגבל במישרין בכ- 46% מהזכויות בתש"י. לעסקה לא הייתה השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של החברה.

1.1.4.10 עסקה לרכישת נכס מקרקעין בפאריז, צרפת- ביום 23 באוקטובר 2013 התקשרו החברות הבנות בהראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ, ביניהן החברה, שהינן גופים מוסדיים (להלן: "החברות הבנות"), בהסכם עם שותפים זרים ("שותפות") לפיו ירכשו הצדדים (בעקיפין, באמצעות תאגידים זרים), נכס מקרקעין בפאריז, צרפת ("הנכס"). הנכס שנרכש ממוקם בשדרת שאנו אליזה בפאריז והוא כולל כ- 3,500 מ"ר שטח המשמש למסחר, כ- 5,100 מ"ר המשמשים כמשרדים וכ- 1,600 מ"ר שטחי מגורים. שיעור התפוסה הנוכחי בנכס עומד על 100%. חלקן של החברות הבנות בשותפות (ובעקיפין בנכס) הינו 39%. שאר הזכויות בשותפות (ובעקיפין בנכס) יוחזקו על ידי השותפים הזרים, אשר גם אחראים על ניהול הנכס. הנכס נרכש עבור סך של כ- 240 מיליוני אירו (לא כולל הוצאות נלוות). הרכישה תמומן על ידי הון הצדדים וחוב בנקאי שיועמד על ידי מוסד פיננסי, כאשר סך מרכיב ההון על ידי כלל השותפים בנכס יעמוד על כ- 73 מיליוני אירו. העסקה לא צפויה להשפיע באופן מהותי על תוצאות הפעילות של החברה.

1.1.5 שינויים לאחר תקופת הדוח

לא היו שינויים לאחר תקופת הדוח.

1.1.6 להלן רשימת החברות המהוות צדדים קשורים לחברה:

הראל השקעות וחברות המצויות בשליטתה הינן צדדים קשורים לחברה. להלן פירוט הצדדים הקשורים לחברה נכון למועד פרסום הדוח:

מס"ד	שם החברה	מס' חברה / שותפות	שיעור החזקה (במישרין או בעקיפין) ע"י הראל השקעות	הערות
1.	הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ	52-003398-6		
2.	הראל חברה לביטוח בע"מ	52-000407-8	100%	
3.	הראל פיננסיים אחזקות בע"מ	51-075057-3	100%	
חברות שמוחזקות במישרין או בעקיפין ע"י הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (בעלת השליטה המלאה בהראל ביטוח, הראל גמל, עתידית גמל, הראל פנסיה ומנוף פנסיה)				
4.	אזו-ריט בילו סנטר בע"מ	51-373048-1	28%	
5.	אי בי סי אוטומטיב בע"מ	51-255379-3	50%	
6.	אי.אם.אי- עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ	51-231050-9	100%	
7.	איידקס און-ליין (1999) בע"מ (בפירוק מרצון)	51-284795-5	100%	(*)
8.	איידקס אחזקות בע"מ	51-294795-3	100%	(*)
9.	איידקס בורסת הנגזרות הישראלית בע"מ	51-284714-6	100%	(*)
10.	אייל ניירות ערך (יעוץ) בע"מ	51-138282-2	100%	(*)
11.	אלדן פיתוח מפעלי תיירות בע"מ	51-063335-7	25%	
12.	אן.טי.אס.סי. בע"מ	51-101450-8	100%	(*)
13.	אסיסטנס (ישראל) ה.ה. בע"מ	51-218896-2	100%	(*)
14.	בית ישראל לנאמנות בע"מ	52-003291-3	100%	(*)
15.	בית ציון הפעלה וניהול בע"מ	51-170718-4	50%	(*)
16.	ב.ס.ס.ח. - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ	52-004402-5	50%	
17.	בר תואי חברה לנכסים בע"מ	51-095380-5	100%	
18.	גוונים מכשירים פיננסיים 2000 בע"מ (בפירוק מרצון)	51-292343-4	100%	(*)
19.	גוונים נגזרות פיננסיות ייעוץ (1998) בע"מ (בפירוק מרצון)	51-269062-9	100%	(*)

מס"ד	שם החברה	מס' חברה / שותפות	שיעור החזקה (במישרין או בעקיפין) ע"י הראל השקעות	הערות
20.	גוונים נגזרות פיננסיות בע"מ (בפירוק מרצון)	51-254282-0	100%	(*)
21.	גוונים פיננסופיה (1999) בע"מ (בפירוק מרצון)	51-281660-4	100%	(*)
22.	גינ שמאים בע"מ	51-097941-2	100%	(*)
23.	גמלא-הראל נדל"ן למגורים בע"מ	51-389967-4	20%	
24.	גמלא- הראל מזרח אירופה בע"מ	51-399899-7	40%	
25.	דקלה חברה לביטוח בע"מ	52-003050-3	100%	
26.	החזקות במשכנתאות ישראל בע"מ	51-262448-7	100%	
27.	החזקות שלוח בע"מ	51-043428-5	100%	
28.	החזקות ש.ס.צ. בע"מ	52-000775-8	100%	
29.	המשמר סוכנות לביטוח בע"מ	51-094800-3	100%	
30.	הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ	51-383420-0	100%	
31.	הראל אשראי (2007) בע"מ	51-399205-7	100%	
32.	הראל גוונים בע"מ (בפירוק מרצון)	51-239729-0	100%	(*)
33.	בית הראל - ניהול בע"מ (בפירוק מרצון)	51-257493-0	100%	
34.	הראל גמל והשתלמות בע"מ להלן רשימת קופות הגמל המנוהלות ע"י הראל גמל והשתלמות בע"מ, נכון למועד הדו"ח: הראל עצמה תעוז הראל קופה מרכזית לפיצויים הראל קרן השתלמות הראל פרופיל אישי למעסיק הראל גמל לפיצויים - מסלולית הראל קופה לפנסיה תקציבית	51-220520-4	100%	
35.	הראל המשמר אחזקות מקרקעין (1992) בע"מ	51-173934-4	100%	
36.	הראל המשמר מחשבים בע"מ	51-081015-3	100%	
37.	הראל וואן בע"מ	51-376920-8	50%	
38.	הראל חיתום והנפקות בע"מ	51-129383-9	100%	
39.	ידידים הסדרים פנסיוניים סוכנות לביטוח בע"מ	51-366853-3	100%	
40.	הראל - פיא קרנות נאמנות בע"מ	51-177678-3	100%	
41.	הראל מוצרים פיננסיים בע"מ	51-393076-8	100%	
42.	הראל סל בע"מ	51-410381-1	100%	
43.	הראל סל (מסחר) 2008 בע"מ	51-410497-5	100%	
44.	הראל פיננסיים ניהול השקעות בע"מ	51-399213-1	100%	
45.	הראל פיננסיים מסחר מוסדי בע"מ (הפסיקה פעילותה ביום 31.3.2013)	51-412184-7	100%	
46.	הראל פיננסיים שירותי תפעול בע"מ	51-399212-3	100%	
47.	הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ קרנות הפנסיה שבניהולה הינן: הראל גילעד פנסיה הראל פנסיה כללית	51-226759-2	100%	

	100%	51-286736-7	הראל עתידית קופות גמל בע"מ קופות הגמל שבניהולה: הראל - דקל קופת גמל לדמי מחלה הראל - גילעד גמל הראל גילעד השתלמות	.48
	100%	51-141591-1	הר-אש בע"מ	.49
	100%	51-055869-5	וריטס סוכנות לביטוח בע"מ	.50
	99.01	51-385840-7	חברת שותף כללי קרן תשתיות בע"מ	.51
	100%	51-101667-7	ידידים הולדינג וניהול (1984) בע"מ	.52
(*)	100%	52-000043-1	יהודה חברה לביטוח בע"מ	.53
	79%	51-142304-8	לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ קרן הפנסיה שבניהולה: עתידית קופת פנסיה בע"מ	.54
	25%	51-119788-1	מדיקל קונסלטנס אינטרנשונל (א.מ.סי.אי.) בע"מ	.55
	25%	51-118784-1	מדנס סוכנות לביטוח בע"מ	.56
(*)	25%	51-239535-1	מוטוריסק בע"מ	.57
	100%	51-179233-5	מור הר השקעות בע"מ	.58
	100%	51-226257-7	מנוף ניהול קרנות פנסיה בע"מ קרנות הפנסיה שבניהולה: הראל מנוף פנסיה	.59
(*)	98%	51-025062-4	מעונות אחד העם 44 בע"מ	.60
(*)	50%	51-232175-3	מרכז מסחרי שוהם ניהול והחזקה בע"מ	.61
(*)	100%	51-016732-3	סוכנות לביטוח מיסוד שלוח בע"מ	.62
	100%	51-000298-3	סטנדרד בטוחים בע"מ	.63
	26.39%	51-296791-0	סיטיפס בע"מ	.64
	100%	51-225798-1	עדי ניהול קרנות פנסיה בע"מ	.65
	100%	52-003288-9	ציון החזקות בע"מ	.66
	100%	51-090927-8	ציון נדל"ן בע"מ	.67
(*)	26%	51-357525-8	קבוצת הראל אחזקות (2004) בע"מ	.68
	100%	51-103306-0	קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ להלן קופת הגמל המנוהלת ע"י החברה: קרן החסכון לצבא הקבע - קרן השתלמות	.69
	100%	51-080753-0	קרן מאה מיסודם של מרגוט וארנסט המבורגר (חל"צ)	.70
	24.7%	51-142580-3	ש. מדנס סוכנות לביטוח (1989) בע"מ	.71
	24.7%	51-340388-1	ש. מדנס סוכנות לביטוח (2003) בע"מ	.72
	40%	51-386358-9	תשתיות ישראל ניהול 1 בע"מ	.73
	40%	51-460767-0	תשתיות ישראל ניהול 2 בע"מ	.74
	20%	51-209679-3	ויתניה בע"מ	.75

	41.65%	55-024193-9	ת.ש.י 431 שותפות מוגבלת	.76
(**)	50%	51-465888-9	אייבקס האוס בע"מ	.77
(**)	100%	54-024341-7	מנהטן ברודווי 1633 שותפות כללית	.78
(**)	100%	51-466731-0	הראל מנהטן ברודווי 1633 בע"מ	.79
(**)	100%	51-491271-6	הראל מנהטן לקסינגטון 285 שותפות כללית	.80
	35%		CCPIII Germany Holding Sarl (Lux)	.81
	100%		Harel IDS Minneapolis , LP	.82
(**)	50%	51-427378-8	קינגסווי 22 בע"מ	.83
	95.75%	/B/06/11	Interasco Societe Anonyme General	.84
(מאוגדת	(ביוון)	61225/05	Insurances S.A.G.I	
	100%	51-402990-9	הראל סל מטבעות מסחר בע"מ	.85
	100%	51-402915-6	הראל סל מטבעות בע"מ	.86
	100%		Harel (UK) Ltd	.87
	99.98%		Turk Nippon Sigorta A.S.	.88
(מאוגדת	(בטורקיה)			
(**)	100%		Harel Liepzig BV	.89
(**)	20%		Ironos Investments Sarl	.90
(**)	100%		Harel Surry Street Company Ltd.	.91
(**)	100%		Harel Surry Street Company (Nostro) 1 Ltd.	.92
(**)	100%		Harel Surry Street Company (Nostro) 2 Ltd.	.93
(**)	100%		HAREL 180-182 BROADWAY LLC	.94
(**)	40%		Mealli Holdings S.A.R.L - A	.95
	50%		Mealli Holdings S.A.R.L - B	.96
(**)	100%		Harel Gaia Colchester US GP LLC	.97
(**)	100%		Harel Gaia 320 south Harrison EO US, LP	.98
(**)	100%		Harel Gaia 91 ST US, LP	.99
(**)	100%		Harel Gaia 118st US LP	.100
(**)	100%		Harel 3990 Essex, LP	.101
(**)	100%		Harel 6330 West Loop South, LP	.102
(**)	100%		Harel 254 Park Avenue South LP	.103
(**)	100%		Harel Gaia Mcneil LP	.104
(**)	100%		Harel Gaia Regency LP	.105
(**)	100%		Harel Manhattan Madison 747, LP	.106
(**)	100%		Harel Elco colonial LP	.107
(**)	100%		Harel Manhattan Broadway 1633 LP	.108
(**)	49%		Kingsway22 Ltd.	.109
(**)	49%		Ibex House Ltd.	.110

111.	Luner House Holding	49%	(**)
112.	קבוצת מור נדל"ן בינלאומי בע"מ	51-384269-0	10.79% במניות רגילות 18.60% במניות בכורה A 42.36% במניות בכורה B 28.60% במניות בכורה B1
113.	Harel L.P (Delaware)	100%	
114.	ת.ש.י דרכים שותפות מוגבלת	46.73%	
115.	ת.ש.י דרכים שותפות מוגבלת Class A	49.00%	
116.	נתיבי היובל בע"מ	31.24%	
117.	חברת דרך ארץ הייוויז בע"מ	35.84%	
118.	Harel 33 Beekman LLC	100%	
119.	Harel Crescent Ridge, LP	100%	
120.	ELCO LR CRESCENT RIDGE LP	38%	
121.	Elco LR Hampshire Place LP	38%	
122.	Elco LR Sage Commons LP	38%	
123.	EQR JAX LENDERCO, LP	38%	
124.	THOR LUXCO 65 CHAMPS-ELYSEES S.A.R.L.	39%	
125.	10 Fleet place Unitholder Limited	49%	
126.	10 Fleet place Unitholder I Limited	49%	
127.	מילומור בע"מ	52-003973-6	18.11%

(*) חברות לא פעילות.
 (**) חברות שכל פעילותן החזקות נדל"ן בחו"ל.

1.1.7 תחומי פעילות

החברה הינה חברה מנהלת של קופות גמל וקרן השתלמות, המשמשות להפקדות של העובד או המעסיק או יחיד עצמאי והמיועדות לתשלום תגמולים, קצבה, פיצויים והשתלמויות:

- קופות תגמולים או קופת תגמולים ואישיות לפיצויים - קופות גמל שנועדו לשם חיסכון ארוך טווח לעמיתים עצמאיים ולעמיתים שכירים.
- בעקבות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מספר 3), התשס"ח - 2008 (להלן: "תיקון 3 לחוק קופות הגמל"), קופות אלו הינן קופות לא משלמות לקיצבה לגבי כספי התגמולים שהופקדו בשנת 2008 ואילך.
- קרנות השתלמות - קופות גמל שנועדו לחיסכון לשם יציאה להשתלמות המיועדת לשמירת רמתו המקצועית של העובד כאשר סכומי החיסכון ניתנים למשיכה לכל מטרה לאחר צבירת ותק של 6 שנים.
- קופות מרכזיות לפיצויים - קופות גמל המיועדות לצבירת סכומים על-ידי המעביד לשם הבטחת זכויות עובדיו לקבלת פיצויי פרישה. תיקון 3 לחוק קופות הגמל ביטל את אפשרות ההפרשה לקופות מרכזיות לפיצויים החל מתום שנת 2010.

- קופה מרכזית לפנסיה תקציבית - קופה המיועדת לצבירת הסכומים שינוכו ממשכורתו של עובד אצל מעסיק שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא הסדר פנסיה תקציבית, בהתאם לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), התשס"ג-2003.
- תחומי פעילות החברה, הנגזרים מסוגי קופות הגמל אותן היא מנהלת, הינם כדלקמן:
  - 1.1.7.1 קופות גמל לא משלמות לקצבה, לתגמולים ואישיות לפיצויים.
  - 1.1.7.2 קרנות השתלמות.
  - 1.1.7.3 קופות גמל מרכזיות לפיצויים.
  - 1.1.7.4 קופה מרכזית לפנסיה תקציבית.
  - למועד עריכת דוח זה מנהלת החברה 6 קופות גמל מסוגים שונים:
    - 1.1.7.5 קופת גמל לא משלמת לקצבה, לתגמולים ואישיות לפיצויים.
    - 1.1.7.6 קרן השתלמות.
    - 1.1.7.7 3 קופות מרכזיות לפיצויים
    - 1.1.7.8 קופה אחת מרכזית לפנסיה תקציבית.
  - 1.1.8 **השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה**
במהלך השנים 2012-2013 לא בוצעו כל השקעות בהון החברה.
  - 1.1.9 **חלוקת דיבידנדים**
    - 1.1.9.1 במהלך השנים 2012-2013 לא חילקה החברה דיבידנד לבעלי מניותיה.
    - 1.1.9.2 למיטב ידיעת החברה, שתי המגבלות העיקריות שעשויות להשפיע על יכולת החברה לחלק דיבידנד בעתיד הן צרכי המימון והנזילות של החברה מחד גיסא, והצורך לעמוד בדרישות ההון העצמי המזערי הקבועות בתקנות ניהול קופות גמל מאידך גיסא. לעניין תקנות בדבר דרישות הון והון עצמי המזערי הנדרש מתברות מנהלות - ראה להלן 4.15.
    - 1.1.9.3 לחברה אין מדיניות חלוקת דיבידנד.

2. פרק ב': מידע אחר

הנתונים בדוח זה, נלקחו מתוך המאזן השנתי של החברה, על בסיס מצטבר, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

2.1 מידע כספי לגבי תחומי פעילות החברה

להלן נתונים כספיים של החברה, בחלוקה לתחומי הפעילות החברה, במהלך השנים 2011-2013:

סך ההכנסות מדמי ניהול הינן הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל שבבעלות החברה בלבד ואינן כוללות את דמי הניהול מקופות גמל המנוהלות על ידי החברה עבור הראל ביטוח (ראה סעיף 1.1.3 לעיל).

שנת 2013 (באלפי ש"ח)

מאחד	קופה מרכזית לפנסיה תקציבית	קופות גמל מרכזיות לפיצויים ואישיות למעסיקים	קרנות השתלמות	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים	
56,971	207	1,844	35,051	19,869	סך ההכנסות מדמי ניהול
10,596	18	507	5,832	4,239	סך ההכנסות האחרות
(55,283)	(205)	(1,764)	(34,120)	(19,194)	עלויות המיוחסות לתחום הפעילות
12,284	20	587	6,763	4,914	רווח לפני מיסים
6,608,340	10,988	315,942	3,637,683	2,643,727	סך נכסים מנוהלים ⁽¹⁾
806,924	530	51,397	521,131	233,866	סך הפקדות, משיכות והעברות ⁽¹⁾
8.97%	9.34%	**6.34%	9.44%	8.66%	תשואות ממוצעות נומינליות ברוטו*

* חישוב תשואה ממוצעת נעשית על בסיס משוקלל בהתאם לנכסי כל קופת גמל.
** לא כולל את קופת הגמל הראל פרופיל אישי למעסיק.

⁽¹⁾ הנתונים אינם כוללים את קופות הגמל שבבעלות הראל ביטוח (ראה סעיף 1.1.3).

שנת 2012 (באלפי ש"ח)

מאחד	קופה מרכזית לפנסיה תקציבית	קופות גמל מרכזיות לפיצויים ואישיות למעסיקים	קרנות השתלמות	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים	
52,428	157	2,060	29,622	20,589	סך ההכנסות מדמי ניהול
9,111	17	415	4,880	3,799	סך ההכנסות האחרות
(49,066)	(151)	(1,908)	(27,819)	(19,188)	עלויות המיוחסות לתחום הפעילות
12,473	23	567	6,683	5,200	רווח לפני מיסים
5,348,580	9,742	243,348	2,865,470	2,230,020	סך נכסים מנוהלים ⁽¹⁾
490,648	2,854	(21,843)	367,269	142,368	סך הפקדות, משיכות והעברות ⁽¹⁾
10.72%	10.23%	**8.01%	10.84%	10.86%	תשואות ממוצעות נומינליות ברוטו*

* חישוב תשואה ממוצעת נעשית על בסיס משוקלל בהתאם לנכסי כל קופת גמל.
** לא כולל את קופת הגמל הראל פרופיל אישי למעסיק.

⁽¹⁾ הנתונים אינם כוללים את קופות הגמל שבבעלות הראל ביטוח (ראה סעיף 1.1.3).

שנת 2011 (באלפי ש"ח)

מאוחד	קופה מרכזית לפנסיה תקציבית	קופות גמל מרכזיות לפיצויים ואישיות למעסיקים	קרנות השתלמות	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים	
47,814	117	2,210	25,774	19,713	סך ההכנסות מדמי ניהול
7,987	11	439	4,105	3,432	סך ההכנסות האחרות
(46,395)	(115)	(2,131)	(25,047)	(19,102)	עלויות המימוש לתחום הפעילות
9,406	13	517	4,834	4,042	רווח לפני מיסים
4,415,139	6,297	242,524	2,269,250	1,897,068	סך נכסים מנוהלים ⁽¹⁾
523,749	1,372	(16,781)	354,317	184,841	סך הפקדות, משיכות והעברות ⁽¹⁾
(1.95%)	(2.82%)	** (1.87%)	(2.32%)	(1.51%)	תשואות ממוצעות נומינליות ברוטו *

* חישוב תשואה ממוצעת נעשית על בסיס משוקלל בהתאם לנכסי כל קופת גמל.
 ** לא כולל את קופת הגמל הראל פרופיל אישי למעסיק.
⁽¹⁾ הנתונים אינם כוללים את קופות הגמל שבבעלות הראל ביטוח (ראה סעיף 1.1.3).

2.2 סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה

להלן יובא תיאור של אירועים, מגמות והתפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית בה פועלת החברה, אשר יש להם, או עשויה להיות להם, השפעה על פעילות הקבוצה והתוצאות העסקיות שלה.

2.2.1 החברה מנהלת את פעילות קופות הגמל וכן את השקעות כספי העמיתים בקופות, בהתאם להוראות הדין ולתקנוני קופות הגמל. בתמורה, החברה המנהלת זכאית לדמי ניהול מהעמיתים. דמי הניהול נגזרים מהצבירה ומההפקדות, והינם כפופים לשיעור מרבי הקבוע בתקנוני קופות הגמל.

חוק קופות גמל מסדיר, לראשונה בדרך של חקיקה ראשית, את מבנה הפעילות של קופות הגמל ושל קרנות הפנסיה, תוך יצירת הפרדה בין נכסי הגוף המנהל לנכסי החוסכים ובין קופות הגמל השונות המנוהלות על ידי הגוף המנהל. בנוסף, מקנה החוק לעמית זכות שליטה ביחס לקופה בה יופקדו הכספים המופקדים על ידו ועל ידי מעסיקו (ובלבד שכספים אשר נועדו לתשלום הפיצויים או למרכיב הפיצויים יופקדו בקופת גמל שנועדה לתשלום פיצויים או לתשלום קצבה, או לשילוב ביניהן), וביחס לאפשרויות המעבר בין קופות הגמל באופן שלמעסיק לא תהא כל שליטה בהם, לרבות האפשרות למשכם חזרה, או להעבירם לקופה אחרת. הוראות חוק זה נכנסו לתוקפן בחודש נובמבר 2005.

תחום חסכון ארוך טווח עוסק בעיקר בחסכון לתקופת הפרישה לגמלאות ובכיסוי לסיכונים שונים. המוצרים השונים במסגרת תחום זה כוללים שילוב מלא או חלקי של פתרונות חסכון ומתן כיסויים ביטוחיים לסיכונים שונים כגון מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ומחלות קשות.

פעילות החיסכון במסגרת ביטוח חיים, פנסיה וגמל זוכה לעידוד מצד רשויות המדינה, בעיקר בדרך של תמריצים מיסויים והוראות שונות בדיני עבודה, כמו גם בהנפקת אג"ח מיועדות לחלק מהמוצרים בתחום. תמריצים והוראות אלה מהווים שיקול מרכזי בבחירת הלוקחות במוצרי תחום ביטוח החיים והחיסכון ארוך הטווח.

ביום 1 בינואר 2008 נכנס לתוקף חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מספר 3), התשס"ח - 2008 (להלן: "תיקון 3 לחוק קופות הגמל"), אשר אושר בכנסת ביום 23 בינואר 2008 (ראה סעיף 3.1.1.1 להלן).

2.2.2 שינויים בתחום - פעילות חסכון ארוך הטווח

תחום חיסכון ארוך טווח עובר בשנים האחרונות שינויים מקיפים, וזאת לאור שינויים במדיניות הממשלתית בתחום שהביאו לחקיקת חוק וועדת בכר, חוק קופות הגמל, חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני ותיקון חוק הפיקוח ("חקיקת בכר", שנכנסו לתוקפם בחודש נובמבר 2005). בבסיס מדיניות זו עומדת השאיפה לעידוד חיסכון קצבתי בקרב כלל האוכלוסייה, על מנת להבטיח יכולת קיום בכבוד של האזרחים לאחר גיל הפרישה.

שינויים אלה באו בשנים האחרונות לידי ביטוי בשינוי מבנה המוצרים שהיו קיימים בתחום ובשינויים בהטבות המיסוי הניתנות לחוסכים לטווח ארוך, לרבות השינוי במסגרת תיקון 3 לחוק קופות הגמל תוך העדפת החוסכים במסלול קצבה וקביעת החובה לתשלום קצבה בסכום קצבה מזערי לכל מוצרי החיסכון הפנסיוני לטווח ארוך. במסגרת זו אף הושאו הטבות המס בין מוצרים אלה בכל הנוגע לכספים שהופקדו עבור עמיתים החל מ-1 בינואר 2008 (לפרטים אודות תיקון 3 לחוק קופות הגמל - ראה סעיף 3.1.1.1).

2.2.3 הגברת התחרות

בהמשך לתוכנית המפקח להגברת התחרות במוצרי החיסכון הפנסיוני שפורסמה בחודש נובמבר 2010, פורסמו הוראות שונות שתכליתן הגברת אפשרות ניווד הכספים בין המוצרים השונים וביצוע התאמות בין המוצרים השונים (קופות גמל, קרנות פנסיה וביטוח חיים), לרבות בנושאי הכיסויים הביטוחיים הנמכרים במסגרת מוצרי החיסכון הפנסיוני ודמי הניהול - החלת מודל אחיד של גביית דמי ניהול.

2.2.4 כיסויים ביטוחיים בקופות גמל

בקופות הגמל קיים חיסכון בלבד (וכן אפשרות לביטוחים קולקטיביים של העמיתים, בפוליסות הנרכשות מחברות ביטוח).

ביום 1 בינואר 2013 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל), התשע"ג-2013 המאפשרות לחברות מנהלות של קופות גמל ושל קרנות פנסיה (בכפוף לקבלת רישיון סוכנות) רכישת כיסויים ביטוחיים בקופות גמל (ראה לעניין זה סעיף 1.1.4.6).

2.2.5 הרפורמה בדמי ניהול במוצרי חסכון ארוך טווח

ביום 21 ביוני 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב - 2012, שעניינן החלת מודל אחיד לתקרת דמי ניהול במוצרי חיסכון פנסיוני על ידי גביית דמי ניהול מהפקדות שוטפות ומהצבירה. במסגרת התקנות נקבעו, בין היתר, ההוראות הבאות: (א) דמי הניהול המקסימאליים בקופות גמל לא יעלו בשנת 2013 על 1.1% מהצבירה ו-4% מההפקדות ובשנת 2014 ואילך לא יעלו על 1.05% מהצבירה ו-4% מההפקדות השוטפות, כאשר מקבלי קצבאות ישלמו עד 0.6% מיתרת התחייבויות הקופה כלפיהם; (ב) דמי הניהול בחשבונות של עמיתים שהקשר עימם נותק, בחלוף שנה לאחר ניתוק הקשר, לא יעלה על 0.3% לשנה מן היתרה הצבורה בחשבון העמית בקופת הגמל, או על השיעור החודשי שגבה הגוף במועד בו נותק הקשר או במועד שנודע לגוף המוסדי על פטירת העמית, לפי הנמוך מביניהם.

השיעורים כאמור יחולו גם על פוליסות ביטוח חיים חדשות, וזאת בשונה מקופות הגמל שם ההוראה חלה על הכספים הישנים והחדשים כאחד. שינוי דמי הניהול לא יחול על פוליסות ביטוח שהוצאו לפני יום תחילתן של התקנות, קופת ביטוח מבטיחת תשואה, קופת גמל מבטיחת תשואה, קרן ותיקה, קרן פנסיה חדשה מקיפה, קרן השתלמות קופת גמל בניהול אישי, קופת גמל מרכזית, קופת גמל ענפית, קופת גמל לדמי מחלה וקופת גמל לחופשה.

להלן טבלה המרכזת את שיעור דמי הניהול בהתאם לרפורמה כאמור :

קופת גמל	קופת גמל	ביטוח מנהלים	שיעור דמי ניהול מקסימאליים
עד 2% מהצבירה או שיעור נמוך יותר מהצבירה ושיעור מההפקדות (בין 0% ל- 13% מההפקדות)	עד 2% מהצבירה	עד 2% מהצבירה או שיעור נמוך יותר מהצבירה ושיעור מההפקדות (בין 0% ל- 13% מההפקדות)	עד ליום 31.12.2012
עד 1.1% מהצבירה + עד 4% מההפקדות שוטפות	עד 2% מהצבירה	עד 1.1% מהצבירה + עד 4% מההפקדות שוטפות	לתקופה שבין 1.1.2013 ועד 31.12.2013
עד 1.05% מהצבירה + עד 4% מההפקדות שוטפות	עד 2% מהצבירה	עד 1.05% מהצבירה + עד 4% מההפקדות שוטפות	החל מ- 1.1.2014

ביום 10 בספטמבר 2013 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) (תיקון), התשע"ד-2013, במסגרתן נקבעה הוראה לפיה קופת גמל שאינה קופת ביטוח תהיה רשאית לגבות מעמית אשר באחד מחשבונותיו קיימים כספים ממרכיב תשלומי העובד או ממרכיב תשלומי המעסיק אשר הופקדו בשל שנות המס שקדמו לשנת המס 2008 דמי ניהול על פי הגבוה מבין דמי הניהול המקסימליים הקבועים בתקנות עובר לתיקון או סך שלא יעלה על 6 ש"ח לחודש, וזאת החל מיום 1 בינואר 2016.

לאחר שנת הדוח ביום 25 בפברואר 2014 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה) (הוראת שעה), התשע"ד-2014, לפיהן ניתן יהיה למשוך כספים בפטור ממס מקופת גמל אם היתרה הצבורה לא עלתה על 7,000 ₪, לא הופקדו כספים בקופה מיום 1 בינואר 2012 ולא בוצע ניוד מהקופה עד ליום 1 בינואר 2013.

התקנות ייכנסו לתוקף עם פרסומן ברשומות והן תהיינה בתוקף עד יום 31 במרץ 2015. לצד התקנות פורסמה טיוטה של הוראות לעניין ההודעה שעל החברה לשלוח לעמיתה בקשר עם הוראת השעה ראה סעיף 4.13.4.

לרפורמה כאמור קיימת השפעה מהותית על ההכנסות מדמי ניהול ועל הרווחיות של החברה. לקביעת שיעור דמי הניהול בהתאם לתקנות מיום 10 בספטמבר 2013 כאמור לעיל, עשויה להיות השפעה ממתנת על הפגיעה בהיקף דמי הניהול שייגבו, אולם בשל ההוראות שנקבעו לגבי הזכאות למשיכת יתרות נמוכות בקופות גמל בפטור ממס, לא ניתן להעריך את ההשפעה הכוללת של קביעת דמי ניהול מינימאליים כאמור.

2.2.6 תקנות הניוד הפנסיוני

נדבך נוסף לשיפור התחרותיות בתחום החיסכון הפנסיוני הינן תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח – 2008, שנכנסו לתוקף ביום 1 באוקטובר 2008 (להלן: "תקנות הניוד הפנסיוני"). מטרת התקנות הינה לאפשר לצרכן לנייד בכל עת את החיסכון הפנסיוני שלו (למעט חיסכון בקרן פנסיה ותיקה) בין הגופים המנהלים חיסכון פנסיוני ובכך להביא להגברת התחרות (ראה לעניין זה סעיף 2.2.6).

2.2.7 המשך עידוד החיסכון לקצבה

תהליך זה הואץ לנוכח השינויים שבוצעו בכללי המיסוי החלים על המכשירים השונים אשר, בניגוד לעבר, הותאמו למדיניות עידוד החיסכון להבטחת קיצבה.

כך למשל, בשנת 2012 נכנס לתוקף תיקון מס' 190 לפקודת מס הכנסה אשר, בין היתר, ערך שינויים מהותיים בכל הנוגע להטבות המס בקבלת קצבה ממוצר פנסיוני. במסגרת זו, כחקיקה משלימה לתיקון 3 לחוק קופות הגמל, הורחב הפטור ממס בעת קבלת קצבה בגיל פרישה (ולנכים בשיעור 75% לצמיתות) באופן מדורג עד לשנת 2025 והוחל גם על היוון קצבה מעבר לקצבה

המזערית, הורחב הפטור ממס על קצבת שאירים ונערכו שינויים בנוסחת השילוב אשר נועדה להוות תמריץ להותרת כספי הפיצויים בקופה עד לגיל הפרישה.

במקביל ממשיכה ועולה המודעות הציבורית והתעניינות הציבור במוצרי החיסכון לקצבה ובמאפייניהם (סוגי המוצרים, המקדמים המובטחים, ככל שקיימים, מבנה המוצרים ומוצרים משולבים) ובעיקר בקרנות הפנסיה החדשות, כאפיק חיסכון או כרובד פנסיוני ראשון. ביטוי למרכזיות של קרנות הפנסיה החדשות ניתן למצוא בהסכם לביטוח פנסיוני מקיף במשק שנחתם ביום 19 בנובמבר 2007 (וצווי ההרחבה לו מיום 30 בדצמבר 2007 ומיום 27 בספטמבר 2011) במסגרתו נקבעה קרן הפנסיה החדשה כאפיק "ברירת המחדל" של המעסיק לביטוח עובדיו מכוח ההסכם. השינויים האמורים השפיעו על המעסיקים והעובדים, אשר פעלו ופועלים על מנת לארגן את התיק הפנסיוני ולהתאימו למצב החדש.

2.2.8 חקיקת בכר

בחקיקת בכר הוגדרו מספר גורמים משמעותיים, אשר השפיעו מאז חקיקתה על אופי הפעילות בתחום הביטוח הפנסיוני, והם צפויים להוסיף ולהוות גורמים דומיננטיים בתחום זה:

- זכות הבחירה של העובד. זכות הבחירה של העובד משמעה מתן האפשרות בידי העובד להגדיר את המוצר הפנסיוני אותו ירכוש במסגרת ההפרשות המגיעות לו מכוח הסכמי העבודה שלו ולבחור את היצרן הפנסיוני ממנו ירכוש את המוצר. במסגרת תיקון 3 לחוק קופות הגמל אף הורחבה זכות זו. תקנות הניוד הפנסיוני שמגדירות את הייעוץ הפנסיוני כייעוץ לפרט, והעמקת פעילותם של הבנקים בתחום הייעוץ הפנסיוני (ראה להלן) עשויות להגביר את מגמת המעבר למכירה פרטנית.
- הפיכת הבנקים לגורם המשמש כיועץ פנסיוני המקבל עמלות הפצה (בעקבות רפורמת בכר). שיעור עמלות ההפצה ודרך קבלתן מוגדרות בחקיקה ובחקיקת משנה. העמלות נחלקות לשני סוגים: גביה ישירה מהלקוח וגביה מהיצרן הפנסיוני (בכפוף לחתימה על הסכם ייעוץ פנסיוני). שיעור עמלות ההפצה אותן יהיה רשאי יועץ פנסיוני לגבות מהיצרן לא יעלה על 0.25% מתוך הכספים הצבורים. היועץ יוכל גם לגבות עמלות באופן ישיר מהלקוח (לפרטים נוספים אודות עמלות ההפצה - ראה סעיף 4.2.6).

מרבית הבנקים בישראל פועלים בתחום הייעוץ הפנסיוני (בעיקר ייעוץ בתחום הגמל).

2.2.9 מבנה הרווחיות בתחום ניהול קופות גמל:

רווחיות החברות המנהלות קופות גמל נובעת מהמרווח בין דמי הניהול הנגבים מהעמיתים לבין הוצאות התפעול והשיווק של קופות הגמל. עד ליום 31 בדצמבר 2012, דמי הניהול שהיו מותרים בקופות הגמל הינם עד לשיעור שנתי של 2% מסכום הצבירה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (דמי ניהול), התשע"ב - 2012, החל מיום 1 בינואר 2013 דמי הניהול המותרים הינם בשיעור של עד 1.1% מהצבירה ושיעור של עד 1.05% החל מיום 1 בינואר 2014 ו-4% מההפקדות השוטפות - ראה סעיף 2.2.5).

2.2.10 התפתחויות במשק

2.2.10.1 כללי

הכלכלה העולמית המשיכה להציג תמונה מקרו-כלכלית משופרת במהלך הרבעון הרביעי של 2013: המשך צמיחה בארה"ב, בריטניה, שיפור ביצוא בשווקים המתעוררים והמשך אינדיקטורים חיוביים מגוש האירו. נתוני המקרו שפורסמו במהלך הרבעון בארה"ב היו ברובם חיוביים, כאשר השיפור בשוק התעסוקה נמשך. באירופה נתוני המקרו לרבעון הרביעי מצביעים על שיפור בכלכלה וצפי להמשך צמיחה חיובית בשנה הבאה. בסין האינדיקטורים האחרונים מצביעים על שיפור בקצב הצמיחה במחצית השנייה של השנה,

זאת לאחר האטה יחסית במחצית הראשונה. הצפי למיתון תוכנית הרכישות של הבנק המרכזי בארה"ב תרם לזרימת הון החוצה מחלק מהשווקים המתעוררים, דבר שהביא במחצית השנייה של 2013 לפיחותים חדים במטבעות המקומיים ועלייה בתשואות אג"ח. על רקע הצמיחה העולמית הממותנת, בנקים מרכזיים רבים במדינות המפותחות המשיכו במדיניות המוניטרית המרחיבה. אך עקב השיפור באינדיקטורים הכלכליים בארה"ב במהלך הרבעון הפד הודיע על תחילת צמצום תוכנית הרכישות החודשית שלו.

2.2.10.2 התפתחויות במשק הישראלי

הקבוצה פועלת במשק הישראלי, אשר מצבו הכלכלי, הביטחוני והפוליטי משליך על היקף פעילותה בתחומים שונים. שינויים במצב הכלכלי במשק הישראלי עשויים לגרום לשינוי בהיקף ההפקדות ולשינוי בעלויות התפעול של החברה. לשינוי ברמת התעסוקה במשק הישראלי עשויה להיות השלכה על היקף הפעילות בתחום ביטוח החיים והחיסכון ארוך הטווח.

2.2.10.3 שוק המניות

מדד ת"א 100 עלה ב-5.7% ברבעון הרביעי של 2013 והשלים עליה של 15.1% במהלך 2013. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות והמירים עמד על 1.2 מיליארד ש"ח ב-2013 (1.3 מיליארד ש"ח ברבעון הרביעי), עלייה של 9% לעומת המחזור הממוצע ב-2012 אך הוא עדיין נמוך ב-32% בהשוואה למחזור הממוצע שנרשם ב-2011.

2.2.10.4 שוק איגרות החוב

מדד האג"ח הכללי עלה ב-1.5% ברבעון הרביעי של 2013 והשלים עלייה של 5.4% מתחילת 2013. במהלך הרבעון הרביעי מדד אג"ח הממשלתיות עלה ב-1.4% והשלים עלייה של 3.5% מתחילת השנה. מדד אג"ח הקונצרניות עלה ב-1.6% במהלך הרבעון הרביעי והשלים עלייה מרשימה של 8.9% מתחילת השנה. מחזור המסחר היומי באג"ח עמד על כ-4.3 מיליארד ש"ח במהלך 2013, הגבוה ביותר שנרשם בבורסה בת"א, (4.0 מיליארד ש"ח ברבעון הרביעי), עלייה של 6% לעומת המחזור הממוצע ב-2012.

2.2.10.5 קרנות נאמנות

בשוק קרנות הנאמנות נרשמו גיוסים נטו של 10.1 מיליארדי ש"ח ברבעון הרביעי של 2013 והענף השלים גיוסים של 52.6 מיליארדי ש"ח במהלך 2013, זאת לעומת כ-20 מיליארדי ש"ח ב-2012. מרבית הגיוסים מתחילת השנה נבעו מקרנות המתמחות באג"ח (29 מיליארדי ש"ח) ומהקרנות הכספיות (19 מיליארדי ש"ח).

2.2.10.6 מוצרי מדדים

על פי איגוד תעודות הסל, סך הנכסים המנוהלים בשוק תעודות הסל עמד על 101.3 מיליארדי ש"ח בסוף הרבעון הרביעי של 2013, לעומת 69 מיליארדי ש"ח בסוף 2012, עלייה של 47%. נכון לסוף 2013 כ-30% מסך הנכסים המנוהלים היו על מדדים בקטגוריה מניות בארץ. בלטו לחיוב מתחילת השנה תעודות הפיקדון שרשמו גיוסים של 10.6 מיליארדי ש"ח ותעודות הסל המתמחות במניות בחו"ל שרשמו גיוסים של 9.3 מיליארדי ש"ח.

2.2.10.7 שוק המט"ח

השקל התחזק במהלך הרבעון הרביעי של 2013 ב-1.9% אל מול הדולר (לרמה של 3.471 שקל לדולר) והשלים התחזקות של 7% מתחילת השנה. השקל נחלש ב-0.2% אל מול האירו במהלך הרבעון הרביעי (לרמה של 4.7819 שקל לאירו) אך התחזק ב-3% מתחילת השנה.

2.2.10.8 אינפלציה

על פי המדד האחרון הידוע, בסוף הרבעון הרביעי של 2013 האינפלציה הסתכמה במהלך 12 החודשים האחרונים עד מדד נובמבר ב-1.9%, זאת לאחר עלייה של 0.1% במהלך הרבעון הרביעי.

2.2.10.9 ריבית בנק ישראל

ריבית בנק ישראל ירדה ב-0.25 נקודת אחוז ל-1.00% במהלך הרבעון הרביעי של 2013. במהלך 2013 ריבית בנק ישראל ירדה בנקודת אחוז, מרמה של 2.0% בסוף 2012 ל-1.0% בסוף 2013. #

2.2.11 שינוי טעמי הציבור

מדיניות הממשלה לעודד את ההפקדות למסלול הקצבתי על חשבון ביטול המסלול ההוני, הביאה בשנים האחרונות להטיה של הביקוש לטובת המסלול הקצבתי. תיקון 3 לחוק קופות הגמל שביטל את החיסכון ההוני לגבי הפקדות החל משנת 2008 חיזק את המגמה שהסתמנה עד כה, בדבר הטיה של החיסכון מהמסלול ההוני למסלול הקצבתי. עקב כך קיים קיטון מתמשך בהפקדות השוטפות לקופות הגמל.

3. פרק ג': תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה

3.1 קופות גמל לא משלמות לקצבה, לתגמולים ואישיות לפיצויים

3.1.1 מידע כללי על תחום הפעילות

3.1.1.1 מבנה תחום הפעילות והשינויים שחלו בו

ככלל, מתאפיין תחום קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות המפקח. בתחום קיימת תחרות מתמדת ועזה מצד החברות המנהלות קופות גמל. שוק ההון מתאפיין בתנודתיות גבוהה כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בישראל ובעולם, המשפיעים על שערי ניירות ערך בבורסות ובשווקים המוסדרים, משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים, וכתוצאה מכך משפיעים על תוצאות פעילות החברה, נכסיה, ותוצאותיה העסקיות.

מגמות חקיקת בכר להפרדת ניהול קופות הגמל מהבנקים וכן מדיניות הממשלה לעידוד החיסכון באפיקים קיצבתיים הובילו לשינוי חקיקה רבים, כמתואר לעיל. לשינויים אלו השפעה מהותית על פעילות התחום ותוצאותיו.

נכון למועד הדוח, החברה מנהלת קופת גמל אחת לתגמולים ופיצויים במסגרתה מנוהלים 8 מסלולי השקעה (להלן - "קופת גמל לתגמולים") (לעניין מיזוגים שבוצעו בשנת הדוח - ראה סעיף 1.1.4.2).

תיקון מספר 3 לחוק קופות הגמל: ביום 23 בינואר 2008 התקבל בכנסת תיקון 3 לחוק קופות הגמל אשר במסגרתו תוקנו הוראות חוק קופות הגמל, חוק הפיקוח ופקודת מס הכנסה.

תיקון 3 לחוק קופות הגמל קובע שני סוגי קופות גמל: קופת גמל משלמת וקופת גמל לא משלמת. קופת גמל משלמת היא קופת גמל אשר משלמת ישירות קצבה למבוטחיה. קופת גמל לא משלמת היא קופת גמל אשר לא ניתן למשוך ממנה כספים באופן ישיר, למעט כספי פיצויים. משיכת כספי התגמולים מקופת גמל לא משלמת תוכל להתבצע רק על ידי העברת הכספים שנצברו לקופת גמל משלמת (בהתאם למסמך המפקח מיום 4 במרס 2009, משיכת כספים שלא כדין מקופת גמל לא משלמת לקצבה החל מיום 1 בינואר 2008 תוכל להיעשות מבלי להעבירם לקופת גמל משלמת לקצבה). משיכת הכספים מקופת גמל משלמת תהא בהתאם לשיטת ההיוון שנקבעה בתקנון הקופה, ובלבד שסכום הקצבה החודשי שלו יהיה זכאי העמית לאחר ההיוון לא יפחת מ- 3,850 ש"ח ("סכום הקצבה המזערי" - סכום זה יעודכן על פי עליית המדד ב- 1 במרס כל שנה ביחס למדד שהיה ידוע ב- 1 במרס 2008). אם פחת הסכום האמור מסכום הקצבה המזערי, המשיכה תתבצע בהתאם לשיטת ההיוון שנקבעה בתקנון הקופה, לפי שיעור מהקצבה שלא יעלה על 25% ולתקופה שלא תעלה על חמש שנים; עוד קובע התיקון כי אישור קופת גמל כקופת גמל לתגמולים או כקופת גמל אישית לפיצויים לא יינתן, אלא לגבי קופות שפעלו כדין כקופות לתגמולים או כקופות אישיות לפיצויים משנת 2007 ואילך, ורק ביחס לכספים שהופקדו עבור שנות המס שקדמו לשנת המס 2008.

עוד נקבע במסגרת התיקון כי הממונה לא ייתן אישור לקופת גמל מרכזית לפיצויים אלא לגבי קרן שפעלה כדין כקופת גמל מרכזית לפיצויים בשנת המס 2007 לגבי כספים שהופקדו בקרן עד לשנת המס 2010, ובלבד שההפקדה היא של עמית-מעסיק אשר היה עמית בקופה בחודש דצמבר 2007 והפקדת הכספים היא בשל עובד של עמית-מעסיק כאמור שהופקדו עבורו כספים בקופה עבור חודש דצמבר 2007.

במסגרת התיקון הושו גם הטבות המס לחיסכון בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים. במסגרת התיקון נקבע לראשונה, כי יוענק זיכוי ממס בשיעור של 35% בשל הפקדות בכל קופות הגמל לקצבה. דהיינו, לעניין שיעור הזיכוי ממס, לא תהיה קיימת עוד הבחנה בין תוכנית לפנסיה מקיפה לתוכנית שאינה לפנסיה מקיפה ושיעור הזיכוי ממס יהיה 35% הן בקופות גמל משלמות לקצבה והן בקופות גמל שאינן משלמות לקצבה.

בנוסף, נקבעו במסגרת התיקון שינויים והתאמות בכל הנוגע לזכות העובד לבחור את המוצר הפנסיוני אותו ירכוש ואת היצרן הפנסיוני ממנו ירכוש את המוצר. במסגרת זאת הודגשה זכות העובד לבחור גם את מסלול ההשקעה בקופת גמל מסלולית, למעט ביחס לרכיב ההפרשה לפיצויים, שאינה באה במקום הפרשה לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין. לגבי רכיב ההפרשה לפיצויים זכות הבחירה של העובד מוגבלת למסלול ברירת המחלף לפיצויים של קופת הגמל המסלולית. כמו כן הורחבה זכות העובד לבחור גם את תכנית הביטוח מפני סיכון מקרה מוות או מפני סיכון אבדן כושר עבודה, שהתיר אותה המפקח והכלולה בקופת גמל, או הנמכרת אגב הצטרפות או חברות בקופת גמל.

הוראותיו האמורות של תיקון 3 לחוק קופות גמל תחולנה על הכספים שיופקדו עבור העמיתים או המבוטחים החל ממועד 1 בינואר 2008. לגבי כספים שהופקדו עובר ליום 1 לינואר 2008 תחולנה ההוראות שהיו בתוקף עובר לתיקון.

תקנות הניוד הפנסיוני

ביום 24 במרס 2008 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות), התשס"ז - 2007. כמו כן, ביום 5 באוגוסט 2008 פורסם חוזר בעניין העברת כספים בין קופות גמל (התקנות והחוזר ייקראו להלן: "הוראות ניוד החיסכון הפנסיוני"). מטרת ההוראות שבתקנות ובחוזר הינה לאפשר לצרכן לנייד בכל עת את החיסכון הפנסיוני שלו (למעט חיסכון בקרן פנסיה ותיקה) בין הגופים המנהלים חיסכון פנסיוני ובכך להביא להגברת התחרות. במסגרת הוראות ניוד החיסכון הפנסיוני מתאפשר, בין היתר, מעבר של כספי חסכון שנצברו בין קופות גמל לקצבה; מעבר כספים מקופת גמל לתגמולים ואישית לפיצויים לקופת גמל משלמת לקצבה; מעבר כספים מקופת גמל לתגמולים לקופת גמל לתגמולים; מעבר כספים מקופת גמל אישית לפיצויים לקופת גמל אישית לפיצויים; מעבר כספים מקרנות השתלמות לאחר מועד הזכאות למשיכה בפטור ממס לקופת גמל לקצבה.

כניסת הבנקים לייעוץ הפנסיוני

בתקופת הדוח כבר פועלים מרבית הבנקים בישראל בתחום הייעוץ הפנסיוני.

3.1.1.2 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על התחום

לפירוט אודות חוקים כלליים ראה פירוט בסעיף 4.13.

לפירוט אודות שינויי החקיקה עקב המעבר לעידוד חיסכון פנסיוני ראה פירוט בסעיף 2.2 לעיל.

3.1.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו

לפרטים אודות שינויים בהיקף הפעילות וברווחיותה - ראה סעיף 4.1.1 להלן.

3.1.1.4 שינויים טכנולוגיים

לפרטים אודות השינויים הטכנולוגיים בתחום הפעילות - ראה סעיף 4.1.2 להלן.

3.1.1.5 גורמי ההצלחה הקריטיים והשינויים החלים בהם

לפרטים אודות גורמי ההצלחה הקריטיים - ראה סעיף 4.1.3 להלן.

3.1.1.6 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים

לפרטים אודות חסמי הכניסה והיציאה העיקריים - ראה סעיף 4.1.4 להלן.

3.1.1.7 תחליפים למוצרי תחומי פעילות החברה ושינויים החלים בהם

בין המוצרים השונים בתחום החיסכון ארוך הטווח קיימת תחליפיות, שכן הם מספקים צרכים דומים עבור אותו קהל יעד. כך, למשל, פוליסות ביטוח חיים, מוצרי קרנות הפנסיה וקופות הגמל עשויים להיות מוצרים תחליפיים, זאת כיוון שמוצרים אלו מספקים פתרונות לחיסכון ארוך טווח המיועד לגיל הפרישה. הפרמטרים העיקריים היוצרים את ההבחנה בין המוצרים השונים בתחום הינם, בין היתר, מהות והיקף הכיסויים הביטוחיים, שיעור דמי הניהול הנגבים, אופי ההתקשרות וקיומו של מקדם קצבה מובטח מפני שינויים בתוחלת החיים. התחליפיות בין מוצרי תחום הפעילות למוצרים פיננסיים אחרים, כגון פקדונות לטווח ארוך, קיימת אולם ברמה נמוכה יותר, שכן מוצרים אלו אינם כוללים בדרך כלל שני אלמנטים מהותיים שקיימים במוצרים בתחום הפעילות: הטבות מס ושילוב של ביטוח מפני סיכונים יחד עם חיסכון. כמו כן, מוצרי חיסכון והשקעה כגון תכניות חיסכון בבנקים, השקעה בקרנות נאמנות וכיוצ"ב עשויים להיות תחליפים ל"חוזי השקעה".

לשינויים רגולטוריים ובעיקר לשינויים בהטבות המס השונות, להמשך הטמעת רפורמת הניוד של המוצרים הפנסיוניים השונים, השפעת כניסת הבנקים לייעוץ בתחום הפנסיוני, להמשך יישום צו ההרחבה בעניין פנסיית חובה ולתוכנית המפקח להגברת התחרות ולהוראות בעניין ביטול מקדמי הקצבה עשויות להיות השפעות מהותיות על מידת התחליפיות שבין מוצרי התחום.

ביום 1 בינואר 2013 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל), התשע"ג-2013 המאפשרות לחברות מנהלות של קופות גמל ושל קרנות פנסיה (בכפוף לקבלת רישיון סוכנות) רכישת כיסויים ביטוחיים בקופות גמל. חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לרכוש עבור עמיתה כיסויים ביטוחיים לאריכות ימים לסיכוני מוות, לסיכוני נכות ולשחרור מתשלום. בנוסף, חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לרכוש פוליסה קבוצתית לביטוח מפני מקרה מוות ואבדן כושר עבודה לעמיתי קופות הגמל שבניהולה וכן פוליסה קבוצתית לביטוח מפני מקרה מוות לעמיתי קרנות ההשתלמות שבניהולה. לעניין עריכת ביטוח קבוצתי לעמיתי קרן ההשתלמות שבניהול החברה ראה סעיף 1.1.4.6 לנוכח החשיבות של הכיסויים הביטוחיים במסגרת החיסכון הפנסיוני, האפשרות לשלב כיסויים ביטוחיים כמתואר לעיל במסגרת קופות הגמל הלא משלמות לקצבה והטלת מגבלות דומות על כלל המוצרים בקשר עם הכיסויים הביטוחיים, עשויים להביא להגברת התחליפיות בין המוצרים, אולם דורשת היערכות תפעולית כבדה.

3.1.1.8 מבנה התחרות והשינויים החלים בו

לפרטים אודות מבנה התחרות בתחום הפעילות, ראה סעיף 0 להלן.

3.1.1.9 שיעור דמי הניהול הסטטוטורי ובפועל

להלן שיעורי דמי הניהול המותרים סטטוטורית ושיעורי דמי הניהול שנגבו בפועל מעמית קופות הגמל לתגמולים שבניהול החברה, באחוזים מיתרת הנכסים (שיעור דמי הניהול הכללי שנגבו בפועל, הינו סכום שחולץ בהתאם לדמי הניהול הקבועים בחישוב שנתי):

שיעור דמי ניהול מרבי על פי דין

עד ליום 31 בדצמבר 2012	עד 2% לשנה מהצבירה
בשנת 2013	עד 1.1% לשנה מהצבירה ועד 4% מההפקדות השוטפות
החל מיום 1 בינואר 2014	עד 1.05% לשנה מהצבירה ועד 4% מההפקדות השוטפות

שיעור ממוצע של דמי ניהול שנגבו בפועל

שם הקופה	2012	2013
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	1.14%	0.88%
הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)	1.17%	0.87%
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	0.90%	0.76%
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי	1.04%	0.84%
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה אג"ח	0.93%	0.80%
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה תעוז	1.12%	0.85%
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי קצר	0.89%	0.77%
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה ללא מניות	0.80%	0.72%
הראל גילעד גמל ניב (עד 10% מניות) (לשעבר - הראל ניב) *	0.98%	0.98%

* שיעור דמי ניהול לתקופה ינואר עד יוני 2013, במונחים שנתיים, ראה בנוסף סעיף 1.1.4.2.

3.1.1.10 מבנה ניהול ההשקעות של תחום הפעילות

להלן מבנה תיק ההשקעות של כל אחת מקופות הגמל שבתחום הפעילות, נכון ליום 31 בדצמבר 2013:

שם הקופה	מזומנים ושווי מזומנים	אג"ח ממשלתיות	אג"ח קונצרניות	מניות וני"ע שחירים אחרים	פקדונות והלוואות	השקעות אחרות	סה"כ
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	5%	23%	18%	27%	13%	14%	100%
הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)	11%	15%	1%	70%	1%	2%	100%
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	4%	46%	20%	9%	13%	8%	100%
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי	4%	73%	17%	-	5%	1%	100%
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה אג"ח	3%	52%	34%	6%	4%	1%	100%
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה תעוז	3%	28%	17%	23%	8%	21%	100%
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי קצר	17%	77%	2%	-	4%	-	100%
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה ללא מניות	3%	76%	11%	2%*	5%	3%	100%

* בהתאם לכללי הדיווח, הנתונים דלעיל מציגים נתוני חשיפה לניירות ערך ואינם מציגים חשיפה לנכסי הבסיס, שהינה שונה מהנתונים דלעיל בשל השקעה במכשירים שונים כגון נגזרים וחוזים על מדדים.

** כולל תעודות סל וקרנות נאמנות הצמודות למדדי אג"ח וקרנות כספיות וללא חשיפה למניות.

להלן תיאור אופן ההשקעה של המוצרים:

שם הקופה/מסלול	פירוט
1 הראל עצמה תעוז (101)	מסלול ברירת המחדל. מסלול כללי בו מדיניות ההשקעות מותווית ע"י דירקטוריון הקופה וועדת ההשקעות.
2 הראל קופת גמל (153)	מסלול בו תשקיע החברה המנהלת את נכסי המסלול בהתאם להחלטות מנהלי הקופה.
3 הראל גמל בז (מנייתי) (761)	מסלול מנייתי בו לפחות 50% מנכסי הקופה מושקעים במניות ו/או ניירות ערך המירים למניות.
4 הראל גמל שחף (עד 10% מניות)	מסלול מופחת מניות בו שיעור ההשקעה במניות ו/או ניירות ערך המירים למניות לא יעלה על 10%.
5 הראל עצמה שקלי (1368)	מסלול מתמחה בו מרבית הנכסים מושקעים בפקדונות שקליים ו/או אגרות חוב שאינן צמודות למדד.
6 הראל עצמה שקלי קצר (1334)	מסלול מתמחה בו תשקיע החברה המנהלת לפחות 80% מהנכסים באפיקים שקליים בעלי משך חיים ממוצע כולל עד שנה וללא חשיפה.
7 הראל עצמה ללא מניות (1335)	מסלול בו תשקיע החברה המנהלת לפחות 75% מנכסי המסלול באגרות חוב ו/או בתעודות השתתפות של קרנות נאמנות המתמחות באגרות חוב ו/או בנגזרים על אגרות חוב ו/או למדדי אג"ח ו/או הלוואות ו/או ניירות ערך מסחריים ו/או אגרות חוב בלתי סחירות. שיעור החשיפה למניות במסלול זה הינו 0%.
8 הראל עצמה אג"ח (1484)	מסלול בו תשקיע החברה המנהלת לפחות 75% מנכסי המסלול באג"ח. ללא השקעה במניות ו/או אופציות על מניות.

לפרטים נוספים אודות מדיניות ההשקעה ואופן ניהול ההשקעה ראה סעיף 4.1.5.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2009-9-13 הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה, מפרסמת הראל גמל באתר האינטרנט שלה את מדיניות ההשקעה לקופות ולמסלולי ההשקעה השונים.

3.1.2 מוצרים ושירותים

קופת הגמל לתגמולים מיועדת לשכירים, לעצמאיים ואישית לפיצויים. להלן פרטים אודות שנת הקמת קופות אלו והיקף ההפקדות ונכסיהן (באלפי ש"ח):

שם הקופה	שנת הקמת הקופה/המסלול	היקף ההפקדות בשנת 2013	סה"כ נכסים ליום 31.12.13
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	1998	39,696	884,791
הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)	2001	3,163	94,291
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	2001	20,072	1,496,137
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי	2008	3,277	114,702
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה אג"ח	2009	938	53,806
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה תעוז	1957	195,885	12,277,538
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי קצר	2008	3,579	382,088
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה ללא מניות	2008	2,647	392,463
הראל גילעד גמל ניב (עד 10% מניות) (לשעבר - הראל ניב)	2003	* 15,059	** -

* הפקדות לתקופה ינואר עד יוני 2013. ראה סעיף 1.1.4.2.

** הקופה הועברה לניהול חברת הראל עתידית ביום 1 ביולי 2013. ראה סעיף 1.1.4.2.

למידע אודות מבנה ההשקעה בכל קופה או מסלול, ראה סעיף 3.1.1.100 לעיל.

3.1.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים

מאחר שתחום הפעילות כולל רק קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, הרי שמדובר בקבוצה אחת של מוצרים דומים. על כן, ראה פרטים אודות פילוח ההכנסות והרווחיות ממוצר זה בסעיף 2.1.

3.1.4 מוצרים חדשים

נכון למועד עריכת דוח זה, לא הוגשו בקשות כלשהן לאישור מוצרים חדשים על ידי החברה.

3.1.5 עמיתים

3.1.5.1 אופי היחסים שבין החברה לעמיתים הינו בהתאם לתקנון קופת הגמל, ובכפוף להוראות הדין החלות על היחסים שבין החברה לעמיתים.

עמיתי קופת הגמל לתגמולים של החברה נחלקים לשני סוגים עיקריים:

- **"עמית- שכיר"** - עמית שהוא עובד, אשר מעסיקו משלם בעדו כספים לקופת הגמל.
- **"עמית- עצמאי"** - עמית יחיד המשלם כספים לקופת גמל בעד עצמו, לרבות עובד המשלם כספים כאמור מבלי שמעסיקו משלם במקביל כספים לקופת הגמל.

להלן נתונים לגבי העמיתים של החברה בכל אחת מקופות הגמל שבתחום הפעילות, בשנת 2013 לפי סוגי העמיתים של החברה כאמור לעיל:

הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות
מספר חשבונות עמיתים	28,284	9,989	38,273	
הפקדות (באלפי ש"ח)	28,136	11,560	39,696	
משיכות (באלפי ש"ח)	15,875	14,022	29,897	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	24,818	26,123	50,941	19,206
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	19,256	18,176	37,432	9,754
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	17,823	5,485	23,308	
הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות
מספר חשבונות עמיתים	1,297	1,897	3,194	
הפקדות (באלפי ש"ח)	2,069	1,094	3,163	
משיכות (באלפי ש"ח)	719	1,423	2,142	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	4,721	9,583	14,304	11,051
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	4,159	6,727	10,886	4,897
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	1,912	2,527	4,439	
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות
מספר חשבונות עמיתים	8,252	7,832	16,084	
הפקדות (באלפי ש"ח)	15,202	4,870	20,072	
משיכות (באלפי ש"ח)	12,980	29,696	42,676	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	101,844	194,442	296,286	167,240
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	30,800	35,268	66,068	22,706
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	73,266	134,348	207,614	

סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי
	2,711	1,140	1,571	מספר חשבונות עמיתים
	3,277	574	2,703	הפקדות (באלפי ש"ח)
	7,219	3,105	4,114	משיכות (באלפי ש"ח)
11,232	17,720	12,884	4,836	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
15,615	19,986	10,603	9,383	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(6,208)	(250)	(5,958)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה אג"ח
	693	391	302	מספר חשבונות עמיתים
	938	191	747	הפקדות (באלפי ש"ח)
	2,066	1,551	515	משיכות (באלפי ש"ח)
14,239	17,152	13,055	4,097	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
6,194	11,311	7,565	3,746	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	4,713	4,130	583	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה תעוז
	318,882	225,580	93,302	מספר חשבונות עמיתים
	195,885	118,340	77,545	הפקדות (באלפי ש"ח)
	553,244	464,852	88,392	משיכות (באלפי ש"ח)
67,929	287,643	244,771	42,872	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
151,931	435,064	290,244	144,820	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(504,780)	(391,985)	(112,795)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי קצר
	6,147	4,484	1,663	מספר חשבונות עמיתים
	3,579	2,672	907	הפקדות (באלפי ש"ח)
	26,688	23,000	3,688	משיכות (באלפי ש"ח)
13,138	13,138	9,243	3,895	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
62,882	73,761	55,079	18,682	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(83,732)	(66,164)	(17,568)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה ללא מניות
	4,166	3,345	821	מספר חשבונות עמיתים
	2,647	1,633	1,014	הפקדות (באלפי ש"ח)
	21,731	18,299	3,432	משיכות (באלפי ש"ח)
24,970	28,638	18,849	9,789	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
42,890	50,867	41,029	9,838	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(41,313)	(38,846)	(2,467)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)

סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל גילעד גמל ניב (עד 10% מניות) (לשעבר - הראל ניב) *
	15,059	6,704	8,355	הפקדות (באלפי ש"ח)
	6,122	3,129	2,993	משיכות (באלפי ש"ח)
1,438	2,491	1,643	848	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
216	4,397	2,067	2,330	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	7,031	3,151	3,880	צבירה נטו (באלפי ש"ח)

* נתונים לתקופה ינואר עד יוני 2013. לפרטים בדבר העברה מרצון ומיזוג קופת הגמל ביום 1 ביולי 2013, ראה סעיף 1.1.4.2.

3.1.5.2 בתחום הפעילות מספר רב של עמיתים, ולכן אין תלות בעמית בודד, או במספר מצומצם של עמיתים, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על הפעילות בתחום.

3.1.5.3 אין בתחום הפעילות עמית שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה.

3.1.6 ערוצי הפצה

בתחום פעילות זה לא קיים ערוץ הפצה המהווה מעל 20% מסך ההפקדות בתחום הפעילות לתקופת הדוח.

3.2 קרנות השתלמות

3.2.1 מידע כללי

3.2.1.1 מבנה תחום הפעילות והשינויים שחלו בו

ככלל, מתאפיין תחום קרנות ההשתלמות, כמו תחום קופות הגמל לתגמולים ולפיצויים, ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות המפקח. בתחום קיימת תחרות מתמדת ועזה. שוק ההון מתאפיין בתנודתיות גבוהה כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בישראל ובעולם, המשפיעים על שערי ניירות ערך בבורסות ובשווקים המוסדרים, ואלו משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים וכתוצאה מכך משפיעים על תוצאות פעילות החברה, נכסיה, ותוצאותיה העסקיות.

החקיקה הרבה בתחום בשנים האחרונות, כמתואר לעיל, מחוללת שינויים רבים בתחום, וצפויה לחולל שינויים רבים נוספים על הפעילות בתחום. לשינויים אלו תתכן השפעה מהותית על פעילות התחום ותוצאותיו.

נכון למועד הדוח, החברה מנהלת קרן השתלמות אחת במסגרתה מנוהלים 6 מסלולי השקעה, כמפורט בסעיף 3.2.2 להלן.

לעניין תיקון מספר 3, תקנות הניוד הפנסיוני וכניסת הבנקים לייעוץ פנסיוני - ראה סעיף 3.1.1.

3.2.1.2 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על התחום

לפירוט אודות חוקים כללים ראה פירוט בסעיף 4.13 להלן.

3.2.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו

לפרטים אודות שינויים בהיקף הפעילות וברווחיותה - ראה סעיף 4.1.1 להלן.

3.2.1.4 שינויים טכנולוגיים

לפרטים אודות השינויים הטכנולוגיים בתחום הפעילות - ראה סעיף 4.1.2 להלן.

3.2.1.5 גורמי ההצלחה הקריטיים והשינויים החלים בהם

לפרטים אודות גורמי ההצלחה הקריטיים - ראה סעיף 4.1.3 להלן.

3.2.1.6 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים

לפרטים אודות חסמי הכניסה והיציאה העיקריים - ראה סעיף 4.1.4 להלן.

3.2.1.7 תחליפים למוצרי תחומי פעילות החברה ושינויים החלים בהם

קרנות ההשתלמות מוגדרות הן כמוצר פנסיוני (בחוק השיווק והייעוץ הפנסיוני), והן ככנס פיננסי (בחוק ייעוץ השקעות). למרות זאת, אין לקרנות ההשתלמות מוצרים תחליפיים, המאפשרים קבלת הטבות מס דומות בגין הפקדות להן.

3.2.1.8 מבנה התחרות והשינויים החלים בו

לפרטים אודות מבנה התחרות בתחום הפעילות, ראה סעיף 0 להלן.

3.2.1.9 שיעור דמי הניהול הסטטוטורי ובפועל

להלן שיעורי דמי הניהול המותרים סטטוטורית ושיעורי דמי הניהול שנגבו בפועל מעמיתי קופות ההשתלמות שבניהול החברה, באחוזים מיתרת הנכסים (שיעור דמי הניהול הכללי שנגבו בפועל, הינו סכום שחולץ בהתאם לדמי הניהול הקבועים בחישוב שנת):

שיעור ממוצע של דמי ניהול שנגבו בפועל		שיעור דמי ניהול מרבי על פי דין	שם הקופה
2012	2013		
1.20%	1.17%	2.00%	הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות כללי
1.11%	1.04%	2.00%	הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות)
1.22%	1.15%	2.00%	הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות נץ (מנייתי)
1.16%	1.11%	2.00%	הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שקלי
1.11%	1.03%	2.00%	הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות אג"ח
1.32%	1.03%	2.00%	הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות) (לשעבר-הראל השתלמות ניבה)

3.2.1.10 מבנה ניהול ההשקעות של תחום הפעילות

להלן מבנה תיק ההשקעות (באחוזים) של כל אחת מקופות הגמל שבתחום הפעילות, נכון ליום 31 בדצמבר 2013:

שם הקופה	מזומנים ושוי מזומנים	אג"ח ממשלתיות	אג"ח קונצרניות	מניות וני"ע	שחירים אחרים	פקדונות והלוואות	השקעות אחרות	סה"כ
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות כללי	6%	27%	17%	24%	16%	10%	100%	
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות)	5%	45%	21%	9%	12%	8%	100%	
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות נץ (מנייתי)	11%	16%	1%	70%	1%	1%	100%	
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שקלי	5%	75%	13%	-	6%	1%	100%	
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות אג"ח	6%	52%	32%	6%	3%	1%	100%	
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות) (לשעבר-הראל השתלמות ניבה)	7%	32%	34%	21%	5%	1%	100%	

* בהתאם לכללי הדיווח, הנתונים דלעיל מציגים נתוני חשיפה לניירות ערך ואינם מציגים חשיפה לנכסי הבסיס, שהינה שונה מהנתונים דלעיל בשל השקעה במכשירים שונים כגון נגזרים וחוזים על מדד המעו"ף.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 9-13-2009 הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה, מפרסמת הראל גמל באתר האינטרנט שלה את מדיניות ההשקעה לקופות ולמסלולי ההשקעה השונים.

להלן תיאור אופן ההשקעה של המוצרים:

שם הקופה	אופי ההשקעה	
1	הראל השתלמות כללי	מסלול ברירת המחדל מסלול בו תשקיע החברה הנהלת את נכסי המסלול בהתאם להחלטות מנהלי הקופה.
2	הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות)	מסלול בו שעור ההשקעה של הקופה, במניות ו/או ניירות ערך המירים למניות, לא יעלה על 10% מסך כספי הקופה.
3	הראל השתלמות נץ (מנייתי)	מסלול בו שיעור ההשקעה של הקופה במניות ו/או ניירות ערך המירים למניות לא יפחת מ 50% - מסך כספי הקופה.
4	הראל השתלמות שקלי	מסלול בו תשקיע החברה המנהלת לפחות 90% מנכסי המסלול בפק"מ ו/או מק"מ ו/או אג"ח שאינן צמודות מדד ו/או ני"ע מסחריים שאינם צמודי מדד ו/או בנגזרים על אג"ח שאינם צמודי מדד ו/או הלוואות ו/או ניירות ערך מסחריים ו/או אגרות חוב בלתי סחירות שקליות. שיעור החשיפה למניות במסלול זה הינו 0%.
5	הראל השתלמות אג"ח	מסלול בו תשקיע החברה המנהלת לפחות 75% מנכסי המסלול באג"ח. ללא השקעה במניות ו/או באופציות על מניות.
6	הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות)	מסלול בו שעור ההשקעה של הקופה במניות ו/או ניירות ערך המירים למניות לא יעלה על 20% מסך כספי הקופה.

לפרטים נוספים אודות מדיניות ההשקעה ואופן ניהול ההשקעה ראה סעיף 4.1.5.

3.2.2 מוצרים ושירותים

קרנות ההשתלמות מיועדות לשכירים ולעצמאיים.

להלן פרטים אודות שנת הקמת קופות אלו והיקף ההפקדות ונכסיהן (באלפי ש"ח):

שם הקופה	שנת הקמת הקופה	היקף ההפקדות בשנת 2013	סה"כ נכסים ליום 31.12.13
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות כללי	1998	362,613	2,011,651
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות)	2001	134,209	1,086,695
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות נץ (מנייתי)	2001	31,101	202,758
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שקלי	2008	34,891	238,920
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות אג"ח	2009	8,429	66,924
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות) (לשעבר-הראל השתלמות ניבה)	2004	5,107	30,735

למידע אודות מבנה ההשקעה בכל קופה, ראה סעיף 3.2.1.10 לעיל.

3.2.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים

מאחר שתחום הפעילות כולל רק קרנות השתלמות, הרי שמדובר בקבוצת מוצרים דומים אחת.

3.2.4 מוצרים חדשים

נכון למועד עריכת דוח זה, לא הוגשו בקשות כלשהן לאישור מוצרים חדשים על ידי החברה.

3.2.5 עמיתים

3.2.5.1 היחסים שבין החברה לעמיתים מעוגנים בהתאם לתקנון קופת הגמל לתגמולים, ובכפוף להוראות הדין החלות על היחסים שבין החברה לעמיתים.

עמיתי קופת הגמל לתגמולים של החברה נחלקים לשני סוגים עיקריים:

- **"עמית-שכיר"** - עמית שהוא עובד, אשר מעסיקו משלם בעדו כספים לקופת הגמל.
- **"עמית-עצמאי"** - עמית יחיד המשלם כספים לקופת גמל בעד עצמו, לרבות עובד המשלם כספים כאמור מבלי שמעסיקו משלם במקביל כספים לקופת הגמל.

להלן נתונים לגבי העמיתים של החברה בכל אחת מקופות הגמל שבתחום הפעילות, בשנת 2013 לפי סוגי העמיתים של החברה כאמור לעיל:

סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות כללי
	66,831	13,429	53,402	מספר חשבונות עמיתים
	362,613	64,312	298,301	הפקדות (באלפי ש"ח)
	140,239	23,117	117,122	משיכות (באלפי ש"ח)
28,322	153,410	18,522	134,888	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
26,882	106,665	12,924	93,741	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	269,119	46,793	222,326	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות)
	21,758	4,939	16,819	מספר חשבונות עמיתים
	134,209	27,202	107,007	הפקדות (באלפי ש"ח)
	61,425	9,633	51,792	משיכות (באלפי ש"ח)
36,273	218,980	19,215	199,765	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
17,676	64,826	8,917	55,909	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	226,938	27,867	199,071	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות נץ (מנייתי)
	5,675	2,064	3,611	מספר חשבונות עמיתים
	31,101	8,820	22,281	הפקדות (באלפי ש"ח)
	9,658	3,059	6,599	משיכות (באלפי ש"ח)
12,442	18,845	2,819	16,026	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
12,081	25,508	5,810	19,698	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	14,780	2,770	12,010	צבירה נטו (באלפי ש"ח)

סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שקלי
	5,883	1,280	4,603	מספר חשבונות עמיתים
	34,891	6,097	28,794	הפקדות (באלפי ש"ח)
	24,887	3,547	21,340	משיכות (באלפי ש"ח)
6,553	21,749	783	20,966	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
23,409	35,431	4,406	31,025	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(3,678)	(1,073)	(2,605)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות אג"ח
	1,668	347	1,321	מספר חשבונות עמיתים
	8,429	1,498	6,931	הפקדות (באלפי ש"ח)
	3,943	427	3,516	משיכות (באלפי ש"ח)
2,608	12,092	626	11,466	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
7,243	12,866	1,202	11,664	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	3,712	495	3,217	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות) (לשעבר- הראל השתלמות ניבה)
	1,104	417	687	מספר חשבונות עמיתים
	5,107	1,874	3,233	הפקדות (באלפי ש"ח)
	2,030	70	1,960	משיכות (באלפי ש"ח)
1,134	9,708	2,184	7,524	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
939	2,525	640	1,885	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	10,260	3,348	6,912	צבירה נטו (באלפי ש"ח)

3.2.5.2 בתחום הפעילות מספר רב של עמיתים, ולכן אין תלות בעמית בודד, או במספר מצומצם של עמיתים, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על הפעילות בתחום.

3.2.5.3 אין בתחום הפעילות עמית שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה.

3.2.6 ערוצי הפצה

בתחום פעילות זה קיים ערוץ הפצה המהווה מעל 20% מסך ההפקדות בתחום הפעילות לתקופת הדוח - ערוץ סוכני הביטוח העובדים עם קבוצת הראל.

3.3 קופות גמל מרכזיות לפיצויים

3.3.1 מידע כללי על תחום הפעילות

3.3.1.1 מבנה תחום הפעילות והשינויים שחלו בו

ככלל, כמו תחום קופות הגמל לתגמולים ולפיצויים וכמו קרנות ההשתלמות, גם תחום קופות הגמל המרכזיות לפיצויים מתאפיין ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות המפקח. בתחום קיימת תחרות מתמדת ועזה. שוק ההון מתאפיין בתנודתיות גבוהה כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בישראל ובעולם, המשפיעים על שערי ניירות ערך בבורסות ובשווקים המוסדרים, משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים, וכתוצאה מכך משפיעים על תוצאות פעילות החברה, נכסיה, ותוצאותיה העסקיות.

החקיקה הרבה בתחום בשנים האחרונות, כמתואר לעיל, מחוללת שינויים רבים בתחום, וצפויה לחולל שינויים רבים נוספים על הפעילות בתחום. לשינויים אלו תתכן השפעה מהותית על פעילות התחום ותוצאותיו.

ביום 23 בינואר 2008 התקבל בכנסת תיקון 3 לחוק קופות הגמל אשר במסגרתו נקבע, בין היתר, כי הממונה לא ייתן אישור לקופת גמל מרכזית לפיצויים אלא לגבי קרן שפעלה כדין כקופת גמל מרכזית לפיצויים בשנת המס 2007 לגבי כספים שהופקדו בקרן עד לתום שנת המס 2010, ובלבד שההפקדה היא של עמית-מעסיק אשר היה עמית בקופה בחודש דצמבר 2007 והפקדת הכספים היא בשל עובד של עמית-מעסיק כאמור שהופקדו עבורו כספים בקופה עבור חודש דצמבר 2007. החל משנת 2011 לא ניתן להפקיד הפקדות נוספות לקופות מרכזיות לפיצויים.

נכון למועד הדוח, החברה מנהלת 3 קופות גמל מרכזיות לפיצויים, במסגרתן מנוהלים 7 מסלולי השקעה, כמפורט בסעיף 0 להלן.

לעניין תיקון מספר 3, תקנות הניוד הפנסיוני וכניסת הבנקים לייעוץ פנסיוני - ראה סעיף 3.1.1.

3.3.1.2 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על התחום

לפירוט אודות חוקים כלליים ראה פירוט בסעיף 4.13 להלן.

3.3.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו

לפרטים אודות שינויים בהיקף הפעילות וברווחיותה - ראה סעיף 4.1.1 להלן.

כמפורט לעיל, במסגרת תיקון 3 לחוק קופות הגמל נקבע, כי החל מתום שנת 2010 לא ניתן יהיה להפקיד לקופות גמל מרכזיות לפיצויים.

3.3.1.4 שינויים טכנולוגיים

לפרטים אודות השינויים הטכנולוגיים בתחום הפעילות - ראה סעיף 4.1.2 להלן.

3.3.1.5 גורמי ההצלחה הקריטיים והשינויים החלים בהם

לפרטים אודות גורמי ההצלחה הקריטיים - ראה סעיף 4.1.3 להלן.

3.3.1.6 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים

לפרטים אודות חסמי הכניסה והיציאה העיקריים - ראה סעיף 4.1.4 להלן.

3.3.1.7 תחליפים למוצרי תחומי פעילות החברה ושינויים החלים בהם

פוליסות ביטוח מנהלים, קרנות פנסיה וקופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים מאפשרות הפקדה חלקית או מלאה של רכיב הפיצויים בגין כל עובד בנפרד, ועל כן מהוות מוצרים תחליפיים חלקיים לקופות הגמל המרכזיות לפיצויים. יחד עם זאת, אין מוצר תחליפי המאפשר למעסיק הפקדה כוללת, על שמו, של חלק או מלוא התחייבויותיו של המעסיק בגין תשלום פיצויים לעובדיו תוך הכרה בהפרשות כהוצאה למעסיק.

כמפורט לעיל, במסגרת תיקון 3 לחוק קופות הגמל נקבע, כי החל מתום שנת 2010 לא ניתן יהיה להפקיד לקופות גמל מרכזיות לפיצויים ולכן פוליסות ביטוח מנהלים, קרנות פנסיה וקופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים מהוות מוצר תחליפי לקופות המרכזיות לפיצויים.

מבנה התחרות והשינויים החלים בו 3.3.1.8

לפרטים אודות מבנה התחרות בתחום הפעילות, ראה סעיף 0 להלן.

שיעור דמי הניהול הסטטוטורי בפועל 3.3.1.9

להלן שיעורי דמי הניהול המותרים סטטוטורית ושיעורי דמי הניהול שנגבו בפועל מעמיתי קופות הגמל המרכזיות לפיצויים שבניהול החברה, באחוזים מהצבירה (שיעור דמי הניהול הכללי שנגבו בפועל, הינו סכום שחולץ בהתאם לדמי הניהול הקבועים בחישוב שנתי):

שיעור ממוצע של דמי

שם הקופה	שיעור דמי ניהול מרבי על פי דין		ניהול שנגבו בפועל	
	2012	2013	2012	2013
הראל קופה מרכזית לפיצויים	2.00%	2.00%	0.78%	1.05%
הראל פרופיל אישי למעסיק	2.00%	2.00%	0.40%	0.46%
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	2.00%	2.00%	0.73%	0.83%
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	2.00%	2.00%	1.15%	1.19%
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	2.00%	2.00%	0.75%	0.90%
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	2.00%	2.00%	0.74%	0.84%
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	2.00%	2.00%	0.93%	1.19%

מבנה ניהול ההשקעות של תחום הפעילות 3.3.1.10

להלן מבנה תיק ההשקעות של קופות הגמל המרכזיות לפיצויים המפורטות להלן, נכון ליום 31 בדצמבר 2013:

שם הקופה	מזומנים ושוי מזומנים	אג"ח ממשלתיות	אג"ח קונצרניות	מניות וני"ע	שחירים אחרים	פקדונות והלוואות	השקעות אחרות	סה"כ
הראל קופה מרכזית לפיצויים	4%	34%	25%	23%	7%	7%	7%	100%
הראל פרופיל אישי למעסיק**	4%	61%	17%	18%	-	-	-	100%
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	4%	71%	17%	-	-	4%	4%	100%
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	13%	13%	-	71%	-	-	3%	100%
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	7%	36%	1%	54%***	-	-	2%	100%
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	3%	74%	20%	-	-	2%	1%	100%
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	5%	34%	31%	16%	7%	7%	7%	100%

* בהתאם לכללי הדיווח, הנתונים דלעיל מציגים נתוני חשיפה לניירות ערך ואינם מציגים חשיפה לנכסי הבסיס, שהינה שונה מהנתונים דלעיל בשל השקעה במכשירים שונים כגון נגזרים וחוזים על מדד המעו"ף.

** הראל פרופיל אישי למעסיק - קופה מרכזית בניהול אישי בה לכל מעסיק, קיים הרכב השקעות באופן אינדיבידואלי.

*** כולל מניות בחול ותעודות סל הצמודות למט"ח.

3.3.1.11 להלן תיאור אופן ההשקעה של המוצרים :

שם הקופה	תיאור הקופה
הראל קופה מרכזית לפיצויים (155)	קופה מרכזית לפיצויים ע"ש המעסיק. קופה כללית, בה מדיניות ההשקעות מותווית ע"י דירקטוריון הקופה וועדת ההשקעות.
הראל פרופיל אישי למעסיק (820)	קופה מרכזית לפיצויים בניהול אישי למעסיק, בה מדיניות ההשקעות בכל חשבון, נקבעת בהתאם לדרישות ולצרכי המעסיק.
הראל גמל לפיצויים פרטים כללים	קופה בעלת 5 מסלולי השקעה שונים (המפורטים להלן - מדד, מניות, מט"ח, שקלי וכללי), המאפשרים למעסיק לקבוע את הרכב ההשקעות בסך שנצבר בקופה לפיצויים (יעודה). קיימת אפשרות להעביר כספים ממסלול למסלול מעת לעת ולקבוע תמהיל השקעה חדש בכל תקופה, ע"פ בחירת המעסיק. מסלולי ההשקעה הם כמפורט להלן :
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד (741)	קופה מרכזית לפיצויים מסלולית - מסלול מתמחה במדד. במסלול המדד-לפחות 75% מנכסי המסלול מושקעים באג"ח צמודות למדד ו/או בתעודות השתתפות של קרנות נאמנות המתמחות בצמודי מדד ו/או בנגזרים למדד ו/או למדדי אג"ח הצמודים למדד.
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות (739)	קופה מרכזית לפיצויים מסלולית - מתמחה במניות. לפחות 50% מנכסי המסלול מושקעים במניות או בני"ע המירים למניות ו/או בתעודות השתתפות של קרנות נאמנות מתמחות במניות ו/או בנגזרים למניות ו/או למדדים למניות ו/או לסלי מניות הנסחרים בישראל ו/או בחו"ל
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח (740)	קופה מרכזית לפיצויים מסלולית - מסלול מתמחה במט"ח. במסלול המט"ח- לפחות 50% מנכסי המסלול מושקעים באג"ח מט"ח ו/או צמוד מט"ח ו/או בפקדונות צמודי מט"ח ו/או בתעודות השתתפות של קרנות נאמנות המתמחות במט"ח ו/או בנגזרים למט"ח בישראל ו/או בחו"ל
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי (742)	קופה מרכזית לפיצויים מסלולית - מסלול מתמחה באפיק השקלי. בו תשקיע החברה המנהלת לפחות 90% מנכסי המסלול בפק"מ ו/או מק"מ ו/או אג"ח שאינן צמודות למדד כלשהו ו/או ני"ע מסחריים שאינם צמודים למדד כלשהו ו/או בנגזרים על אג"ח שאינן צמודות למדד כלשהו.
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי (743)	קופה מרכזית לפיצויים מסלולית מסלול כללי, בו מדיניות ההשקעות מותווית ע"י דירקטוריון הקופה.

לפרטים נוספים אודות מדיניות ההשקעה ראה סעיף 4.1.5.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2009-9-13 הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה, מפרסמת הראל גמל באתר האינטרנט שלה את מדיניות ההשקעה לקופות ולמסלולי ההשקעה השונים.

3.3.2 מוצרים ושירותים

קופה מרכזית לפיצויים מיועדת למעסיק, המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו. הקופה אינה קופה אישית, העמית הינו המעסיק וצבירת הכספים היא במרוכז על שם המעסיק, עבור עובדיו. ההפרשות לקופה מוכרות כהוצאה למעסיק והכספים נמצאים בבעלותו עד לשחרורם לטובת עובדיו.

להלן פרטים אודות שנת הקמת קופות אלו והיקף ההפקדות ונכסיהן (באלפי ש"ח):

שם הקופה	שנת הקמת הקופה	היקף ההפקדות בשנת 2013*	סה"כ נכסים ליום 31.12.13
הראל קופה מרכזית לפיצויים	1997	4	197,884
הראל פרופיל אישי למעסיק	2003	-	118,058
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	2001	-	74,016
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	2001	-	3,833
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	2001	-	790
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	2001	-	77,616
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	2001	14	89,543

* הפרשים בגין שנים קודמות.

למידע אודות מבנה ההשקעה בכל קופה, ראה סעיף 3.3.1.100 לעיל.

3.3.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים

מאחר שתחום הפעילות כולל רק קופות גמל מרכזיות לפיצויים, הרי שמדובר בקבוצה אחת של מוצרים דומים.

3.3.4 מוצרים חדשים

לא רלבנטי לתחום זה לאור הוראות תיקון 3 לחוק קופות הגמל.

3.3.5 עמיתים

3.3.5.1 אופי היחסים שבין החברה לעמיתים הינו בהתאם לתקנון קופות הגמל המרכזיות לפיצויים, ובכפוף להוראות הדין החלות על היחסים שבין החברה לעמיתים.

להלן נתונים לגבי העמיתים של החברה בכל אחת מקופות הגמל המרכזיות לפיצויים (כאמור מעסיקים בלבד), בשנת 2013 לפי סוגי העמיתים של החברה כאמור לעיל:

הראל קופה מרכזית לפיצויים	עמיתים מעבידים	סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות
מספר חשבונות עמיתים	702	
הפקדות (באלפי ש"ח)	4	
משיכות (באלפי ש"ח)	6,867	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	41,622	-
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	15,132	10,974
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	19,627	

סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל פרופיל אישי למעסיק
	8	מספר חשבונות עמיתים
	-	הפקדות (באלפי ש"ח)
	4,648	משיכות (באלפי ש"ח)
-	43,867	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
4,814	7,449	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	31,770	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד
	269	מספר חשבונות עמיתים
	-	הפקדות (באלפי ש"ח)
	4,764	משיכות (באלפי ש"ח)
5,391	6,340	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
4,713	4,870	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(3,294)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות
	63	מספר חשבונות עמיתים
	-	הפקדות (באלפי ש"ח)
	241	משיכות (באלפי ש"ח)
13	155	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
22	22	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(108)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח
	9	מספר חשבונות עמיתים
	-	הפקדות (באלפי ש"ח)
	393	משיכות (באלפי ש"ח)
-	-	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
113	113	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(506)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי
	269	מספר חשבונות עמיתים
	-	הפקדות (באלפי ש"ח)
	3,589	משיכות (באלפי ש"ח)
4,582	6,813	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
13,557	14,271	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(11,047)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי
	462	מספר חשבונות עמיתים
	14	הפקדות (באלפי ש"ח)
	4,320	משיכות (באלפי ש"ח)
11,698	28,934	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
146	1,533	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	23,095	צבירה נטו (באלפי ש"ח)

בתחום הפעילות מספר רב של עמיתים, ולכן אין תלות בעמית בודד, או במספר מצומצם של עמיתים, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על הפעילות בתחום.

3.3.5.2

3.3.5.3 אין בתחום הפעילות עמית שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה.

3.3.6 ערוצי הפצה

בתחום פעילות זה לא קיים ערוץ הפצה המהווה מעל 20% מסך ההפקדות בתחום הפעילות לתקופת הדוח.

3.4 קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית

3.4.1 מידע כללי על תחום הפעילות

3.4.1.1 מבנה תחום הפעילות

בחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), התשס"ג-2003 (להלן: "חוק התכנית להבראת כלכלת ישראל"), נקבע כי ממשכורתו הקובעת של עובד שמועסק אצל מעסיק כהגדרתו בסעיף 88 לחוק האמור, שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא הסדר פנסיה תקציבית, ינוכו בעד שנת 2004 - 1% ממשכורתו הקובעת ובעד התקופה החל מיום 1 בינואר 2005 ואילך - 2% מהמשכורת הקובעת. עוד נקבע בחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל כי הסכומים שנוכו ישמשו למטרת תשלום קצבה או להחזר תשלומים אם העובד סיים את עבודתו ואינו זכאי לתשלום קצבה מקופת המעסיק (להלן – החזר תשלומים).

בסעיף 92 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל, אשר תוקן בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007), התשס"ז-2007, נקבע כי הסכומים האמורים, למעט תשלומים שנוכו על ידי המדינה או אחד מהגופים המפורטים בסעיף 92 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל, ינוהלו בחשבון נפרד של המעסיק בקופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית או בקופת גמל מרכזית לקצבה.

עוד נקבע בסעיף האמור כי כל סכום המנוהל בקופות האמורות ושנמשך בידי המעסיק שלא באמצעות הוראה לתשלום של אותו סכום לעובדו יופקד בחשבון בנק נפרד שהמעסיק יפתח למטרה זו בלבד ואשר לא יופקדו בו כספים אחרים זולת אותם סכומים (להלן - החשבון הנפרד).

בסעיף 93 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל נקבע כי הסכומים המנוהלים בקופות האמורות או בחשבון הנפרד, לא יהיו ניתנים לשעבוד או לעיקול על פי כל דין, למעט עיקול על כספים שנוכו ממשכורתו של עובד שסיים את עבודתו ושנמצאים בחשבון הנפרד בשל תביעה של העובד לתשלום קצבה או להחזר תשלומים.

בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 נקבע, כי קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית היא קופת גמל מרכזית המיועדת לשם השתתפות במימון תשלום קצבה לעובדים של עמית-מעסיק.

מדובר בתחום פעילות חדש אשר חלות לגביו הוראות חוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל לעניין שיעור העברות הכספים לקופות על ידי העמיתים המעסיקים.

החברה מנהלת קופת גמל מרכזית אחת להשתתפות בפנסיה תקציבית.

3.4.1.2 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על התחום

לפירוט אודות חוקים כללים ראה פירוט בסעיף 4.13 להלן.

3.4.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו

לפרטים אודות שינויים בהיקף הפעילות וברווחיותה - ראה סעיף 4.1.1 להלן.

3.4.1.4 שינויים טכנולוגיים

לפרטים אודות השינויים הטכנולוגיים בתחום הפעילות - ראה סעיף 4.1.2 להלן.

3.4.1.5 גורמי ההצלחה הקריטיים והשינויים החלים בהם

לפרטים אודות גורמי ההצלחה הקריטיים - ראה סעיף 4.1.3 להלן.

3.4.1.6 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים

לפרטים אודות חסמי הכניסה והיציאה העיקריים - ראה סעיף 4.1.4 להלן.

3.4.1.7 תחליפים למוצרי תחומי פעילות החברה ושינויים החלים בהם

אין מוצרים תחליפיים.

3.4.1.8 מבנה התחרות והשינויים החלים בו

הפעילות בתחום זה הינה מצומצמת ועל כן אין מידע אודות התחרות בתחום.

3.4.1.9 שיעור דמי הניהול הסטטוטורי ובפועל

להלן שיעורי דמי הניהול המותרים סטטוטורית ושיעורי דמי הניהול שנגבו בפועל מעמיתי הראל קופה לפנסיה תקציבית, באחוזים מיתרת הנכסים (שיעור דמי הניהול הכללי שנגבו בפועל, הינו סכום שחולץ בהתאם לדמי הניהול הקבועים בחישוב שנתי):

שם הקופה	שיעור דמי ניהול		שיעור דמי ניהול מרבי על פי דין
	2012	2013	
הראל קופה לפנסיה תקציבית	1.99%	1.92%	2.00%

3.4.2 מבנה ניהול ההשקעות של תחום הפעילות

להלן מבנה תיק ההשקעות של הראל קופה לפנסיה תקציבית, נכון ליום 31 בדצמבר 2013:

שם הקופה	מזומנים ושוי מזומנים	אג"ח ממשלתיות	אג"ח קונצרניות	מניות וני"ע	שחירים אחרים	פקדונות והלוואות	השקעות אחרות	סה"כ

* בהתאם לכללי הדיווח, הנתונים דלעיל מציגים נתוני חשיפה לניירות ערך ואינם מציגים חשיפה לנכסי הבסיס, שהינה שונה מהנתונים דלעיל בשל השקעה במכשירים שונים כגון נגזרים וחוזים על מדד המעו"ף.

הראל קופה לפנסיה תקציבית הינה קופה כללית בה מדיניות ההשקעות מותווית על ידי דירקטוריון הקופה וועדת ההשקעות ומבוצעת על ידי מנהלי ההשקעות.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2009-9-13 הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה, מפרסמת הראל גמל באתר האינטרנט שלה את מדיניות ההשקעה לקופות ולמסלולי ההשקעה השונים.

3.4.3 מוצרים ושירותים

כמפורט לעיל, קופת מרכזית לפנסיה תקציבית מיועדת עבור עובד שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא הסדר פנסיה תקציבית בהתאם לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל.

להלן פרטים אודות הראל קופה לפנסיה תקציבית:

שם הקופה	שנת הקמת הקופה/המסלול	היקף ההפקדות בשנת 2013	סה"כ נכסים ליום 31.12.13
הראל קופה לפנסיה תקציבית	2008	2,725	10,988

3.4.4 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים

מאחר שתחום הפעילות כולל קופה אחת, ראה פרטים אודות פילוח ההכנסות והרווחיות בסעיף 2.1.

3.4.5 מוצרים חדשים

נכון למועד עריכת דוח זה, לא הוגשו בקשות כלשהן לאישור מוצרים חדשים על ידי החברה.

3.4.6 עמיתים

3.4.6.1 אופי היחסים שבין החברה לעמיתים הינו בהתאם לתקנון קופת הגמל לפנסיה תקציבית, ובכפוף להוראות הדין החלות על היחסים שבין החברה לעמיתים.

להלן נתונים לגבי העמיתים של הראל קופה לפנסיה תקציבית בשנת 2013 :

הראל קופה לפנסיה תקציבית	עמיתים מעבידים	סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות
מספר חשבונות עמיתים	71	
הפקדות (באלפי ש"ח)	2,725	
משיכות (באלפי ש"ח)	2,195	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	-	-
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	-	-
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	530	

3.4.6.2 בתחום הפעילות מספר מצומצם של עמיתים, אולם אין תלות בעמית בודד, אשר אובדנו ישפיע באופן מהותי על הפעילות בתחום.

3.4.6.3 בתחום פעילות זה, יש שני לקוחות אשר ההכנסות מהם מהוות כ-9.9% ו-9.5% כל אחד מסך הכנסות החברה בתחום הפעילות(אך סכום לא מהותי ביחס לכל הכנסות החברה).

3.4.7 ערוצי הפצה

בתחום פעילות זה קיים ערוץ הפצה המהווה מעל 20% מסך ההפקדות בתחום הפעילות לתקופת הדוח - ערוץ סוכני הביטוח העובדים עם קבוצת הראל.

4. פרק ד': עניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה

4.1 מידע כללי נוסף

4.1.1 שינויים בהיקף הפעילות ורווחיות החברה

היקף הפעילות בחברה - דמי הניהול של קופות הגמל שבניהול החברה קטנו בשנת 2013 (כולל דמי הניהול שניגבו מקופות שבבעלות הראל ביטוח) בכ - 15.8% לעומת שנת 2012.

הקיטון בדמי הניהול נבע בעיקרו מהרפורמה בשיעור דמי הניהול במוצרי חסכון ארוך טווח. רווחיות בענף - בחברות מנהלות של קופות גמל מקור ההכנסות הינו דמי הניהול שהן גובות והרווחיות נגזרת מהפער שבין דמי הניהול הנגבים מהעמיתים לבין הוצאות התפעול והשיווק בפועל.

רווחיות החברה - הרווח של החברה לשנת 2013, לאחר מס, מסתכם בסך של 7,992 אלפי ש"ח.

4.1.2 שינויים טכנולוגיים

החל מיום 1.1.2014 תפעול כל קופות הגמל שבניהול החברה נעשה על-ידי לאומי שירותי שוק ההון בע"מ ומרבית מערכות המיכון המשמשות את החברה בעבודתה השוטפת הינן מערכות תפעול של לאומי שירותי שוק ההון בע"מ.

בתקופת הדוח החברה השקיעה בשיפור מערכות המידע שלה, כמפורט להלן: שיפור ושכלול מערכות המידע והתיעוד לצורך התאמתן לרגולציה.

- מערכת מידע לסוכנים "מכלול" מאפשרת הצגת תיק לקוח כולל עבור הסוכן, תיק סריקה ונתוני ניוד. המערכת מספקת מידע כולל ומורחב בעדכון יומי.
  - אתר אינטרנט עבור מידע למעסיקים המאפשרת בקרה של המעסיק על הפקדות לעובדים באמצעות המערכת. החברה החלה בשדרוג נוסף של האתר.
  - אתר אינטרנט עבור מידע ללקוחות. האתר מספק מידע נרחב לעמיתים הכולל אפשרות לאחזור דוחות שנתיים ורבעוניים והעברה בין מסלולי השקעה באותה קופה.
  - מערכת ניהולית - מערכת המשמשת בסיס ניהולי מיכוני באמצעותו מפיקה הנהלת החברה דוחות ניהוליים ברמת העמיתים, תחומי הפעילות, הקופות ועוד. המערכת מאפשרת ניתוח מגמות ופעילות של הלקוחות והמפיצים.
  - מערכת בנפיט לשירות ושימור עמיתים - במערכת שולבו צרכי אימות, זיהוי עמיתים וטיוב נתונים.
  - מערכת קופה - מערכת ממוכנת לגביה ופיצולים של רשימות עובדים. המערכת מאפשרת ייעול אופן הטיפול ברשימות והפקדות ידניות של מעסיקים.
  - מערכת דימות - החברה מעבירה את התהליכים התפעוליים לתורי עבודה באמצעות מערכת דימות המאפשרת תיעוד, בקרה ומעקב אחר התהליכים התפעוליים.
  - הוקמה מערכת ניהול תהליכים שבשלב ראשון משמשת לניהול ומשלוח הודעות לעמיתים על ליקויים בבקשות משיכה והלוואות. המערכת שולבה גם בתהליכי העברת מסלול ומשמשת לצורך איסוף מידע ודיווח סטטיסטי לאוצר כמתחייב.
- בשנת הדוח הוקמה מערכת נפטרים שמשמשת לניהול הנושא והחובות הנדרשות מהחברה במסגרת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012 וכן במסגרת חוזר גופים מוסדיים 1-9-2012 שעניינו "נוהל איתור עמיתים ומוטבים".

4.1.3 גורמי ההצלחה הקריטיים והשינויים החלים בהם

קיימים מספר גורמי הצלחה קריטיים, ביניהם:

- יכולות שיווק ומכירות - מערך הפצה ומכירות רחב ומותאם קהל יעד.
- איכות ניהול ההשקעות- יכולת להשיג תשואות עודפות לאורך זמן ביחס למדדי ההשוואה וגופים מתחרים.
- איכות ניהול סיכונים פיננסיים.

- מצב המשק, שוק ההון, תשואות ורמת התעסוקה.
- צמיחה הנובעת מגידול בלקוחות חדשים או כתוצאה מרכישת קופות גמל והשתלמות.
- תמהיל ומגוון מוצרים - התאמת סל המוצרים של החברה לטעמי הציבור, פתיחת מסלולי השקעה וכו'.
- התאמת סל המוצרים למודלים תומכי הייעוץ של הבנקים.
- איכות השירות לסוכנים ולמפיצים.
- איכות השירות ללקוח (מענה למגוון צרכים).
- יכולת שימור לקוחות - הצלחה בשימור תיק לקוח.
- שיעור דמי ניהול.
- מיתוג ופרסום.
- הוראות הרגולציה בקשר עם מאפייני וסוגי המוצרים בתחום.

4.1.4 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים

חסמי הכניסה העיקריים בענף ניהול קופות גמל הם:

- קבלת רישיון חברה מנהלת (בהתאם לחוק קופות הגמל ולתקנות ניהול קופות גמל) - על החברה המבקשת לעמוד בדרישות של הון עצמי, מהימנות וניסיון.
- היקף נכסים מנוהלים מינימאלי - דרוש על מנת לכסות את עלויות התפעול של החברה המנהלת.
- הון עצמי מינימאלי שנקבע בדין.
- הון אנושי בעל הכשרה, ידע, ניסיון ורישיונות מתאימים לפעילויות השונות.

חסמי היציאה בענף ניהול קופות גמל הם:

- קבלת אישור המפקח להעברת ניהול קופות הגמל לניהול חברות מנהלות אחרות. קבלת האישור כפוף לביצוע העברת הניהול בהתאם לנהלי המפקח ולהוראות חוק קופות הגמל.
- קבלת אישור המפקח למיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון של חברה מנהלת.

4.1.5 השקעות

דירקטוריון החברה מתווה את מדיניות ההשקעה הכללית של החברה, וקובע מדרג סמכויות בקבלת החלטות בין חטיבת ההשקעות, ועדת השקעות, וועדת אשראי, והדירקטוריון.

ועדת ההשקעות (עמיתים) ועדה המשותפת לחברות הגמל, הפנסיה והביטוח, המורכבת מנציגים חיצוניים, אחראית על קביעת מדיניות ההשקעות של קופות הגמל במסגרת מדיניות ההשקעות הכוללת שקבע הדירקטוריון בהתאם להוראות חוק קופות הגמל ולתקנות קופות הגמל. כמו כן אחראית על קביעת החלטות ההשקעה, כגון: חלוקת התיק בין אפיקי ההשקעה השונים, חשיפה לסוגי נכסים, אישור מראש של עסקאות טרם ביצוען ועוד.

חטיבת ההשקעות של הקבוצה מבצעת את פעילות ההשקעות עבור גופי החיסכון ארוך הטווח ביטוח, פנסיה וגמל ועבור תיקי הנוסטרו של חברות הביטוח והחברות המנהלות בקבוצה, וזאת בהתאם להנחיות וועדות ההשקעה השונות.

פעילות ניהול ההשקעות בגופים השונים של הקבוצה, הכפופים לחוק הפיקוח ו/או לחוק קופות גמל, מבוצעת על פי תקנות ההשקעה, כאשר החל מחודש יולי 2012, אוחדו תקנות ההשקעה שחלו על כספי הגמל לגדר תקנות השקעה חדשות תקנות ההשקעה מגדירות פרמטרים כלליים להשקעה - כגון: חשיפות לתאגיד בודד ולקבוצת תאגידים, השקעה באמצעי שליטה של תאגיד, השקעה בזכות במקרקעין, השקעה בנכסים סחירים, השקעה מחוץ לישראל ועוד. עקרונות היסוד לפיהם בנויה מדיניות ההשקעות כוללים: נטילת סיכון באופן מחושב, מתוך מגמה לשפר את פרופיל התשואה של התיק, גיוון הפעילות על פני מגוון תחומי השקעה על מנת לשפר את פרופיל הסיכון בתיק, פעילות על סמך ניתוח כלכלי שעשוי להכתיב פעילות כנגד מגמה, הימנעות מתזמון שוק (Market Timing), הימנעות משינויים מהירים בתיק על פני זמן קצר וניצול יתרון לגודל בהשקעות לא סחירות, תוך התאמת הפרמיה על היעדר הנזילות.

במהלך תקופת הדוח העמיקו הגופים המוסדיים בקבוצת הראל (בניהם - החברה), את פעילות ההשקעה הסחירה בשיטת "סלי השקעה" לפי סוגי ההשקעות. הסלים הפעילים הינם: סל אג"ח מדינה צמוד, סל אג"ח מדינה שקלי, סל אג"ח חברות צמוד, סל אג"ח חברות שקלי, סל מניות ישראליות, סל מניות חו"ל, סל אג"ח ומט"ח חו"ל וסל נזילות (בקשר עם כספי העמיתים).

הפעילות באמצעות סלי השקעה מבטיחה פיצול אופטימלי ושווייני של ההשקעות בין הקופות והמסלולים ומאפשרת ביצוע השקעות אופטימלי גם עבור קופות ו/או מסלולים בעלי היקף נכסים קטן יחסית.

מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

ביום 15 במאי 2011 אישר המפקח להראל ביטוח שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה ישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצה לרבות החברה. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל מבחינת הסיכון לדירוג של חברה מדרגת. האישור תקף, עד ליום 31 בדצמבר 2012. האישור כפוף להתקיימות התנאים הבאים: (א) הדירוג תקף להערכת אשראי לחברות למעט אשראי לבנקים, חברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס ואשראי למימון פרויקטים; (ב) השימוש במודל הפנימי ייעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו אגב תהליך בחינת המודל; (ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל טעון אישור מראש של המפקח; ביום 31 בדצמבר 2012 התקבל אישור המפקח להארכת תוקף האישור לשימוש במודל דירוג פנימי לדירוג אשראי. ביום 7 ביולי 2013 אישר המפקח להראל ביטוח כי במסגרת השימוש במודל הפנימי לדירוג האשראי, שפותח על ידה, תהא רשאית הראל ביטוח להפחית 50% מהקצאת ההון העודף בגין הלוואות מתואמות, אשר דורגו על-פי המודל הפנימי.

נוהל הפרדה מבנית של פעילות ההשקעה

ביום 27 בספטמבר 2012 דירקטוריון החברה אימץ נוהל הפרדות מבניות ("חומות סיניות"), עבור פעילות מערך ההשקעות של הראל ביטוח המרכזת כאמור את פעילות ההשקעה עבור קופות הגמל המנוהלות בקבוצה.

בהתאם להוראות הנוהל, עובדים אשר במסגרת תפקידם בהראל ביטוח או בחברות הבנות שלה עשויים להיות חשופים למידע פנים לא יבצעו בעת כהונתם בתפקיד כאמור בהראל ביטוח תפקיד נוסף הכרוך בביצוע עסקאות בניירות ערך או במתן חוות דעת או עצות בקשר לניירות ערך עבור החברה או עבור אחרים. בנוסף, עובדים החשופים למידע פנים אודות תאגידים חשופים לא ימסרו מידע פנים כאמור לעובדי הראל ביטוח אשר תפקידם בהראל ביטוח כרוך בביצוע עסקאות בניירות ערך או במתן חוות דעת או עצות בקשר לניירות ערך.

הנוהל קובע כי תשמר הפרדה מלאה בין עובדי מחלקת האשראי הלא סחיר, מחלקת השקעות פרטיות ("Private Equity") ומחלקת השקעות בנדל"ן מצד אחד, לבין פעילות הסדרי החוב מצד שני, לבין עובדי מחלקות ההשקעות הסחירות (עמיתים ונוסטרו), מצד שלישי - הן הפרדה פרסונאלית והן הפרדה בגישה למערכות המידע; כאשר מנהל חטיבת ההשקעות יהיה אחראי על כל פעילות ההשקעות של הראל ביטוח, ובכלל זה יהיה אחראי על מנהלי התחום הסחיר, מנהלי התחום הלא סחיר, ומנהל פעילות הסדרי החוב.

הנוהל קובע הוראות לעניין העברת דיווחים אודות קיומו של מידע פנים למנהלת יחידת הבקרה ותיעודן. כן קובע הנוהל את אופן הטיפול במידע פנים בתחום הסחיר ובתחום הסדרי החוב, וכן הוראות לעניין אופן הטיפול במידע פנים שהגיע למנהלים ועובדים בתחום הסחיר וכן במחלקת מחקר.

בנוסף, הנוהל מסדיר את פעילותן של ועדת השקעות, ועדת אשראי ופורום חוב, בהיבט של הגנה על החברה, מנהלים ועובדים בה מפני איסור שימוש במידע פנים. בעניין זה הנוהל קובע הוראות לעניין: העובדים הרשאים להשתתף בוועדות כאמור; איתור נושאים על סדר יומן של הוועדות, אשר יש בהם פוטנציאל חשיפה למידע פנים; הרשאים להשתתף בישיבות בנושאים שיש בהם חשיפה למידע פנים; והפרדת הזימונים והפרוטוקולים בישיבות אלו.

4.2 שיווק והפצה

- 4.2.1 חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, מסדיר את נושא השיווק וההפצה של מוצרים פנסיוניים. בהתאם לחוק, הגופים שיעסקו בהפצה ושיווק של מוצרים פנסיוניים יהיו: (א) סוכני ביטוח פנסיוני - סוכני ביטוח בענף ביטוח פנסיוני; (ב) סוכני שיווק פנסיוני - עובדים של גופים מוסדיים לגבי מוצרים פנסיוניים של הגוף המוסדי; (ג) יועצים פנסיוניים - בעיקר התאגידים הבנקאיים.
- 4.2.2 היועץ והמשווק יהיו רשאים לבצע עסקה במוצר פנסיוני. ההבחנה בין יועץ למשווק הינה קיומה או היעדר קיומה של "זיקה" למוצר פנסיוני. לאור הבחנה זו נקבע, כי סוכנות ביטוח המוחזקת על-ידי גוף מוסדי אינה רשאית לעסוק בייעוץ. בהתאם לכך, על כלל סוכנויות הביטוח בקבוצה ועובדי הקבוצה, אשר יעסקו בשיווק מוצרים פנסיוניים, יחולו החובות המוטלות מכח חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני על משווק פנסיוני.
- 4.2.3 בתקופת הדוח פועלים מרבית הבנקים בישראל בתחום הייעוץ הפנסיוני. בתמורה להפצת המוצרים הפנסיוניים הבנקים זכאים לעמלות הפצה.
- 4.2.4 החברה משתמשת במספר ערוצי שיווק והפצה כדי להפיץ את מוצריה, שהעיקריים שבהם הם:
- 4.2.4.1 שיווק והפצה באמצעות סוכני וסוכנויות ביטוח פנסיוניים - ערוץ הפצה זה הינו, נכון למועד דוח זה, ערוץ ההפצה העיקרי של החברה. החברה קשורה עם מספר רב של סוכנים כאמור, ועל כן אין היא תלויה בסוכן בודד, אשר אובדנו ישפיע מהותית לרעה על פעילותה. החברה נוהגת לשלם לסוכנים עמלות, המחושבות כשיעור מתוך דמי הניהול שגובה החברה מהעמיתים שאותם גייס הסוכן. חקיקת רפורמת בכר לא הגבילה את השיעור שמשולם לסוכני ביטוח פנסיוניים ולמשווקי השקעות, ועל כן נקבעות העמלות המשולמות להם במסגרת מו"מ.
- 4.2.4.2 מערך המשווקים הפנסיוני של החטיבה לחסכון ארוך טווח אותו הקימה הקבוצה בשלהי 2008 והוא מיועד להעצים את השיווק, המכירות ושימור הלקוחות בעיקר בקרב הלקוחות הקיימים של החברה, וזאת באמצעות פניות יזומות ופניות מגיבות עקב בקשת לקוח למשוך או להעביר את כספיו מהחברה. החברה נוהגת לשלם לעובדי מערך השיווק הפנסיוני של הקבוצה בנוסף על השכר הקבוע גם שכר המותנה בהצלחה להשגת יעדים אלה.
- 4.2.4.3 הקמת סניפי "הראל אישי", שמטרתם שימור לקוחות והרחבת סל המוצרים הפנסיוניים שלהם, תוך כדי מתן שרות מיטבי ברמה אישית לכל לקוח.
- 4.2.4.4 מערכי הפצה מול בנקים - לחברה הסכמי הפצה מול מרבית הבנקים הפועלים בייעוץ פנסיוני. בחטיבת חסכון ארוך טווח של הקבוצה פועל צוות שיווק בנקים. הצוות אחראי, בין היתר, על פיתוח והעצמת המכירות של קופות גמל והשתלמות באמצעות מערכי הייעוץ של הבנקים.
- 4.2.4.5 פנייה ישירה ללקוחות, בין היתר, על דרך של השתתפות במכרזים המתפרסמים על ידי מעסיקים וגופים שונים המאגדים תחתם קבוצות של לקוחות.
- 4.2.4.6 קיום כנסים מקצועיים/שיווקיים.
- 4.2.4.7 פרסום בעיתונות ובטלוויזיה.
- 4.2.4.8 לצורך שיפור הנגישות לערוצי ההפצה השונים, מסתייעת החברה גם במערכי השיווק והמכירות של חברות אחרות בקבוצה.
- 4.2.5 לחברה אין תלות באיזה מגורמי השיווק שלה בתחומי פעילותה, באופן שאובדנם עשוי להשפיע השפעה מהותית לרעה על אחד מתחומי הפעילות או שתיגרם לחברה תוספת עלות מהותית כתוצאה מהצורך להחליפם.

4.2.6 מבנה העמלות :

קופות הגמל של הקבוצה משווקות באמצעות סוכני וסוכנויות ביטוח, פעילות ישירה מול גופים וחברות שונות במשק ומופצות באמצעות יועצים פנסיוניים בבנקים השונים.

בחודש פברואר 2006 הותקנו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו - 2006 (להלן: "תקנות עמלות הפצה") הקובעות את התנאים לפיהם רשאית חברה מנהלת לשלם עמלת הפצה, והוראות לעניין סכומה או שיעורה המרבי של עמלה כאמור ואופן חישובה. בתקנות עמלות הפצה נקבע, בין היתר, כי בגין ייעוץ שיוענק על-ידי היועץ שבעקבותיו לקוח יפקיד כספים בקופת גמל או יעביר כספים מקופת גמל אחת לקופת גמל אחרת או ימשיך את חברותו בקופת גמל בה הוא עמית, יהיה היועץ רשאי לגבות עמלות הפצה, בשיעור חודשי שאינו עולה על החלק השניים עשר של 0.25% מסך כל הסכומים העומדים לזכות הלקוח בחשבונו בקופת הגמל ביום העסקים האחרון של כל חודש. שיעור עמלת הפצה ייגזר מהפקדת הכספים או העברת הכספים שבוצעה לראשונה לאחר מועד תחילת תוקפן של התקנות (1 באפריל 2006). ביחס לכספים שנצברו עד ליום 31 בדצמבר 2005 על שם הלקוח בקופת גמל שלא נשלטה על-ידי תאגיד בנקאי, יהיה רשאי היועץ לגבות בגין כספים כאמור עמלה בשיעור שאינו עולה על החלק השניים עשר של 0.1% מסך צבירות הלקוח עד לאותו המועד, וביחס לקופות שנשלטו על-ידי תאגיד בנקאי ונמכרו - בשיעור שאינו עולה על החלק השניים עשר של 0.25%.

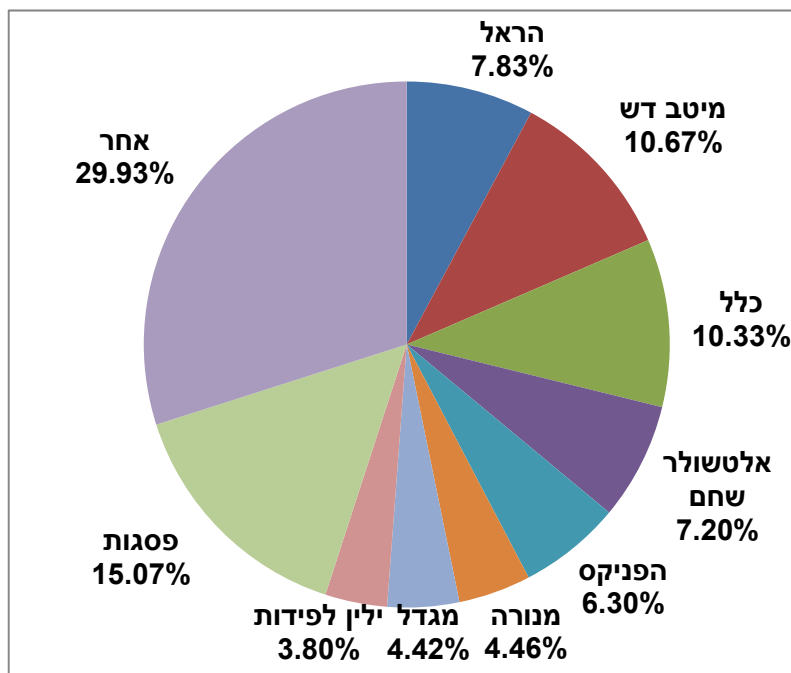
4.3 תחרות

הקופות המנוהלות בקבוצה מתחרות בקופות המנוהלות על ידי קבוצות הביטוח ובקופות המנוהלות על ידי בתי השקעות.

התחרות העיקרית הינה, בין היתר, על רמת השירות לעמיתים, על מסלולי ההשקעה השונים, על התשואות המושגות על נכסי העמיתים בקופות ועל דמי הניהול הנגבים מהעמיתים.

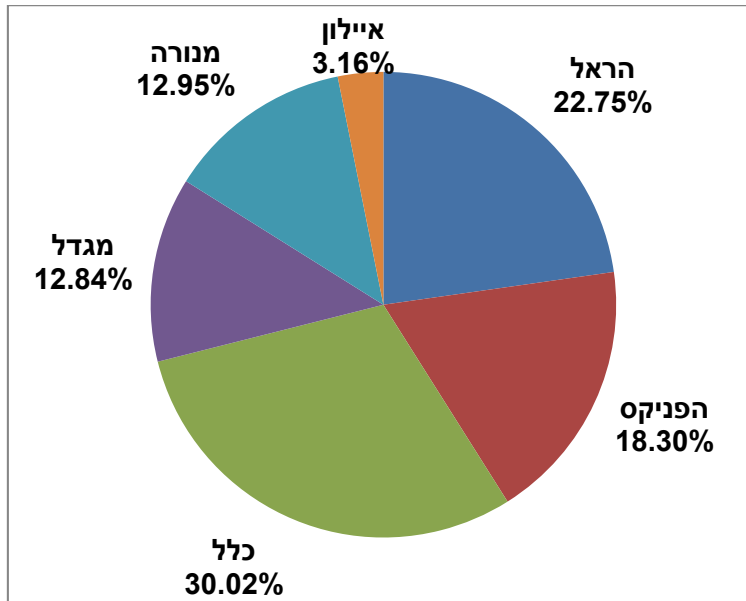
המתחרים העיקריים בשוק קופות הגמל הינם: אלטשולר שחם, ילין לפידות, פסגות, דש - מיטב, כלל - גמל, מנורה, מגדל, הפניקס (כולל אקסלנס) - ועוד.

להלן תרשים התפלגות נכסי הקופות (כולל קרנות השתלמות) המנוהלות על-ידי החברות המנוהלות העיקריות הפועלות בתחום (נכון ליום 31.12.2013, בהתאם לנתונים המפורסמים באתר משרד האוצר):

הראל- החברה, והחברות המנוהלות הנוספות בקבוצה - הראל עתידית וקחצ"ק.

להלן תרשים התפלגות נכסי הקופות (כולל קרנות השתלמות) המנוהלות על ידי קבוצות הביטוח (נכון ליום 31.12.2013, בהתבסס על נתונים המפורסמים באתר משרד האוצר):

הראל - החברה, והחברות המנוהלות הנוספות בקבוצה - הראל עתידית וקחצ"ק.

4.3.1 שיטות להתמודדות עם התחרות בתחום חיסכון ארוך טווח

ההתמודדות עם התחרות בתחום ניהול קופות הגמל נעשית במספר רבדים:

- 4.3.1.1 פעילות לשימור לקוחות בתיק הקיים - הפעלת גורמים שונים לטיפול בנושא זה, תוך הצגה ללקוחות של מגוון המוצרים המשווקים על-ידי חברה.
- 4.3.1.2 סינרגיה בין חברות הקבוצה - אפשרות מתן פתרונות משולבים ללקוחות בכל אפיקי החסכון ארוך הטווח וכן צירוף מוצרים ביטוחיים נלווים.
- 4.3.1.3 התייעלות תפעולית - באמצעות שיפור תהליכי ושיטות עבודה, מערכות מחשוב ומיכון, איחוד יחידות מטה ומערכות מטה במסגרת חטיבת החסכון ארוך הטווח.
- 4.3.1.4 שיפור השירות ללקוח.
- 4.3.1.5 הרחבה של מערכי ההפצה והשיווק, הפעלת מבצעי קידום מכירות, גיוס סוכנים חדשים ומתן תמריצי מכירות.
- 4.3.1.6 שיפור המוצרים הקיימים לרבות פתיחת מסלולי השקעה בהתאם לדרישות השוק (מסלולים סולידיים, מניתיים וכו').
- 4.3.1.7 מתן הלוואות מכספי הקופה.

4.3.2 הגורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה בתחום ניהול קופות הגמל הינם, בעיקר: המוניטין של הקבוצה, הניסיון בתחום הפעילות, החוסן הפיננסי, תשואות הקופות, רמת השירות ללקוחות ולסוכנים וקשרים ארוכי טווח עם הסוכנים הפועלים בתחום זה. כמו כן, מיקומה של החברה במודלים של הבנקים המייעצים הינה קריטית.

4.4 עונתיות

ענף ניהול קופות הגמל מתאפיין בעונתיות מסוימת, שכן חלק גדול מהפקדות העמיתים לקרנות השתלמות (עצמאים בעיקר) מתבצע לקראת סוף השנה. בשנת 2013 היו הפקדות העמיתים בחודש דצמבר כ-18% מכלל ההפקדות השנתיות.

4.5 רכוש קבוע ומיתקנים

- 4.5.1 משרדי החברה ממוקמים בבית הראל, ברח' אבא הילל סילבר 3, ברמת-גן.
- 4.5.2 לצורך פעילותה השוטפת החברה משתמשת בציוד מחשבים, ריהוט וציוד משרדי.

4.6 נכסים לא מוחשיים

4.6.1 החברה משתמשת לצורך פעילותה בלוגו, שלא נרשם כסימן מסחרי. בנוסף משתמשת החברה במוניטין שנצבר במהלך השנים.

4.6.2 החברה הינה בעלת רישיון שימוש (באופן ישיר או באמצעות הראל המשמר מחשבים בע"מ, שאמונה על פעילות המחשוב של החברות בקבוצת הראל) בתוכנות שונות, המשמשות לפעילותה ע"פ הפירוט הבא:

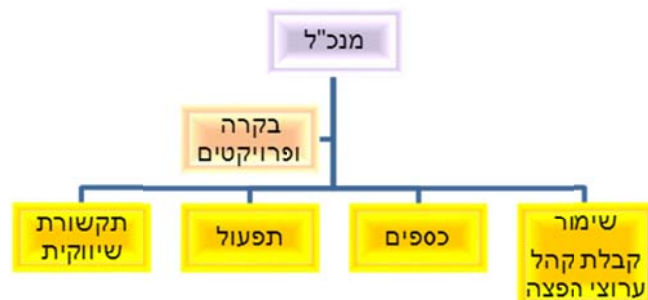
- נס פנסיה וגמל - מערכת בה מתועד חומר היסטורי.
- מערכת "גמל און-ליין" - מערכת דיווח ברמת סוכני הביטוח הפנסיוניים.
- מערכת "בנפיט" - מערכת CRM לטיפול בלקוחות החברה (שירות, שימור, שיווק).
- מערכת "סאפ" - מערכת ERP כוללת, המשמשת בעיקר לניהול הנהלת חשבונות (החברה התחילה ביישום המערכת בשנת 2007).
- מערכת דנאל- מערכת ניהול נכסים.
- מערכת דימות- ארכיון ממוחשב וניהול תורי עבודה.
- מערכת ניוד - ניהול תהליך העברות (פנימה והחוצה).
- מערכת קופה - תהליך קליטה ופיזור כספים.
- מערכת נפטרים- מערכת שמטפלת בנושא איתור מוטבים ונפטרים.
- בנוסף החברה עושה שימוש במערכות לניהול זכויות עמיתים בשיטת "לשכת שירות" (ASP) של מתפעלים חיצוניים:

- מערכת נגה (לאומי שרותי שוק ההון).
- מערכת דנאל (לאומי שרותי שוק ההון).
- בעקבות הפסקת הפעילות עם בנק פועלים החל מ-1 ביולי 2013 הוסבה מערכת מסילה (המערכת התפעולית של בנק פועלים) למערכת נגה. לפירוט ראה סעיף 1.1.4.1.

החברה עושה שימוש במספר מאגרי מידע רשומים, אודות עמיתי קופות הגמל השונות, שהינם בבעלותה ו/או בניהולה. כמו כן, חלקן מן המאגרים מוחזקים בנוסף על ידי צדדים שלישיים אשר נותנים לחברה שירותי תפעול וניהול זכויות עמיתים ביחס לקופות הנ"ל.

4.7 הון אנושי

4.7.1 תיאור המבנה הארגוני נכון ליום 31.12.2013:

4.7.2 בסוף שנת 2013 העסיקה החברה 100 עובדים בדומה לשנת 2012 כולם על בסיס הסכם עבודה אישי לתקופה בלתי קצובה ולא בהסכמי עבודה קיבוציים. משכורתו של כל עובד נקבעת בהסכם ההעסקה האישי שלו. התגמול על-פי הסכמי ההעסקה הינו, בעיקרו, על בסיס משכורת קבועה ולעיתים, רכיב של תגמול על בסיס הצלחה (כמתואר להלן). בהתאם להסכמי ההעסקה העובדים זכאים לביטוח פנסיוני, במסלול שנבחר על ידם (ביטוח, קרן פנסיה, שילוב של ביטוח ופנסיה וכיוצא"ב). בנוסף, מרבית העובדים זכאים לכך שהחברה תפריש עבורם לקרן השתלמות.

הסכם העבודה האישי קובע, בין היתר, את מספר ימי החופשה להם זכאי כל עובד (בכל מקרה, מספר הימים אינו פחות מהמינימום הקבוע בחוק). העובדים זכאים לתנאים סוציאליים נוספים, בהתאם לחוק הישראלי: דמי הבראה וחופשת מחלה.

ביום 19 בינואר 2012 החליט דירקטוריון החברה, להפסיק את תשלום משכורת י"ג, וזאת לאחר תשלום מחצית משכורת י"ג לקראת פסח שחל באפריל 2012, ובמקום זאת לבצע עדכון שכר בשיעור 6.74% (המהווה בקירוב המרה של שווי משכורת י"ג, שבגינה לא משולמים תנאים סוציאליים, לתוספת שכר שוטף שבגינה משולמים תנאים סוציאליים ("שיעור העדכון").

בהתאם להחלטה כאמור, מלוא שיעור העדכון שולם במשכורת אפריל 2012 לעובדים המשתכרים עד השכר הממוצע במשק. לעובדים ומנהלים המשתכרים מעל השכר הממוצע במשק, שיעור העדכון ישולם באופן מדורג עד למרץ 2014, וזאת בהתאם לרמת השכר של העובדים.

ביום 27 בינואר 2013 החליט דירקטוריון החברה, לקצר את פריסת תשלום שיעור העדכון, כך שיתרת שיעור העדכון תשולם במשכורת מרץ 2013 (במקום מרץ 2014).

עובדים בכירים זכאים לשכר בסיס בתוספת תנאים נלווים כגון רכב צמוד, החזר הוצאות, אש"ל וכד'. ובנוסף זכאים לבונוס שנתי, בהתאם למדיניות שאושרה על ידי דירקטוריון החברה בנוגע לתגמול נושאי משרה בכירה ולנושאי משרה שעוסקים בתחום ניהול ההשקעות.

4.7.3 תוכניות תגמול והטבות - החברה מתגמלת חלק מעובדיה במספר שיטות תגמול שונות, ובהן תשלום עמלות כשיעור מהכנסות עתידיות ותשלום עמלות כשיעור מהיקף הפקדות של עמיתים שגויסו או שומרו על ידי העובד.

בנוסף לתנאים המפורטים לעיל, עובדי החברה נהנים ממספר הטבות נוספות: (א) ביטוח בריאות קולקטיבי לעובדי הקבוצה, ללא תשלום פרמיה (העובד משלם רק את המס בגין שווי ההטבה). אפשרות לצרף לביטוח הבריאות הקולקטיבי את בני משפחתו של העובד; (ב) ביטוח שיניים קולקטיבי לעובדי הקבוצה (לעובד ובני משפחתו).

4.7.4 לחברה אין תלות בעובד מסוים.

4.7.5 הדרכות מקצועיות - במידת הצורך החברה שולחת את עובדיה לקורסים מקצועיים בתחומים הנוגעים לתחומי עיסוקם.

החברה מפעילה מערך הדרכה הפועל לפי תכניות הדרכה קבועות ותכניות הדרכה שנתיות.

תכניות הדרכה שנתיות: מדי שנה נקבעת על-ידי החברה תכנית הדרכה שנתית, הנגזרת מתכניות העבודה של החברה לאותה שנה. ההדרכות מתחלקות לשני סוגים: (א) הדרכות בנושאים ספציפיים, כגון: הדרכות מקצועיות בתחום העיסוק של העובד, הדרכות לגבי מוצרים חדשים, רגולציה חדשה בתחומי הפעילות של החברה, הדרכות לגבי מבצעי שיווק ועוד; (ב) הדרכות בנושאים כלליים, כגון: הדרכות לגבי כלי המחשוב, תוכנות מחשוב, הדרכות בנושאי שירות, הדרכות בנושא ניהול (לדרג הביניים בחברה) ונושאים כלליים נוספים.

תכנית הדרכה קבועה: כל עובד שנקלט בחברה עובר הדרכה - "יום אוריינטציה", בה הוא מתוודע לתחומי הפעילות של החברה ושל קבוצת הראל. יום האוריינטציה נערך מעת לעת ומוזמנים אליו כל העובדים החדשים שנקלטו בקבוצה מיום האוריינטציה הקודם. החל משנת הדוח מופעלת בנוסף לומדת "אוריינטציה" ללימוד עצמי של העובד החדש שהוקמה בפורטל הארגוני. מעבר לכך, בחברה מונהג נוהל חניכה לפיו לכל עובד חדש שנקלט בארגון מוצמד חונך אישי מקצועי אשר תפקידו להכשיר את העובד מבחינה מקצועית, לתמוך בו מבחינה חברתית, לחשוף בפניו את המציאות הארגונית של הקבוצה, החברה וביחידה אליה העובד החדש משתייך.

נושאי המשרה ועובדי ההנהלה הבכירה: 4.7.6

- גב' חגית ציטיאט-לויך - מכהנת כמנכ"ל החברה החל מיום 8 במאי 2007.
- מר רם גבל, רו"ח, משמש כסמנכ"ל הכספים של החברה החל מיום 23 ביוני 2008.
- מר צחי דברת, סמנכ"ל, משמש כמנהל התפעול של החברה החל מיום 1 במאי 2007.
- גב' דניאלה פיק, סמנכ"לית, משמשת כמנהלת בקרה ופרויקטים של החברה החל מיום 1 בינואר 2008.
- גב' מיטל בישץ, סמנכ"לית, משמשת כמנהלת ערוצי שיווק ושימור לקוחות של החברה החל מיום 1 בינואר 2010 (כיהנה בחברה בתפקידים אחרים בתקופות קודמות).

לכל נושאי המשרה ועובדי ההנהלה הבכירה הסכם העסקה בכתב, המסדיר את תנאי העסקתם. חלק מנושאי המשרה ועובדי ההנהלה הבכירה נהנים מתגמול והטבות כמפורט בסעיף 4.7.8 להלן. 4.7.7

מדיניות תגמול לנושאי משרה בכירה ולנושאי משרה שעוסקים בתחום ניהול ההשקעות: 4.7.8

מאחר שתכנית התגמול נקבעה במשותף לכלל הגופים המוסדיים בקבוצת הראל, ההתייחסות להלן הינה לתכנית המשותפת כאמור ולהראל השקעות, ולא דווקא לחברה.

בעקבות חקיקת תיקון 20 לחוק החברות, ועדת התגמול של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות") אישרה ביום 15 ביולי 2013 מדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה. המדיניות אושרה על ידי דירקטוריון הראל השקעות ביום 17 ביולי 2013 ועל ידי האסיפה הכללית של הראל השקעות ביום 22 ביולי 2013. במדיניות התגמול של הראל השקעות נקבע שהיא תשמש כמדיניות מנחה עבור החברות הבנות שלה, בשינויים הנדרשים. מדיניות התגמול שנקבעה בהראל השקעות מבוססת, ככלל, על מדיניות התגמול שקיימת בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה, מכח חוזר של המפקח משנת 2009.

ביום 24 בנובמבר 2013 אישר דירקטוריון הראל חברה לביטוח בע"מ ("הראל ביטוח"), לאחר קבלת אישור ועדת התגמול, מיום 13 בנובמבר 2013, עדכונים למדיניות התגמול של הראל ביטוח והחברות הבנות שלה, שהינן גופים מוסדיים, וזאת על מנת להתאים את מדיניות התגמול של הראל ביטוח לעקרונות שנקבעו במדיניות התגמול של הראל השקעות. במסגרת זו עודכנו פרמטרים לקביעת המענק השנתי לנושאי משרה בחברה וכן נקבעו פרמטרים מעודכנים לגבי מנהלי ההשקעות, רכיב שיקול הדעת בקביעת המענק השנתי הופחת ל- 20% וכן נקבעו תנאי סף ומגבלה תקציבית כוללת של סך המענקים לנושאי המשרה.

מדיניות התגמול נועדה לשמש לצורך הנעת המנהלים הבכירים והכוונתם בהתאם ליעדי החברה ותכניתה האסטרטגית, מתוך דגש על הגברת התחרותיות בגיוס ובשימור כוח אדם איכותי בתפקידי ניהול בכירים בקבוצה. כל זאת, במטרה ליצור ערך כלכלי ארוך טווח לחברה ולבעלי מניותיה. מדיניות התגמול נערכה בהתחשב, בין היתר, בגודל החברה ואופי פעילותה, בקידום מטרות החברה, האסטרטגיה, תכנית העבודה לטווח הארוך ומדיניות ניהול הסיכונים, וכן בתנאי ההעסקה והמענקים שהיו נהוגים בחברה לנושאי המשרה בשנים קודמות, רמות שכר ותנאי כהונה והעסקה המקובלים בתאגידי ביטוח ופיננסיים בישראל ובבנקים הגדולים בישראל, וכן על בסיס שיקולים ארגוניים ובכלל זה עלויות השכר של קבוצות עובדים שונות ופערי השכר הרצויים ביניהם.

תכנית התגמול מתייחסת לסוגים שונים של נושאי משרה: (א) דירקטורים שאינם דח"צים, אינם בעלי שליטה ואינם מכהנים בתפקידים נוספים בקבוצה - לגביהם נקבע, כי תנאי התגמול יותרו בהתאם לתגמול הקבוע בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס - 2000 (להלן: "תקנות הגמול"), ללא המגבלה של מקסימום תגמול עבור ישיבות בגין הכהונה בחברות בנות; (ב) דירקטורים שהינם בעלי שליטה - מאחר ששכרם אושר בהתאם לתיקון 16 לחוק החברות, החלת המדיניות לגביהם תבוצע בעת הבאת תנאי העסקתם לאישור מיוחד באורגנים המוסמכים של החברה (לרבות האסיפה הכללית) בתום תקופת האישור הקיים; (ג) דירקטורים המכהנים בתפקידים נוספים בקבוצה - יקבלו שכר עבור כהונתם כדירקטורים בהתאם לסעיף (א) לעיל וכן תגמול בגין התפקידים הנוספים, כפי שייקבע על ידי האורגנים המוסמכים בכל מקרה ומקרה על פי מהות התפקידים הנוספים, היקף העיסוק באותם תפקידים וכן פרטים לגבי הדירקטור הספציפי, כגון: ניסיון וכדו' מדיניות התגמול עוסקת במכלול תנאי ההעסקה של נושאי המשרה שאינם דירקטורים ובכלל זה ברכיבים הבאים: (א) התגמול הקבוע שייקבע לגבי כל נושא משרה בהתאם לוותק, הידע, הניסיון, הכישורים שלו והתרומה שלו לתוצאות של הקבוצה, ובהתבסס על קבוצת ההשוואה שנקבעה; (ב) נקבע כי יישמר פער משמעותי בין השכר של מנכ"ל החברה לשכר של יתר נושאי המשרה שכפופים למנכ"ל; (ג) נקבעו יחסים מינימאליים בין הרכיבים הקבועים בתנאי ההעסקה לבין סך תנאי ההעסקה; (ד) נקבע כי ניתן לשלם רכיב שכר קבוע שאינו מזכה בתנאים סוציאליים; (ה) נקבע, כי מענקים מובטחים שקיימים בתנאי העסקה של נושאי משרה יופחתו ב- 50% ובהסכמים חדשים יינתנו מענקים מובטחים רק מנימוקים מיוחדים ולא יותר מ- 2 משכורות; (ו) נקבעו הוראות לעניין המענקים השנתיים מותני הביצועים, לרבות: (i) היקף מקסימאלי של מענקים כאמור וכן תנאי סף שרק בהתקיימם ישולמו מענקים וכן תנאים שבהתקיימם ישולמו מענקים מופחתים ביחס לתוצאת חישוב המענק לפי הפרמטרים שנקבעו בתכנית; (ii) נקבעו הוראות לפיהן תשלום מענקים מותני תוצאות ייעשה רק בשנים בהן השיגה החברה תוצאות משיביות רצון, לכל הפחות. כמו כן, על מנת למנוע נטילת סיכונים קצרי טווח, הוגבל היקף המענקים מותני התוצאות, לפי מכפלה של משכורות, כאשר ההיקף המקסימאלי הינו עבור המנכ"ל - 12 משכורות (המענק הנורמטיבי הינו בהיקף של 10 משכורות, כולל רכיב שיקול הדעת שהינו בהיקף של עד 2 משכורות); עבור יו"ר הדירקטוריון - 9.6 משכורות (המענק הנורמטיבי הינו בהיקף של 8 משכורות, ואין רכיב של שיקול דעת); ו- 7.2 משכורות לנושאי משרה בכירים אחרים. בנוסף נקבע, כי המענקים יחושבו לפי עמידה ביעדים ארוכי טווח ולא חד פעמיים של השנה השוטפת בלבד. לשם כך נקבע בתכנית התגמול, כי הפרמטרים השונים יחושבו בנפרד לגבי השנה השוטפת ולגבי השנתיים שקדמו לה, כאשר משקל הפרמטרים השונים בגין השנה השוטפת, בקביעת הציון הכולל לשם חישוב המענק השנתי, יהיה 50%, משקל השנה שקדמה לה יהיה 30% ומשקל השנה שקודמת לה יהיה 20%. למרות האמור, לגבי נושאי משרה שלא היתה להם תכנית תגמול קודם לאישור מדיניות תגמול זו, נקבעו הוראות מעבר, כדלקמן: בחישוב המענק בגין שנת 2013 - תהיה לשנה השוטפת משקל של 100%; בחישוב המענק בגין שנת 2014 - תהיה לשנת 2014 משקל של 67% ולשנת 2013 משקל של 33%; ובחישוב המענק בגין שנת 2015 ואילך יהיה לשנה השוטפת משקל של 50%, לשנה שקדמה לה משקל של 30% ולשנה שהינה שנתיים קודם - משקל של 20%; (iii) במסגרת המענק השנתי תלוי התוצאות קיים רכיב של שיקול דעת, שהינו מוגבל ל- 20% לגבי המנכ"לים ולגבי נושאי המשרה האחרים (למעט לגבי נושאי משרה בתפקידי בקרה ופיקוח); (ז) נקבעו הוראות לעניין אפשרות לתשלום של מענקים מיוחדים, שאינם קשורים למענקים השנתיים, וזאת עבור ביצועים יוצאים מן הכלל בפרויקטים ייחודיים. מענקים מיוחדים כאמור מיועדים לנושאי משרה שאינם המנכ"ל ואינם בעלי השליטה והם מוגבלים בתקציב בסכום שאינו מהותי; (ח) נקבעו הוראות לעניין מענק הוני, שיכול שיינתן אך ורק למנכ"ל; (ט) נקבעו הוראות לעניין ביטוח ושיפוי לנושאי משרה ודירקטורים; (י) נקבעו הוראות לעניין סיום תנאי העסקה, הכוללות התייחסות לרכיבים הבאים: (i) פיצויים, שיהיו בשיעור מקסימאלי של עד 200% (100% מעבר למתחייב על פי דין), בכפוף להשלמת ותק ותנאים נוספים. (ii) תקופת הודעה מוקדמת שלא תעלה על 6 חודשים. (iii) מענק הסתגלות של עד 6 משכורות. (iv) תגמול עבור התחייבות לאי תחרות. נקבע, כי התקשרות בהסכם אי תחרות תיעשה במקרים חריגים בלבד ובכפוף לכך שההתחייבות נעשית מראש ולא במועד הפרישה ושהיא תיעשה במקרה של חשש ממשי לפגיעה עסקית בחברה. תקופת אי התחרות המקסימאלית הינה לתקופה של שנתיים וסכום התגמול עבור התקופה הוגבל כשיעור מהשכר השוטף טרם סיום הכהונה, כאשר

תקרת התגמול כאמור, פוחתת לאורך תקופת אי התחרות, בהתחשב בכך שתקופת אי התחרות הראשונה הינה מהותית יותר מבחינת החברה. במקרה של סיום כהונה בנסיבות בהן ניתן לשלול פיצויים, תהיה לחברה האופציה (החד צדדית) לבטל את הסכם אי התחרות ולא לשלם את התגמול עבור אי התחרות.

4.8 ספקים ונותני שירותים

- 4.8.1 לחברה הסכם עם הראל ביטוח שמטרתו ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה הראל ביטוח לחברה תוך שהחברה מנצלת את היתרון לגודל של הראל ביטוח ובכך חוסכת את רכישתם של שירותים שונים. על פי הסכם בין החברה להראל ביטוח, החברה, יחד עם הראל עתידית קופות גמל בע"מ ("הראל עתידית") וקרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ("קחצ"ק"), חברות מנהלות של קופות גמל בשליטת הראל השקעות, משלמת להראל ביטוח עבור שירותי ניהול ההשקעות הניתנים לחברה, להראל עתידית ולקחצ"ק על ידי חטיבת ההשקעות של הראל ביטוח. הקצאת העלויות בין החברות המנהלות מבוצעת לפי שלושה פרמטרים: היקף הנכסים המנוהלים בידי כל חברה מנהלת; תמהיל ההשקעות, לפי אפיקי השקעה; ושיעור גידול התיק. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית.
- 4.8.2 ביום 23 בינואר 2007 נחתם הסכם בין הראל חברה לביטוח בע"מ, בעלת השליטה המלאה בחברה ("הראל ביטוח") (כבעלים של קופות לאומי) לבין החברה בקשר עם ניהולן של קופות לאומי עבור הראל ביטוח. בהתאם להוראות ההסכם, החברה אחראית כלפי העמיתים בקופות לאומי וכלפי הראל ביטוח לקיום כל הוראות הדין הנוגעות לניהול קופות גמל וקיום כל ההתחייבויות המוטלות על חברה מנהלת כלפי עמיתים בקופות גמל. בהסכם נקבע כי הראל ביטוח רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש בת 45 ימים, ואילו החברה רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש 180 ימים. בהתאם להוראות ההסכם, החברה תגבה מאת עמיתי הקופות את דמי הניהול ותעבירם להראל ביטוח לאחר תשלום, מתוך דמי הניהול שיגבו על ידה כאמור, של עמלות ההפצה והעמלות למשווקים פנסיוניים. עבור ביצוע ניהול קופות לאומי עבור הראל ביטוח, תהיה זכאית החברה להחזר הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול קופות לאומי בתוספת 2%.
- 4.8.3 להראל ביטוח הסכם עם לאומי שירותי שוק ההון בע"מ, לפיו מעניקה לאומי שירותי שוק ההון בע"מ שירותי תפעול עבור קופות הגמל שנרכשו מלאומי גמל ומבנק לאומי בשלהי שנת 2006. כן קיים הסכם בין הראל גמל והראל עתידית גמל לבין לאומי שירותי שוק ההון, לפיו תעמיד לאומי שירותי שוק ההון שירותי תפעול גם לקופות גמל נוספות שבניהולן.
- 4.8.4 ביום 3 בינואר 2008 נחתם הסכם בין בנק הפועלים בע"מ, לבין הראל ביטוח, במסגרתו בנק הפועלים יעניק שירותי תפעול לקופת הגמל הראל - ניב. בהמשך הוסכם, כי בנק הפועלים יעניק שירותי תפעול לקופות גמל נוספות המנוהלות על ידי החברה ובמהלך שנת 2008 הוסבו לתפעול בבנק הפועלים קופות גמל נוספות המנוהלות על ידי החברה. החל מיום 1 ביולי 2013 הופסקה הפעילות עם בנק הפועלים והקופות שתופעלו בבנק הפועלים מוזגו או נפתחו כמסלול השקעה נפרד בקופות המתופעלות בבנק לאומי בהתאם לפירוט בסעיף 1.1.4.1-1.1.4.2 להלן.
- 4.8.5 על פי הסכם בין החברה להראל השקעות, משלמת החברה להראל השקעות סך של 3% מדמי הניהול שגובה החברה מקופות הגמל שבניהולה, וזאת בתמורה לשירותי ניהול וייעוץ בתחומי שיווק פיננסיים, תכנון עסקי, השתתפות בדירקטוריונים ותחומי ניהול נוספים. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית.
- 4.8.6 לפרטים אודות הסכמי הפצה בין הראל גמל לבין בנק לאומי - ראה סעיף 4.2.4.
- 4.8.7 בנוסף, לצורך פעילותה השוטפת החברה קשורה בהסכמים עם ספקים שונים. ספקי השירותים הינם, בעיקר, בתחומים הבאים: עו"ד, יועצי מס, בתי דפוס ודיוור לצורך משלוח דברי דואר הנדרשים על-פי דין, שירותי מחשוב, באמצעות הראל המשמר מחשבים בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות, ובאמצעות חברות נוספות עימן התקשרה הראל המשמר מחשבים בע"מ.
- 4.8.8 לחברה אין תלות בספק זה או אחר, שכן קיימים ספקי שירותים חליפיים עימם ניתן להתקשר בהסכם לרכישת שירותים בלוח זמנים קצר, בהתחשב בסוג השירותים שנרכשים.

4.8.9 הסכם בנוגע לשירותי ברוקראז' - החברה משתמשת בשירותי המסחר של מספר רב של חברי בורסה. הבחירה אצל איזה חבר בורסה לבצע את הפעילות נעשית על בסיס מספר פרמטרים ובהם: איכות הביצוע, עלות הפעולה, איכות המחקר, רעיונות ההשקעה שמציע הברוקר ואיכות ההצעה לפעולה הסטנדרטית. בכדי ליהנות מהיתרונות לגודל שיש לפעילות כלל הגופים בקבוצת הראל, הוחל בשנת 2007 בביצוע של הליך תחרותי משותף לשירותי ברוקראז' לכל גופי החסכון ארוך הטווח בקבוצת הראל. במסגרת זאת נעשתה פניה למרבית הבנקים והברוקרים הפעילים בישראל, התקבלו מהם הצעות מחיר ונחתמו הסכמי ברוקראז' בהתאם להצעות שהתקבלו.

4.8.10 להלן השיעור הממוצע של עמלות הקניה והמכירה, ועמלות דמי משמרת המשולמות (באחוזים):

מניות	אג"ח	מק"מ	אופציות	מניות בחול	אג"ח בחו"ל	דמי שמירה	עסקה
0.045	0.035	0.014	1.8 ש"ח	0.05	0.05	פטור	0.01
בתוספת עמלת בתוספת עמלת							
סוכן סוכן							

החברה פעלה במהלך שנת 2013 באמצעות מגוון חברי בורסה המספקים שירותי ברוקראז', לרבות הראל פיננסים מסחר וניירות ערך בע"מ (חברה שבחלק מתקופת הדוח, עד למכירתה, היתה צד קשור). בעסקאות אשר בוצעו ע"י חבר בורסה שאינו בנק, הרי שניירות הערך הנרכשים נשמרים בבנק כקסטודיאן, ועל שירותי הקסטודיאן גובה הבנק עמלה בשיעור של 0.01% מסכום העסקה.

4.9 השקעות

בשנת 2013 לא ביצעה החברה פעילויות השקעות מהותיות והשקעות בפעילויות אחרות.

4.10 מימון

החברה מממנת את פעילותה ממקורותיה העצמאיים. לחברה אין הלוואות שהיו בתוקף במהלך תקופת הדוח והחברה לא נטלה אשראים.

הנהלת החברה סבורה, כי החברה לא תיזקק להון נוסף לצורך התפעול השוטף של החברה.

4.11 מיסוי

4.11.1 דיני המס החלים על החברה

לעניין הוראות ודיני המס החלים על החברה ראה ביאור 11 לדוח הכספי.

ביום 5 באוגוסט 2013 עבר בכנסת החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013, אשר קבע, בין היתר, העלאת שיעור מס החברות, החל משנת 2014 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 26.5%. ביום 2 ביוני 2013 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון) התשע"ג - 2013, אשר מעדכן את שיעור מס שכר ומס רווח, כך שיעמוד על 18% החל מיום 2 ביוני 2013. כתוצאה מהשינויים האמורים שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים עלה ביום 2 ביוני 2013 משיעור משוקלל של 35.9% לשיעור משוקלל של 36.21% ובשנת 2014 ואילך יעלה לשיעור של 37.71%.

4.12 שומות מס

4.12.1 שומות סופיות - לחברה שומות מס סופיות כמפורט בביאור 11 לדוחות הכספיים המבוקרים של החברה ליום 31.12.2013.

4.12.2 שומות במחלוקת - לחברה אין, נכון למועד דוח זה, שומות במחלוקת.

4.12.3 שיעור המס העיקרי של החברה בשנת 2013 היה 36.21%.

4.13 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

הפעילות בתחום קופות הגמל, כפופה, בין היתר, להוראות חוק קופות הגמל החלות על חברות מנהלות הפועלים בתחום זה, להוראות המפקח, כפי שהן מתפרסמות מעת לעת ולהוראות שנקבעו מכוח תקנות קופות הגמל.

בנוסף, הפעילות בתחום זה מושפעת מהחקיקה בתחום המיסוי, המשפיעה על כדאיות ההשקעה של עמיתי קופות הגמל במוצרים השונים הקיימים בתחום.

הוראות דין כלליות:

- (א) חוק ניירות ערך;
- (ב) חוק החברות;
- (ג) חוק הפיקוח - לרבות התקנות וההנחיות שמפרסם המפקח מכוח סמכותו על פי חוק הפיקוח;
- (ד) חוק קופות גמל - לרבות התקנות וההנחיות שמפרסם המפקח מכוח סמכותו על פי חוק קופות גמל;
- (ה) חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני;
- (ו) חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 - לרבות הצווים שפורסמו מכוחו (בעיקר צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטח וסוכן ביטוח), התשס"ב-2001 וצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של קופות גמל וחברה המנהלת קופת גמל), התשס"ב-2001);
- (ז) חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006;
- (ח) חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 - המעניק, במקרים המוגדרים בחוק, הגנה לעובד במקרה שהמעסיק אינו מעביר את ההפרשות לקופת גמל כמשמעה בפקודת מס הכנסה;
- (ט) חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981;
- (י) חוק החוזים האחידים, תשמ"ג-1982;
- (יא) חוק ה-FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act)

בחודש מרס 2010 חוקק בארה"ב חוק הידוע בשם FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) ("FATCA"), שלפיו מחויבים מוסדות פיננסיים זרים להעביר מידע אודות חשבונות המנוהלים על ידי לקוחות אמריקאים. בכך מרחיב החוק באופן ניכר את דרישת הגילוי והדיווח המוטלת על מוסדות פיננסיים זרים ביחס לחשבונות שבבעלות אמריקאים. בחודש ינואר 2013 פורסמו תקנות סופיות על ידי משרד האוצר האמריקאי ורשות המיסוי האמריקאית המספקות הנחיות אופרטיביות ליישום החוק. באופן כללי, על פי הוראות החוק והתקנות, על מוסדות פיננסיים זרים להתקשר בהסכם עם ה-IRS שבמסגרתו יתחייב הגוף הפיננסי הזר, בין היתר, לאתר חשבונות אמריקאים, לדווח עליהם ל-IRS ולנכות מס מלקוחות שיסרבו לספק את המידע והמסמכים הנדרשים. גוף פיננסי זר שלא יתקשר בהסכם כאמור עם ה-IRS יחויב בעצמו בניכוי מס בגין הכנסות ממקורות אמריקאים והכנסות מתקבולים על מכירה של נכסים שעשויים לייצר הכנסות ממקורות אמריקאים. עם זאת, הרשויות האמריקאיות מקיימות מגעים עם רשויות המס של מדינות שונות לצורך התקשרות בין מדינתית (Intergovernmental Agreement), אשר עשויה להשליך על אופן יישום הוראות ה-FATCA על מוסדות פיננסיים באותן מדינות. הוראות החוק לא יחולו, באופן כללי, על התחייבויות (obligations) שהונפקו לפני 1 ביולי 2014. יישום החוק צפוי להיות כרוך בעלויות תפעוליות. נכון למועד פרסום הדוח, לפי פרסומים מטעם משרד האוצר, מדינת ישראל נמצאת במשא ומתן מול ממשלת ארה"ב לצורך חתימה על הסכם בין מדינתנו כאמור. עדיין לא ברור מתי מדינת ישראל תחתום על ההסכם ומה יהא תוכנו של אותו הסכם, ועל כן לא ברור היקף תחולת החוק על התיק הקיים. יחד עם זאת, קיימים מספר נושאים אשר השלכות ה-FATCA עליהם ידועה.

הוראות דין המסדירות את פעילות קופות הגמל:

4.13.1 חוק הפיקוח

פעילותן של חברות ביטוח (בלשון החוק - מבטחים) בישראל מוסדרת, בין היתר, בחוק הפיקוח, בתקנותיו ובהנחיות המפקח מכוח סמכותו על פי חוק הפיקוח. בין יתר הוראות חוק הפיקוח, ניתן למנות את ההוראות הבאות המשפיעות בצורה מהותית על פעילות חברות ביטוח, ובהן חברות הביטוח בקבוצה:

עוסק בביטוח חייב להיות בעל רישיון מבטח. החזקה של למעלה מ- 5% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד מבטח וכן שליטה בתאגיד מבטח מצריכות היתר החזקה או היתר שליטה (בהתאם לעניין) מאת המפקח.

לא יעסוק אדם בישראל בעצמו או על ידי אחר, בתיווך בביטוח בין כל אדם לבין מבטח, אלא אם יש בידו רישיון סוכן ביטוח.

דו"חות כספיים שנתיים מבוקרים ודו"חות רבעוניים מסוקרים יערכו על ידי מבטח בהתאם להוראות המפקח, יוגשו למפקח ויפורסמו ברבים.

מבטח המורשה לעסוק בביטוח חיים חייב לנהל עסקים אלו באמצעות מערכת חשבונות נפרדת ולהחזיק נכסים נפרדים לכיסוי התחייבויותיו בתחום ביטוח החיים.

חוק הפיקוח קובע הוראות לגבי האורגנים ובעלי תפקידים במבטח ומחיל על כלל חברות הביטוח חובות שונות שחלות על חברות ציבוריות.

למבטח אסור לתאר ללקוח או לציבור תיאור מטעה של עסקת ביטוח. למבטח אסור להתנות עשיית ביטוח בענף פלוני בעשיית ביטוח בענף אחר, אלא אם קיים קשר עסקי סביר ביניהם.

למפקח סמכות לברר תלונות ציבור בדבר פעולה של מבטח בענייני ביטוח. אם מצא המפקח שהתלונה מוצדקת, בסמכותו להורות על תיקון הליקוי שהעלה הברור.

על פי חוק הפיקוח מוסמך שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע הוראות בדבר הון מינימלי של מבטח; דרכי החזקת נכסים כנגד התחייבויות; מגבלות השקעה; חובת החזקת עתודות ביטוח ודרכי חישובן.

בחוק הפיקוח נקבעה שורה של הוראות שעבירה עליהן מהווה עבירה פלילית ומטילה על נושאי המשרה אחריות למניעת עבירות.

על פי סעיף 2 לחוק הפיקוח רשאי המפקח, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, ליתן לכלל המבטחים או לסוג מסוים, כל הוראה שימצא לנכון הנוגעת לדרכי פעולתם וניהולם של המבטחים, על מנת להבטיח את ניהולם התקין ואת השמירה על עניינם של המבוטחים או של הלקוחות.

מכוח חוק הפיקוח הותקנו, בין היתר, התקנות הבאות המהותיות לפעילות המבטחים בקבוצה

4.13.1.1 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז - 2007. התקנות קובעות כללים להבטחת פעילותו התקינה של הדירקטוריון, הבטחת עצמאותו, כשירות חבריו, כללים למניעת ניגודי עניינים, נושאים בהם הדירקטוריון חייב לדון ולהחליט, נוכחות ומניין חוקי בישיבותיו.

4.13.1.2 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח) (תיקון), התש"ע - 2009.

4.13.2 חוק קופות גמל

פעילותן של קופות גמל והחברות המנהלות שלהן וכן של קרנות פנסיה והחברות המנהלות שלהן מוסדרת, בין היתר, בחוק קופות גמל ובהנחיות המפקח מכוח סמכויותיו על פי החוק הנ"ל. עד לחקיקתו של החוק האמור בשנת 2005, דבר החקיקה המרכזי בו נקבעו ההוראות הנוגעות לתחום הגמל והפנסיה היה תקנות מס הכנסה קופות גמל, החלות אף כיום, ומסדירות בין היתר את כללי ההשקעה של הכספים המנוהלים בקופות גמל ובקרנות הפנסיה ואת שערך נכסיהן. לעניין תיקון מספר 3 לחוק קופות גמל, היוצר שינוי מהותי בסוג המוצרים המוסדרים בחוק קופות גמל, ראה סעיף 4.13.2.17 להלן.

בין יתר ההוראות הכלליות שבחוק קופות גמל, ניתן למנות את ההוראות הבאות המשפיעות בצורה מהותית על פעילות החברות המנהלות:

- 4.13.2.1 לא ינהל אדם קופת גמל או קרן פנסיה אלא על פי רישיון מבטח. ניהול קופת גמל וקרן פנסיה יהיה בהתאם להוראות הדין, הוראות רישיון המבטח, הוראות אישור קופת הגמל או קרן הפנסיה והוראות תקנון הקרן. החברה המנהלת תשמש נאמן של נכסי הקרן או הקופה שבניהולה לטובת עמיתי הקופה או הקרן (על קרנות פנסיה וקופות גמל שפעלו כתאגיד, ולא במתכונת של ניהול בנאמנות, חלה חובה לעבור למתכונת של נאמנות עד תום 18 חודשים מיום תחילת החוק - חודש נובמבר 2005). החברה המנהלת תפעל באמונה ובשקידה לטובת כל אחד מעמיתה, ללא אפליה, ולא תעדיף כל שיקול על פני טובת העמיתים.
- 4.13.2.2 רישיון לעסוק בניהול קרנות פנסיה יינתן על ידי המפקח רק לחברה (כהגדרתה בחוק החברות) שהנה מבטח (כהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח) ועיסוקה הבלעדי הוא ניהול קרנות פנסיה, אשר הונה העצמי אינו נופל מהסכום שנקבע על ידי שר האוצר ואשר יש לה כיסוי ביטוחי בתנאים ובסכומים שנקבעו על ידי השר.
- 4.13.2.3 החזקה של למעלה מ- 5% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בחברה מנהלת וכן שליטה בחברה מנהלת מצריכות היתר החזקה או היתר שליטה (בהתאם לעניין) מאת המפקח.
- 4.13.2.4 העברת הניהול של קופת גמל מחברה מנהלת אחת לאחרת דורשת אף היא את אישור המפקח (כמו גם הודעה לעמיתים).
- 4.13.2.5 החוק קובע את הכללים לגבי האורגנים ובעלי התפקידים בחברה מנהלת, לרבות ההוראות הבאות: (א) בדירקטוריון חברה מנהלת יכהנו לפחות שבעה דירקטורים ולא יותר מחמישה עשר, ובהם יהיו דירקטורים בעלי כשירות לכהן כדירקטורים חיצוניים ("נציגים חיצוניים"), אשר אחד מהם לפחות הוא בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית והיתר הם בעלי כשירות מקצועית, במתכונת דומה לזו הקבועה בחוק החברות לגבי חברות ציבוריות; (ב) דירקטוריון החברה המנהלת יתכנס לפחות אחת לשלושה חודשים (חובה לקיום מספר גדול יותר של ישיבות נקבעה בחוזר שפרסם המפקח); (ג) לחברה תהא ועדת ביקורת, במתכונת דומה לזו הקבועה בחוק החברות לגבי חברות ציבוריות; (ד) החברה תמנה מבקר פנימי, במתכונת דומה לזו הקבועה בחוק החברות לגבי חברות ציבוריות; (ה) על נושא משרה או בעל שליטה אשר יש לו עניין אישי בעסקה של החברה חלה חובת גילוי על עניין אישי כאמור; (ו) יו"ר הדירקטוריון לא יכהן כמנכ"ל החברה; (ז) לכל קרן פנסיה וקופת גמל תהא ועדת השקעות, המופקדת על מדיניות ההשקעות של קרן הפנסיה או קופת הגמל, לפי העניין, אך ניתן למנות ועדת השקעות אחת למספר קרנות פנסיה או קופות גמל. רוב חברי ועדת ההשקעות יהיו נציגים חיצוניים; (ח) לחברה ימונה רואה חשבון מבקר, עליו יחולו כללים במתכונת דומה לזו הקבועה בחוק החברות; (ט) הוענקו למפקח סמכויות לקבוע תנאים וכללים לגבי כשירות הכהונה של נושאי המשרה השונים בחברה מנהלת, ונקבעו הוראות לגבי אישורים ודיווחים למפקח הנדרשים בעת מינוי נושאי משרה חדשים; (י) נקבעו הוראות למניעת ניגוד עניינים בניהול קרן פנסיה.

- 4.13.2.6 החוק קובע את זכאותו של עובד לבחור את ערוץ החסכון הפנסיוני (קופת גמל, קרן פנסיה או ביטוח מנהלים) אליו הוא מבקש שתופרשנה ההפרשות להן הוא זכאי וכן רשאי הוא לבחור את יצרן המוצר הפנסיוני (הגוף המנהל). בנוסף, העובד רשאי לשנות בחירתו זו מעת לעת ולהעביר לקופה או לקרן אחרת את היתרות העומדות לזכותו כאמור, תוך צמצום של יכולת המעסיק להכריע בשאלת זהות קופת הגמל אליה יופרשו הסכומים.
- 4.13.2.7 שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, קובע את השיעורים או הסכומים המקסימאליים לתשלומים של עמיתים (ולגבי עמית-שכיר - גם לתשלומים של מעסיק), לרבות התנאים שיחולו על משיכת או העברת הכספים כאמור (וזאת בנוסף לתנאים הקבועים בחוק).
- 4.13.2.8 זכויות עמית בקופת גמל ובקרנות פנסיה אינן ניתנות לשעבוד, או עיקול (למעט כפי שיקבע שר האוצר).
- 4.13.2.9 השקעת כספי קופות הגמל וקרנות הפנסיה תהיה בהתאם למדיניות ההשקעות הקבועה בתקנון הקרן, אשר נקבעת (בכפוף להוראות הני"ל של התקנון) על ידי הדירקטוריון ועל ידי ועדת ההשקעות. ניהול נכסי הקרן יעשה בנפרד מנכסי החברה המנהלת ובנפרד מנכסיה של כל קרן פנסיה או קופת גמל אחרת (עם מערכת חשבונות נפרדת).
- 4.13.2.10 נכסי קופות הגמל וקרנות הפנסיה אינם ניתנים לעיקול והחברה המנהלת לא תשעבדם אלא לצורך קיום עסקה עבור קרן הפנסיה או קופת הגמל ובתנאים שיקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים.
- 4.13.2.11 חברה מנהלת לא תגבה מנכסי קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהולה או מתשלומי המפקידים כל סכום זולת: (א) דמי ניהול; (ב) הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קרן הפנסיה כפי שקבע שר האוצר; (ג) דמי ביטוח עבור ביטוחים בהם יבוטחו עמיתים. שר האוצר (באישור ועדת הכספים) קובע את השיעורים והסכומים המרביים לדמי הניהול ולהוצאות כאמור.
- 4.13.2.12 חברה מנהלת לא תשלם כל עמלה או תמורה אחרת לאדם כלשהו בשל הצטרפות עמית לקופת גמל או לקרן פנסיה או המשך חברותו בה או בשל הפקדת הכספים אליה, למעט עמלות הפצה ליועץ פנסיוני או לסוכן ביטוח ובמגבלות שנקבעו בתקנות עמלות הפצה.
- 4.13.2.13 חישוב שווי נכסי קופות הגמל וקרנות הפנסיה וחישוב התשואות בהן נקבעים על פי תקנות המותקנות על ידי שר האוצר והוראות המפקח.
- 4.13.2.14 מכח הוראות החוק קבע המפקח הוראות לגבי הדיווח לעמיתים.
- 4.13.2.15 החוק קובע גם הוראות על עיצומים כספיים וקנסות אזרחיים על הפרת הוראות החוק, התקנות והחוזרים, וזאת בנוסף לקביעת עבירות ועונשים בגין הפרות כאמור (לרבות מאסר).
- 4.13.2.16 החוק קובע את סמכות המפקח לקבוע כללים בדבר דיווחים שנתיים ותקופתיים שחברה מנהלת חבה בהם.
- 4.13.2.17 ביום 23 בינואר 2008 התקבל בכנסת תיקון 3 לחוק קופות הגמל אשר במסגרתו תוקנו הוראות חוק קופות הגמל, חוק הפיקוח ופקודת מס הכנסה.

תיקון 3 לחוק קופות הגמל קובע שני סוגי קופות גמל: קופת גמל משלמת וקופת גמל לא משלמת. קופת גמל משלמת היא קופת גמל אשר משלמת ישירות קצבה למבוטחיה. קופת גמל לא משלמת היא קופת גמל אשר לא ניתן למשוך ממנה כספים באופן ישיר, למעט כספי פיצויים. משיכת כספי התגמולים מקופת גמל לא משלמת תוכל להתבצע רק על ידי העברת הכספים שנצברו לקופת גמל משלמת (בהתאם למסמך המפקח מיום 4 במרס 2009, משיכת כספים שלא כדין מקופת גמל לא משלמת לקצבה החל מיום 1 בינואר 2008 תוכל להיעשות מבלי להעבירם לקופת גמל משלמת לקיצבה). משיכת הכספים מקופת גמל משלמת תהא בהתאם לשיטת ההיוון שנקבעה בתקנון הקופה, ובלבד שסכום הקצבה החודשי שלו יהיה זכאי העמית לאחר ההיוון לא יפחת מ-3,850 ש"ח ("סכום הקצבה המזערית" - סכום זה יעודכן על פי עליית המדד ב-1 במרס כל שנה ביחס למדד שהיה ידוע ב-1 במרס 2008). אם פחת הסכום האמור מסכום הקצבה המזערית, המשיכה תתבצע בהתאם לשיטת ההיוון שנקבעה בתקנון הקופה, לפי שיעור מהקצבה שלא יעלה על 25% ולתקופה שלא תעלה על חמש שנים; עוד קובע התיקון כי אישור קופת גמל כקופת גמל לתגמולים או כקופת גמל אישית לפיצויים לא יינתן, אלא לגבי קופות שפעלו כדין כקופות לתגמולים או כקופות אישיות לפיצויים משנת 2007 ואילך, ורק ביחס לכספים שהופקדו עבור שנות המס שקדמו לשנת המס 2008.

עוד נקבע במסגרת התיקון כי הממונה לא ייתן אישור לקופת גמל מרכזית לפיצויים אלא לגבי קרן שפעלה כדין כקופת גמל מרכזית לפיצויים בשנת המס 2007 לגבי כספים שהופקדו בקרן עד לשנת המס 2010, ובלבד שההפקדה היא של עמית-מעסיק אשר היה עמית בקופה בחודש דצמבר 2007 והפקדת הכספים היא בשל עובד של עמית-מעסיק כאמור שהופקדו עבורו כספים בקופה עבור חודש דצמבר 2007.

במסגרת התיקון הושוו גם הטבות המס לחיסכון בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים. במסגרת התיקון נקבע לראשונה, כי יוענק זיכוי ממס בשיעור של 35% בשל הפקדות בכל קופות הגמל לקצבה. דהיינו, לעניין שיעור הזיכוי ממס, לא תהיה קיימת עוד הבחנה בין תוכנית לפנסיה מקיפה לתוכנית שאינה לפנסיה מקיפה ושיעור הזיכוי ממס יהיה 35% הן בקופות גמל משלמות לקצבה והן בקופות גמל שאינן משלמות לקצבה.

כמו כן נקבע זיכוי ממס בשיעור של 35% גם עבור רכישת ביטוח קצבת שארים. ביטוח קצבת שארים הינו ביטוח מפני הסיכון למקרה מוות של המבוטח, ללא מרכיב החסכון, הכולל תשלומי פנסיה לשארים. הסכום הכולל שבשלו מוענק זיכוי ממס בשל רכישת ביטוח קצבת שארים לא יעלה על 1.5% מההכנסה המזכה של העמית.

במסגרת התיקון נקבעה מגבלת הוצאה בשל ביטוח מפני אובדן כושר עבודה. ההוצאה המרבית לצרכי מס בשל רכישת ביטוח מפני אובדן כושר עבודה תהא עד 3.5% מההכנסה החייבת (עד 4 פעמים השכר הממוצע במשק). עד לתיקון ניתן היה לנכות לצרכי מס הוצאה של עד 2.5% מההכנסה החייבת, ללא תקרה. לאור התיקון, מי שהכנסתו החייבת הנה עד 4 פעמים השכר הממוצע במשק יוכל לנכות לצרכי מס הוצאה גדולה יותר מבעבר (3.5% במקום 2.5%), אולם מי שהכנסתו החייבת גבוהה מ-4 פעמים השכר הממוצע במשק עלול להיפגע, משום שבעבר רשאי היה לנכות לצרכי מס הוצאה של עד 2.5% מהכנסתו החייבת, ללא תקרה. מאחר שקיים מנגנון מקזז, לפיו במקרה שבו מעסיק מפקיד עבור עובד למרכיב תגמולים למעלה מ-5% יש להפחית את ההפרש מהשיעור המותר בניכוי בשל אובדן כושר עבודה, בוצעה התאמה ונקבע מנגנון מקזז מעל 4%.

בנוסף, נקבעו במסגרת התיקון שינויים והתאמות בכל הנוגע לזכות העובד לבחור את המוצר הפנסיוני אותו ירכוש ואת היצרן הפנסיוני ממנו ירכוש את המוצר. במסגרת זאת הודגשה זכות העובד לבחור גם את מסלול ההשקעה בקופת גמל מסלולית, למעט ביחס לרכיב ההפרשה לפיצויים, שאינה באה במקום הפרשה לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין. לגבי רכיב ההפרשה לפיצויים זכות הבחירה של העובד מוגבלת למסלול ברירת המחלף לפיצויים של קופת הגמל המסלולית. כמו כן הורחבה זכות העובד לבחור גם את תכנית הביטוח מפני סיכון מקרה מוות או מפני סיכון אבדן כושר עבודה, שהתיר אותה המפקח והכלולה בקופת גמל, או הנמכרת אגב הצטרפות או חברות בקופת גמל.

הוראותיו האמורות של תיקון 3 לחוק קופות גמל תחולנה על הכספים שיופקדו עבור העמיתים או המבוטחים החל ממועד 1 בינואר 2008. לגבי כספים שהופקדו עובר ליום 1 לינואר 2008 תחולנה ההוראות שהיו בתוקף עובר לתיקון.

במסגרת תיקון 3 הוכנסו שינויים גם בחוקים, כדלקמן:

- (א) תיקונים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ ובשיווק פנסיוני), התשס"ה - 2005 (להלן: "חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני") בנוגע למערכת היחסים בין יועץ או סוכן פנסיוני לבין הגוף המוסדי, שמטרתו ליצור השוואה בין הוראות חוק רלבנטיות החלות על סוכנים גם על משווקים ויועצים פנסיונים.
- (ב) תיקון הגדרת נכסי החסכון לטווח ארוך כך שקופות מרכזיות לפיצויים וקופות גמל מרכזיות לדמי מחלה אינן כלולות בהגדרת קופה מרכזית לקצבה.
- (ג) תיקון הוראות בחוק קופות הגמל - ביטול המגבלה שחלה על חברה מנהלת של קופה מרכזית של קצבה באופן שלחברה כאמור תהיה אפשרות לנהל גם קופות גמל שאינן לקצבה.
- (ד) הרחבת עיצומים כספים ורשימת הוראות בחוק שעבירות עליהן תהווה עבירות פליליות.
- ביום 4 בפברואר 2008 העניק המפקח לכל הקופות ותכניות הביטוח אשר ניתן להן אישור לשנת 2008 כקופת גמל לתגמולים או כקופת גמל אישית לפיצויים, אישור כקופת גמל לא משלמת לקצבה.
- מתקיימים דיונים עם המפקח בדבר השלמת ההיערכות הנדרשת, ובכלל זה התאמת הפוליסות והתקנונים ליישום החקיקה האמורה.
- נקבעו הוראות לשנים 2008 ו-2009 לעניין התרת הפרשות לפיצויים לקופה לא משלמת לקצבה, הן לעניין פנסיית חובה והן לעניין קופות בהן אין הפרשה מקבילה של תגמולים.
- ביום 15 באפריל 2008 פרסם המפקח מסמך בעניין סוגיות בנושא תיקון מספר 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה - 2008. כמו כן, ביום 20 באוגוסט 2008 פרסם המפקח מסמך הוראות הבהרה נוספות, אשר תוקן במסגרת מסמך הבהרה מיום 15 בספטמבר 2008. במסגרת ההבהרות האמורות הובאה התייחסות למספר סוגיות הנובעות מתיקון החקיקה כאמור, ובין היתר: (א) לעניין הפקדות שבוצעו לקופת גמל לא משלמת לקצבה עד ליום 30 ביוני 2008, יוכל עמית - עצמאי לבחור בין השארת הכספים בחשבונו (על כספים אלו יחול אישור מס הכנסה של קופת גמל לא משלמת לקצבה), לבין ביטול פעולת ההפקדה, שיכול להיעשות עד ליום 31 בדצמבר 2008, והחזרת הכספים לעמית, בניכוי מס רווחי הון עד למועד החזר, בכפוף לכך שאם העמית קיבל הטבת מס בגין ההפקדה דרך מעסיקו, העמית יציג לחברה המנהלת אישור כי מעסיקו ביטל את הטבות המס בגין ההפקדה; (ב) במקרה של משיכת כספים על ידי מוטב של עמית שנפטר, משיכת כספי פיצויים וכספים המשולמים למוטבים במקרה של ביטוח חיים קבוצתי, ניתן יהיה למשכם ישירות ושלא באמצעות העברת הכספים לקופת גמל משלמת לקצבה; (ג) לעניין סכום הקצבה המזערי נקבע, כי יובאו בחשבון סכומי קצבה להם זכאי העמית מקופת גמל אחרת או ממעסיק; (ד) על כספי קופת גמל אישית לפיצויים שמבקש עמית-שכיר להעביר בהתאם לתקנה 34א(א) לתקנות מס הכנסה, לא יחול אישור מס הכנסה כקופת גמל לתגמולים, מכיוון שהעברה מהווה הפקדה חדשה ולגבי כספים אלו יחול אישור מס הכנסה של קופת גמל לא משלמת לקצבה; (ה) אישור מס הכנסה כקופת גמל לתגמולים לא יחול על כספים שביקש מוטב להעביר לפי הוראות תקנות 34ב(ב) ו-38ג(ב) לתקנות מס הכנסה, מכיוון שהעברה כאמור מהווה הפקדה חדשה לגביה יחול אישור מס הכנסה של קופת גמל לא משלמת לקצבה. מוטב שהעביר כספים כאמור עד למועד ביטולן של התקנות האמורות (3 במרס 2008) יוכל לבחור בין החלופות המנויות בסעיף (א) לעיל (השארת הכספים או ביטול ההפקדה). לאחר מועד ביטולן של התקנות האמורות, אין עוד אפשרות להעביר כספים אלה לחשבון על שם המוטבים; (ו) עמית בקופת גמל לא משלמת לקצבה שהצבירה בגין הפקדות חדשות אינה מקנה לו פנסייה הגבוהה מ-5% משכר המינימום, יוכל

להעביר את צבירתו לקופת גמל משלמת לקצבה ולמשוך את הצבירה בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה.

4.13.3 חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני

חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני מסדיר את העיסוק בייעוץ ובשיווק של המוצרים הפנסיוניים, לרבות קביעת הוראות לעניין חובת הרישוי ותנאיו, חובות, איסורים והגבלות החלים לעניין עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני, הוראות לעניין הפיקוח על בעל רישיון, לרבות קביעת סמכות למפקח להוציא הוראות לניהול תקין ושמירה על ענייני מבוטחים וכן הוראות המקנות למפקח סמכות להטיל עיצומים וקנסות אזרחיים בשל הפרת הוראות החוק, לרבות סנקציות פליליות.

תקנות

4.13.4 ביום 24 במרץ 2014 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל)(משיכת כספים מקופת גמל)(חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה)(הוראת שעה), התשע"ד-2014. התקנות קובעות כי עמית אשר באחד מחשבונותיו בקופת גמל מורשית (קופת גמל לתגמולים, קופת גמל לא משלמת לקצבה וקופת גמל אישית לפיצויים, שאינן קופת ביטוח) קיימים כספים ממרכיב תשלומי העובד או ממרכיב תשלומי המעביד, יהא רשאי למשוך את כספי התגמולים מחשבונו בקופה בסכום חד פעמי, בכפוף לתנאים הבאים: (א) בחשבונו בקופת הגמל המורשית לא הופקדו כספים מיום 1 בינואר 2012 ואילך; (ב) לא הועברו לחשבונו של העמית או ממנו כספים מקופת גמל אחרת או אל קופת גמל אחרת, לפי העניין, מיום 1 בינואר 2013 ואילך; (ג) היתרה הצבורה הכוללת של העמית בכל חשבונותיו בקופת הגמל המורשית ביום שלפני יום 1 בינואר 2013 לא עלתה על 7,000 ש"ח. כמו כן, נקבעו הוראות לעניין הודעה נפרדת שעל חברה מנהלת של קופת גמל מורשית לשלוח לעמיתים בנושא, במועד ובנוסח עליהם יורה המפקח. החברה תהא רשאית לצרף את ההודעה לדיווחים שעליה לשלוח לעמיתים. התקנות יכנסו לתוקף בתוך 30 ימים מהפרסום ברשומות והן יעמדו בתוקף עד ליום 31 במרס 2015.

ביום 11 בפברואר 2014 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה משיכת כספים מחשבונות קטנים בקופת גמל, במסגרתה מוצע לקבוע הוראות בנושאים הבאים: (א) חברה מנהלת תשלח לעמית, אשר רשאי למשוך כספים כאמור בתקנות, הודעה נפרדת על זכותו למשיכת כספי התגמולים ועל משמעות הותרת הכספים בקופת הגמל לעניין גביית דמי ניהול מינימאליים החל מיום 1 בינואר 2016. ההודעה תהיה במתכונת הקבועה בנספח לטיטוט החוזר, ותשלח לכל המאוחר עד ליום 30 באפריל 2014; (ב) חברה מנהלת תציג באופן בולט ומודגש בדף הבית של אתר האינטרנט שלה קישור לדף אינטרנט ייעודי בעניין משיכת כספים כאמור, אשר יכלול דברי הסבר בעניין האפשרות למשיכת כספים אלו ופירוט הדרכים למשיכתם; (ג) הוראות לעניין דיווחים רבעוניים למפקח על חשבונות קטנים בגוף המוסד. הוראות הטיוטה, לכשיפורסמו כמחייבות, יחולו על חברות מנהלות של קופות גמל החל ממועד כניסתן לתוקף של התקנות כאמור. סכום הצבירה בחשבונות עליהם חלה ההוראה אינו מהותי ביחס לסך הנכסים המנוהלים בחברות המנהלות בקבוצה. בשלב זה לא ניתן להעריך את מספר העמיתים שיממשו את הזכאות למשיכת הכספים בפטור ממס, ולפיכך לא ניתן להעריך את ההשפעה על היקף הנכסים המנוהלים בידי החברות המנהלות בקבוצה.

4.13.5 ביום 24 במרץ 2014 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול)(תיקון), התשע"ד-2013, במסגרתן נקבעה הוראה לפיה קופת גמל שאינה קופת ביטוח תהיה רשאית לגבות מעמית אשר באחד מחשבונותיו קיימים כספים ממרכיב תשלומי העובד או ממרכיב תשלומי המעסיק אשר הופקדו בשל שנות המס שקדמו לשנת המס 2008, דמי ניהול על פי הגבוה מבין דמי הניהול המקסימליים הקבועים בתקנות עובר לתיקון או סכום שלא יעלה על 6 ש"ח לחודש, וזאת החל מיום 1 בינואר 2016.

4.13.6 ביום 1 בינואר 2014 פורסם תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות)(תיקון), התשע"ד-2013, במסגרתו הוארך תוקף הגדרת "עמלת ניהול חיצוני" הקבועה בסעיף 3 לתקנות, עד ליום 31 במרס 2014. תחילתן של התקנות ביום 1 בינואר 2014. לאחר יום 31 במרס 2014 תוחלף הגדרה זו ועמלת ניהול חיצוני תהיה כל אחת מאלה: (א) הוצאה הנובעת מהשקעה של קופת גמל בקרנות השקעה שאינן צד קשור או בקרן השקעה שהיא

שותפות שהשותף הכללי בה אינו צד קשור, לרבות באמצעות חשבון המנוהל בעבור קופת הגמל המיועד להשקעה רק בקרנות השקעה, למעט הוצאה המשולמת למי שמנהל את חשבון ההשקעה בעד הניהול; (ב) הוצאה המשולמת למי שמנהל את חשבון ההשקעה בעד ניהולו, ובלבד שאינו צד קשור.

ביום 5 במרץ 2014 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון מס' 2), התשע"ד-2014, במסגרתה מוצע להגביל את שיעור ההוצאות אותו ניתן לגבות מנכסי החוסכים בנוסף על דמי הניהול, וכן לקבוע כי סך כל ההוצאות הישירות המפורטות בטיטות התקנות, לרבות "עמלת ניהול חיצוני", בכל אחת מהשנים 2014-2015, לא יעלה על 0.25% מסך הנכסים המנוהלים על-ידי הגוף המוסדי. המגבלה כאמור לא תחול על קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר. טיוטת התקנות קובעת הוראות מעבר, לפיה בשנת 2014 הגוף המוסדי יהא רשאי לגבות הוצאות ישירות מעבר ל- 0.25%, אם כל ההוצאות הישירות שלגביהן נקבעה מגבלה כמותית הן בגין השקעות שבוצעו לפי כניסת התקנות לתוקף. תחילתן של התקנות, לכשיתפרסמו כמחייבות, ביום 1 באפריל 2014, והן יעמדו בתוקף עד ליום 1 בינואר 2016.

4.13.7 ביום 14 בנובמבר 2013 פורסמו ברשומות תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשע"ד-2013, אשר מחליפות את הוראות השעה ומאפשרות הפקדת כספים בשל מרכיב הפיצויים לקופות גמל לא משלמות לקצבה, אף ללא קיום התנאי של הפקדה בשיעור של 5% לפחות בגין מרכיב התגמולים. תחילתן של התקנות רטרואקטיבית החל מיום 5 במאי 2013

4.13.8 ביום 1 בינואר 2013 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל), התשע"ב-2012. בתקנות נקבע, בין היתר, כי חברה מנהלת רשאית להציע או לרכוש כיסויים ביטוחיים עבור עמיתי קופת הגמל או קרן הפנסיה שבניהולה, ואת התנאים לכך. כן נקבע כי קופת גמל לקצבה רשאית לקבוע במסגרת התקנות: כיסוי ביטוחי לאריכות ימים, כיסוי ביטוחי לסיכונים מוות, כיסוי ביטוחי לסיכונים נכות וכיסוי ביטוחי לשחרור מתשלום. העלות המצטברת של כל הכיסויים לא תעלה על 35% מההפקדות. דמי ביטוח של מבטח שהוא צד קשור לחברה המנהלת יהיו בגובה דמי הביטוח הנהוגים אצלו בפוליסה דומה למבוטחים בעלי מאפיינים דומים. קופות גמל לא משלמות לקצבה שאינן קופות ביטוח רשאיות לערוך לעמיתים ביטוח חיים קבוצתי וביטוח אובדן כושר עבודה קבוצתי. דמי הביטוח בפוליסות הקבוצתיות יחושבו, בין היתר, לפי הסכום המבוטח, גיל המבוטח ומינו. נקבעו הוראות לעניין שמירת הכיסוי הביטוחי במקרה של הפסקת הפקדות או משיכה, וכן ההוראה כי לא ניתן יהיה לגבות דמי ביטוח ממרכיב הפיצויים או מדמי הניהול שגובה החברה המנהלת. כמו כן, נקבעו הוראות נפרדות לביטוח חיים קבוצתי של קרן השתלמות. לצד התקנות, פורסם ביום 12 בדצמבר 2012 חוזר הקובע הוראות לעניין יישום האפשרות למכירת כיסויים ביטוחיים כאמור.

בנוסף, פורסמו התקנות הבאות:

4.13.9 תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשע"ג-2012, אשר מבטלות את תקנות 31 ו-45 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, החל מיום 1 בינואר 2013. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (החלת סעיף 16(ד)(6) לחוק על קופת ביטוח ומבטח), התשע"ג-2012. במסגרתן הוחל סעיף 16(ד)(6) לחוק קופות גמל, אשר מסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין סוגי הביטוחים בהם יבטחו עמיתים בקופת גמל ותנאים לגבי ביטוחים כאמור, גם על קופת ביטוח ומבטח המנהל קופה כאמור. תחילתן של התקנות ביום 1 בינואר 2013. יחד עם זאת, ביום 26 בדצמבר 2013 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל) (תיקון), התשע"ד-2014, במסגרתן נקבע כי ניתן להמשיך לבטח עמיתים בקופות גמל שהיו מבוטחים לפני יום התחילה בפוליסות קבוצתיות למקרה מוות בקופות גמל בהתאם לתקנה 31 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, אשר בוטלה כאמור, וכן לשווק להם פוליסות חדשות בהתאם לה.

חוזרים

4.13.10 ביום 18 בדצמבר 2013 פרסם המפקח חוזר שעניינו ניהול סיכונים ציות בגופים מוסדיים, אשר מחייב גוף מוסדי למנות ממונה ציות ואכיפה פנימית, מגדיר את תפקידיו ודרכי עבודתו וכן קובע חובה

- לקביעת תכנית ציור ואכיפה פנימית. באותו יום, פרסם המפקח גם עמדת ממונה, במסגרתה פורטו הקריטריונים לפיהם תיבחן אפקטיביות תכנית הציור והאכיפה הפנימית של גוף מוסדי.
- 4.13.11 ביום 24 באפריל 2013 פרסם המפקח חוזר שעניינו הנהגת תכנית ביטוח ותקנון קופת גמל, אשר קובע נוהל להגשת הודעה על תכנית ביטוח או תקנון חדשים או שינויים בהם, המחליף חוזרים קודמים משנת 2005 ומשנת 2006. לגבי תכניות ביטוח ותקנוני קופות גמל תחילת החוזר ביום 1 ביולי 2013, והוראותיו יחולו גם על הודעות שהוגשו טרם מועד זה ככל שלא הותרו לשיווק כדין. לגבי תכנית לביטוח בריאות קבוצתי נכנסו הוראות החוזר לתוקף ביום 1 בינואר 2014. ביום 30 בדצמבר 2013 פרסם המפקח חוזר באותו נושא, אשר ערך מספר תיקונים בחוזר מיום 24 באפריל 2013, במסגרתם, בין היתר, נדחה מועד תחילתן של ההוראות הנוגעות להנהגת תכנית לביטוח סיעודי קבוצתי ותכנית לביטוח מפני תאונות אישיות קבוצתי לתקופת ביטוח שאינה עולה על שנה, ליום 1 ביוני 2014. בנוסף, נדחה מועד תחילתן של מספר הוראות נוספות בחוזר ליום 1 בינואר 2015.
- 4.13.12 ביום 25 באוגוסט 2013 פרסם המפקח חוזר שעניינו מיקור חוץ בגופים מוסדיים. במסגרת החוזר נקבע כי על גוף מוסדי לקבוע מדיניות להוצאת פעילות למיקור חוץ, אשר תאושר בדירקטוריון ותיבחן על ידי אחת לשלוש שנים או בעת שינוי מהותי בסביבת הפעילות. כמו כן, הדירקטוריון יאשר הוצאת פעילות למיקור חוץ. טרם הוצאת פעילות למיקור חוץ, הגוף המוסדי יבחן האם הפעילות הינה מהותית להתנהלותו וככל שמדובר בפעילות מהותית- נקבעו הוראות, בין היתר, לעניין בחינת נותן השירות לפני ההתקשרות והנושאים המינימליים אשר על הסכם מיקור חוץ להתייחס אליהם. על הגוף המוסדי לבחון את מהותיות הפעילויות אחת לארבע שנים או אם חל שינוי מהותי בעסקיו או בפעילויות המבוצעות במיקור חוץ. הוראות החוזר יחולו על כל הגופים המוסדיים, החל מיום 1 ביולי 2014, ביחס להסכמים שנכרתו מיום 25 באוגוסט 2013 ואילך. חידוש, שינוי או הרחבת הסכם קיים לאחר יום פרסום החוזר (למעט שינוי מחיר), יחשבו כהסכם חדש ויחולו עליו הוראות החוזר.
- 4.13.13 ביום 8 באוגוסט 2013 פרסם המפקח חוזר שעניינו דוח שנתי על יישום הוראות הדין על ידי גופים מוסדיים. החוזר קובע כי החל מהדוחות הכספיים השנתיים המועברים למפקח לשנת 2013 יצרף הגוף המוסדי לדוחות אלו גם את אישורו בקשר עם יישום הוראות הדין על-ידי, בנושאים שונים אשר יעודכנו מעת לעת על-פי שיקול דעתו של המפקח.
- 4.13.14 ביום 7 באוגוסט 2013 פרסם המפקח חוזר שעניינו ניהול המשכיות עסקית בגופים מוסדיים, אשר קובע מסגרת פעולה מינימאלית הנדרשת מגופים מוסדיים על-מנת לקיים המשכיות עסקית בשעת חירום. במסגרת החוזר נקבע, בין היתר, כי יש לבצע ניתוח סיכונים, לקבוע יעדי שירות למצב חירום, לבנות תכנית להמשכיות עסקית ולהטמיעה בקרב עובדים וספקים חיצוניים. כמו כן, נקבעו, בין היתר, מרכיביה העיקריים של התוכנית להמשכיות עסקית, הוראות לעניין הקמת אתר חלופי, יעדי השירות, ממשל תאגידי והגשת דיווחים לממונה. אין בהוראות החוזר כדי למצות את כלל הפעולות האפשריות הנדרשות מכל גוף, בהתאם לתחומי פעילותו והסיכונים להם הוא חשוף. הוראות החוזר חלות על כל הגופים המוסדיים הוראות החוזר חלות החל מיום פרסומן.
- 4.13.15 ביום 7 בינואר 2013 פרסם המפקח חוזר שעניינו מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני, אשר קובע מבנה של "רשומה אחודה" להעברת מידע, אשר תשמש את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני במסגרת הפעולות השונות המתבצעות ביניהם.
- 4.13.16 ביום 10 בספטמבר 2006 פרסם המפקח חוזר שעניינו הסכמים למתן שירותים, לפיו תאגיד בנקאי בעל רישיון ייעוץ פנסיוני רשאי להמשיך ולספק (עד למועד שנקבע בחוזר) עבור חברה מנהלת שירותים שונים הקבועים בחוזר, לעמיתים קופות הגמל שבניהולה אשר באופן רגיל הם חלק משירות שנותן יועץ פנסיוני ללקוחותיו. תקופת מתן השירותים כאמור הוארכה בחוזרים נוספים שפרסם המפקח עד ליום 31 בדצמבר 2013. ביום 19 בדצמבר 2013 פרסם המפקח חוזר במסגרתו הוארכה התקופה כאמור עד ליום 30 ביוני 2014, במהלכה השירותים שרשאי תאגיד בנקאי להמשיך לספק הינם: מתן מידע לעמיתים לרבות באמצעות האינטרנט, קבלת מידע ישירות מהעמיתים, לרבות עדכון פרטי העמיתים, קבלת מידע ישירות ממעסיקים בנוגע להפקדות כספים בקשר לעובדיהם, קבלת בקשה מעמית למשיכת כספים בסכום שאינו עולה על 50,000 ש"ח, קבלת בקשת הפקדה

שוטפת של כספים לזכות עמית, מעמית או ממעסיק (לא כולל הפקדה שמקורה בהצטרפות עמית לראשונה למוצר פנסיוני, הפקדה חד פעמית בשל מוצר פנסיוני או בקשה להעברת כספים למוצר הפנסיוני ממוצר פנסיוני אחר או ממסלול במוצר הפנסיוני למסלול אחר) וביצוע הפקדה באמצעות הפקדה בנקאית רגילה מחשבון העו"ש של העמית שאינה כרוכה במילוי טופס של החברה המנהלת. לא ניתן ליתן את השירותים למוטב כהגדרתו בחוק הגמל.

4.13.17 במהלך תקופת הדוח פרסם המפקח חלקים שונים בחוזר המאוחד שיחליף את כלל חוזרי המפקח ויאגד את הוראותיהם במסגרת אחת, וביניהם:

4.13.17.1 מבוא לחוזר המאוחד- שמגדיר את תחולתן ותחילתן של הוראות החוזר המאוחד ביחס לחוזרי המקור ששובצו וישובצו בפרקיו השונים של החוזר המאוחד ואת מעמדן של הוראותיו.

4.13.17.2 פרק ההוראות לחוזה ביטוח כללי - מכיל הגדרות לחוזה ביטוח כללי והוראות בעניין חובות חברת ביטוח טרם השקת חוזה ביטוח כללי, בעת התקשרות עם מבוטח בחוזה ביטוח כללי, בתקופת תוקפו של חוזה ביטוח כללי ובעת טיפול בתביעה בחוזה ביטוח כללי בתחום הפעילות.

4.13.17.3 פרק ההוראות לקרן פנסיה - מכיל הוראות לעניין חובות חברה מנהלת של קרן פנסיה טרם השקת קרן פנסיה, הוראות לניהול קרן פנסיה ולניהול חשבון של עמית בקרן פנסיה, וחובות חברה מנהלת של קרן פנסיה בעת התקשרות עם לקוח ובעת טיפול במשיכות, העברות ותביעות בקרן פנסיה. בתחום הפעילות.

4.13.17.4 פרק ההוראות לקופת גמל שאינה קופת ביטוח ואינה קרן פנסיה - מכיל הוראות לעניין חובות חברה מנהלת טרם השקת קופת גמל שאינה קופת ביטוח ואינה קרן פנסיה, הוראות לקופת גמל ולחשבון בקופת גמל כאמור וחובות חברה מנהלת של קופת גמל כאמור. בתחום הפעילות.

4.13.17.5 פרק ניהול נכסי השקעה והעמדת אשראי אגב השקעות - מכיל הוראות לעניין תשתית ארגונית ותפעולית, תנאים וכללים לניהול נכסי השקעה בידי גוף מוסדי, תנאים ספציפיים לניהול נכסי השקעה של משקיע מוסדי, לניהול נכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה של חברות ביטוח ולניהול נכסים המוחזקים כנגד הון עצמי של חברה מנהלת.

4.13.17.6 פרק ביקורת פנימית - מכיל הוראות לעניין מינוי, כהונה וסיום כהונה של מבקר פנים.

4.13.17.7 פרק ניהול סיכונים - מכיל הוראות לעניין מינוי, כהונה וסיום כהונה של מנהל סיכונים.

4.13.17.8 כניסתן לתוקף של ההוראות ביום 1 באפריל 2014 והחל ממועד זה הוראות חדשות ותיקונים להוראות קיימות יפורסמו במסגרת החוזר המאוחד בלבד.

4.13.17.9 כמו כן, המפקח פרסם טיוטות של פרקים שונים בחוזר המאוחד, וביניהן שער הוראות למוצרים, פרק ממשל תאגידי וניהול סיכונים, פרק הדיווחים לממונה על שוק ההון, פרק המדידה, פרק מידע נדרש באתר אינטרנט של גוף מוסדי ופרק הוראות לתוכניות ופוליסות ביטוח בריאות.

4.13.18 המפקח פרסם טיוטות של פרקים שונים בחוזר המאוחד, וביניהן שער הוראות למוצרים, פרק ממשל תאגידי וניהול סיכונים, פרק הדיווחים לממונה על שוק ההון, פרק המדידה, פרק מידע נדרש באתר אינטרנט של גוף מוסדי ופרק הוראות לתוכניות ופוליסות ביטוח בריאות.

טיוטות חוזרים

4.13.19 ביום 5 במרץ 2014 פורסמה טיוטת חוזר גמל 18-2014 שעניינה הצטרפות לקופת גמל, אשר מציעה לבטל את חוזר גמל 1-2-2011 שעניינו הסדרת הצטרפות עמית לקופת גמל. במסגרת טיוטת החוזר, מוצע לערוך, בין היתר, את השינויים הבאים: מוצע לקבוע כי ניתן יהיה לזהות את העמית במעמד ההצטרפות גם עפ"י רישיון נהיגה, ולא רק עפ"י תעודת זהות או דרכון. מוצע לבטל את החובה לפיה על הקופה לשלוח לעמית ולמעביד הודעה בדואר רשום במידה ובתוך שלושה חודשים מהצטרפות עמית באמצעות מעביד לא מסר המעביד או העמית מסמך הצטרפות מלא וחתום והעתק תעודת זהות או דרכון (ובהתאמה לבטל את החובה להודיעו כי אם בתוך חודשיים לא יתקבלו המסמכים והנתונים המבוקשים עבור העמית לא תקבל הקופה כספים מהמעביד עבור עמית זה). מוצע לקבוע כי עמית המצטרף יוכל למסור לקופה הוראת מוטבים (או לערוך שינוי בהוראת מוטבים) גם באמצעות בעל רישיון. כמו כן, מוצע לקבוע כי במידה והעמית מסר העתק של הוראת המוטבים (או של שינוי בהוראת המוטבים) או שלח אותה במדיה דיגיטלית או אם מסר הוראת מוטבים מקורית לבעל הרישיון, ובעל הרישיון מבקש להעבירה לחברה המנהלת במדיה דיגיטלית, על החברה להתקשר לעמית עם קבלת הוראת המוטבים, לזהות אותו עפ"י הוראות חוזר גופים מוסדיים-2013-19-9 שעניינו "מענה לעמיתים הפונים למוקדים הטלפונים של גוף מוסדי" להודיעו כי התקבלה אצלה הוראת מוטבים כאמור, לפרט את תוכנה ולתעד את השיחה עימו. מוצע להוסיף לפרטים שיכללו אודות המוטבים גם את יחס הקרבה של המוטב לעמית, אם קיים. מוצע לבטל את החובה למסור לעמית העתק עדכני מתקנון קופת הגמל (אלא אם העמית ביקש לקבל זאת), וכן לבטל את החובה למסור לעמית המצטרף "נספח הצהרת קופת גמל".

4.13.20 ביום 25 בדצמבר 2013 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה מדיניות תגמול בגופים מוסדיים (אשר מציעה לבטל את החוזר הקיים בנושא), שקובעת הוראות לעניין גיבוש מדיניות תגמול של נושאי משרה, בעלי תפקיד מרכזיים ועובדים אחרים בגופים מוסדיים. בטיטה נקבע כי הדירקטוריון ידון ויאשר את מדיניות תכנית התגמול, לאחר שדן בהמלצות ועדת התגמול (שתמונה על-ידו לצורך כך, בהתאם להרכב הועדה כפי שנקבע בטיטת החוזר). כמו כן, הדירקטוריון יבחן, אחת לשנה, את מדיניות התגמול, יאשר אחת ל-3 שנים מדיניות תגמול לתקופה העולה על שלוש שנים ויקבע את אופן הפיקוח של יישום מדיניות התגמול. כמו כן, בטיטה נקבעו ההוראות הבאות: (א) התקשרות גוף מוסדי עם נושא משרה בנוגע לתנאי כהונתו והעסקתו תהא טעונה אישור ועדת תגמול ואישור הדירקטוריון, בהתאם למדיניות התגמול, ולגבי דירקטור תהא טעונה גם אישור האסיפה הכללית; (ב) הוראות לעניין מדיניות התגמול, כגון: שהמדיניות תיקבע על בסיס רב שנותי, על מי תחול, השיקולים שבהתאם להם יש לקבוע את המדיניות, הבאת עקרונות התגמול לידיעת עובד בהתאם לרלבנטיות אליו; (ג) הוראות לעניין קביעת הרכיב המשתנה בתנאי התגמול: קריטריונים לקביעתו, תמהיל הרכיב המשתנה, הגבלות לגביו, הפחתתו או ביטולו ועוד; (ד) הוראות לעניין תגמול בעלי תפקידים העוסקים בבקרה, בשיווק, מכירה ותיווך; (ד) הוראות לקיום בקרה, ביקורת תיעוד המדיניות ופרסומה.

הנחיות והבהרות

- 4.13.21 ביום 18 בפברואר 2013 פורסם מכתב למנהלי חברות מנהלות (שה. 2014-2758) שעניינו "הבהרה לחוזר הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדיווחים הכספיים השנתיים של קופות גמל וקרנות פנסיה" בנושא מיזוגים ("המכתב"). במסגרת המכתב מובהר, בין היתר, כי במקרה של מיזוג טכני (העברת קופת גמל מתמזגת כמסלול השקעה חדש בקופה הממזגת) בין קופות או מסלולים המנוהלים בידי אותה חברה מנהלת, הדיווחים הכספיים השנתיים של הקופה הממזגת יכללו את נתוני הקופה או המסלול המתמזגים כאילו יום המיזוג חל ביום 1 בינואר של אותה שנה תוך מתן גילוי לתאריך המיזוג, ויכללו נתוני פרופורמה. יחד עם זאת, גילוי המתייחס לשיעור דמי ניהול ממוצע ברמה מצרפית (לרבות מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה וביאור דמי ניהול) יחושב בגין הקופה או המסלול המתמזגים החל מיום המיזוג. בהתאם, החברה המנהלת תהיה רשאית שלא לערוך דיווחים כספיים לשנת המיזוג של הקופה או המסלול המתמזגים.
- 4.13.22 ביום 12 בפברואר 2014 פורסמה מדיניות לשליטה בגוף מוסדי, במסגרתה נקבעו, בין היתר, הוראות הממונה לעניין שליטה בגוף מוסדי והוראות בעניין הגשת בקשה להיתר שליטה בגוף מוסדי. הוראות המדיניות יחולו על כל מבקש היתר חדש. ההוראות יחולו גם על מחזיק היתר שליטה קיים, בהתאמות הנדרשות, כאשר נעשה שינוי בהיתר בו הוא מחזיק, אלא אם לדעת הממונה מדובר בשינוי בלתי מהותי של ההיתר.
- 4.13.23 ביום 22 בדצמבר 2013 פורסמה עמדת ממונה שעניינה התנהלות גוף מוסדי בעת התקשרות בעסקה משמעותית, אשר מפרטת את ציפיות הממונה לגבי התנהלות גוף מוסדי טרם קבלת החלטה על התקשרות בעסקה משמעותית ובהן, בין היתר, אפיון והיערכות לטיפול בעסקאות שעל-פי קביעת הדירקטוריון הן בעלות פוטנציאל להשפעה משמעותית על התוצאות העסקיות של הגוף המוסדי או על כספי לקוחותיו, הערכה וניהול סיכונים, זמן נאות להעריך את העסקה ולהיערך לקראתה לפני השתתפות במכרז. עוד מצוין בעמדה כי במסגרת בחינה שיערוך הממונה של עסקאות מסוג זה, ייבחנו תהליכים שקדמו להתקשרות ותיעוד שלהם, נתונים שעמדו לעיני המחליטים בעסקאות, ניתוחים שערכו, מסמכים ודוחות שהוגשו ודיונים שנערכו. ביום 21 בינואר 2014 אימץ דירקטוריון החברה מדיניות התנהלות בעת התקשרות בעסקה משמעותית.
- 4.13.24 ביום 27 באוגוסט 2013 פרסם המפקח הכרעה עקרונית לעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת ("ההכרעה"). עניינה של ההכרעה בהשבתם של דמי ניהול לעמיתים, במקרים בהם הועלו דמי ניהול ללא הודעה מראש, כנדרש בתקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 ("התקנה"). בהתאם להכרעה, לא יאוחר מיום 1 בינואר 2015 חברה מנהלת תבדוק את כל החשבונות שבהם הועלו דמי ניהול בתקופה שמתחילה ביום 1 בינואר 2006 ומסתיימת ביום 31 בדצמבר 2009 ("תקופת ההשבה"), ותשיב לכל עמית שנגבו ממנו דמי ניהול שלא בהתאם לתקנה, ושלא חל לגביו אחד הסייגים הנזכרים בהכרעה, את הכספים שנגבו ממנו ביתר. הגופים המוסדיים פטורים מבדיקה פרטנית והשבת כספים במקרים מסוימים ובהם, בין היתר, במקרים בהם דמי ניהול בחשבונות העמיתים נקבעו בהתאם להסכם או הסדר בין החברה המנהלת לבין המעסיק או ארגון עובדים ובמקרים בהם קופת הגמל נוהלה במהלך תקופת ההשבה בידי חברה מנהלת שבבעלות תאגיד בנקאי. הגופים המוסדיים פטורים מהשבת כספים במקרים מסוימים ובהם, בין היתר, מקרים בהם ניתנה לעמית הודעה על שיעור ההטבה ותקופת ההטבה ומקרים בהם ההעלאה בוצעה לאחר הודעה לעמית שלחברה יש אסמכתא לגביה. החברה הכינה תכנית עבודה בהתאם להוראות ההכרעה וקיימת הפרשה בספרי החברה בקשר עם ההכרעה.
- ביום 5 במרץ 2014 פורסמה טיוטה לנוסח הצהרה לפי סעיף 2(ג)1(ג) להכרעה עקרונית לעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת – טיוטה ("טיוטת ההצהרה"). עפ"י ההכרעה העקרונית לעניין דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת מיום 27 באוגוסט 2013, קיימים מספר מקרים בהם הגוף המוסדי פטור מבדיקה פרטנית ומהשבת כספים יזומה, ובהם, בין היתר, כאשר ניתנה הצהרת הדירקטוריון, מנכ"ל החברה או מבקר הפנים של החברה, בנוסח שקבע הממונה, על קיום תהליך עבודה סדור בעניין אישור ומשלוח הודעות על הנחות בדמי ניהול אשר כללו גם את המידע על תקופת ההנחה, בתקופת ההשבה. ע"פ טיוטת ההצהרה, על יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל או מבקר הפנים של החברה המנהלת, להצהיר ולאשר את נכונות ההצהרה בפני עו"ד, כי בתאריכים

הרלוונטיים התקיים בחברה המנהלת תהליך עבודה סדור של אישור ומשלוח הודעות לעמיתים על הנחות בדמי ניהול אשר כללו מידע גם על תקופת ההנחה.

4.14 רישיונות והיתרים

להלן פירוט הרישיונות וההיתרים שהוצאו לחברה:

- 4.13.1 החברה אושרה כחברה מנהלת בהתאם לתקנות ניהול קופות גמל.
4.13.2 החברה הינה הבעלים הרשומים של מספר מאגרי מידע כמפורט לעיל.

4.15 כיסוי ביטוחי

תקנות ניהול קופות גמל מחייבות קופת גמל וחברה מנהלת לערוך ביטוח אחריות מקצועית לכיסוי חבותן בשל מעשה או מחדל רשלני כלפי העמיתים, וכן לכיסוי מעילה באמון של עובדיהן כלפי העמיתים. הביטוח ייעשה בסכומים ובתנאים הקבועים בתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים וחברי ועדת ההשקעות), תשנ"ו-1995. הביטוח ייעשה באופן שיכסה תביעות בשל אירועים שאירעו בתקופת הפוליסה גם אם הוגשו בתוך שנה מתום תקופת הפוליסה. סכום ההשתתפות העצמית מוגבל בתקרה הקבועה בתקנות האמורות. לחברה פוליסות ביטוח, במסגרת פוליסת ביטוח האחריות המקצועית של קבוצת הראל, בגבולות אחריות בהתאם לקבוע בתקנות האמורות לעיל.

בנוסף, החברה כלולה במסגרת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה של קבוצת הראל, אשר הינה בתוקף, נכון למועד הדוח, עד ליום 1 באוקטובר 2014.

4.16 הון עצמי מזערי

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב - 2012 קובעות כי ההון העצמי המזערי הנדרש מחברה מנהלת בתאריך הדוח (שנתי ורבעוני) לא יפחת מהגובה מבין הסכומים שלהלן: (I) ההון ההתחלתי הנדרש כאמור - 10 מיליוני ש"ח; (II) הסכום המצטבר של: 0.1% מהנכסים המנוהלים עד לתקרת נכסים מנוהלים של 15 מיליארד שקלים, 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל לתקרה האמורה ו- (III) 25% מההוצאות השנתיות המנוהלות.

נכון למועד דוח זה דרישת ההון העצמי המזערי מהחברה, שהינה חברה מנהלת, עומדת על סך של 25,103 אלפי ש"ח. הון החברה עומד על סך של 36,559 אלפי ש"ח.

4.17 תקינה ובקרה

החוקים, התקנות, הכללים והצווים השונים האמורים לעיל מחייבים את החברה לנקוט במערכי בקרה ופיקוח (ממוחשבים ואנושיים כאחד) על פעילותה. החברה מעמידה את המשאבים הדרושים בכדי לקיים את הפעילויות הדרושות, כגון: הון עצמי בהיקפים הנדרשים על פי הדין, קיום ביטוח בהתאם להוראות הדין, הדרכת עובדים, שימוש במערכות מחשב שונות, קיום מערך בקרה פנימית, וכו'.

4.18 הסכמים מהותיים

ביום 23 בינואר 2007 נחתם הסכם בין הראל חברה לביטוח בע"מ, בעלת השליטה המלאה בחברה ("הראל ביטוח") (כבעלים של קופות לאומי) לבין החברה בקשר עם ניהולן של קופות לאומי עבור הראל ביטוח. בהתאם להוראות ההסכם, החברה אחראית כלפי העמיתים בקופות לאומי וכלפי הראל ביטוח לקיום כל הוראות הדין הנוגעות לניהול קופות גמל וקיום כל ההתחייבויות המוטלות על חברה מנהלת כלפי עמיתים בקופות גמל. בהסכם נקבע כי הראל ביטוח רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש בת 45 ימים, ואילו החברה רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש 180 ימים. בהתאם להוראות ההסכם, החברה תגבה מאת עמיתי הקופות את דמי הניהול ותעבירם להראל ביטוח לאחר תשלום, מתוך דמי הניהול שיגבו על ידה כאמור, של עמלות ההפצה והעמלות למשווקים פנסיונים. עבור ביצוע ניהול קופות לאומי עבור הראל ביטוח, תהיה זכאית החברה להחזר הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול קופות לאומי בתוספת 2%.

לעניין הסכם התפעול עם לאומי שירותי שוק ההון בע"מ ראה סעיף 4.8.3.

4.19 הסכמי שיתוף פעולה

נכון למועד דוח זה אין החברה צד להסכמי שיתוף פעולה אסטרטגיים.

4.20 הליכים משפטיים

אין הליכים משפטיים מהותיים כנגד החברה

4.21 דיון בגורמי סיכון**4.21.1 סיכונים מקרו כלכליים:****4.21.1.1 סיכונים שוק**

סיכונים שוק, עבור קופות הגמל, כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, שערי איגרות החוב, במחירי הנדל"ן, במרווחי אשראי, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ והם משפיעים על סך הנכסים המנוהלים בקופה ומכאן על סך דמי הניהול הנגבים מהם.

ירידות בשוק ההון גורמות לתשואות נמוכות עבור עמיתי הקופה ולעליה במספר הפדיונות והניודים מהקופה.

שווי הנכסים בקופות הגמל בניהול החברה, הן הסחירים והן הלא סחירים, מושפע משינויים בגורמי סיכון שוק. עבור נכסים סחירים שינויים בגורמי הסיכון משתקפים במחיריהם בשוק ואילו עבור נכסים לא סחירים שינויים בגורמי הסיכון באים לידי ביטוי בשווי ההוגן שלהם המחושב על פי מודל או לפי הערכת שווי.

סיכוני שוק בארץ ובעולם עלולים להתממש בעקבות אחת או יותר מההתפתחויות הבאות:

- האטה כלכלית בישראל עלולה להקטין את ציפיות השוק לגידול ברווחיות הפירמות בעתיד ולשחוק את מחירי המניות שלהן בהתאם. האטה עלולה גם לגרום לפתיחת מרווחי אשראי של אגרות חוב מקומיות כתוצאה מגידול בפרמיית הסיכון שדורשים המשקיעים.
- מדיניות מוניטרית מרסנת: העלאת שיעורי הריבית על ידי בנק ישראל עלולה לייקר את מחיר הכסף לפירמות ולאנשים פרטיים וכתוצאה מכך לגרום לשינוי העדפות הציבור בקשר להחזקת נכסים פיננסיים.
- הרעה ביציבות הפוליטית או הביטחונית של מדינת ישראל.
- שינוי לרעה בפרמטרים הפיננסיים של מדינת ישראל כגון גודל הגירעון הממשלתי, שינוי במצבת החוב הממשלתי, הרעה בתחום האינפלציה וכדומה, עלולים להשפיע על נטייתם של משקיעים מקומיים וזרים להשקיע משאבים בישראל.
- האטה כלכלית בעולם עלולה להקטין את ציפיות המשקיעים הגלובליים לגידול ברווחי הפירמות בעתיד ולהביא לשחיקתם של מחירי המניות ואגרות החוב בעולם.

4.21.1.2 האטה כלכלית בישראל

מלבד השפעתה על שוקי המניות והאג"ח (כמתואר לעיל), להאטה כלכלית בישראל עלולה להיות השפעה על קיטון בהיקפי ההפקדות בעיקר של עמיתים עצמאיים וגידול בפדיונות.

4.21.1.3 סיכון מחירי נכסים אחרים

חלק מנכסי קופות הגמל שבניהול החברה מושקע בהשקעות אלטרנטיביות הכוללות השקעות בנדל"ן וקרנות נדל"ן, בקרנות השקעה ובקרנות גידור. השקעות אלה חשופות לשינויים בשוויים, אשר עשויים לנבוע, בין היתר, משינויים בשווקי ההון בארץ ובעולם, משינויים במחירי נדל"ן או מסיכונים עסקיים ספציפיים.

4.21.1.4 סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי. כמו כן, חשיפה משמעותית לקבוצות לווים או ריכוזיות ענפית, עלולה להשפיע לרעה על יכולת העמידה בהחזר חובות של אותם צדדים נגדיים.

חלק מנכסי קופות הגמל שבניהול החברה מושקע בפיקדונות בבנקים בישראל, באגרות חוב ובאשראי ללווים שונים. לפיכך, יש ביציבות הבנקים, המנפיקים והלווים כדי להשפיע על שווי הפיקדונות, אגרות החוב והאשראי כאמור, ובהתאם על תוצאותיה העסקיות של החברה. קיים סיכון אשראי גם בפעילות בנגזרים מול צדדים נגדיים.

4.21.2 סיכונים ענפיים:

4.21.2.1 שינויים רגולאטורים

תחומי פעילות החברה כפופים לרגולציה רחבה ביותר, המשתנה ומתעדכנת לעיתים תכופות. פעילות החברה עלולה להיות כפופה לשינויים רגולטורים שיגבילו את פעילות החברה או שיטנו את מבנה רווחיותה (דוגמא: שינוי תקנות קופות הגמל או שינוי תקרות להטבות מס).

4.21.2.2 ניווד החיסכון הפנסיוני ופעילות היעוץ לבנקים בתחום החיסכון ארוך הטווח

התקנות בעניין ניווד החיסכון הפנסיוני (ראה סעיף 3.1.1.1 לעיל) נועדו לאפשר לצרכן לנייד את החיסכון הפנסיוני בכל עת בין הגופים המנהלים ולהגביר את התחרות בין הגופים הנ"ל. כמו כן, למתן האפשרות לבנקים להעניק יעוץ בקשר עם מוצרי חיסכון פנסיוני ולמכור מוצרי חיסכון פנסיוני, יש השלכה על פעילות החברה ותוצאותיה, בין היתר לאור תשלום העמלות לבנקים.

4.21.2.3 שינויים בטעמי הציבור

שינויים בנטיית הציבור לבחור בין תחליפי מוצרי החיסכון בתחומים השונים, או שלא לרכוש מוצרים כאמור כלל, עשויה להשפיע על הביקוש למוצרי החברה ועל רווחיותה.

4.21.2.4 גידול בתחרותיות

התעצמות התחרות בענף על רקע הניוד הפנסיוני וכניסת הבנקים ליעוץ עלולים להביא לשחיקת רווחיות עקב נטישת לקוחות.

4.21.2.5 סיכונים נזילות

קיים סיכון הנובע מאי וודאות לגבי המועד בו תידרש החברה המנהלת לשלם או לנייד צבירות ביחס להיקף הנכסים הסחירים והמזומנים אשר יהיו זמינים לכך באותה עת. בנוסף, היעדר נזילות בשווקים עלול לגרום לקשיים במימוש נכסים ו/או בהקטנת חשיפות.

4.21.3 סיכונים מיוחדים לחברה:**4.21.3.1 סיכון מוניטין**

מוניטין החברה ושמה הטוב מהווים גורם חשוב בהתקשרות החברה עם עמיתים חדשים ושמירה על עמיתים קיימים. לפגיעה בשמן הטוב של החברה ו/או של הקבוצה עלולה להיות השפעה מהותית על פעילות החברה.

4.21.3.2 סיכונים תפעוליים

התממשות של סיכונים תפעוליים שונים, כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים עלולה להשפיע לרעה על פעילות החברה ולגרום להפסד כספי.

4.21.3.3 הליכים משפטיים מהותיים ותובענות ייצוגיות

לתובענות ייצוגיות ולתביעות משפטיות מהותיות אחרות כנגד החברה, עלולה להיות השפעה מהותית על עסקיה. הליכים כאמור יכול שינבעו גם מפעולות של צדדים שלישיים (כגון סוכנים), מבלי שלחברה תהיה יכולת חזרה מעשית לאותם צדדים שלישיים.

4.21.3.4 סיכונים ציות

פעילויות מהותיות בקבוצה כפופות להוראות רגולטוריות שונות. אי עמידה בדרישות רגולטוריות עלולה לגרום סנקציות ועיצומים כספיים כלפי הקבוצה ועשויה להוות בסיס לתביעות נגדה.

בטבלאות הבאות מוצגים גורמי הסיכון שתוארו לעיל, תוך הבחנה בין סיכונים החברה המנהלת לסיכונים העמיתים בקופות, על פי טיבם - סיכונים מקרו, סיכונים ענפיים, וסיכונים מיוחדים לחברה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות- איכותיות של הנהלת החברה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך דוח זה, על פי השפעתם על עסקי החברה בכללותה - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

מידת השפעת גורמי הסיכון על החברה

השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון
			סיכונים מקרו
	√		סיכוני שוק
√		√	האטה כלכלית בישראל
		√	סיכון מחירי נכסים אחרים
		√	סיכוני אשראי
			סיכונים ענפיים
		√	שינויים רגולאטורים
		√	ניוד החיסכון הפנסיוני וכניסת הבנקים ליעוץ בתחום החיסכון ארוך הטווח
	√		שינוי בטעמי הציבור
		√	גידול בתחרותיות
√			סיכון נזילות
			סיכונים מיוחדים לקבוצה
	√		סיכון מוניטין
	√		סיכונים תפעוליים
	√		תובענות וייעוץ משפטיים
	√		מהותיים
	√		סיכוני ציות

מידת השפעת גורמי הסיכון על כספי העמיתים קופות הגמל

השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון
			סיכונים מקרו
		√	סיכוני שוק
		√	האטה כלכלית בישראל
		√	סיכוני אשראי
			סיכונים ענפיים
		√	שינויים רגולאטורים
		√	סיכון נזילות
		√	ניוד החיסכון הפנסיוני וכניסת הבנקים ליעוץ בתחום החיסכון ארוך הטווח
		√	שינוי בטעמי הציבור
		√	גידול בתחרותיות
			סיכונים מיוחדים לקבוצה
	√		סיכון מוניטין
	√		סיכונים תפעוליים
	√		תובענות וייעוץ משפטיים מהותיים

מידת ההשפעה של כל אחד מגורמי הסיכון המפורטים בטבלאות לעיל עשויה להיות מושפעת משינויים העשויים לחול במאפייני פעילות החברה או בתנאי השוק לאחר תאריך דוח זה.

4.22 יעדים ואסטרטגיה עסקית

סעיף 4.22 זה בדבר יעדים ואסטרטגיה עסקית, כולל גם תחזיות, הערכות, אומדנים ומידע אחר המתייחסים לאירועים ועניינים עתידיים, שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה בלבד (מידע צופה פני עתיד). העובדות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס למידע זה הינם עובדות ונתונים בנוגע למצב הנוכחי של החברה ועסקיה (כגון היקפי מכירות ושיעורי רווחיות, כוח אדם, התקשרויות עסקיות ועוד), עובדות ונתונים בנוגע למצב הנוכחי בארץ ובעולם של תחומי הפעילות בהם פועלת החברה (כגון התפתחויות כלכליות ענפיות, סביבה רגולטורית, מתחרים, התפתחויות טכנולוגיות ועוד), ועובדות ונתונים מקרו כלכליים (כגון מצב כלכלי בישראל ובעולם, שיעורי תשואה בשוקי ההון, התפתחויות מדיניות וחברתיות ועוד), והכל כפי שידועים לחברה במועד דוח זה. המידע צופה פני עתיד הכלול בסעיף זה לעיל מבוסס במידה מהותית, בנוסף לאינפורמציה הקיימת בחברה, על ציפיות והערכות נוכחיות של החברה לגבי התפתחויות עתידיות בכל אחד מהפרמטרים האמורים, ועל השתלבותן של ההתפתחויות כאמור אלה באלה. אין לחברה כל ודאות כי ציפיותיה והערכותיה אכן יתממשו, ותוצאות הפעילות של החברה עלולות להיות שונות באופן מהותי מהתוצאות המוערכות או המשתמעות מהאמור לעיל, בין היתר עקב שינוי בכל אחד מהגורמים דלעיל.

4.22.1 עם הפיכת החברה לגורם דומיננטי בשוק הגמל עם ההתקשרות בהסכם עם הראל ביטוח בקשר עם ניהול קופות הגמל שרכשה הראל ביטוח מאת קבוצת בנק לאומי (ראה סעיף 1.1.3 לעיל), אסטרטגית החברה היא לפעול לשימור תיק הלקוחות הקיים, לצד המשך מגמת גיוס לקוחות חדשים והגדלת היקף הנכסים המנוהלים, תוך שמירה על רווחיות נאותה.

4.22.2 יעדי החברה הם :

- הגדלת נתח השוק, תוך גידול ברמת הרווחיות הממוצעת, לרבות על דרך של רכישות.
- חיזוק מערכי ההפצה, והרחבת דרכי ההפצה של קופות הגמל של החברה.
- הצגת מגוון מסלולי השקעה בהתאם לצורכי השוק והלקוחות.
- השבחת מערך ניהול הנכסים.
- התייעלות וחסכון במשאבים, לרבות באמצעות שמירה על רמת ההוצאות הקיימת בצד גידול בהיקפי הפעילות.
- עמידה בדרישות הרגולציה תוך הצבת יעדי בקרה גבוהים.

הנהלת החברה תעשה כל מאמץ על מנת להיות בשוק הגמל גוף דומיננטי, תוך שמירה על ערכי הקבוצה המתבטאים בסיסמא "אש להבה":

אמינות, שרות, לקוח, הון אנושי, בית חם והובלה.

הראל גמל והשתלמות בע"מ

פרק 2

דוח הדירקטוריון

דו"ח דירקטוריון

הראל גמל והשתלמות בע"מ

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדו"ח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפויה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. החברה אינה מתחייבת למסור עדכונים לגבי שינויים שיחולו באשר למידע צופה פני עתיד.

1. מאפיינים כלליים של החברה המנהלת

הראל גמל התאגדה ביום 14 בספטמבר 1995, כחברה פרטית בישראל, בהתאם לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג - 1983, בשם אייל גמל בע"מ. ביום 11 באפריל 1999 שינתה החברה את שמה ל"הראל גמל בע"מ". ביום 15 במאי 2011 שינתה החברה את שמה לשמה הנוכחי.

לחברה אין חברות בנות. החברה הינה חברה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות"). בהתאם לתנאים שנקבעו על ידי המפקח במסגרת האישור שניתן להראל חברה לביטוח בע"מ ("הראל ביטוח") לרכישת פעילות קופות גמל מאת בנק לאומי, נדרשה הראל השקעות להעביר את מלוא החזקותיה של הראל פיננסיים (לשעבר: הראל בית השקעות בע"מ) (שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות) בחברה, להראל ביטוח. בהתאם להנחיה זו, אישרו הדירקטוריונים של חברות הקבוצה הרלבנטיות את שינוי המבנה בהחזקות בחברה והחברות הגישו בקשה לרשות המסים לאישור ביצוע שינוי המבנה כאמור, בהתאם לחלק ה(2) לפקודת מס הכנסה. ביום 31 בדצמבר 2008 התקבל אישור רשות המסים, בתוקף מיום 31 בדצמבר 2007 ושינוי המבנה בוצע באותו מועד. עם השלמת הליך שינוי המבנה, החברה הינה חברה בת בבעלות מלאה של הראל ביטוח.

ביום 27 בדצמבר 2006 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל ביטוח, חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות, מבנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי") ולאומי שירותי שוק ההון בע"מ, תמורת סך של 575 מיליון ש"ח, את הפעילות של 5 קופות גמל שהעיקריות שבהן הינן עצמה ותעוז (להלן: "קופות לאומי"). במסגרת ההסכם התחייבה הראל ביטוח, כי ניהול קופות הגמל על-פי חוק קופות גמל, יועבר בד בבד עם השלמת העסקה לחברה מנהלת, כמשמעות מונח זה בחוק קופות גמל, וכי החברה תהיה החברה המנהלת שתבצע עבור הראל ביטוח את ניהול קופות הגמל.

במועד השלמת רכישת קופות לאומי נחתם הסכם הפצה בין בנק לאומי לבין החברה. במועד השלמת רכישת קופות לאומי על ידי הראל ביטוח נכנס לתוקף הסכם בין הראל ביטוח לבין לאומי שירותי שוק ההון בע"מ ("לאומי גמלי"), לפיו מעניקה לאומי גמל שירותי תפעול עבור קופות לאומי גמל שירותי תפעול גם עבור קופות נוספות שנוהלו על ידי החברה. החל מיום 1 ביולי 2013 מעניקה לאומי גמל שירותי תפעול עבור כל הקופות שמנוהלות בידי החברה.

נכון למועד עריכת דוח זה, החברה מנהלת בנאמנות עבור עמיתי הקופות שבניהולן 6 קופות גמל הכוללות 22 מסלולי השקעה:

1.1. קופות גמל לא משלמות לקצבה, לתגמולים ואישיות לפיצויים שבניהול החברה הן:

הראל עצמה - תעוז - הקופה הוקמה בשנת 1957. הקופה הינה קופת גמל לתגמולים, המיועדת לעצמאיים ולשכירים. הקופה נרכשה על-ידי הראל ביטוח מאת בנק לאומי בדצמבר 2006. בהתאם להסכם בין הראל ביטוח לחברה, החברה משמשת כחברה מנהלת של הקופה. בקופה שמונה מסלולי השקעה: הראל עצמה תעוז- מסלול ברירת המחדל, הראל עצמה שקלי קצר, הראל עצמה ללא מניות, הראל קופות גמל, הראל גמל שחף (עד 10% מניות), הראל גמל בז (מניית), הראל עצמה שקלי, הראל עצמה אג"ח.

הראל גילעד גמל ניב (עד 10% מניות) (לשעבר: הראל ניב) הקופה איננה מנוהלת על ידי החברה נכון למועד עריכת הדוח: הקופה הוקמה בשנת 2003 כקופה לא משלמת לקצבה, קופת גמל לתגמולים ופיצויים, המיועדת לשכירים ועצמאיים, ונרכשה על-ידי הראל ביטוח מאת אסיף חברה לניהול קופות גמל. שמה שונה להראל ניב. בהתאם להסכם בין הראל ביטוח לחברה, שימשה החברה עד ליום 30 ביוני 2013 כחברה המנהלת של הקופה. במסגרת בקשות, שהוגשו ביום 14 באפריל, להעברת ניהול מרצון אשר אושרו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה") ביום 18 ביוני 2013, עברה קופת הגמל ביום 1 ביולי 2013, לניהולה של החברה המנהלת הראל עתידית קופות גמל בע"מ ומוזגה לתוך קופת הגמל הראל גילעד גמל. במסגרת תיקון תקנון קופת הגמל הראל גילעד גמל אשר בוצע בחודש יולי 2013, שונה שם המסלול ל- "הראל גילעד גמל ניב (עד 10% מניות)"

1.2. קרנות ההשתלמות שבניהול החברה הן:

הראל קרן השתלמות - הוקמה בשנת 1997. הקופה הינה קרן השתלמות, המיועדת לשכירים ועצמאיים. בקופה שישה מסלולי השקעה: הראל השתלמות כללי- מסלול ברירת מחדל, הראל השתלמות שלדג - עד 10% במניות, הראל השתלמות נץ - מסלול מנייתי, הראל השתלמות שקלי, הראל השתלמות אג"ח, הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות).

הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות) (לשעבר: הראל השתלמות ניבה): קרן ההשתלמות הראל השתלמות ניבה הוקמה בשנת 2004 כקרן השתלמות המיועדת לשכירים ועצמאיים. בקופה היה מסלול השקעה אחד, כללי. ביום 13 בינואר 2013 הוגשה בקשה לאישור ביצוע מיזוג טכני של קרן ההשתלמות הראל השתלמות ניבה (להלן: "הראל ניבה") לתוך קרן ההשתלמות הראל השתלמות, כמסלול השקעה נפרד. המיזוג נכנס לתוקפו ביום 1 ביולי 2013. לאור שינויים בתקנון קרן ההשתלמות לתוכה מוזגה הקרן כמסלול השקעה, אשר נכנסו לתוקפם בחודש יולי, שונה שמו של מסלול השקעה להראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות).

1.3. קופות מרכזיות לפיצויים שבניהול החברה הן:

הראל קופה מרכזית לפיצויים - הוקמה בשנת 1997. הקופה הינה קופת גמל מרכזית לפיצויים, המיועדת למעסיקים בלבד.

הראל פרופיל אישי למעסיק - הוקמה בשנת 2003. הקופה הינה קופת גמל רב מסלולית בניהול אישי למטרת פיצויים, המיועדת למעסיקים בלבד.

קופה מרכזית לפיצויים - מסלולית - הוקמה הוקמה בשנת 2001. הקופה הינה קופת גמל מסלולית למטרת פיצויים, המיועדת למעסיקים בלבד. הקופה נרכשה על-ידי הראל ביטוח מאת בנק לאומי בדצמבר 2006. בהתאם להסכם בין הראל ביטוח לחברה משמשת כחברה מנהלת של הקופה. בקופה חמישה מסלולי השקעה: מסלול מדד, מסלול מניות, מסלול מט"ח, מסלול שקלי ומסלול כללי.

1.4. קופת מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית שבניהול החברה היא:

הראל קופה לפנסיה תקציבית - הוקמה בינואר 2008. הקופה הינה קופת גמל להשתתפות בפנסיה תקציבית המיועדת למעסיקים בלבד.

לפרטים נוספים בנושא מיזוג קופות גמל ראה סעיף 3 להלן.

1.5. הסכמים

1.5.1. ביום 23 בינואר 2007 נחתם הסכם בין הראל חברה לביטוח בע"מ, בעלת השליטה המלאה בחברה ("הראל ביטוח") (כבעלים של קופות לאומי) לבין החברה בקשר עם ניהולן של קופות לאומי עבור הראל ביטוח. בהתאם להוראות ההסכם, החברה אחראית כלפי העמיתים בקופות לאומי וכלפי הראל ביטוח לקיום כל הוראות הדין הנוגעות לניהול קופות גמל וקיום כל ההתחייבויות המוטלות על חברה מנהלת כלפי עמיתים בקופות גמל. בהסכם נקבע כי הראל ביטוח רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש בת 45 ימים, ואילו החברה רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש 180 ימים. בהתאם להוראות ההסכם, החברה תגבה מאת עמיתי הקופות את דמי הניהול ותעבירם להראל ביטוח לאחר תשלום, מתוך דמי הניהול שיגבו על ידה כאמור, של עמלות ההפצה והעמלות למשווקים פנסיוניים. עבור ביצוע ניהול קופות לאומי עבור הראל ביטוח, תהיה זכאית החברה להחזר הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול קופות לאומי בתוספת 2%.

1.5.2. לחברה הסכם עם הראל ביטוח שמטרתו ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה הראל ביטוח לחברה תוך שהחברה מנצלת את היתרון לגודל של הראל ביטוח ובכך חוסכת את רכישתם של שירותים שונים. על פי הסכם בין החברה להראל ביטוח, החברה, יחד עם הראל עתידית קופות גמל בע"מ ("הראל עתידית") וקרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ("קחצ"ק"), חברות מנהלות של קופות גמל בשליטת הראל השקעות, משלמת להראל ביטוח עבור שירותי ניהול ההשקעות הניתנים לחברה, להראל עתידית ולקחצ"ק על ידי חטיבת ההשקעות של הראל ביטוח. הקצאת העלויות בין החברות המנהלות מבוצעת לפי שלושה פרמטרים: היקף הנכסים המנוהלים בידי כל חברה מנהלת; תמהיל ההשקעות, לפי אפיקי השקעה; ושיעור גידול התיק. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית.

1.5.3. לשם ניצול של "יתרון לגודל" וחסכון בעלויות תפעול שוטף, להראל עתידית הסכם עם החברה בדבר קבלת שירותי תפעול וניהול מאת החברה. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה החברה להראל עתידית, תוך שהראל עתידית מנצלת את היתרון לגודל של החברה ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול. בהתאם להוראות הסכם זה, הראל עתידית משלמת לחברה דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת הראל עתידית מקופות הגמל שבניהולה. התמורה דלעיל כוללת תשלום עבור שירותים שונים שרוכשת החברה עבור הקופות שמנוהלות על ידה והראל עתידית לא תחויב בתשלום נוסף בקשר עם השירותים כאמור. כמו כן, בהתאם להסכם שבין החברה להראל עתידית, המחתה הראל עתידית לחברה את זכאותה לקבלת דמי ניהול מאת הראל ביטוח בגין קופות גמל שהינן בבעלות הראל ביטוח ומנוהלות בידי הראל עתידית. ביום 27 באוקטובר 2008 נחתמה תוספת להסכם זה, אשר במסגרתה הוארך תוקפו כך שתוקפו יוארך באופן אוטומטי לתקופות נוספות של שנה אלא אם תינתן על ידי אחד הצדדים הודעה בדבר אי חידושו. ביום 20 בנובמבר 2013 נחתמה תוספת שנייה להסכם אשר במסגרתה בוטלה החל ממועד החתימה התוספת הראשונה, ההסכם יחול עד לשנת 2015 ויוארך לתקופות של 3 שנים בכל פעם אלא אם תינתן על ידי אחד מהצדדים הודעה בדבר אי חידושו, והתמורה עבור ההסכם תועבר אחת לרבעון ולא אחת לחודש. ההסכם אושר בוועדת הביקורת של החברה ביום 18 בנובמבר 2013 ובדירקטוריון החברה ביום 20 בנובמבר 2013.

1.5.4. לשם ניצול של "יתרון לגודל" וחסכון בעלויות תפעול שוטף, לקחצ"ק הסכם עם החברה בדבר קבלת שירותי תפעול וניהול מאת החברה. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה החברה לקחצ"ק, תוך שקחצ"ק מנצלת את היתרון לגודל של החברה ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול. בהתאם להוראות הסכם זה, קחצ"ק משלמת לחברה דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת קחצ"ק מקרן ההשתלמות שבניהולה. התמורה דלעיל כוללת תשלום עבור שירותים שונים שרוכשת החברה עבור הקופות

שמונהלות על ידה וקחצ"ק לא תחויב בתשלום נוסף בקשר עם השירותים כאמור. ביום 20 בנובמבר 2013 נחתמה תוספת להסכם אשר במסגרתה ההסכם יוארך באופן אוטומטי לתקופה של 3 שנים אלא אם תינתן על ידי אחד מהצדדים הודעה בדבר אי חידוש, והתמורה עבור ההסכם תועבר אחת לרבעון ולא אחת לחודש. ההסכם אושר בועדת הביקורת של החברה ביום 18 בנובמבר 2013 ובדירקטוריון החברה ביום 20 בנובמבר 2013.

1.5.5. על פי הסכם בין החברה להראל השקעות, משלמת החברה להראל השקעות סך של 3% מדמי הניהול שגובה החברה מקופות הגמל שבניהולה, וזאת בתמורה לשירותי ניהול וייעוץ בתחומי שיווק פיננסיים, תכנון עסקי, השתתפות בדירקטוריונים ותחומי ניהול נוספים. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית.

1.6. להלן מספר חשבונות העמיתים המנוהלים על ידי החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2013*:

שם הקופה	עצמאיים	שכירים / מעבידים	סה"כ
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות כללי	13,429	53,402	66,831
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שקלי	1,280	4,603	5,883
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות נץ (מניית)	2,064	3,611	5,675
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות)	4,939	16,819	21,758
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות אג"ח	347	1,321	1,668
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	9,989	28,284	38,273
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי	1,140	1,571	2,711
הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מניית)	1,897	1,297	3,194
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	7,832	8,252	16,084
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה אג"ח	391	302	693
הראל קופה מרכזית לפיצויים	-	702	702
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות) (לשעבר-הראל השתלמות ניבה)	417	687	1,104
הראל פרופיל אישי למעסיק	-	8	8
הראל קופה לפנסיה תקציבית	-	71	71
סה"כ	43,725	120,930	164,655
קופות בבעלות הראל ביטוח שהינן בניהול הראל גמל			
שם הקופה	עצמאיים	שכירים / מעבידים	סה"כ
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה תעוז	225,580	93,302	318,882
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי קצר	4,484	1,663	6,147
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה ללא מניות	3,345	821	4,166
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	-	63	63
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	-	9	9
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	-	269	269
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	-	269	269
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	-	462	462
סה"כ	233,409	96,858	330,267
סה"כ קופות בבעלות החברה וקופות בבעלות הראל ביטוח	277,134	217,788	494,922

*עמיתים שלהם צבירה במסלולים שונים באותה קופה, מספר החשבונות נספר בגין כל מסלול בנפרד.

1.7. להלן פירוט היקף הנכסים נטו המנוהלים על ידי החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2013:

שם הקופה	היקף נכסים (אלפי ש"ח)
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות כללי	2,011,651
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שקלי	238,920
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות נץ (מנייתי)	202,758
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות)	1,086,695
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות אג"ח	66,924
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	884,791
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי	114,702
הראל עצמה תעוז - מסלול בו (מנייתי)	94,291
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	1,496,137
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה אג"ח	53,806
הראל קופה מרכזית לפיצויים	197,884
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות) (לשעבר-הראל השתלמות ניבה)	30,735
הראל פרופיל אישי למעסיק	118,058
הראל קופה לפנסיה תקציבית	10,988
סה"כ	6,608,340
קופות בבעלות הראל ביטוח שהינן בניהול הראל גמל	
שם הקופה	היקף נכסים (אלפי ש"ח)
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה תעוז	12,277,538
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי קצר	382,088
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה ללא מניות	392,463
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	3,833
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	790
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	74,016
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	77,616
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	89,543
סה"כ	13,297,887
סה"כ קופות בבעלות החברה וקופות בבעלות הראל ביטוח	19,906,227

1.8. שינוי מסמכי היסוד של החברה המנהלת

במהלך שנת 2013 לא בוצעו שינויים במסמכי היסוד של החברה.

2. מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעולות, מקורות מימון

דוח על המצב הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם לכ- 58,874 אלפי ש"ח, לעומת כ- 54,017 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012, גידול של כ- 9%. הגידול נובע בעיקרו מגידול בניירות ערך הסחירים ומזומנים שנובע מתזרים מזומנים חיובי בשל גידול בהכנסות מדמי ניהול וכן בגידול בהוצאות רכישה נדחות.

ההון ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב- 36,559 אלפי ש"ח בהשוואה ל - 28,912 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012, גידול של כ- 26.4%.

הגידול בהון נובע מרווח בסך של 7,992 אלפי ש"ח, בגידול ברווח כולל אחר בסך 50 אלפי ש"ח וקיטון בקרן הון שמקורה מרווח בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה, בסך 395 אלפי ש"ח.

בשנת 2013 הסתכמו ההכנסות מדמי ניהול ב- 56,971 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 52,428 אלפי ש"ח בשנת 2012, גידול של כ- 8.7%, הגידול בדמי הניהול נובע בעיקרו מגידול בנכסים הממוצעים בקופות בבעלות החברה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

מידע נוסף לגבי היקף נכסי הקופות ראה סעיף 5 להלן.

נכון ליום 31 בדצמבר 2013 ההכנסות מדמי ניהול מצדדים קשורים כוללות, בין היתר, את המרווח לו זכאית החברה מתוקף הסכם מתן שרותי ניהול לקופות הגמל שהינן בבעלותה של הראל ביטוח. סכום זה מוצג בנטו לאחר קיזוז ההוצאות המיוחסות לשירות כאמור, בסך 559 אלפי ש"ח.

בנוגע לנזילות ומקורות מימון - עיקר ההכנסות של החברה הן מדמי ניהול קופות הגמל.

3. נתונים נוספים

לעניין שינויים בשנת הדוח- ראה סעיף 1.1.4 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי.

4. פירוט ההתפתחויות הכלכליות במשק במהלך תקופת הדיווח והקשרן למדיניות ההשקעות הכללית של החברה

לפרטים אודות התפתחויות כלכליות במשק - ראה סעיף 2.2.10 לפרק 1 - תיאור עסקי התאגיד.

לאור ההתפתחויות הכלכליות במשק ננקטו מצד החברה הפעולות הבאות:

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

תיאור פעולות החברה	נושא
מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2013 בשיעור נמוך במעט ממרכז היעד של בנק ישראל, וזאת למרות עלייה משמעותית בסעיף הדיור. התחזקות השקל (והשפעתה על הייבוא), וירידת מחירים יחסית בתחום החינוך והתקשורת מיתנו את המדד הכללי. חטיבת ההשקעות שמרה על מרכיב צמוד מדד משמעותי, בעיקר באמצעות אג"ח ממשלתיות וקונצרניות ועסקאות אשראי צמודי מדד.	השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד
השקל התחזק בשנת 2013 מול רוב המטבעות העיקריים, וזאת למרות התערבות בנק ישראל ומשרד האוצר במסחר במט"ח. במהלך השנה הקטינה החברה את חשיפת המט"ח בתיק, מתוך הערכה שהלחצים להמשך התחזקות של השקל יימשכו בשל ההשפעות הישירות והעקיפות של הגידול בשימוש בגז טבעי ממאגר "תמר".	שער החליפין של השקל
בנק ישראל הפחית את הריבית במהלך השנה מ- 1.75% ל- 1.00%, בשלוש הפחתות של 0.25%. הפחתות הריבית באו על רקע המשך המדיניות המוניטרית המרחיבה של הבנקים המרכזיים הגדולים, חולשה בנתוני הייצוא מישראל, וציפיות אינפלציוניות נמוכות. עקום התשואות הממשלתי ירד במהלך השנה, בעיקר בחלקו הקצר והבינוני, כאשר החלק הארוך של העקום הושפע חלקית מעלית התשואות על אג"ח ממשלת ארה"ב ל- 10 שנים לרמה של כ- 3%. במהלך השנה שמרה חטיבת ההשקעות על מח"מ קצר יחסית בתיק הממשלתי בארץ ובאג"ח בחו"ל, ומח"מ ממוצע בינוני בתיק הקונצרני.	התפתחות שעורי ריבית
הגירעון התקציבי בשנת 2013 היה נמוך מהתחזית של משרד האוצר בתחילת השנה, הן בשל גידול בהכנסות ממסים והן בשל ריסון בהוצאות. בשנת 2014 הגירעון צפוי לגדול, לנוכח התחזית לגידול בהוצאות הממשלה. מימון הגירעון באמצעות הנפקות ומיחזור החוב הממשלתי בוצעו בתנאי ריבית נוחים יחסית לתקציב המדינה.	ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו

תיאור פעולות החברה	נושא
<p>שווקי המניות בעולם עלו בשיעור חד, בהובלת שוק המניות בארה"ב וביפן, ומנגד שווקי המניות בשווקים המתעוררים ירדו במהלך השנה. העליה בשווקי המניות נבעה בעיקר מריביות נמוכות ברוב המדינות המפותחות, ציפיות לצמיחה משופרת בשנת 2014 בשווקים המפותחים, ונזילות גבוהה כתוצאה מהזרמות הכספים ע"י הבנקים המרכזיים הגדולים לשווקים הפיננסיים. שוק המניות בישראל הצטרף למגמת העליות במחצית השניה של השנה, בעיקר על רקע ירידה בחשש הביטחוני, ושיפור בנתונים הכלכליים בישראל. לנוכח התמחור הנוח (באופן יחסי לאפיקים האחרים) של שווקי המניות שמרה החברה על החשיפות ברמה גבוהה מעט לעומת היעדים שנקבעו לשנת 2013, תוך הגדלת מרכיב החשיפה למניות בחו"ל לכ- 60% מסך החשיפה למניות.</p>	<p>שוק המניות</p>
<p>מרווחי האשראי על אגרות החוב הקונצרניות המשיכו לרדת גם בשנת 2013, בהשפעת הריביות הנמוכות, יצירות בקרנות הנאמנות האג"חיות, וסביבה כלכלית חיובית. חטיבת ההשקעות המשיכה לרכוש אגרות חוב קונצרניות, ולתת אשראי לחברות, תוך הקפדה על בחינת הסיכון והתשואה, ותחת מגבלות החשיפה למנפיק, לקבוצת לווים ולקבוצות דירוג אשר אושרו בדירקטוריון החברה. עם זאת, לנוכח ירידת המרווחים והתשואות צומצמה החשיפה באופן הדרגתי במהלך השנה (כשיעור מהנכסים), בעיקר בחלק הסחיר של האג"ח הקונצרני.</p>	<p>אג"ח קונצרני ומוצרי חוב</p>
<p>החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידינו וניירות שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.</p>	<p>מוצרי מדדים</p>
<p>החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות ההשקעה, לניהול יעיל של החשיפות בחו"ל ללא חשיפת המטבע, ללא פעילות באסטרטגיות או לקיחת פוזיציות על כיווני השוק או סטיות התקן.</p>	<p>נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים</p>
<p>במהלך השנה, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות בנדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה.</p>	<p>השקעות אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות</p>

מגמות והתפתחויות בשוק קופות הגמל

ככלל, מתאפיין תחום קופות הגמל ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות המפקח. בתחום קיימת תחרות מתמדת ועזה מצד החברות המנהלות קופות גמל. שוק ההון מתאפיין בתנודתיות גבוהה כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בישראל ובעולם, המשפיעים על שערי ניירות ערך בבורסות ובשווקים המוסדרים, משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים, וכתוצאה מכך משפיעים על תוצאות פעילות החברה, נכסיה, ותוצאותיה העסקיות.

תחום קופות הגמל עובר בשנים האחרונות שינויים מקיפים, וזאת לאור שינויים במדיניות הממשלתית בתחום שהביאו לחקיקת חוק וועדת בכר, חוק קופות הגמל, חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני ותיקון חוק הפיקוח ("חקיקת בכר", שנכנסו לתוקפם בחודש נובמבר 2005). בבסיס מדיניות זו עומדת השאיפה לעידוד חיסכון קצבתי בקרב כלל האוכלוסייה, על מנת להבטיח יכולת קיום בכבוד של האזרחים לאחר גיל הפרישה.

שינויים אלה באו בשנים האחרונות לידי ביטוי בשינוי מבנה המוצרים שהיו קיימים בתחום ובשינויים בהטבות המיסוי הניתנות לחוסכים לטווח ארוך, לרבות השינוי במסגרת תיקון 3 לחוק קופות הגמל תוך העדפת החוסכים במסלול קצבה וקביעת החובה לתשלום קצבה בסכום קצבה מזערי לכל מוצרי החיסכון הפנסיוני לטווח ארוך. במסגרת זו אף הושאו הטבות המס בין מוצרים אלה בכל הנוגע לכספים שהופקדו עבור עמיתים החל מ-1 בינואר 2008.

לפרטים נוספים ראה סעיף 2.2 בפרק הראשון - תיאור עסקי החברה.

5. תאור מצבן הכספי של הקופות ותוצאות פעילות בתקופה הנסקרת (באלפי ש"ח)

שם הקופה	יתרת הקופה ליום 31.12.12	הפקדות	משיכות	העברות נטו	יתרת הקופה ליום 31.12.13
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות כללי	1,583,232	362,613	140,239	46,745	2,011,651
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שקלי	234,959	34,891	24,887	(13,682)	238,920
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות נץ (מניית)	157,273	31,101	9,658	(6,663)	202,758
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות)	809,978	134,209	61,425	154,154	1,086,695
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות אג"ח	60,904	8,429	3,943	(774)	66,924
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	778,855	39,696	29,897	13,509	884,791
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי	116,615	3,277	7,219	(2,266)	114,702
הראל עצמה תעוז - מסלול בו (מניית)	74,918	3,163	2,142	3,418	94,291
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	1,212,468	20,072	42,676	230,218	1,496,137
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה אג"ח	47,164	938	2,066	5,841	53,806
הראל קופה מרכזית לפיצויים	162,011	4	6,867	26,490	197,884
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות) (לשעבר-הראל השתלמות ניבה)	19,124	5,107	2,030	7,183	30,735
הראל פרופיל אישי למעסיק	81,337	-	4,648	36,418	118,058
הראל קופה לפנסיה תקציבית	9,742	2,725	2,195	-	10,988
סה"כ	5,348,580	646,225	339,892	500,591	6,608,340
קופות בבעלות הראל ביטוח שהינן בניהול הראל גמל					
הראל גילעד גמל ניב (עד 10% מניות) (לשעבר - הראל ניב)	357,294	* 15,059	* 6,122	* (375,108)	-
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה תעוז	11,748,783	195,885	553,244	(147,421)	12,277,538
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי קצר	459,921	3,579	26,688	(60,623)	382,088
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה ללא מניות	422,099	2,647	21,731	(22,229)	392,463
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	3,376	-	241	133	3,833
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	1,370	-	393	(113)	790
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	74,732	-	4,764	1,470	74,016
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	85,393	-	3,589	(7,458)	77,616
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	60,905	14	4,320	27,401	89,543
סה"כ	13,213,873	217,184	621,092	(583,948)	13,297,887
סה"כ קופות בבעלות החברה וקופות בבעלות הראל ביטוח	18,562,453	863,409	960,984	(83,357)	19,906,227

* תנועה לתקופה ינואר עד יוני 2013, בגין קופה שהועברה מרצון מהחברה לחברה המנהלת הראל עתידית ומוזגה לקופה בניהול הראל עתידית, ביום 1 ביולי 2013. העברות נטו כוללות העברת נכסים בגין מיזוג בסך של 373,202 אלפי ש"ח. לפרטים נוספים ראה סעיף 1.1.

היקף הנכסים המנוהלים ליום 31 בדצמבר 2013 גדל בסך של 1,344 מיליוני ש"ח, לעומת היקף הנכסים המנוהלים

ליום 31 בדצמבר 2012. בקופות שבבעלות החברה חל גידול בהיקף הנכסים שנבע בעיקר מהעברות נטו חיוביות לקופה ומתשואה חיובית. בקופות הגמל שבבעלות הראל ביטוח, אשר מנוהלות על ידי החברה, חל גידול בהיקף הנכסים. עיקר הגידול נבע מתשואה חיובית שקוזה בחלקה על ידי צבירה נטו שלילית בקופות.

ניתוח התשואה שהשיגו קופות הגמל בשנת הדוח

שם הקופה	תשואה נומינלית ברוטו לשנת 2013 באחוזים
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות כללי	10.78
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שקלי	4.43
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות נץ (מנייתי)	20.47
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות)	6.54
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות אג"ח	4.60
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	11.63
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי	4.68
הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)	20.66
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	6.63
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה אג"ח	4.64
הראל קופה מרכזית לפיצויים	10.04
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות) (לשעבר-הראל השתלמות ניבה)	6.62
הראל פרופיל אישי למעסיק	תשואה אישית לכל מעסיק
הראל קופה לפנסיה תקציבית	9.34
קופות בבעלות הראל ביטוח שהינן בניהול הראל גמל	
הראל גילעד גמל ניב (עד 10% מניות) (לשעבר - הראל ניב)	* 3.03
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה תעוז	9.99
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי קצר	2.18
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה ללא מניות	3.63
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	18.59
הראל גמל לפיצויים - מסלול מטי"ח	(6.17)
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	4.38
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	4.80
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	8.66

* תשואה לתקופה ינואר עד יוני 2013. תשואה לשנת 2013 - 7.26%. לפרטים נוספים בדבר העברה מרצון ומיזוג קופת הגמל הראל גילעד גמל ניב (עד 10% מניות) (לשעבר - הראל ניב), ביום 1 ביולי 2013, ראה סעיף 1.1.

רוב הקופות השיגו תשואות חיוביות עקב העלייה בשוקי המניות ואגרות החוב הממשלתיות ואגרות החוב הקונצרניות בארץ ובחוי"ל. תשואות גבוהות באופן יחסי הושגו בעיקר במסלולים ובקופות בהם החשיפה למניות ולאגרות חוב קונצרניות בארץ ובחוי"ל גבוהה.

6. חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם**6.1. סיכוני שוק**

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופת הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שעורי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

ניהול סיכונים אלה כולל מציאת איזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הניזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

החברה מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפוזר המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח וקרנות השקעה. נכסי הקופות מפוזרים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכלל בדוחות הבקרה הניהוליים השונים.

החברה פועלת בכפוף לחוזר המאוחד, פרק 10 ניהול סיכונים, אשר פורסם בינואר 2014 והחליף את חוזר המפקח משנת 2009 בנושא מערך ניהול ובקרת סיכונים בחברות מנהלות של קופות גמל.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת ההשקעות, כוללים VaR היסטורי, אשר אומד את ההפסד הפוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכוני השוק לאופק של חודש בהסתברויות שונות קבועות מראש. מדד ה-VaR מחושב אחת לרבעון עבור כל הקופות. בנוסף, מוצגות תוצאות השפעת תרחישי קיצון על הקופות ונבחנים המתאמים בין אפיקי ההשקעה השונים. ועדת ההשקעות מקבלת גם דיווחים רבעוניים בדבר החשיפות הבאות: חשיפה למנפיק, חשיפה לקבוצת לווי, חשיפה לדירוגים, חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

6.2. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש בטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדת ההשקעות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצא"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי, מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. חוזר ועדת חודק קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת איגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת איגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לווים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי וועדת ההשקעות.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות.

כמו כן מתבצע כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת והצגת התפתחות ההפסד הצפוי (EL) וההפסד הלא-צפוי (UL) בגין סיכוני האשראי בנכסי ההשקעה.

6.3. סיכון נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים: סיכון נזילות ברמת קופת גמל, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית.

הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות באשר לסכומי משיכות והעברות הכספים על ידי העמיתים. סיכון זה גורם לאי ודאות לגבי היקף החזקת נכסים סחירים ונזילים על מנת שלא להגיע למצב בו לא יהיה ניתן לבצע תשלומים לעמיתים מושכים ומעבירים. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

הגברת התחרותיות הביאה להגדלת הצורך בהתמודדות עם סיכון זה. הקופות נאלצות לשמור רמות נזילות גבוהות יותר כבטחון לביצוע התשלומים וההעברות. העלאת מרכיב הנזילות והקטנת אופק התכנון הפיננסי בשל סיכון זה מקטין את יכולת הקופות לתכנון ארוך טווח בחלק הנזיל המיועד למקרים אלו.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קופות הגמל. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

יש לציין שהחל משנת 2005 עקב כניסת גורם מצטט להערכת שוים של נכסים לא סחירים, למעשה נוצרה אפשרות למסחר גם בנכסים אלו על פי המחיר המצוטט.

התמודדות עם סיכון זה נעשית בין השאר באמצעות הערכות היחס הנדרש בין הכספים הנזילים בקופות והערכות ההנהלה לגבי היקף המשיכות והעברות הצפוי לבין סך הנכסים הסחירים והנזילים בקופות בתוספת ההפקדות הצפויות המהווים את החלק הזמין בכל רגע מנכסי הקופות.

בנוסף, קיים מודל נזילות ונקבעו מדדים למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופות. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות המנוהלות על ידי החברה בפרט ובענף הגמל בכלל, ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחנת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופות על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת. בקופות נשמרת רמת נזילות מספקת שכן רוב נכסי הקופות הינם נכסים סחירים ו/או נכסים הניתנים למימוש מהיר.

מבחינת הרכב נכסי הקופות והערכות ההנהלה, הנהלת החברה סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים וצפי ההפקדות מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

7. נושאים שאליהם הפנה רואה החשבון את תשומת הלב

רואה החשבון של החברה לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו. עם זאת, רואה החשבון ציין כי "מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 22 א לדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות".

8. פרטים על חברי ההנהלה, חברי ועדת השקעות ובקורת, נושאי משרה בכירה, תנאי שכר ורואי החשבון

8.1. פרטי חברי הדירקטוריון, חברי ועדת ההשקעות וחברי ועדת ביקורת

8.1.1. חברי דירקטוריון וועדת ביקורת

<p>שם: מישל סיבוני תאריך לידה: מען להמצאת כתבי בי-דין: נתינות: חברות בוועדת דירקטוריון: דירקטור חיצוני: מכהן כדירקטור מיום: מספר הישיבות בהן השתתפה במשך השנה: התעסקות עיקרית נוספת: האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין:</p>	<p>מספר ת.ז. 027065697 9.4.1959 רח' העבודה 23, כפר-סבא ישראלית. חבר ועדה לניהול סיכונים.. לא. 26.2.2006 וכיו"ר הדירקטוריון מיום 15.7.2009 13 ראה להלן יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל משותף של הראל השקעות, מנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ, יו"ר דירקטוריון עתידית, קחצ"ק, הראל פנסיה, מנוף פנסיה, חבר ועדת השקעות נוסטרו של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל ודירקטור בחברות בקבוצת הראל. לא. תואר ראשון במדעי הטבע פסיקה ואטמוספירה מהאוניברסיטה העברית ולימודי תעודה בתחום מנהל עסקים למהנדסים. משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת חסכון ארוך טווח בהראל ביטוח, דירקטור בחברות מוחזקות של הראל השקעות בביטוח ופיננסים בע"מ. לא.</p>
<p>שם: ליאורה קבורס הדר תאריך לידה: מען להמצאת כתבי בי-דין: נתינות: חברות בוועדת דירקטוריון: דירקטורית חיצונית: מכהנת כדירקטור מיום: מספר הישיבות בהן השתתפה במשך השנה: התעסקות עיקרית נוספת: האם עובדת של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין: האם בת משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: השכלה: התעסקות בחמש שנים אחרונות: תאגידיים בהם משמש כדירקטור:</p>	<p>מספר ת.ז. 55600159 18.12.1958 האשל 8 א', הרצליה ישראלית לא. לא. 19.11.2007 13 ראה להלן לא לא בוגרת הפקולטה למשפטים (LLB) באוניברסיטה העברית בירושלים דירקטורית בהראל השקעות, הראל ביטוח, עתידית גמל, קחצ"ק, הראל פנסיה, מנוף, בעלים בענטל חברה לניהול וסחר בע"מ ענטל חברה לניהול וסחר בע"מ.</p>

מספר ת.ז. 3419488 1942 רחוב כרמל 31, ראש העין ישראלית. כן. חברת ועדת ביקורת וחברת ועדה לניהול סיכונים לא. 26.2.2006 ראה להלן ישיבות דירקטוריון - 12 ישיבות ועדת ביקורת - 8 לא. לא. אקדמאית- ניהול בביטוח אוניברסיטת תל-אביב. ראש אגף ביטוח חיים וראש אגף בנקים ואסטרטגיה בהראל ביטוח. לא.	שם : מרים מילה תאריך לידה : מען להמצאת כתבי בי- דין : נתינות : חברות בוועדת דירקטוריון : דירקטורית חיצונית : מכהנת כדירקטורית מיום : התעסקות עיקרית נוספת : מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה : האם עובדת של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל עניין : האם בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : השכלה : התעסקות בחמש שנים אחרונות : תאגידיים (מלבד חברות הקבוצה) בהם משמש כדירקטור : :
מספר ת.ז. 022757231 8.5.1967 מושב עין ורד ישראלית לא לא 15.7.2009 ישיבות דירקטוריון - 12 לא לא תואר ראשון בכלכלה, תואר שני בכלכלה התמחות משנית במימון, אוניברסיטת תל-אביב. מנהל חטיבת חסכון ארוך טווח בהראל ביטוח, מנכ"ל הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ, משנה למנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ. לא.	שם : דורון גינת תאריך לידה : מען להמצאת כתבי בי- דין : נתינות : חברות בוועדת דירקטוריון : דירקטור חיצוני : מכהן כדירקטור מיום : מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה : האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל עניין : האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : השכלה : התעסקות בחמש שנים אחרונות : תאגידיים (מלבד חברות הקבוצה) בהם משמש כדירקטור :
מספר ת.ז. 00394510 4.11.1942 קיבוץ כפר עזה ישראלית כן חבר ועדת ביקורת. כן בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית 18.12.2011 ישיבות דירקטוריון - 10 ישיבות ועדת ביקורת - 8 ראה להלן לא לא תואר ראשון בכלכלה מהפקולטה לחקלאות ברחובות, האוניברסיטה העברית יו"ר דירקטוריון עתודות הותיקה - קרן פנסיה, יו"ר דירקטוריון ביטוח חקלאי, דירקטור בלאומי פרטנר, מנכ"ל מעיינות עדן צינורות המזרח התיכון, דרך ארץ, נתיבי היובל..	שם : עמוס אפשטיין תאריך לידה : מען להמצאת כתבי בי- דין : נתינות : חברות בוועדת דירקטוריון : דירקטור חיצוני : מכהן כדירקטור מיום : מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה : התעסקות עיקרית נוספת : האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל עניין : האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : השכלה : התעסקות בחמש שנים אחרונות : תאגידיים (מלבד חברות הקבוצה) בהם משמש כדירקטור :
החברה רואה את מר אפשטיין כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) לחוק החברות.	

שם : גילי כהן
תאריך לידה :
מען להמצאת כתבי בי-דין :
נתינות :
חברות בועדת דירקטוריון :
דירקטור חיצוני :
מכהן כדירקטור מיום :
מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה :
התעסקות עיקרית נוספת :
האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין :
האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : השכלה :
התעסקות בחמש שנים אחרונות :
תאגידים (מלבד חברות הקבוצה) בהם משמש כדירקטור ::

מספר ת.ז. 22648786
 25.8.1966
 עמוס 10 רמת גן
 ישראלית
 כן חבר ועדת ביקורת וחבר ועדת השקעות של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל
 כן בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
 24.1.2012
 ישיבות דירקטוריון - 10
 ישיבות ועדת ביקורת - 6
 ראה להלן
 לא
 לא
 תואר ראשון (בהצטיינות) בכלכלה וגיאוגרפיה מהאוניברסיטה העברית בירושלים. תואר שני במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית בירושלים.
 מנהל אגף השקעות ומנהל השקעות ראשי בבית ההשקעות אקסלנס - נשואה.
 דירקטור בהכשרת הישוב

החברה רואה את מר כהן כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) לחוק החברות.

שם : אפרים דרור
תאריך לידה :
מען להמצאת כתבי בי-דין :
נתינות :
חברות בועדת דירקטוריון :
דירקטור חיצוני :
מכהן כדירקטור מיום :
מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה :
האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין :
האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : השכלה :
התעסקות בחמש שנים אחרונות :
תאגידים (מלבד חברות הקבוצה) בהם משמש כדירקטור :

מספר ת.ז. 071443444
 24.6.1946
 קדושי השואה 18 תל-אביב
 ישראלית
 כן. חבר ועדת ביקורת (החל מינואר 2014 מונה ליו"ר ועדת הביקורת) וחבר ועדת סיכונים.
 כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
 1.4.2013
 6
 לא
 לא
 בוגר לימודי תעודה בראיית חשבון מהאוניברסיטה העברית בירושלים.
 שותף במשרד רואי חשבון קוסט פורר גבאי את קסירר.
 דירקטור בקרדן רכב בע"מ.

החברה רואה את מר דרור כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) לחוק החברות.

שם : אברהם רינות
תאריך לידה :
מען להמצאת כתבי בי-דין :
נתינות :
חברות בועדת דירקטוריון :
דירקטור חיצוני :
החל ככהונתו :
סיים כהונתו :
מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה :
האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין :
האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד :

מספר ת.ז. 003372166
 19.10.1939
 בית הגלבע 13, תל-מונד
 ישראל
 יו"ר ועדת ביקורת
 כן
 31.10.2007
 12.1.2014
 ישיבות דירקטוריון 10
 ועדת ביקורת 8
 לא
 לא

השכלה : המדרשה למנהל, לימודי כלכלה ומנהל ציבורי.
 התעסקות בחמש שנים אחרונות : דירקטור חיצוני בהראל פנסיה, מנוף, ולעתיד. חבר בחבר הנאמנים של המכון הבינלאומי למדיניות נגד טרור, יו"ר דנסטיל בע"מ, יו"ר מפעלי תומר אגש"ח בע"מ.
 תאגידיים (מלבד חברות הקבוצה) בהם משמש כדירקטור : דח"צ ויו"ר ועדת ביקורת בדלק מערכות אנרגיה

8.1.2. חברי ועדת השקעות

שם : ד"ר שמעון רביד	מספר ת.ז. : 003419470
תאריך לידה :	1936
מען להמצאת כתבי בי- דין :	שלווה 32 הרצליה.
נתינות :	ישראלית.
חברות בועדת דירקטוריון :	יו"ר ועדת השקעות.
נציג חיצוני :	כן
החל ככהונתו :	18.6.08
סיים כהונתו :	1.4.2013
מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה :	6
שם : יהודה דרורי	מספר ת.ז. : 0333203
תאריך לידה :	1942
מען להמצאת כתבי בי- דין :	י.ל. גורדון 9 תל-אביב
נתינות :	ישראלית
חברות בועדת דירקטוריון :	יו"ר ועדת השקעות
נציג חיצוני :	כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
מכהן כחבר ועדת השקעות מיום :	11.6.2013
מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה :	24
האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד :	לא
השכלה :	תואר ראשון בכלכלה והיסטוריה כללית ו- M.A. במנהל עסקים התמחות במימון.
התעסקות בחמש שנים אחרונות :	דירקטור ביו בנק בע"מ, דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ
תאגידיים (מלבד חברות הקבוצה) בהם משמש כדירקטור :	לא.

החברה רואה את מר דרורי כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) לחוק החברות.

שם : יאיר נצר	מספר ת.ז. : 001723519
תאריך לידה :	20.3.1947
מען להמצאת כתבי בי- דין :	עקיבא 21 רעננה
נתינות :	ישראלית.
חברות בועדת דירקטוריון :	חבר ועדת השקעות
נציג חיצוני :	כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
מכהן כחבר ועדת השקעות מיום :	17.05.2009
מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה :	28
האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין :	לא
האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד :	לא
השכלה :	תואר ראשון בכלכלה ו- M.B.A. במנהל עסקים, אוניברסיטת תל-אביב.
התעסקות בחמש שנים אחרונות :	לא.
תאגידיים (מלבד חברות הקבוצה) בהם משמש כדירקטור :	לא.

החברה רואה את מר נצר כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) לחוק החברות.

<p>מספר ת.ז. 56590102 26.9.1960 יגאל ידן 11, חולון ישראלית. חברת ועדת השקעות כך. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית. 16.12.2009</p>	<p>שם : אורלי בן יוסף תאריך לידה : מען להמצאת כתבי בי- דין : נתינות : חברות בועדת דירקטוריון : נציגה חיצונית : מכהנת כחברת ועדת השקעות מיום :</p>
<p>27 לא לא תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב. חברה בועדת השקעות של מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברה בועדת ביקורת, בועדה לבחינת הדוחות הכספיים ובוועדת תגמול באלקטרה בע"מ, דירקטורית ביו- בנק חיתום. אלקטרה בע"מ, דירקטורית, חברה בועדת ביקורת, בועדה לבחינת הדוחות הכספיים ובוועדת תגמול בחברת לודן חברה להנדסה בע"מ.</p>	<p>מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה : האם עובדת של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל עניין : האם בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : השכלה : התעסקות בחמש שנים אחרונות : תאגידיים (מלבד חברות הקבוצה) בהם משמשת כדירקטורית :</p>

החברה רואה את גב בן יוסף כבעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) לחוק החברות.

<p>מספר ת.ז. 08115529 1936 בית צורי 3 תל-אביב ישראלית. חבר ועדת השקעות כך. 08.05.2007 31.01.2013 -</p>	<p>שם : אבי אולשנסקי תאריך לידה : מען להמצאת כתבי בי- דין : נתינות : חברות בועדת דירקטוריון : נציג חיצוני : מכהן כחבר ועדת השקעות מיום : מועד סיום כהונתו מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה :</p>
<p>מס. ת.ז. 069418945 9.8.1964 אגוז 2, רעות 71908. ישראלית סגן יו"ר ועדת השקעות עמיתים. לא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית. 4.2013</p>	<p>שמו : דורון כהן תאריך לידה : מען להמצאת כתבי בי- דין : נתינות : חברות בועדת דירקטוריון : נציג חיצוני : מכהן כחבר ועדת השקעות מיום :</p>
<p>23 לא. בוגר כלכלה ומינהל עסקים ומוסמך במינהל עסקים (התמחות ראשית במימון), האוניברסיטה העברית ירושלים. מנכ"ל קו אופ הריבוע הכחול אגודה לשירותים בע"מ (בפירוק). דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ, יו"ר דירקטוריון ה.ע.ל. תשורה בע"מ וחברות בנות שלה, דירקטור בגמא קפיטל בע"מ. הראל פיננסים אחזקות בע"מ, קרן הקואופרציה הצרכנית בע"מ, טריגר די.סי. בע"מ, טריגר די.סי אחזקות בע"מ.</p>	<p>מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה : האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : השכלה : התעסקות בחמש שנים אחרונות : תאגידיים (מלבד חברות הקבוצה) בהם משמש כדירקטור :</p>

שמו: **גילי כהן**
 תאריך לידה: 22.8.1966
 מען להמצאת כתבי בי-דין: עמוס 10 רמת חן, רמת גן.
 נתינות: ישראלית
 חברות בוועדת דירקטוריון: כן. חבר ועדת השקעות עמיתים.
 נציג חיצוני: כן
 בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

מכהן כחבר ועדת השקעות מיום: 3.1.2012

27 מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה: לא
 האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל עניין: לא
 השכלה: תואר ראשון בכלכלה וגאוגרפיה ותואר שני במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית ירושלים.
 התעסקות בחמש שנים אחרונות: מנהל אגף השקעות ומנהל השקעות ראשי באקסלנס נשואה.
 תאגידיים (מלבד חברות הקבוצה) בהם משמש כדירקטור: לא
 האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא
 החברה רואה את מר החברה רואה את מר כהן כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) לחוק החברות.

8.2. שכר הדירקטורים:

מאחר שהדירקטורים מכהנים גם כדירקטורים בגופים מוסדיים אחרים בקבוצת הראל וחלק מישיבות הדירקטוריון הינן ישיבות משותפות, שכרם של הדירקטורים משולם באמצעות הראל ביטוח.

8.3. במהלך שנת 2013 נערכו 11 ישיבות דירקטוריון, 8 ישיבות ועדת ביקורת 30 ישיבות ועדת השקעות.

8.4. פרטים על נושאי משרה בכירה בתאגיד:

שם: **חגית ציטיאט-לוי**
 שנת לידה: 058424144 ת.ז.
 התפקיד בתאגיד: 1963
 תפקיד בחברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו: מנכ"לית
 האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו: מנכ"לית הראל עתידית קופות גמל בע"מ, מנכ"לית ודירקטורית בקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.
 השכלה: תואר ראשון ושני בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב.
 נסיון עסקי בחמש שנים אחרונות: מנכ"לית החברה, מנכ"לית הראל עתידית קופות גמל בע"מ, מנכ"לית ודירקטורית בקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.
 תאריך תחילת כהונה: 18.5.2007

שם: **רם גבל**
 שנת לידה: 024960593 ת.ז.
 התפקיד בתאגיד: 1970
 תפקיד בחברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו: סמנכ"ל כספים
 האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו: סמנכ"ל כספים בעתידית קופות גמל ובקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.
 השכלה: תואר ראשון במנהל עסקים, בעל רישיון רואה חשבון.
 נסיון עסקי בחמש שנים אחרונות: סמנכ"ל כספים בחברה, סמנכ"ל כספים בהראל עתידית קופות גמל, סמנכ"ל כספים בקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, סמנכ"ל כספים בחברות הפנסיה שבקבוצה, דח"צ ויו"ר ועדת ביקורת בסאטקום מערכות בע"מ.
 תאריך תחילת כהונה: 23.6.2008

שם: צחי דברת
שנת לידה: 1972
התפקיד בתאגיד: סמנכ"ל תפעול
תפקיד בחברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו: מנהל תפעול בעתידית קופות גמל ובקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל ענין בו: לא.
השכלה: תואר ראשון בכלכלה וניהול, תואר שני במנהל עסקים.
ניסיון עסקי בחמש שנים אחרונות: מנהל תפעול בחברה, בעתידית קופות גמל ובקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
תאריך תחילת כהונה: 1.8.2007

שם: דניאלה פיק
שנת לידה: 1974
התפקיד בתאגיד: מנהלת בקרה ופרויקטים, סמנכ"ל
תפקיד בחברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו: מנהלת בקרה ופרויקטים בהראל עתידית קופות גמל ובקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל ענין בו: לא.
השכלה: תואר ראשון במנהל עסקים ובעלת רישיון רואה חשבון
ניסיון עסקי בחמש שנים אחרונות: מנהלת בקרה ופרויקטים בהראל עתידית קופות גמל ובקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.
תאריך תחילת כהונה: 1.1.2008

שם: מיטל בישיץ-חזן
שנת לידה: 1970
התפקיד בתאגיד: מנהלת ערוצי שיווק ושימור לקוחות של החברה, סמנכ"ל
תפקיד בחברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו: מנהלת ערוצי שיווק ושימור לקוחות של החברה בהראל עתידית קופות גמל ובקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל ענין בו: לא.
השכלה: תואר ראשון בכלכלה וניהול, תואר שני במנהל עסקים, בעלת רישיון לשיווק פנסיוני.
ניסיון עסקי בחמש שנים אחרונות: מנהלת ערוצי שיווק ושימור לקוחות של החברה בהראל עתידית קופות גמל ובקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.
תאריך תחילת כהונה: 1.1.2010

8.5. תנאי שכר

חלק מנושאי המשרה הבכירים בחברה אינם מועסקים על ידי החברה אלא על ידי חברות אחרות בקבוצת הראל. יתר נושאי המשרה הבכירים מועסקים על ידי החברה, אולם מקדישים את עיקר עבודתם עבור חברות אחרות בקבוצת הראל, לרבות במסגרת חטיבת חסכון ארוך טווח הכוללת חברות מנהלות נוספות, והחברה אינה נושאת, הלכה למעשה, בחלק הארי של עלות העסקתם. לפיכך, קיים קושי בייחוס וכימות שיעור היקף העסקתם של אותם נושאי המשרה בענייניה של החברה ובהוצאות השכר של החברה בגינם, אשר בחלק הארי שלהן נושאת חברה אחרת בקבוצת הראל.

8.6. רואה החשבון המבקר

רואי החשבון המבקרים של החברה הינם משרד סומך חייקין, ממגדל המילניום, רח' הארבעה 17 תל-אביב. שם השותף המטפל - רו"ח אברהם פרוכטמן.

9. תיאור אופן ניהול החברה**9.1. תיאור כללי של נוהל עבודת הדירקטוריון וועדותיו**

בהתאם לחוזר המפקח ולתקנות הדירקטוריון וועדותיו, דירקטוריון החברה קבע נוהל עבודת הדירקטוריון, אשר כולל הוראות בקשר עם הנושאים שיידונו בדירקטוריון, תדירותם, אופן זימון וניהול ישיבות הדירקטוריון ועוד.

דירקטוריון החברה מתכנס לפחות 8 פעמים בשנה.

בהתאם לתקנות נדרש דירקטוריון של חברה מנהלת למנות וועדת השקעות. עבור כספי העמיתים ופוליסות תלויות תשואה המנוהלים על ידי הגופים המוסדיים בקבוצת הראל פועלת ועדת השקעות עמיתים (כיום ועדת ההשקעות הינה בדרך כלל בעלת הרכב חברים זהה לכל אחד מהגופים המוסדיים, והיא מקיימת את דיוניה עבור כלל הגופים המוסדיים במשותף), המורכבת מנציגים חיצוניים. ישיבות ועדת השקעות עמיתים מתקיימות אחת לשבועיים לפחות.

בחברה מכהנת ועדת ביקורת.

כדי לחזק את תהליך מתן האשראי, החליטה החברה להקים "ועדת אשראי" שתהיה מורכבת מאנשים חיצוניים שאינם נמנים על עובדי הקבוצה. חברי ועדת האשראי של הקבוצה הם: דורון כהן (יו"ר הוועדה), דוד גרנות מר אהרון קצ'רגינסקי, מר רוני וולפמן, גב' אירית שלומי ומר יהודה דרורי.

9.2. מתכונת קבלת החלטות על השקעות החברה עבור הקופות שבניהולה

ועדת ההשקעות דנה בכל ישיבה בהרכב הנכסים של הקופות והמסלולים השונים, בהתפתחויות השונות בשווקים השונים ובציפיות להתפתחויות עתידיות. במקביל, בוחנת ועדת ההשקעות את הסיכונים והחשיפות של הקופות והמסלולים השונים, תוך בחינת רמת הנזילות הנדרשת. על בסיס הנ"ל, מקבלת ועדת ההשקעות החלטות לגבי שינויים והתאמות שיש לבצע בהרכב הנכסים של הקופות והמסלולים.

מנהלי ההשקעות של החברה מבצעים באופן שוטף את ההשקעות הנדרשות עבור הקופות ומסלוליהן, בהתאם להחלטות ועדת ההשקעות דלעיל.

מנהלי ההשקעות עובדים בצוותים מקצועיים הנבדלים על פי תחום התמחותם. ניהול ההשקעות מתבצע בצורה רוחבית עבור כל הקופות, כאשר ניירות הערך הסחירים מנוהלים באמצעות סלי השקעה ייעודים.

9.3. ביצוע הקצאות ההשקעות בין קופות הגמל שבניהול החברה (נהלי פיצול)

בהתאם לאישור המפקח, רוב ההשקעות הסחירות של רוב קופות הגמל שבניהול החברה מבוצעות באמצעות "סלי השקעה". "סלי השקעה" הינם שותפות של כלל הגופים המוסדיים בקבוצת הראל, כאשר כל סל השקעה הינו בהתאם לאפיקי ההשקעה השונים (כגון: מניות בארץ, אג"ח קונצרני צמוד, אג"ח ממשלתי צמוד וכו'), והבעלות בו נקבעת באופן יחסי להשקעות הגופים השונים בכל סל. מנגנון זה מבטיח פיצול נכון של ההשקעות בין המסלולים השונים.

שאר ההשקעות מבוצעות באמצעות חשבון מפצל. בחשבון זה נערכות כל פעילויות ההשקעה, דהיינו קנייה ומכירה, ובסוף כל יום מפוצלות פרופורציונאלית בין הקופות, על פי קריטריונים כגון היקף הנכסים בכל קופה, החשיפה שכבר קיימת להשקעה ספציפית, יתרות מזומן ועוד. על פי הנהלים, במקרה בו מבוצעת פעולה ופעולה הפוכה באותו היום, חייב מנהל ההשקעות שמבצע את הפיצול בין הקופות לתעד את הקריטריונים לפיו בוצע הפיצול.

9.4. נהלי בקרה על ביצוע ההשקעות

יישום הנחיות ועדת ההשקעות מתבצע על ידי מנהלי ההשקעות על בסיס מערכת המציגה את הרכב תיק ההשקעות לעומת הרכב שעליו החליטה ועדת ההשקעות. ביצועי מנהלי ההשקעות ועמידתם בהנחיות נבדקים באופן יומי על ידי הנהלת חטיבת ההשקעות ויחידת הבקרה. רישום ההשקעות מתבצע על ידי הגופים המתפעלים שהינם חיצוניים לחטיבת ההשקעות ובלתי תלויים בה. כמו כן, חטיבת הכספים נעזרת ברישומי "צל" של הנכסים למטרות בקרה וניהול רוחבי של הנכסים בהראל. לועדת ההשקעות מוצג הרכב

התיקים מבחינת היקף נכסים ושיעור ההשקעה בכל אפיק השקעה. הנתונים כאמור מוצגים נכון למועד הסמוך לכינוסה של ישיבת ועדת ההשקעות וכן מוצגים נתוני השוואה למועד הישיבה הקודמת, תוך פירוט הפעילות שבוצעה. פעילות החטיבה מבוקרת על ידי יחידת הבקרה, יחידת ניהול הסיכונים וביקורת הפנים והיא מתבססת על הוראות הדיון, מדיניות ההשקעה הכללית של הדירקטוריון, מדיניות ההשקעה שנקבעת מעת לעת על ידי ועדת ההשקעות, החלטות ספציפיות של ועדת ההשקעות ונהלים פנימיים.

סיכוני השוק מנוהלים בהתאם לתקנות ההשקעה ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וועדת ההשקעות. גופים אלה מקבלים דיווחים על תיקי ההשקעות השונים של החברה, על שינויים בשווקי הכספים וההון, שיעורי הריבית, שערי חליפין ואינפלציה, לרבות ניהול הנכסים מול ההתחייבויות הרלבנטיות. בהתבסס על מידע זה קובע הדירקטוריון מגבלות השקעה למסלולים הכלליים וכן מגבלות פיזור (חשיפה למנפיק, חשיפה לקבוצת לזים) ומגבלות דירוג (חשיפה כוללת לרמות הדירוג השונות (למשל קבוצת דירוג A ומטה) בארץ ובחו"ל. ועדת ההשקעות קובעת את רמות החשיפה לאפיקי ההשקעה השונים, וזאת במסגרת החלטות ההשקעה ומדיניות ההשקעה המוצהרת של כל מסלול הנקבעת אחת לשנה ואשר מנחה את חטיבת ההשקעות של הקבוצה, המנהלת עבור החברה את השקעותיה.

מנהלי הפעילויות השונות בתחום ההשקעות בחטיבת ההשקעות בקבוצה אחראים לביצוע בקרה על הפעילות שמבוצעת ביחידה שבאחריותם. לצורך בקרת הפעילות נעזרת הקבוצה במערכות ממוחשבות ובדוחות המתריעים במקרה של חריגה או קירבה למגבלה. כל מקרה של חריגה מהגדרות ומנהלים מדווח ומטופל באופן שוטף. מידי תקופה דירקטוריון החברה קובע מגבלות חשיפה לנכסים ולסיכונים השונים.

החל מיום 5 באוגוסט 2007 מכהנת ועדת אשראי משותפת לכלל הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. ועדת האשראי הוקמה בהתאם לחוזר גופים מוסדיים שמספרו 2007-9-15 "ניהול סיכוני אשראי אגב פעילות השקעות".

ועדת האשראי משמשת כפורום ממליץ ומבקר לאשראי מסחרי (Corporate Lending) שיבוצע במסגרת פעילות ההשקעה של הגופים המוסדיים בקבוצה וכן כפורום מחליט לגבי סוגי עסקאות שועדת ההשקעות קבעה לגביהם, אם וככל שקבעה, כי סמכות האישור תהיה נתונה לוועדת האשראי. ההחלטות על אישור האשראי נעשות על ידי וועדות ההשקעה של כל אחד מהגופים בקבוצה. הועדה דנה באשראי לא סחיר, כהגדרתו בחוזר המפקח, ללווה או לקבוצת לזים במצטבר. הועדה מייעצת גם לדירקטוריון לגבי חשיפת האשראי הכוללת לכל סוג לווה. לפי בקשות של ועדת ההשקעות, שיתייחסו למקרים פרטניים או לסוגים של מקרים, ועדת האשראי תדון גם באשראי סחיר ותהווה גורם ממליץ לוועדת ההשקעות לגבי השקעה או המשך החזקה באג"ח סחיר. הועדה אחראית גם לאשר: את מוצרי האשראי הקמעונאי שיבוצעו על ידי גופים שונים בקבוצה; את המודלים לדירוג אשראי (מסחרי וקמעונאי) שיפותחו בקבוצה.

במהלך אוקטובר 2007 הוקמה יחידת "מידל אופיס" שתפקידה לחזק את הבקרה על ניהול ההשקעות ואופן רישום הנכסים.

בנוסף להקמת יחידת ה"מידל אופיס" מונה בקר, רו"ח ביחידת הכספים של החברה, למטרת הגברת הבקרה על הרישומים החשבונאיים והדיווחים של הגוף המתפעל.

10. תיאור נוהל השימוש בזכויות הצבעה של המניות המוחזקות על ידי קופות הגמל

10.1 השתתפות באסיפות כלליות

10.2 קבוצת הראל התקשרה עם חברת אנטרופי שירותי מחקר כלכלי בע"מ ("חברת אנטרופי"), המעניקה שירותי ייעוץ מקצועי לגופים מוסדיים, ובכלל זה להראל, לגבי אופן הצבעה באסיפות כלליות. הראל רואה חשיבות רבה בהשתתפות באסיפות כלליות ובגיבוש עמדתה ביחס לנושאים המובאים להצבעה באסיפות הכלליות באופן עצמאי ותוך הסתייעות בגורמים המקצועיים העומדים לרשותה, הן החיצוניים והן הפנימיים. טרם ביצוע הצבעה באסיפות הכלליות מעבירה אנטרופי לחברה נתונים רלוונטיים בקשר עם הנושאים שעומדים להצבעה ומעבירה לחברה את המלצתה באשר לדרך ההצבעה המומלצת בקשר עם נושאים אלו. המידע הנ"ל מועבר על ידי אנטרופי למחלקת המידל אופיס ואל מנהל חטיבת ההשקעות בהראל, אלא אם מנהל חטיבת ההשקעות מורה על העברת החומר לסגנו או למנהל מחלקת מחקר או

ליו"ר פורום חוב, לפי העניין, לצורך בחינת אופן ההצבעה ועמידתו במדיניות ההצבעה באסיפות הכלליות של החברה. לאחר שהחברה מקבלת החלטה באשר לדרך ההצבעה הרצויה, מועברת הוראת הצבעה לאנטרופי כנציגת קבוצת הראל באסיפות הכלליות. יובהר, המלצות הגורם המקצועי בקשר להצבעות השונות אינן מחייבות את הראל, אלא הן משמשות כבסיס להחלטתה, כך שלהראל נותר שיקול דעת באשר לאופן הצבעתה, זאת בשים לב, בין היתר, למדיניות ההצבעה שאושרה על ידי דירקטוריון הראל וועדת ההשקעות.

10.3 הגוף המייצג באסיפות כלליות

חברת אנטרופי

10.4 אופן ותדירות הדיווח לועדת ההשקעות על אופן ההצבעה באסיפות הכלליות

אחת לחודשיים נמסר דיווח מפורט לועדת ההשקעות לגבי אופן ההצבעות באסיפות השונות והשיקולים שעמדו ביסוד ההחלטה בדבר אופן ההצבעה, לרבות הסיבות בעטיין החברה לא הצביעה בהתאם להמלצת ההצבעה של חברת אנטרופי.

10.5 דיון בוועדת ההשקעות בנוגע לנוהל הצבעות ועדכונן

כאמור, אחת לחודשיים מתקיים דיון בנושא הצבעות באסיפות כלליות. כמו כן, אחת לשנה מתקיים דיון במסגרתו נקבעת המדיניות של קבוצת הראל באשר לאופן ההצבעה בנושאים שונים שמועלים באסיפות כלליות.

10.6 יישום הנוהל הלכה למעשה

קופות הגמל שבניהול החברות המנהלות של קופות גמל בקבוצת הראל השתתפו בשנת 2013 ב- 735 אסיפות כלליות.

הקו המנחה להצבעה	מס' פעמים בשנת 2013	מידת ההשפעה באופן כללי על ההחלטות שנתקבלו
בעד ההחלטה המוצעת	1,563	נמוכה
נגד ההחלטה המוצעת	451	נמוכה
נמנע	0	0

11. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי

בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2013 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דירקטוריון החברה מודה לעובדי החברה והנהלתה על המסירות והתרומה לפעילותה של החברה.

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

חגית ציטיאט-לוי
מנכ"ל

תאריך: 27 במרס, 2014

הצהרה (Certification)

אני, חגית ציטיאט-לוי, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2013 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכן-
  - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
  - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
  - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

חגית ציטיאט-לוי, מנכ"ל

27 במרס, 2014

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2013 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכן-
  - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
  - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
  - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של החברה המנהלת תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של COSO. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2013, הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון : מישל סיבוני

מנכ"ל : חגית ציטיאט-לוין

סמנכ"ל כספים : רם גבל

תאריך אישור הדוח : 27 במרס 2014

הראל גמל והשתלמות בע"מ

**דוחות כספיים
ליום 31 בדצמבר 2013**

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח רואי החשבון המבקרים
3	דוח רואי החשבון המבקרים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
	דוחות כספיים
4	דוחות על המצב הכספי
5	דוחות רווח והפסד
6	דוחות על הרווח הכולל
7	דוחות על השינויים בהון
9	דוחות על תזרימי המזומנים
10	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל גמל והשתלמות בע"מ

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"ל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ואת תוצאות פעולותיה, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 27 במרס 2014 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 22א' לדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 במרס 2014

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל גמל והשתלמות בע"מ בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה") ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי דיווח בינלאומי (International Financial Reporting Standards), ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי דיווח בינלאומיים (International Financial Reporting Standards), ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למונע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של החברה לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה בהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 והדוח שלנו, מיום 27 במרס 2014, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב בדבר התחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 במרס 2014

2012	2013		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	באור	
3,417	5,452	6	נכסים
628	684	12	הוצאות רכישה נדחות
22,111	21,944	7	נכסים בגין הטבות לעובדים
		8	חייבים ויתרות חובה
25,935	27,466		השקעות פיננסיות
			נכסי חוב סחירים
1,926	3,328	9	מזומנים ושווי מזומנים
54,017	58,874		סך כל הנכסים
		10	הון
1,075	1,075		הון מניות
979	584		קרנות הון
26,858	34,900		עודפים
28,912	36,559		סך כל ההון
		11	התחייבויות
303	7		התחייבויות בגין מסים נדחים
1,384	1,157	12	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
952	401		התחייבויות בגין מסים שוטפים
22,466	20,750	13	זכאים ויתרות זכות
25,105	22,315		סך כל ההתחייבויות
54,017	58,874		סך כל ההון וההתחייבויות

רם גבל
סמנכ"ל כספים

חגית ציטיאט לוין
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 27 במרס 2014

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

2011	2012	2013	באור	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
47,814	52,428	56,971	14 (ב)	הכנסות דמי ניהול מקופות גמל
155,929	142,809	107,490	14 (ג)	דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול
<u>(155,929)</u>	<u>(142,809)</u>	<u>(107,490)</u>		בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח
47,814	52,428	56,971		
947	1,225	1,821	16	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
7,040	7,886	8,713	17	הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים
-	-	62		הכנסות אחרות
<u>55,801</u>	<u>61,539</u>	<u>67,567</u>		סך כל ההכנסות
				הוצאות
23,891	26,160	28,791	18	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
22,382	22,832	26,417	19	הנהלה וכלליות
122	74	75		מימון
<u>46,395</u>	<u>49,066</u>	<u>55,283</u>		סך כל ההוצאות
9,406	12,473	12,284		רווח לפני מסים על הכנסה
<u>(3,155)</u>	<u>(4,282)</u>	<u>(4,292)</u>	11	מסים על הכנסה
<u>6,251</u>	<u>8,191</u>	<u>7,992</u>		רווח לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

2011	2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	באור
6,251	8,191	7,992	רווח לשנה
			פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
217	1,247	22	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(19)	(75)	(612)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(72)	(423)	195	11 מסים על הכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
126	749	(395)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לשנה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
			פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
-	-	80	מדידה מחדש של תוכנית הטבה מוגדרת
-	-	(30)	מסים על הכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
-	-	50	סך כל הרווח הכולל האחר לשנה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
126	749	(345)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לשנה
6,377	8,940	7,647	סך כל הרווח הכולל לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים	
		למכירה אלפי ש"ח	הון מניות אלפי ש"ח
28,912	26,858	979	1,075
7,992	7,992	-	-
22	-	22	-
(612)	-	(612)	-
80	80	-	-
165	(30)	195	-
(345)	50	(395)	-
36,559	34,900	584	1,075

יתרה ליום 1 בינואר 2013

רווח לשנה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לשנה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים
למכירהשינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים
למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד

מדידה מחדש של תוכנית הטבה מוגדרת

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לשנה, נטו ממס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2013

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים		
		למכירה אלפי ש"ח	הון מניות אלפי ש"ח	
13,595	12,416	104	1,075	יתרה ליום 1 בינואר 2011
6,251	6,251	-	-	רווח לשנה
				רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לשנה:
217	-	217	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(19)	-	(19)	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(72)	-	(72)	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
126	-	126	-	סה"כ רווח כולל אחר לשנה, נטו ממס
19,972	18,667	230	1,075	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
8,191	8,191	-	-	רווח לשנה
				רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לשנה:
1,247	-	1,247	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(75)	-	(75)	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(423)	-	(423)	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
749	-	749	-	סה"כ רווח כולל אחר לשנה, נטו ממס
28,912	26,858	979	1,075	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

2011	2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
6,251	8,191	7,992	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			רווח לשנה
			פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:
			רווחים נטו מהשקעות פיננסיות:
(548)	(902)	(1,637)	נכסי חוב סחירים
(5)	(1)	-	השקעות אחרות
(1)	-	-	הכנסות מריבית והפרשי הצמדה
(2,140)	(1,277)	(2,035)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
3,155	4,282	4,292	הוצאות מיסים על הכנסה
461	2,102	620	
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
27	(3,313)	167	שינוי בחייבים ויתרות חובה
1	-	-	שינוי בהלוואות לעמיתי קופות גמל
(1,645)	(856)	(1,716)	שינוי בזכאים ויתרות זכות
13	272	(203)	שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
(1,604)	(3,897)	(1,752)	
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:
(3,174)	(3,911)	(4,976)	מסים ששולמו
52	110	2	מסים שהתקבלו
(3,122)	(3,801)	(4,974)	
1,986	2,595	1,886	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
396	693	874	ריבית שהתקבלה
(15,889)	(11,885)	(14,164)	רכישות של השקעות פיננסיות
12,150	6,464	12,806	תמורה מממוש השקעות פיננסיות
(3,343)	(4,728)	(484)	
(1,357)	(2,133)	1,402	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
5,416	4,059	1,926	עלייה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
4,059	1,926	3,328	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
			יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

באור 1 - כללי

א. היישות המדווחת

- (1) הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל, וכתובתה הרשמית היא אבא הלל סילבר 3, רמת גן. החברה הינה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - "הראל השקעות"), בהיותה מוחזקת ב-100% בידי הראל חברה לביטוח בע"מ, חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.
- (2) החברה מנהלת שש קופות גמל במסגרתן עשרים ושניים מסלולים, כמפורט להלן:
- הראל השתלמות מסלולית:
    - הראל השתלמות כללי (לשעבר - הראל קרן השתלמות).
    - הראל השתלמות שקלי (לשעבר - הראל השתלמות מסלול שקלי).
    - הראל השתלמות נץ (מנייתי) (לשעבר - הראל נץ מנייתי) (להלן - "הראל נץ").
    - הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות) (לשעבר - הראל שלדג עד 10% מניות) (להלן - "הראל שלדג").
    - הראל השתלמות אג"ח (לשעבר - הראל השתלמות מסלול אג"ח).
    - הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות) (לשעבר - הראל השתלמות ניבה) (להלן - "הראל השתלמות ניבה").
  - הראל פרופיל אישי למעסיק.
  - הראל קופה לפנסיה תקציבית.
  - הראל קופה מרכזית לפיצויים.
  - הראל עצמה תעוז מסלולית:
    - הראל עצמה תעוז (לשעבר - הראל עצמה תעוז כללי) ^(*).
    - הראל עצמה שקלי קצר (לשעבר - הראל עצמה תעוז מסלול שקלי קצר) ^(*).
    - הראל עצמה ללא מניות (לשעבר - הראל עצמה תעוז מסלול ללא מניות) ^(*).
    - הראל קופת גמל.
    - הראל עצמה שקלי (לשעבר - הראל גמל מסלול שקלי).
    - הראל גמל בז (מנייתי) (לשעבר - הראל בז (מנייתי)) (להלן - "הראל בז").
    - הראל גמל שחף (עד 10% מניות) (לשעבר - הראל שחף (עד 10% מניות)) (להלן - "הראל שחף").
    - הראל עצמה אג"ח (לשעבר - הראל גמל מסלול אג"ח).
  - הראל גמל לפיצויים מסלולית ^(*):
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד.
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות.
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח.
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי.
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי.
- (*) מנוהל על ידי החברה עבור הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הראל ביטוח").

(3) ביום 1 ביולי 2013 נכנס לתוקפו מיזוג טכני של קרן ההשתלמות הראל השתלמות ניבה לתוך קרן ההשתלמות הראל השתלמות מסלולית. המיזוג בוצע בהתאם לבקשה לאישור ביצוע מיזוג טכני מיום 13 בינואר 2013 אשר אושרה על ידי הממונה ביום 20 בפברואר 2013. תקנון קרן ההשתלמות הראל השתלמות מסלולית שונה בהתאם.

(4) ביום 14 באפריל 2013 הוגשו בקשות להעברת ניהול מרצון ולביצוע מיזוג טכני ביחס לקופת הגמל הראל ניב אשר אושרו על ידי הממונה ביום 18 ביוני 2013. בהתאם לבקשות כאמור, הועברה קופת הגמל הראל ניב, ביום 1 ביולי 2013, מניהולה של החברה, לניהולה של החברה המנהלת הראל עתידית קופות גמל בע"מ ומוזגה לתוך קופת הגמל הראל גילעד גמל, כמסלול השקעה נפרד. במסגרת תיקון תקנון של קופת הגמל הראל גילעד גמל, שונה שמו של מסלול ההשקעה להראל גילעד גמל ניב (עד 10% מניות) (להלן - הראל גילעד גמל ניב). לאור האמור לעיל, בוטל ההסכם בין הראל ביטוח לבין החברה בדבר ניהול הקופה.

באור 1 - כללי (המשך)

א. היישות המדווחת (המשך)

- (5) ביום 1 בינואר 2012 מוזגו מסלולי קופת הראל - תעוז (קופה בבעלות הראל ביטוח ובניהול החברה) ומסלולי קופת הראל גמל (קופה בבעלות החברה) (להלן - הקופות המתמוזגות) לתוך קופת הראל - עצמה (קופה בבעלות הראל ביטוח ובניהול החברה) וזאת בהתאם להוראות כאמור.
- המיזוג בוצע כך שהראל-תעוז מוזגה באופן מלא לתוך הראל-עצמה ואילו הראל קופת גמל מוזגה באופן טכני לתוך הראל-עצמה, באופן שמבנה הבעלויות במסלולים של הקופות המתמוזגות נשמר. שמה של הקופה הממוזגת שונה ל-"הראל עצמה-תעוז". כמו כן, במסגרת המיזוג שונה מסלול ההשקעה השקלי שהיה קיים בקופת הראל - עצמה והפך להיות מסלול "שקלי קצר". המיזוג נעשה בהתאם לאישור המפקח מיום 5 באוקטובר 2011 ואישור מס הכנסה מיום 29 בדצמבר 2011.
- (6) בחודש יולי 2013 הוגשו ואושרו בקשות לתיקון תקנוני קופות הגמל הראל השתלמות, והראל עצמה תעוז, במסגרתן בוצעו, בין היתר, שינויים בשמות מסלולי השקעה בקופות.
- (7) לנכסי קופות הגמל (להלן - "הנכסים") ולהכנסות מאותם נכסים לא ניתן ביטוי בדוחות הכספיים של החברה מאחר ולחברה אין חלק בנכסים, בהכנסות ובהוצאות של קופות הגמל.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.	<u>תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS)</u>
הראל חברה לביטוח בע"מ.	<u>החברה האם -</u>
הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.	<u>החברה האם הסופית -</u>
הראל גמל והשתלמות בע"מ.	<u>החברה או החברה המנהלת -</u>
כמשמעותו בתקן חשבונאות בינלאומי (2009) 24 בדבר צדדים קשורים.	<u>צד קשור -</u>
כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968.	<u>בעלי עניין -</u>
אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.	<u>אגף שוק ההון -</u>
מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.	<u>מדד -</u>
הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.	<u>הממונה -</u>
הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ והחברות המוחזקות על ידה.	<u>קבוצת הראל או הקבוצה -</u>

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים

הדוחות הכספיים הוכנו על ידי החברה בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS"). החברה אימצה לראשונה את כללי ה- IFRS בשנת 2008, כאשר מועד המעבר ל- IFRS הינו 1 בינואר 2007 (להלן: "מועד המעבר").

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 27 במרס 2014.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

ג. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה, ומעוגלים לאלף הקרוב. השקל הינו המטבע המייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת החברה. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן (בסיס ממוצע 2012):

לחודש דצמבר		
2011	2012	2013
98.86	100.29	102.20
98.86	100.48	102.30
שיעור השינוי ב %		
בגין	ידוע	
1.82	1.91	
1.63	1.44	
2.17	2.55	

מדד המחירים לצרכן - בנקודות:

מדד ידוע

מדד בגין

מדד המחירים לצרכן -

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

ג. בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות הבאים:

- מכשירים פיננסיים, נגזרים ואחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד;
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה ביאור 3, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית. ערכם של חלק מהנכסים הלא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית.

ד. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם ל-IFRS, נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשה הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיזוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

להלן מידע בדבר האומדנים הקריטיים שחושבו על ידי החברה ואשר שינוי מהותי בהם עשוי לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנת הדיווח הבאה:

(1) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן - השווי ההוגן של נכסים שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסים פיננסיים שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד, נקבעים באמצעות היוון תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. המודל החדש מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון. שיעורי הריבית להיוון נקבעים כאמור, על ידי חברה שנבחרה על ידי הממונה לצורך אספקת מידע זה.

ביום 30 בינואר 2012 פרסם משרד האוצר מכרז חדש להקמה ותפעול של מאגר ציטוטי מחירים פרטיים ושערי ריבית עבור הגופים המוסדיים לצורך שיעור נכסי חוב לא סחירים (אגרות חוב קונצרניות, הלוואות, פיקדונות וכדומה).

ביום 14 באוקטובר 2012 זכתה חברת שערי ריבית בע"מ במכרז פומבי להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים פרטיים ושערי ריבית עבור גופים מוסדיים. חברת שערי ריבית עתידה לספק ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים המוסדיים לצורך שיעור נכסי חוב לא סחירים, לרבות פיתוח מתודולוגיה לקביעת מחירים ושערי ריבית לחישוב שוויים הוגן של נכסי חוב, וכן להקים מאגר שבו יכללו נתונים אודות נכסי חוב לא סחירים ("לשכת שירות"). בפרסום של משרד האוצר מיום 5 בינואר 2014 נקבע כי מועד המעבר לשיעור המתבסס על ציטוטי מחירים של חברת שערי ריבית יהיה לא לפני חודש אפריל 2014. מועד מדויק יפורסם, לכל המאוחר, 30 יום לפני מועד המעבר.

בשלב זה, אין ביכולת החברה להעריך את השפעת השינוי הצפוי במתודולוגיה על השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים והאם תהיה השפעה כאמור.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)**ד. שימוש באומדנים ושיקול דעת (המשך)**

- (2) התחייבויות תלויות - כנגד החברה תלויות ועומדות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התובענות שהוגשו כנגד החברה, הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים וזאת מאחר שתוצאות התביעות שתקבענה בבתי המשפט עלולות להיות שונות מההערכות.
- (3) קביעת ברות השבה של הוצאות רכישה נדחות - ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות, כאמור בביאור 3ג, נבחנת אחת לשנה על בסיס תיק הגמל בכללותו.

ה. שינויים במדיניות החשבונאית

החל מיום 1 בינואר 2013 החברה מיישמת את התקנים החדשים והתיקונים המתוארים להלן:

(1) תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 13 מדידת שווי הוגן (להלן - "התקן").

התקן קובע כי בעת מדידת השווי ההוגן של התחייבות יש להביא בחשבון את ההשפעה של סיכון האשראי העצמי של הישות. אם לנכס או להתחייבות שנמדדים בשווי הוגן יש מחיר רכישה מוצע (bid price) ומחיר מכירה מוצע (ask price), המחיר שבתוך הטווח ביניהם שמייצג באופן הטוב ביותר שווי הוגן בנסיבות שמש כדי למדוד שווי הוגן.

התיקון יושם באופן פרוספקטיבי כאשר דרישות הגילוי של התקן אינן חלות על מידע השוואתי לתקופות הקודמות ליישום לראשונה. ליישום התקן לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(2) IAS 19 המתוקן, הטבות עובד (להלן - "התקן המתוקן").

התקן המתוקן כולל את השינויים העיקריים הבאים:

- סיווג הטבות לעובדים כהטבות עובד לטווח קצר או כהטבות עובד אחרות לטווח ארוך (לצרכי מדידה) ייקבע בהתאם לצפי החברה לניצול ההטבות במלואן ולא בהתאם למועד בו העובד זכאי לנצל את ההטבה.
- רווחים והפסדים אקטואריים ייזקפו מיידית, דרך הרווח הכולל האחר, ישירות לעודפים.
- הריבית אשר תוכר ברווח והפסד תחושב על יתרת ההתחייבות (הנכס) נטו בגין הטבה מוגדרת, לפי שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבות.
- עלויות בגין שירותי עבר יוכרו מיידית וללא קשר למועד הבשלת ההטבות.

התקן המתוקן יושם בדרך של יישום למפרע למעט הקלה בקשר להיוון עלויות לנכסים. בהתאם להקלה לא נדרש לתאם את הערך בספרים של נכסים שמחוץ לתחולת IAS 19 בגין שינויים בעלויות בגין הטבות עובד שנכללו בערך בספרים לפני מועד היישום לראשונה.

בעקבות יישום התקן המתוקן החברה זוקפת את הרווחים וההפסדים האקטואריים, דרך הרווח הכולל האחר ישירות לעודפים, במקום לרווח והפסד. ליישום תיקון זה למפרע לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של החברה ולפיכך לא תוקנו מספרי ההשוואה.

(3) תיקון ל- IAS 1, הצגת דוחות כספיים, בדבר הצגת פריטי רווח כולל אחר

התיקון שינה את אופן ההצגה של פריטי רווח כולל אחר בדוחות הכספיים, כך שפריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל יועברו לרווח והפסד, מוצגים בנפרד מפריטי רווח כולל אחר שלעולם לא יועברו לרווח והפסד.

התיקון יושם בדרך של יישום למפרע. הדוח על הרווח הכולל בתקופות ההשוואה הוצג מחדש בהתאם לתיקון.

ו. ניהול הון - מטרות, נהלים ותהליכים

מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להגיב תשואה לבעלי מניותיה, עמידה בכל התחייבויותיה לגורמים אחרים, כגון: נותני אשראי ועובדי החברה, וכן על מנת לתמוך בהתפתחות עסקית עתידית. הדירקטוריון מפקח על קיום הון עצמי מזערי הנדרש על פי הנחיות הממונה (ראה ביאור 10 בדבר דרישות ההון של החברה), הנדרש לפעילותה השוטפת של החברה, לרבות רווחיות החברה. לצורך כך, קבע הדירקטוריון כללים לאופן השקעת הנכסים הנזילים של ההון העצמי של החברה ומפקח על פעילותה השוטפת של ההנהלה.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

כללי המדיניות החשבונאית המופרטים להלן יושמו בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות אלו. דוחות כספיים אלו הוכנו בהתאם להנחיות שפורסמו על ידי הממונה בשנת 2012 בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות מנהלות בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS).

א. מכשירים פיננסיים**(1) נכסים פיננסיים שאינם נגזרים****הכרה לראשונה בנכסים פיננסיים**

החברה מכירה לראשונה בחיבים במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים הנרכשים בדרך הרגילה (regular way purchase), מוכרים לראשונה במועד קשירת העסקה (trade date) בו החברה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר, משמע, המועד בו התחייבה החברה לקנות או למכור את הנכס. נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במכשירי חוב, חיבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים.

גריעת נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של החברה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר החברה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה. כל זכות בנכסים פיננסיים שהועברו אשר נוצרה או נשמרה על ידי החברה מוכרת בנפרד כנכס או התחייבות. מכירות נכסים פיננסיים הנעשות בדרך הרגילה (regular way sale), מוכרות במועד קשירת העסקה (trade date), משמע, במועד בו התחייבה החברה למכור את הנכס.

החברה מסווגת נכסים פיננסיים בקבוצות כלהלן:**חיבים**

חיבים הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. נכסים אלו מוכרים לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים לירידת ערך.

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

נכס פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מסווג כמחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה לראשונה. נכסים פיננסיים מיועדים לשווי הוגן דרך רווח והפסד, אם החברה מנהלת השקעות מסוג זה ומקבלת החלטות קניה ומכירה בגינם בהתבסס על שווי הוגן, וזאת בהתאם לאופן שבו תיעדה החברה את ניהול הסיכונים או אסטרטגיית ההשקעה. בעת ההכרה לראשונה, עלויות העסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. נכסים פיננסיים אלה נמדדים בשווי הוגן והשינויים בהם נזקפים לרווח והפסד.

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים אשר יועדו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה או אשר לא סווגו לאף אחת מהקטגוריות האחרות. השקעות החברה במכשירי חוב, מסווגות כנכסים פיננסיים זמינים למכירה. במועד ההכרה לראשונה נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. בתקופות עוקבות נמדדות השקעות אלה בשווי הוגן, כאשר השינויים בהן, פרט להפסדים מירידת ערך, לרווחים או הפסדים משינויים בשער החליפין ולצבירת הריבית האפקטיבית בפריטים כספיים המסווגים כזמינים למכירה, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר ומוצגים בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה. כאשר ההשקעה נגרעת, הרווחים או הפסדים שנצברו בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מועברים לרווח והפסד.

(2) התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה (trade date) בו החברה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר. התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות החברה, כמפורט בהסכם, פוקעת או כאשר היא סולקה או בוטלה.

(3) הון מניות**מניות רגילות**

מניות רגילות מסווגות כהון. עלויות תוספתיות המתייחסות ישירות להנפקת מניות רגילות מוצגות כהפחתה מההון.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)**ב. ירידת ערך****ראיות לירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה**

הפסד מירידת ערך של נכס פיננסי המסווג כזמין למכירה מחושב בהתבסס על השווי ההוגן הנוכחי שלו. בבחינת ירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, נבחן גם הפער שבין השווי ההוגן של הנכס לעלותו המקורית, תוך התייחסות לסטיית התקן של שער המכשיר, למשך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס נמוך מעלותו המקורית ולשינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר, בנוסף ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן מתחת לעלות המקורית הינה ראיה אובייקטיבית לירידת ערך.

בהתאם למדיניות החברה, ירידת ערך של למעלה מ- 20% מתחת לעלות המקורית של המכשיר, או ירידת ערך מתחת לעלות המקורית הנמשכת למעלה מתשעה חודשים, נחשבת ירידה משמעותית או מתמשכת בהתאמה.

בבחינת ירידת ערך של נכסים פיננסיים שהם מכשירי חוב, נלקח בחשבון כי למיטב הידיעה ירידת הערך לא עומדת בקריטריונים המתוארים ב- IAS 39 סעיף 59.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים על ידי העברת הפסד המצטבר שזקף לקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה, לרווח והפסד. ההפסד המצטבר אשר נגרע מהרווח הכולל האחר והוכר ברווח והפסד הינו ההפרש בין עלות הרכישה בניכוי החזרי קרן והפחתות, לבין השווי ההוגן הנוכחי בניכוי ירידות ערך אשר הוכרו בעבר דרך רווח והפסד. שינויים בהפרשה לירידת ערך כתוצאה מיישום שיטת הריבית האפקטיבית מוצגים כמרכיב של רווחים מהשקעות נטו והכנסות מיומן.

ביטול הפסד מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים הנמדדים לפי עלות מופחתת ובגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, נזקף לרווח והפסד. בנוסף, בגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, במידה ולא קיימת עוד ראייה אובייקטיבית לירידת ערך, ההפסד מירידת ערך מבוטל במלואו ונזקף לרווח והפסד וההפרש המצטבר הנוכחי (ההפרש שבין השווי ההוגן והעלות) מוכר בהון ברווח כולל אחר.

ג. הוצאות רכישה נדחות בגין צרוף עמיתים לקופות הגמל וקרנות השתלמות

הוצאות רכישה תוספתיות (עמלות לסוכנים, מפקחי רכישה וסוכני שיווק) המיוחסות במישורין לצרוף עמיתים לקופות הגמל וקרנות השתלמות, נרשמות כהוצאות רכישה נדחות (DAC) אם ניתן לזהותן בנפרד ולמדוד אותן באופן מהימן ואם השבתן צפויה. החל משנת 2011 החלה החברה לרשום הוצאות רכישה נדחות (DAC). הוצאות אלו מופחתות בשיעורים שנתיים שווים על פני התקופה בה תפיק החברה הכנסות מהעמיתים שצורפו. בתקופות קודמות לחברה לא היו הוצאות רכישה תוספתיות, או שסכומן היה זניח, בגין צרוף עמיתים קופות גמל וקרנות השתלמות.

ד. הטבות לעובדים**(1) הטבות לאחר סיום העסקה**

בחברה קיימות מספר תכניות הטבה לאחר העסקה. התכניות ממומנות בדרך כלל על ידי הפקדות לחברות ביטוח וקרנות פנסיה, והן מסווגות כתכניות הפקדה מוגדרת וכן כתכניות הטבה מוגדרת.

(א) תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תוכנית לאחר סיום העסקה שלפיה החברה משלמת תשלומים קבועים לישות נפרדת מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים. מחויבויות החברה להפקיד בתכנית הפקדה מוגדרת, נזקפות כהוצאה לרווח והפסד בתקופות שבמהלכן סיפקו העובדים שירותים קשורים. התחייבויות להפקיד בתכנית הפקדה מוגדרת אשר עומדות לתשלום תוך יותר מ- 12 חודשים מתום התקופה בה העובדים סיפקו את השירות, מוכרות לפי ערכן הנוכחי.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. הטבות לעובדים (המשך)

(ב) תכניות להטבה מוגדרת

תוכנית להטבה מוגדרת הינה תוכנית הטבה לאחר סיום העסקה שאינה תוכנית להפקדה מוגדרת. מחויבות נטו של החברה, המתייחסת לתוכנית הטבה מוגדרת בגין הטבות לאחר סיום העסקה, מחושבת לגבי כל תכנית בנפרד על ידי אומדן הסכום העתידי של ההטבה שתגיע לעובד בתמורה לשירותיו, בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הטבה זו מוצגת לפי ערך נוכחי בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. החברה קובעת את הריבית נטו על ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת על ידי הכפלת ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת בשיעור ההיוון ששימש למדידת המחויבות בגין הטבה מוגדרת, כפי ששניהם נקבעו בתחילת תקופת הדיווח השנתית.

שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב ממשלתיות שמועד פירעון דומים לתנאי המחויבות של החברה. החישובים נערכים על ידי אקטואר מוסמך לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה.

כאשר לפי תוצאות החישובים נוצר נכס נטו לחברה, מוכר נכס עד לסכום נטו של הערך הנוכחי של הטבות כלכליות הזמינות בצורה של החזר מהתוכנית או הקטנה בהפקדות עתידיות לתוכנית. הטבה כלכלית בצורת החזרים או הקטנת הפקדות עתידיות תחשב זמינה כאשר ניתן לממשה במהלך חיי התוכנית או לאחר סילוק המחויבות. בחישוב זה יובאו בחשבון דרישות הפקדה מזעריות באם רלוונטיות לתוכנית.

כמו כן כאשר קיימת חובה, במסגרת דרישת הפקדה מזערית, לתשלום סכומים נוספים ביחס לשירותים שניתנו בעבר, מכירה החברה במחויבות נוספת (הגדלת התחייבות נטו או הקטנת נכס נטו), במידה בה סכומים כאמור לא יהיו זמינים כהטבה כלכלית בצורה של החזר מהתוכנית או הקטנה בהפקדות עתידיות.

מדידה מחדש של ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת כוללת רווחים והפסדים אקטואריים, תשואה על נכסי תוכנית (למעט ריבית), וכן שינוי כלשהו בהשפעה על תקרת הנכסים (ככל שרלוונטי, למעט ריבית). מדידות מחדש נזקפות מיידית, דרך רווח כולל אחר ישירות לעודפים. עלויות ריבית בגין מחויבויות להטבה מוגדרת והכנסות ריבית בגין נכסי התכנית שנוקפו לרווח והפסד, מוצגות בסעיף שכר עבודה במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות.

כאשר חל שיפור או צמצום בהטבות שמעניקה החברה לעובדים, אותו חלק מההטבות המוגדרות המתייחס לשירותי עבר של העובדים, הרווח/ההפסד מהצמצום, מוכרים מיידית ברווח/הפסד כאשר מתרחש התיקון/הצמצום של התוכנית.

החברה מכירה ברווח או בהפסד מסילוק לתוכנית להטבה מוגדרת כאשר הסילוק מתרחש. רווחים או הפסדים כאמור הינם ההפרש בין החלק המסולק מתוך הערך הנוכחי של המחויבות להטבה מוגדרת במועד הסילוק לבין מחיר הסילוק לרבות נכסי התוכנית שהועברו.

לחברה קיימות פוליסות ביטוחי מנהלים אשר הוצאו לפני שנת 2004 ולפי תנאי הפוליסות יתרת הרווח הריאלי שהצטבר על רכיב הפיצויים תשולם לעובד במועד פרישתו. בגין פוליסות כאמור, נכסי התוכנית כוללים הן את יתרת רכיב הפיצויים והן את יתרת הרווח הריאלי שהצטבר (במידה שהצטבר) על הפקדות לפיצויים עד למועד הדיווח ומוצגים בשווי הוגן.

נכסי תוכנית אלה משמשים לתוכנית הטבה מוגדרת הכוללת שני רכיבי התחייבות: רכיב תוכנית הטבה מוגדרת בגין הפיצויים, המחושבת באופן אקטוארי כאמור לעיל, ורכיב נוסף שהינו המחויבות לתשלום של יתרת הרווח הריאלי שהצטבר (במידה שהצטבר) במועד פרישת העובד. רכיב זה נמדד בגובה יתרת הרווח הריאלי שהצטבר בפועל למועד הדיווח.

החברה מקזזת נכס המתייחס לתוכנית הטבה אחת מול התחייבות המתייחסת לתוכנית אחרת רק כאשר יש זכות לאכיפה משפטית להשתמש בעודף התכנית האחת כדי לסלק מחויבות בגין התוכנית האחרת, וכן יש כוונה לסלק את המחויבות על בסיס נטו או לממש את העודף בתכנית אחת ולסלק את המחויבות שלה בגין התוכנית האחרת בו זמנית.

פוליסות ביטוח בגין סיום יחסי עובד-מעביד, שהונפקו על ידי צד קשור, אינן מהוות נכסי תוכנית ומוצגות כנכס נפרד.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)**ד. הטבות לעובדים (המשך)****(ג) הטבות אחרות לעובדים לטווח ארוך**

המחויבות נטו של החברה בגין הטבות לעובדים לטווח ארוך, שאינן מתייחסות לתכניות הטבה לאחר סיום העסקה, היא בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. סכום הטבות אלו מהווין לערכו הנוכחי ומנוכה ממנו השווי ההוגן של נכסים המתייחסים למחויבות זו. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב ממשלתיות שהמטבע שלהן ומועד הפירעון שלהן דומים לתנאי המחויבויות של החברה. החישוב נעשה לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה. רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים ישירות לרווח והפסד בתקופה בה הם נוצרו.

(ד) הטבות בגין פיטורין

פיצויי פיטורין לעובדים מוכרים כהוצאה כאשר החברה התחייבה באופן מובהק, ללא אפשרות ממשית לביטול, לפיטורי עובדים לפני הגיעם למועד הפרישה המקובל על פי תכנית פורמאלית מפורטת. הטבות הניתנות לעובדים בפרישה מרצון נזקפות כאשר החברה הציעה לעובדים תכנית המעודדת פרישה מרצון, צפוי שההצעה תתקבל וניתן לאמוד באופן מהימן את מספר הנענים להצעה. אם ההטבות עומדות לתשלום לאחר יותר מ-12 חודשים מסוף תקופת הדיווח, הן מהווונות לערכן הנוכחי. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב ממשלתיות שהמטבע שלהן ומועד הפירעון שלהן דומים לתנאי המחויבות של החברה.

(ה) הטבות עובד לטווח קצר

מחויבויות בגין הטבות לעובדים לזמן קצר נמדדות על בסיס לא מהוון, וההוצאה נזקפת בעת שניתן השירות המתייחס או במקרה של היעדרויות שאינן נצברות (כמו חופשת לידה) - בעת ההיעדרות בפועל.

הפרשה בגין הטבות לעובדים לטווח קצר בגין בונוס במזומן או תכנית השתתפות ברווחים, מוכרת בסכום הצפוי להיות משולם כאשר לחברה יש מחויבות נוכחית משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד בעבר וניתן לאמוד באופן מהימן את המחויבות.

הטבות לעובדים בגין מענק אי תחרות מוכרות לאורך תקופת אי התחרות.

סיווג הטבות לעובדים לצרכי מדידה, כהטבות לטווח קצר או כהטבות אחרות לטווח ארוך נקבע בהתאם לתחזית החברה לסילוק המלא של ההטבות.

ה. הפרשות

הפרשה מוכרת כאשר לחברה יש מחויבות נוכחית, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, וכאשר צפוי כי תידרש זרימת הטבות כלכליות לסילוק המחויבות. ההפרשות נקבעות על ידי היוון תזרימי המזומנים העתידיים בשיעור ריבית לפני מס, המשקף את הערכות השוק השוטפות לערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים להתחייבות וללא שקלול סיכון האשראי של החברה. הערך בספרים של הפרשה מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן ומוכר כהוצאות מימון.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי החברה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן מהותית, נמדדת ההפרשה בהתאם לערכה הנוכחי.

ו. הכנסות דמי ניהול מקופות גמל

הכנסות דמי ניהול מקופות גמל מחושבות בשיעור מערך נכסיהן של הקופות לתום כל חודש, ובקופות גמל לתגמולים ולפיצויים גם בשיעור מדמי הגמולים, ומוכרות כהכנסה על בסיס צבירה.

ז. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסיים זמינים למכירה), רווחים (הפסדים) ממכירת נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ורווחים (הפסדים) מהפרשי הצמדה המוכרים ברווח והפסד. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית. בדוחות על תזרימי מזומנים, ריבית שהתקבלה מוצגת במסגרת תזרימי מזומנים מפעילות השקעה.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)**ח. הוצאת מסים על הכנסה**

מסים על הכנסה כוללים מסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר. במקרים אלו, הוצאת המסים על הכנסה מוכרת ישירות בהון או ברווח הכולל האחר.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על חוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח. החברה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס, אשר בכוונתה לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית. נכס מס נדחה מוכר בספרים כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל את ההפרשים הזמניים. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתחייבות יתממשו הם מופחתים.

המדידה של המסים הנדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו החברה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

ט. תקנים חדשים ופרשנויות שטרם אומצו

תקן דיווח כספי בינלאומי (IFRS 9 (2010), מכשירים פיננסיים (להלן - "התקן"). התקן מחליף את הדרישות המופיעות ב- IAS 39 ביחס לסיווג ומדידה של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות. בהתאם לתקן, ישנן שתי קטגוריות עיקריות של מדידת נכסים פיננסיים: עלות מופחתת ושווי הוגן. בסיס הסיווג לגבי מכשירי חוב מתבסס על המודל העסקי של הישות לניהול נכסים פיננסיים ועל מאפייני תזרימי המזומנים החוזיים של הנכס הפיננסי. כמו כן, השקעה במכשירים הונים תימדד לפי שווי הוגן כאשר שינויים בשווי ההוגן יזקפו לרווח והפסד. יחד עם זאת, התקן מאפשר בעת ההכרה הראשונית במכשיר הוני שאינו מוחזק למסחר, לבחור להציג שינויים בשווי ההוגן של מכשיר הוני במסגרת הרווח הכולל האחר, כאשר הסכומים שיקפו לרווח הכולל האחר לא יסווגו לעולם לרווח והפסד. התקן שמר ככלל את ההוראות המתייחסות לסיווג ומדידה של התחייבויות פיננסיות, כפי שהופיעו ב- IAS 39. עם זאת, בשונה מ- IAS 39, IFRS 9 (2010) דורש ככלל כי השינוי בשווי הוגן של התחייבויות פיננסיות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד, למעט מחויבות למתן הלוואה וחוזי ערבות פיננסית, המיוחס לשינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות יוכר ברווח כולל אחר, כאשר יתרת הסכום תוכר ברווח והפסד.

מועד התחילה המנדטורי של התקן טרם נקבע. יישום מוקדם מותר בכפוף למתן גילוי וכן בכפוף לאימוץ במקביל של התיקונים לתקני IFRS אחרים, המפורטים בנספח לתקן. יישום התקן ייעשה בדרך של יישום למפרע, למעט הקלות מסוימות, בהתאם להוראות המעבר המפורטות בתקן.

החברה בוחנת את השלכות התקן על הדוחות הכספיים ללא כוונה ליישום מוקדם.

ביאור 4 - קביעת שווי הוגן

כחלק מכללי המדיניות החשבונאית ודרישות הגילוי, נדרשת החברה לקבוע את השווי ההוגן של נכסים והתחייבויות פיננסיים ושאנים פיננסיים. ערכי השווי ההוגן נקבעו לצרכי מדידה ו/או גילוי על בסיס השיטות המתוארות להלן. מידע נוסף לגבי ההנחות ששימשו בקביעת ערכי השווי ההוגן ניתן בביאורים המתייחסים לאותו נכס או התחייבות.

השקעות במכשירי חוב

השווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה נקבע תוך התייחסות למחיר המכירה המוצע המצוטט שלהם (Quoted closing bid price) בסגירת המסחר, למועד הדיווח. במידה ולא קיים מחיר מצוטט, השווי ההוגן נמדד תוך התחשבות מרבית בנתונים נציפים בשוק.

לפרטים נוספים ראה באור 2 בדבר בסיס עריכת הדוחות הכספיים.

ביאור 5 - מגזרי פעילות

החברה מורכבת ממגזר אחד שהינו מגזר פעילות הגמל. בהתאם לכך המידע על מגזר פעילות האמור זהה למידע המוצג בדוחותיה הכספיים של החברה.

המדיניות החשבונאית של מגזר הפעילות האמור זהה לזו המוצגת בביאור 3, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית.

ביאור 6 - הוצאות רכישה נדחות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,417	5,452

הוצאות רכישה נדחות בגמל

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות:

גמל
אלפי ש"ח
2,140
1,763
(486)
3,417
2,847
(812)
5,452

יתרה ליום 1 בינואר, 2012

תוספות

הפחתה שוטפת

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2012

תוספות

הפחתה שוטפת

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2013

ביאור 7 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
113	425
416	390
1,972	2,213
16,019	14,724
3,575	4,086
16	106
22,111	21,944

הכנסות לקבל

הוצאות מראש

צדדים קשורים (*)

קופות גמל

חייבים - כספים במעבר

חייבים אחרים

סה"כ חייבים ויתרות חובה

(*) למידע בגין חייבים ויתרות חובה המהווים צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 20, בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ראה פירוט חייבים ויתרות חובה בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת ביאור 21, בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 8 - פירוט השקעות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר	
2012	2013
זמינים למכירה	זמינים למכירה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
25,935	27,466

נכסי חוב סחירים

א. נכסי חוב סחירים

הרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
16,225	24,154
9,710	3,312
25,935	27,466

אגרות חוב ממשלתיות
זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה
זמינים למכירה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ב. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

ריבית אפקטיבית	
ליום 31 בדצמבר	
2012	2013
אחוזים	אחוזים
0.95	0.19
3.06	2.75

נכסי חוב סחירים

צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי

ג. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים על פי שווים ההוגן. הרמות השונות לשווי הוגן הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2 - נתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3 - נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, חייבים ויתרות חובה, נכסי מיסים שוטפים, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר	
2012	2013
רמה 1	רמה 1
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
25,935	27,466

נכסי חוב סחירים

ביאור 9 - מזומנים ושווי מזומנים

ליום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,926	3,328

מזומנים למשיכה מיידית

המזומנים בתאגידים הבנקאיים לימים 31 בדצמבר 2013 ו- 2012 נושאים ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור שנתי של 0.92% ו- 1.59% בהתאמה.

באשר לתנאי ההצמדה של המזומנים, ראה ביאור 21, בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 10 - הון עצמי ודרישות הון

א. הרכב הון מניות

לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012		
נפרע	מונפק	רשום
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
855	1,710	6,000

רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א

בשנת 1996 הנפיקה החברה 855 אלפי ש"ח ללא תמורה. לפיכך קוזזה יתרת חייבים בגין הון מניות מיתרת הון המניות.

ב. זכויות הנלוות למניות

זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ג. קרנות הון

קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

קרן ההון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה כוללת את השינוי הנצבר נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה, עד למועד גריעת ההשקעה או ירידת ערך קבועה של ההשקעה.

ביאור 10 - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ד. ניהול ודרישות הון

- מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחשכון.
- להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב- 2012 (להלן- תקנות ההון) והנחיות הממונה.

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
28,907	31,052	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון (א)(ב)
1,282	1,307	הסכום הנדרש ערב פרסום התיקון(ג)
27,625	29,745	הפרש
16,575	23,796	סכום ההפרש הנדרש להשלמה (ד)
17,857	25,103	הסכום הנדרש למועד הדיווח על פי תקנות ההון
28,912	36,559	הון עצמי קיים
(11,055)	(11,456)	עודף
16,781	17,453	(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
12,126	13,599	היקף נכסים מנוהלים
28,907	31,052	הוצאות שנתיות
		סך כל הסכום הנדרש

(ב) בחודש פברואר 2012 פורסמו תקנות ההון הקובעות כללים לחישוב ההון המזערי הנדרש מחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה בשל סיכונים תפעוליים.

בתקנות נקבע, כי ההון העצמי ההתחלתי הנדרש מחברה מנהלת בתאריך הדוח (שנתי ורבעוני) לא יפחת מהגבוה מבין העצמי המזערי הנדרש מחברה מנהלת בתאריך הדוח (שנתי ורבעוני) לא יפחת מהגבוה מבין הסכומים שלהלן: (א) ההון ההתחלתי הנדרש כאמור- 10 מיליוני ש"ח; (ב) הסכום המצטבר של: 0.1% מהנכסים המנוהלים עד לתקרת נכסים מנוהלים של 15 מיליארדי ש"ח, 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל לתקרה האמורה ו- 25% מההוצאות השנתיות המנוהלות.

בנוסף לכך, נקבעו במסגרת התקנות כללי השקעה של ההון העצמי המזערי הנדרש. הוראות אלו הורחבו במסגרת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 שפורסמו בחודש אפריל 2012.

יחד עם תקנות ההון, פורסם חוזר שעניינו מתן הקלות בדרישות הון של חברות מנהלות, במסגרת החוזר ניתנו הקלות בהון הנדרש בשל ניהול קרן פנסיה ותיקה, קופת גמל המבטיחה תשואה, קופת גמל מרכזית לקצבה וכן בשל עריכת ביטוח בסכום עודף על הנדרש בהוראות הדין.

(ג) עד ליום פרסום תקנות ההון, ההון העצמי המינימלי הנדרש מחברה מנהלת של קופות גמל, על פי תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, הוא בסך מיליון ש"ח, כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן בסוף כל שנת כספים, החל ממדד נובמבר 2001. בנוסף לכך, בהתאם לחוזר אגף שוק ההון, הוצאות רכישה נדחות לא יחשבו ככנס לצורך חישוב ההון העצמי המינימלי הנדרש מחברה מנהלת.

(ד) בהתאם לתקנות ההון חברה מנהלת תהיה חייבת להגדיל, עד למועד פרסום הדוח הכספי, את הונה העצמי בגין ההפרש שבין ההון הנדרש ערב התיקון להון הנדרש לפי תקנות ההון (להלן - ההפרש). ההפרש יחושב לכל מועד של הדוח הכספי. הגדלת ההון העצמי תעשה במועדים ובשיעורים המפורטים להלן:

- עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 במרץ 2012 לפחות 30% מההפרש;
- עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2012 לפחות 60% מההפרש;
- עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2013 לפחות 80% מההפרש;
- עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2014 יושלם מלוא ההפרש.

ביאור 11 - מסים על הכנסה

א. חוקי המס החלים על החברה

(1) כללי

החברה הינה "מוסד כספי" כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. המס החל על הכנסות של מוסדות כספיים מורכב ממס חברות וממס רווח.

(2) חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985

על החברה חל, עד לתום שנת 2007, חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985. על-פי החוק, נמדדו התוצאות לצורכי מס כשהן מותאמות לשינויים במדד המחירים לצרכן. בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 שקבע כי תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד המחירים לצרכן בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. התיקון לחוק כולל בין היתר את ביטול התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת החל משנת 2008.

(3) תיקון חוק מס ערך מוסף

בהמשך לתיקון כאמור בסעיף א (2) לעיל, תוקן גם חוק מע"מ (תיקון מספר 35) ונקבע שבחישוב מס הרווח החל על מוסדות כספיים, יותרו בניכוי החל משנת המס 2009 מלוא תשלומי מס השכר ששולמו. בשנת המס 2008 יותרו בניכוי מחצית מתשלומי מס השכר ששולמו בגין אותה שנה. בנוסף, מס השכר ישולם החל משנת המס 2009 גם על חלק המעביד בביטוח לאומי. בשנת המס 2008 ישולם מס השכר על מחצית מחלק המעביד בביטוח לאומי.

ב. שיעורי המס החלים על הכנסות החברה

(1) המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים ובכללם החברה, מורכב ממס חברות וממס רווח.

(2) ביום 5 בדצמבר 2011 אישרה הכנסת את החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011. במסגרת החוק בוטלה, החל משנת 2012, הפחתת מס החברות שנקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, ושיעור מס חברות יעמוד על שיעור של 25% החל משנת 2012. לאור זאת, הועלו בהתאמה גם שיעור המס על רווח הון ריאלי ושיעור המס של השבח הריאלי.

ביום 5 באוגוסט 2013 עבר בכנסת החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013, אשר קבע, בין היתר, העלאת שיעור מס החברות, החל משנת 2014 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 26.5%.

יתרות המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2013 חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבע בחוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים, לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך. השפעת השינוי על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013 אינה מהותית.

(3) ביום 30 באוגוסט 2012 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון) התשע"ב-2012, אשר מעדכן את שיעור מס שכן ומס רווח, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 בספטמבר 2012.

ביום 2 ביוני, 2013 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון) התשע"ג - 2013, אשר מעדכן את שיעור מס שכן ומס רווח, כך שיעמוד על 18% החל מיום 2 ביוני 2013. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים עלה ביום 2 ביוני 2013 משיעור משוקלל של 35.9% לשיעור משוקלל של 36.21% ובשנת 2014 ואילך יעלה לשיעור של 37.71%.

לשינוי בשיעור מס הרווח, כאמור לעיל, לא קיימת השפעה מהותית על הרווח ו/או על הרווח הכולל ו/או על ההון העצמי של החברה.

ביאור 11 - מסים על הכנסה (המשך)

ב. שיעורי המס החלים על הכנסות החברה (המשך)

(4) להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה:

שיעור מס כולל במוסדות כספיים	שיעור מס רווח %	שיעור מס חברות	שנה
34.48	16.00	24.0	2011
(*)35.53	(*)16.33	25.0	2012
(*)36.21	(*)17.58	25.0	2013
37.71	18.00	26.5	2014 ואילך

(*) שיעור משוקלל.

ג. הוראת שעה בעניין אי תחולת כללי IFRS לצרכי מס

ביום 4 בפברואר 2010 פורסם ברשומות תיקון 174 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) התשכ"א - 1961 (להלן - הפקודה) במסגרתו הוסף סעיף 87א לפקודה הקובע הוראת שעה שלפיה, תקן חשבונאות מס' 29 - "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" שפרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות לא יחול בקביעת ההכנסה החייבת לגבי שנות המס 2007, 2008, 2009, אף אם תקן זה הוחל בדוחות הכספיים (להלן - הוראת השעה). ביום 12 בינואר 2012 פורסם תיקון 188 לפקודה, אשר במסגרתו תוקנה הוראת השעה, כך שתקן 29 לא יחול גם בקביעת ההכנסה החייבת בשנות המס 2010 ו-2011.

ביום 1 בינואר 2013, פורסמה הודעה מטעם רשות המסים בעניין הארכת הוראת השעה בדבר אי תחולת תקני IFRS לעניין קביעת ההכנסה החייבת גם לשנת המס 2012. בהודעת רשות המסים נאמר כי בכוונת רשות המסים לקדם חקיקה להארכת הוראת השעה האמורה בשנה אחת נוספת (שנת 2012) מיד עם כינון כנסת חדשה. יחד עם זאת, בפועל הוראת השעה לא הוארכה בחקיקה.

ד. שומות מס

שומות מס עצמאיות אשר הוגשו על ידי החברה עד לשנת 2009 נחשבות כסופיות.

ה. מסים על הכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,234	4,302	4,425
-	(62)	(2)
3,234	4,240	4,423
(72)	39	(113)
(7)	3	(18)
(79)	42	(131)
3,155	4,282	4,292

הוצאות (הכנסות) מסים שוטפים -

בגין השנה השוטפת
התאמות בגין שנים קודמות, נטו

הוצאות (הכנסות) מסים נדחים

יצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם ו' להלן
שינוי בשיעורי המס

ביאור 11 - מסים על הכנסה (המשך)

1. מסים נדחים

הרכב:

סה"כ	מכשירים פיננסיים	הטבות לעובדים	
162	(72)	234	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2012
(39)	(26)	(13)	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
(415)	(415)	-	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר
(11)	(8)	(3)	השפעת השינוי בשיעור המס
(303)	(521)	218	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012
113	52	61	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
149	178	(29)	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר
34	21	13	השפעת השינוי בשיעור המס
(7)	(270)	263	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013

המסים הנדחים מוצגים בדוח על המצב הכספי כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(303)	(7)

התחייבויות מסים נדחים

2. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על הכנסה שנוקף בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
9,406	12,473	12,284	רווח לפני מסים על ההכנסה
34.48%	35.53%	36.21%	שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה סעיף ב' לעיל)
3,243	4,432	4,448	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי
			עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
31	4	34	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
(7)	3	(18)	עדכון יתרות מסים נדחים בגין שינויים בשיעורי המס
-	(62)	(2)	מסים בגין שנים קודמות
(112)	(95)	(170)	הפרשים קבועים שאינם מוכרים למס
3,155	4,282	4,292	מסים על ההכנסה
33.54%	34.33%	34.94%	שעור מס אפקטיבי ממוצע

ביאור 12 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך וכן, הטבות בגין פיטורין.

הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 כמתואר להלן. התחייבויות החברה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד אשר, לדעת ההנהלה, יוצרת את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית הטבה מוגדרת או כתוכנית הפקדה מוגדרת כמפורט להלן:

תוכניות הפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פיו הפקדותיה השוטפות של החברה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטרות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות הפקדה מוגדרת. ההוצאות בגין תוכניות הפקדה המוגדרת הסתכמו בשנים 2013 ו-2012 לסך של 764 אלפי ש"ח וסך של 609 אלפי ש"ח בהתאמה ונכללו במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות.

תוכנית הטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכניות הפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי החברה כתוכנית הטבה מוגדרת לפיה נרשמת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה החברה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות.

נכסי התוכנית

נכסי התוכנית כוללים נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות לעובד לזמן ארוך (קופ"ג לשכירים וקרנות פנסיה) וכן פוליסות ביטוח מתאימות.

א. הרכב התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
341	378	ערך נוכחי של התחייבויות בלתי ממומנות
1,110	869	ערך נוכחי של התחייבויות ממומנות
1,451	1,247	סך ערך נוכחי של התחייבויות
(67)	(90)	בניכוי שווי הוגן של נכסי התוכנית
1,384	1,157	סך ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת נטו
628	684	שווי הוגן של נכסים בגין הטבות לעובדים שאינם נכסי תוכנית (מוצג בסעיף נכסים בגין הטבות לעובדים)
756	473	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו

ביאור 12 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכנית הטבה מוגדרת

(1) התנועה בהתחייבויות (נכסים), נטו בגין תכנית הטבה מוגדרת ומרכיביה

נכסים שאינם נכסי תוכנית	סך ההתחייבות (הנכס), נטו שהוכרו בגין תוכנית הטבה מוגדרת		שווי הוגן של נכסי תוכנית		מחויבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת			
	2012	2013	2012	2013	2012	2013		
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
543	628	1,027	1,384	105	67	1,132	1,451	יתרה ליום 1 בינואר
								הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח והפסד
19	16	35	23	3	2	38	25	עלות הריבית
-	-	348	147	-	-	348	147	עלות שירות שוטף
(17)	-	22	-	(10)	-	12	-	רווח (הפסד) אקטוארי, נטו
-	-	37	(45)	-	-	37	(45)	תנועה במס ש"ח
								הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח כולל אחר
-	18	-	(209)	-	-	-	(209)	רווח (הפסד) אקטוארי, שנבע משינויים בהנחות פיננסיות
-	-	-	31	-	-	-	31	רווח (הפסד) אקטוארי, שנבע משינויים בניסיון תשואה בפועל בניכוי הכנסות ריבית
-	80	-	-	-	-	-	-	
(71)	(153)	(71)	(153)	(45)	-	(116)	(153)	תנועות נוספות
								הטבות ששולמו הפקדות לתוכנית על ידי המעביד
154	95	(14)	(21)	14	21	-	-	
628	684	1,384	1,157	67	90	1,451	1,247	יתרה ליום 31 בדצמבר

(2) ניתוח רגישות הנחות אקטואריות ברוטו

ליום 31 בדצמבר 2013	
קיצון באחוז אחד	גידול באחוז אחד
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(54)	67
19	(16)
82	(68)

שיעור עלויות שכר עתידיות
שיעורי עזיבה
שיעור היוון

ביאור 12 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכנית הטבה מוגדרת (המשך)

(3) ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

ליום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
%	%	%	
1.59-2.03	0.53-1.05	0.16-0.59	שיעור ההיוון
3-4.5	3-4.5	0-3	שיעור עליות שכר צפויה
2	2	2	שיעור אינפלציה צפוי

(4) נתונים היסטוריים

2009	2010	2011	2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
640	1,018	1,132	1,451	1,247	ערך נוכחי של ההתחייבות בגין ההטבה המוגדרת
32	89	105	67	90	שווי הוגן של נכסי התוכנית
608	929	1,027	1,384	1,157	גרעון בתוכנית

(5) נתונים נוספים

- א. תשואה בפועל על נכסי התוכנית בשנת 2013 הינה 4.8% (בשנת 2012 - 0.7% ובשנת 2011 - 0.8%).
- ב. התשואה בפועל על נכסי הטבות לעובדים שאינם נכסי התוכנית בשנת 2013 הינה 5.6% (בשנת 2012 - 4.6% ובשנת 2011 - 2.7%).
- ג. אומדן החברה לאורך חיי התוכנית לסוף תקופת הדיווח הינו 6.24 שנים (לשנת 2012 - 7.15 שנים).

ביאור 13 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
143	105	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת הוצאות לשלם
4,178	4,757	ספקים ונותני שירותים
2	-	מוסדות ורשויות ממשלתיות
357	462	קופות גמל
16	-	צדדים קשורים (*)
17,469	14,963	הפרשה לחופשה
301	459	אחרים
-	4	
22,466	20,750	סך הכל זכאים ויתרות זכות

(*) למידע נוסף בדבר זכאים ויתרות זכות המהווים צדדים קשורים ובעלי עניין, ראה ביאור 20, בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ראה פירוט זכאים ויתרות זכות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת ביאור 21, בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 14 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל

א. שיעור דמי הניהול

החברה רשאית על פי דין לגבות דמי ניהול בשיעורים הבאים:

קופות גמל	קופות גמל	קופות גמל
עד ליום 31 בדצמבר 2012	עד 2% לשנה מהצבירה	עד 2% לשנה מהצבירה
בשנת 2013	עד 1.1% לשנה מהצבירה ועד 4% מההפקדות השוטפות	עד 2% לשנה מהצבירה
החל מיום 1 בינואר 2014	עד 1.05% לשנה מהצבירה ועד 4% מההפקדות השוטפות	עד 2% לשנה מהצבירה

ראה בנוסף סעיף ד.

ב. הכנסות דמי ניהול מקופות גמל:

שיעור ממוצע של דמי ניהול			דמי ניהול			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	2011	2012	2013	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
-	-	1.19	-	-	485	דמי ניהול מדמי גמולים (*)
-	-	1.56	-	-	47	הראל קופת גמל
-	-	0.99	-	-	152	הראל עצמה שקלי
-	-	1.39	-	-	45	הראל שחף
-	-	1.09	-	-	6	הראל בז
-	-	1.09	-	-	6	הראל עצמה אג"ח
			-	-	735	סך הכל דמי ניהול מדמי גמולים
						דמי ניהול מצבירה
1.23	1.20	1.17	15,489	17,080	20,038	הראל השתלמות כללי
1.23	1.16	1.11	1,676	2,399	2,553	הראל השתלמות שקלי
1.29	1.22	1.15	1,734	1,764	1,954	הראל נץ
1.19	1.11	1.04	6,508	7,688	9,571	הראל שלדג
1.11	1.11	1.03	221	527	670	הראל השתלמות אג"ח
1.16	1.14	0.88	8,961	8,584	6,853	הראל קופת גמל (**)
1.16	1.04	0.84	755	1,123	943	הראל עצמה שקלי (**)
0.97	0.90	0.76	8,819	9,662	10,218	הראל שחף (**)
1.27	1.17	0.87	1,017	892	710	הראל בז (**)
0.97	0.93	0.80	161	328	409	הראל עצמה אג"ח (**)
1.10	1.05	0.78	1,819	1,669	1,422	הראל קופה מרכזית לפיצויים
1.55	1.32	1.03	146	164	266	הראל השתלמות ניבה
0.41	0.46	0.40	391	391	422	הראל פרופיל אישי למעסיק
1.95	1.99	1.92	117	157	207	הראל קופה לפנסיה תקציבית
			47,814	52,428	56,236	סך הכל דמי ניהול מצבירה
			47,814	52,428	56,971	סך הכל דמי ניהול מקופות גמל

(*) החל מחודש פברואר 2013 גובה החברה דמי ניהול מדמי גמולים, ראה בנוסף סעיף א לעיל.
 (***) לפרטים בדבר מיזוג קופות ביום 1 בינואר 2012, ראה באור 1 א (5).

ביאור 14 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל (המשך)

ג. הכנסות דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול (ראה ביאור 2.ב22):

שיעור ממוצע של דמי ניהול			דמי ניהול			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	2011	2012	2013	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
-	-	1.42	-	-	2,696	דמי ניהול מדמי גמולים (*)
-	-	1.29	-	-	55	הראל עצמה תעוז
-	-	1.54	-	-	29	הראל עצמה שקלי קצר
-	-	1.40 (**)	-	-	210 (**)	הראל עצמה ללא מניות
					2,990	הראל גילעד גמל ניב
						סך הכל דמי ניהול מדמי גמולים
						דמי ניהול מצבירה
1.14	1.12	0.85	106,418	130,363	95,026	הראל עצמה תעוז
0.93	0.89	0.77	3,296	4,183	2,978	הראל עצמה שקלי קצר
0.82	0.80	0.72	2,018	2,934	2,836	הראל עצמה ללא מניות
1.16	-	-	37,342	-	-	הראל תעוז מסלול כללי (***)
1.02	-	-	866	-	-	הראל תעוז מסלול שקלי (***)
0.89	-	-	602	-	-	הראל תעוז מסלול ללא מניות (***)
0.68	0.83	0.73	542	584	523	הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד
0.75	1.19	1.15	41	43	40	הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות
0.91	0.90	0.75	13	12	8	הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח
1.01	0.84	0.74	760	655	610	הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי
1.23	1.19	0.93	961	743	686	הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי
-	-	0.49 (**)	3,070	3,292	1,793 (**)	הראל גילעד גמל ניב
			155,929	142,809	104,500	סך הכל דמי ניהול מצבירה
			155,929	142,809	107,490	סך הכל דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול

(*) החל מחודש פברואר 2013 גובה החברה דמי ניהול מדמי גמולים, ראה בנוסף סעיף א לעיל.

(**) דמי ניהול ושיעור דמי ניהול הינם בגין התקופה ינואר עד יוני 2013 (שיעור ממוצע של דמי ניהול מצבירה, במונחים שנתיים - 0.98%, שיעור ממוצע של דמי ניהול מהפקדות לשנת 2013 - 1.59%). לפרטים בדבר העברה מרצון ומיזוג קופת הגמל הראל גילעד גמל ניב (לשעבר - הראל ניב), ביום 1 ביולי 2013, ראה באור 1 א (4).

(***) למיזוג קופת הראל - תעוז ביום 1 בינואר 2012, ראה באור 1 א (5).

ביאור 14 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל (המשך)

ד. הרפורמה בדמי ניהול במוצרי חיסכון ארוך טווח

ביום 21 ביוני 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב - 2012, שעניינן החלת מודל אחיד לתקרת דמי ניהול במוצרי חיסכון פנסיוני על ידי גביית דמי ניהול מהפקדות שוטפות ומהצבירה. במסגרת התקנות נקבעו, בין היתר, ההוראות הבאות: (א) דמי הניהול המקסימאליים בקופות גמל לא יעלו בשנת 2013 על 1.1% (שנתי) מהצבירה ו- 4% מההפקדות ובשנת 2014 ואילך לא יעלו על 1.05% (שנתי) מהצבירה ו- 4% מההפקדות השוטפות, כאשר מקבלי קצבאות ישלמו עד 0.6% (שנתי) מיתרת התחייבויות הקופה כלפיהם; (ב) דמי הניהול בחשבונות של עמיתים שהקשר עימם נותק, בחלוף שנה לאחר ניתוק הקשר, לא יעלה על 0.3% לשנה מן היתרה הצבורה בחשבון העמית בקופת הגמל, או על השיעור החודשי שגבה הגוף במועד בו נותק הקשר או במועד שנודע לגוף המוסדי על פטירת העמית, לפי הנמוך מביניהם.

לאחר מועד הדיווח, ביום 24 במרס 2014 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) (תיקון), התשע"ד-2014, במסגרתן נקבעה הוראה לפיה קופת גמל שאינה קופת ביטוח תהיה רשאית לגבות מעמית אשר באחד מחשבונותיו קיימים כספים ממרכיב תשלומי העובד או ממרכיב תשלומי המעסיק אשר הופקדו בשל שנות המס שקדמו לשנת המס 2008 דמי ניהול על פי הגבוה מבין דמי הניהול המקסימאליים הקבועים בתקנות עובר לתיקון או סכום שלא יעלה על 6 ש"ח לחודש, וזאת החל מיום 1 בינואר 2016.

ביום 24 במרס 2014 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה) (הוראת שעה), התשע"ד-2014, לפיהן ניתן יהיה למשוך כספים בפטור ממס מקופת גמל אם היתרה הצבורה לא עלתה על 7,000 ש"ח, לא הופקדו כספים בקופה מיום 1 בינואר 2012 ולא בוצע נידוד מהקופה עד ליום 1 בינואר 2013.

התקנות ייכנסו לתוקף בתוך 30 יום ממועד הפרסום והן תהיינה בתוקף עד יום 31 במרס 2015. לצד התקנות פורסמה טיוטה של הוראות לעניין ההודעה של החברה לשלוח לעמיתה בקשר עם הוראת השעה.

לרפורמה כאמור קיימת השפעה מהותית על ההכנסות מדמי ניהול ועל הרווחיות של החברה. לקביעת שיעור דמי הניהול בהתאם לתקנות מיום 10 בספטמבר 2013 כאמור לעיל, עשויה להיות השפעה ממתנת על הפגיעה בהיקף דמי הניהול שייגבו, אולם בשל ההוראות שנקבעו לגבי הזכאות למשיכת יתרות נמוכות בקופות גמל בפטור ממס, לא ניתן להעריך את ההשפעה הכוללת של קביעת דמי ניהול מינימאליים כאמור.

טיטת תיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלת הפצה), תשע"א - 2011, במסגרתה מוצע לשנות את מבנה ושיעור עמלות ההפצה צפויה אף היא למתן את השפעת הרפורמה כאמור, ככל שהטיטה תאושר.

ביאור 15 - נתונים אודות קופות הגמל שבניהול החברה

א. היקף נכסים מנוהלים, תקבולים ותשלומים

(1) קופות בבעלות החברה:

תשלומים			תקבולים			סך נכסים מנוהלים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ליום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
106,857	131,292	140,239	286,351	322,788	362,613	1,311,457	1,583,232	2,011,651	הראל השתלמות כללי
19,132	23,348	24,887	25,738	32,765	34,891	181,644	234,959	238,920	הראל השתלמות שקלי
8,505	9,016	9,658	29,541	30,391	31,101	136,587	157,273	202,758	הראל נץ
51,393	54,581	61,425	81,853	105,443	134,209	600,813	809,978	1,086,695	הראל שלדג
1,123	2,489	3,943	2,556	6,589	8,429	28,830	60,904	66,924	הראל השתלמות אג"ח
32,847	39,790	29,897	42,008	39,762	39,696	744,437	778,855	884,791	הראל קופת גמל
5,340	8,530	7,219	1,953	2,655	3,277	91,083	116,615	114,702	הראל עצמה שקלי
50,060	68,462	42,676	15,008	13,628	20,072	965,982	1,212,468	1,496,137	הראל שחף
3,279	5,524	2,142	3,612	3,071	3,163	75,082	74,918	94,291	הראל בז
5,528	1,611	2,066	713	383	938	20,484	47,164	53,806	הראל עצמה אג"ח
10,086	7,380	6,867	324	4	4	157,887	162,011	197,884	הראל קופה מרכזית לפיצויים
1,133	1,932	2,030	2,425	4,376	5,107	9,919	19,124	30,735	הראל השתלמות ניבה
7,971	6,061	4,648	-	-	-	84,637	81,337	118,058	הראל פרופיל אישי למעסיק
248	73	2,195	1,620	2,927	2,725	6,297	9,742	10,988	הראל קופה לפנסיה תקציבית
303,502	360,089	339,892	493,702	564,782	646,225	4,415,139	5,348,580	6,608,340	

ביאור 15 - נתונים אודות קופות הגמל שבניהול החברה (המשך)

א. היקף נכסים מנוהלים, תקבולים ותשלומים (המשך)

(2) קופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול (ראה ביאור 22 ב.2) :

תשלומים			תקבולים			סך נכסים מנוהלים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ליום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
744,805	800,527	553,244	133,608	193,615	195,885	8,682,711	11,748,783	12,277,538	הראל עצמה תעוז
46,880	42,231	26,688	2,765	3,770	3,579	376,054	459,921	382,088	הראל עצמה שקלי קצר
24,625	19,911	21,731	1,131	3,311	2,647	254,758	422,099	392,463	הראל עצמה ללא מניות
141,598	-	-	78,536	-	-	3,003,268	-	-	הראל תעוז כללי (*)
8,105	-	-	1,133	-	-	96,975	-	-	הראל תעוז שקלי (*)
5,473	-	-	998	-	-	67,283	-	-	הראל תעוז ללא מניות (*)
5,969	4,642	4,764	616	68	-	70,967	74,732	74,016	הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד
365	192	241	-	-	-	3,694	3,376	3,833	הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות
279	202	393	-	-	-	1,286	1,370	790	הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח
6,255	4,912	3,589	35	92	-	77,072	85,393	77,616	הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי
7,333	5,566	4,320	-	48	14	66,025	60,905	89,543	הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי
11,503	13,308	6,122	32,837	31,116	15,059	314,346	357,294	-	הראל גילעד גמל ניב (**)
1,003,190	891,491	621,092	251,659	232,020	217,184	13,014,439	13,213,873	13,297,887	סך הכל

(*) ראה באור 1 א(5).

(**) ראה באור 1 א(4).

ביאור 15 - נתונים אודות קופות הגמל שבניהול החברה (המשך)

ב. העברות כספים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
8,690	4,909	8,055
51	236	557
767,074	584,961	890,518
775,815	590,106	899,130
העברות לחברה מגופים אחרים		
העברות מחברות ביטוח		
העברות מקרנות פנסיה		
העברות מקופות גמל (*)		
סך כל העברות לחברה		
העברות מהחברה לגופים אחרים		
העברות לחברות ביטוח		
העברות לקרנות פנסיה		
העברות לקופות גמל (*)		
סך כל העברות מהחברה		
28,581	30,260	25,560
15,042	5,962	7,630
829,213	651,817	576,095
872,836	688,039	609,285
העברות, נטו		
(97,021)	(97,933)	289,845

(*) לא כולל העברות בין מסלולים.

ביאור 16 - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
19	75	613
(3)	-	-
16	75	613
רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין:		
נכסים זמינים למכירה (א)		
נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (ב)		
923	1,148	1,208
הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
8	2	-
931	1,150	1,208
הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
947	1,225	1,821
סך הכל רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון		

א. רווחים מהשקעות, נטו בגין נכסים זמינים למכירה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
19	75	613

רווחים נטו מניירות ערך שמומשו

ב. הפסדים מהשקעות, נטו בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(3)	-	-

שינויים בשווי ההוגן נטו, לרבות רווח ממימוש:

בגין נכסים מוחזקים למסחר

באור 17 - הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
653	727	716
5,736	6,570	7,438
651	589	559
7,040	7,886	8,713

הכנסות דמי ניהול - מהראל עתידית קופות גמל בע"מ (להלן - עתידית) מקרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - קחצ"ק) מהראל חברה לביטוח סה"כ הכנסות מצדדים קשורים

ביאור 18 - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
15,923	17,369	18,014
164	487	812
16,087	17,856	18,826
1,701	2,078	2,762
6,103	6,226	7,203
23,891	26,160	28,791

הוצאות רכישה : עמלות רכישה לסוכנים שינוי בהוצאות רכישה נדחות סה"כ הוצאות רכישה עמלות הפצה הוצאות רכישה אחרות סה"כ עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

ביאור 19 - הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
16,903	18,058	20,547
67	346	269
975	1,023	994
909	55	87
1,658	1,841	2,010
17,638	18,380	21,477
647	790	753
1,996	1,131	1,387
40,793	41,624	47,524
(12,308)	(12,566)	(13,904)
(6,103)	(6,226)	(7,203)
22,382	22,832	26,417
1,864	2,319	3,066

שכר עבודה ונלוות ביטוחים אחזקת משרדים ותקשורת שיווק ופרסום דמי ניהול לחברה האם הסופית (ראה באור 20) תשלום לגורם מתפעל (**) ייעוץ משפטי ומקצועי אחרות סה"כ (*) בניכוי - השתתפות חברת האם בהוצאות החברה (ראה ביאור 22) בניכוי סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות (*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

(**) השירותים המסופקים על ידי הגורם המתפעל כוללים : ניהול חשבונות עמיתי הקופות, עריכת המידע הנמסר לעמיתי הקופות וניהול מערכת החשבונות של הקופות. בנוסף, כולל הוצאות תפעול המוקצות מחברת האם.

ביאור 20 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

הרכב:

חברות הנשלטות בידי חברה אם סופית	חברות בעלות שליטה	בדבר תנאים ראה באור	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
			ליום 31 בדצמבר, 2013
2,213	-	ב.22. (4) ו-(5)	חייבים ויתרות חובה
14	14,949	ב.22. (3) ו-(6)	זכאים ויתרות זכות
			ליום 31 בדצמבר, 2012
1,972	-	ב.22. (4) ו-(5)	חייבים ויתרות חובה
13	17,456	ב.22. (3) ו-(6)	זכאים ויתרות זכות

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בעל עניין וצדדים קשורים אחרים	חברות הנשלטות בידי חברה אם סופית	חברות בעלות שליטה	בדבר תנאים ראה באור	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013
-	8,154	559	ב.22 (5)-(3)	הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים
492	-	-		הוצאות הנהלה וכלליות - שכר דירקטורים
-	174	2,010	ב.22 (6)	הוצאות הנהלה וכלליות אחרות שכר מנכ"ל (*)
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2012
-	7,297	589	ב.22 (5)-(3)	הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים
375	-	-		הוצאות הנהלה וכלליות - שכר דירקטורים
-	162	1,841	ב.22 (6)	הוצאות הנהלה וכלליות אחרות שכר מנכ"ל (*)
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011
-	6,389	651	ב.22 (5)-(3)	הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים
398	-	-		הוצאות הנהלה וכלליות - שכר דירקטורים
-	176	1,658	ב.22 (6)	הוצאות הנהלה וכלליות אחרות שכר מנכ"ל (*)

(*) חלק מנושאי המשרה הבכירים בחברה אינם מועסקים על ידי החברה אלא על ידי חברות אחרות בקבוצת הראל ועובדים עבור החברה ועבור חברות אחרות בקבוצת הראל, בעיקר במסגרת חטיבת חסכון ארוך טווח הכוללת חברות מנהלות נוספות, והחברה אינה נושאת, הלכה למעשה, בחלק הארי של עלות העסקתם. לפיכך, קיים קושי בייחוס וכימות שיעור היקף העסקתם של אותם נושאי המשרה בענייניה של החברה ובהוצאות השכר של החברה בגינם.

ביאור 21 - ניהול סיכונים

א. כללי

פעילויות החברה חושפת אותה למגוון סיכונים שהעיקריים בהם הינם: סיכוני שוק וסיכוני אשראי. לסיכונים אלה נלווים סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים, סיכוני מוניטין וסיכונים עסקיים.

ביאור זה כולל בין היתר תיאור תמציתי של מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי העבודה לזיהוי הסיכונים, למדידתם ולניהולם והבקורות הקיימות בקשר לסיכונים אליהם חשופה החברה.

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות החברה בתחום ניהול הסיכונים מבטיחה קיומם של תהליכים לזיהוי, הערכה, מדידה, ניהול וניטור של הסיכונים באופן יזום ומתוכנן מבעוד מועד על מנת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ושמירה על יעדיה העסקיים של החברה, על המוניטין שלה ועל איתנותה הפיננסית.

מדיניות ניהול הסיכונים בחברה מושתתת על:

- ממשל תאגידי הבנוי על שלושה קווי הגנה המנהלים תקשורת טובה: הנהלות התחומים העסקיים, גורמי ניהול סיכונים וביקורת פנימית.
- הגדרה ברורה של חלוקת אחריות והאצלת סמכויות בנוגע לפעולות הכרוכות בנטילת סיכונים על הגורמים העסקיים בחברה.
- קביעת מגבלות ותקרות חשיפה לסיכונים.
- יישום מסגרת ניהול סיכונים הכוללת פעולות לזיהוי, מדידה, הערכה וניטור סיכונים ומוקדי סיכון חדשים.
- קיום סביבת בקרה פנימית נאותה שתעוגן בנהלים ברורים והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה על הסיכונים, המאפשרים פיזור, קיזוז ו/או העברת הסיכונים לגורם אחר והגבלתם לרמה שנקבעה מראש.
- פעולות גילוי ודיווח בנוגע לפרופיל הסיכונים לגורמים הרלוונטיים.

החל מסוף 2012 ניהול הסיכונים נעשה הן בראייה קבוצתית והן ברמת החברה הבודדת ומנוהל על ידי מנהלת הסיכונים הראשית של הקבוצה. מנהלת הסיכונים פועלת באופן עצמאי מהיחידות העסקיות, תוך ראייה אובייקטיבית של הסיכונים, ועובדת בשיתוף עם יחידות תומכות אחרות הכוללות, בין היתר, את יחידת הבקרה בחטיבת ההשקעות של הקבוצה וחשבות.

אגף ניהול סיכונים כפוף למנהלת הסיכונים הראשית ומסייע בידה ביישום תפקידיה, הכוללים בין היתר, תהליכי עבודה לזיהוי, הערכה, מדידה ודיווח של סיכונים ומתן סיוע מקצועי בפיתוח מתודולוגיות, כלים ושיטות עבודה לניהול הסיכונים השונים להם חשופה החברה.

דירקטוריון החברה מפקח על פעולות עסקיות המערבות נטילת סיכונים וכן על תהליכי ניהול הסיכונים באמצעות הגדרת מדיניות ואסטרטגיות בתחום ניהול הסיכונים, כולל, בין היתר, נהלים בעניין ניהול סיכונים ומגבלות חשיפה לסיכונים, וכן אופן הציות לנהלים ולגבולות החשיפה שנקבעו.

בסוף 2012 הוקמה ועדת דירקטוריון לניהול סיכונים, המהווה כלי של הדירקטוריון, המאפשר לייעל את עבודתו באמצעות דיונים מקדימים ומעמיקים בנושאים הקשורים לניהול סיכונים במסגרת מצומצמת יותר של דירקטורים בעלי מומחיות לנושא. במסגרת תפקידיה דנה הועדה בנושאים הקשורים לניהול סיכונים וגיבשה המלצות לדירקטוריון.

בחברה פועל פורום לניהול סיכונים בהשקעות. הפורום מתכנס על בסיס תקופתי, בהשתתפות מנהלים רלבנטיים.

מנכ"ל החברה אחראי על פעולות עסקיות הכרוכות בנטילת סיכונים ועל יישום מדיניות ניהול הסיכונים, ומדווח עליהם ישירות לדירקטוריון. פעילות המנכ"ל נתמכת על ידי מנהל הסיכונים וחברי הנהלה בכירים נוספים.

גורמים ומנהלים נוספים בחברה אחראים על ניהול סיכונים ספציפיים, כגון: מנהל הכספים האחראי על ניהול סיכונים הקשורים לדיווח הכספי, כולל יישום הוראות SOX, אשר הוחלו על גופים מוסדיים (ראה לעיל), קצינת הציות והיועץ המשפטי אחראים לנושא העמידה בהוראות הדין והסיכונים המשפטיים, מנהל אבטחת מידע ומנהל אגף לוגיסטיקה אחראים על ניהול סיכוני אבטחת מידע וסיכונים תפעוליים נוספים ומבקר הפנים אחראי על ביצוע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים ושל יעילות מערך ניהול הסיכונים בחברה.

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)**ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)**

בחברה בוצעו סקרים לזיהוי והערכת הסיכונים המהותיים והערכת הבקורות והכלים לניהולם. בחברה קיים תהליך דיווח רבעוני מבעלי תפקידים בתחומי הפעילות השונים בדבר שינויים מהותיים בפרופיל הסיכונים של החברה אל מנהלת הסיכונים וממנה להנהלה ולדירקטוריונים.

השיטות ונהלי העבודה בתחום ניהול הסיכונים נבחנים ומתעדכנים באופן שוטף, תוך התחשבות במדיניות ניהול הסיכונים בחברה, בשינויים החלים בסביבה העסקית בארץ ובעולם ובהנחיות ודרישות המפקח והרגולציה.

החברה משקיעה באמצעים לשיפור כלי הבקרה בתחומי הסיכון השונים ותהליכי עבודה רבים בחברה הוסדרו באמצעות נהלים מפורטים. כמו כן, החברה משקיעה משאבים נכבדים בהקצאת והכשרת כוח אדם, במחשוב ובתהליכי עבודה בתחום ניהול הסיכונים, תוך ציות לרגולציה שפורסמה והינה מחייבת ויישום מטרות ומדיניות החברה בתחום ניהול הסיכונים.

להלן יתוארו מדיניות ותהליכי עבודה המתייחסים לזיהוי, מדידה והערכה, בקרה והפחתה, ניטור ודיווח של הסיכונים השונים להם חשופה החברה.

סיכוני שוק ונזילות

מגבלות שונות לחשיפות לסיכוני שוק, אשר נועדו לצמצם את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בשווקים, מתייחסות, בין היתר, לתקרות השקעה במניות, קרנות ונדל"ן, לחשיפה מרבית לאגרות חוב קונצרניות בהתאם לדירוג, לחשיפה מרבית להשקעה בודדת, לחשיפה למגזרי הצמדה ולחשיפה לריבית. מדיניות ניהול סיכוני השוק כפופה גם לתקנות ההשקעה.

כימות ובחינת סיכוני שוק נעשים באמצעות מערכת ממוכנת באגף ניהול סיכונים. לאור לקחי המשבר הפיננסי, ניתן משקל כבד יותר לתרחישי קיצון ככלי ניהול סיכונים מרכזי.

בנוסף לתרחישי קיצון נעשה שימוש במודל ה- Value at Risk (VaR), האומד את ההפסד הכלכלי הפוטנציאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש מהתמהיל הנתון של מבנה תיק הנכסים. מבחני חזרה (back testing) משמשים כבקרה על תקיפות השימוש באומדי ה-VaR.

נבדקת גם ההשפעה של תרחישי משבר על מצב הנזילות.

הבקרה על ניהול סיכוני שוק מבוצעת באמצעות דיווחים ניהוליים תקופתיים המוצגים תקופתית בוועדות ההשקעה השונות ובפני ההנהלה והדירקטוריון ומידי שנה נכללים גם בדוח מנהל הסיכונים לדירקטוריון. בחברה קיימת מערכת ממוכנת להפקת מידע ניהולי אשר שיפרה באופן משמעותי את פעולות הבקרה האמורות.

מנהלי הפעילויות השונות בחטיבת ההשקעות אחראים לביצוע בקרה שוטפת על הפעילות שבאחריותם. לצורך בקרת הפעילות נעזרת חטיבת ההשקעות, בין היתר, במערכות ממוחשבות ובדוחות המתריעים במקרה של חריגה. מקרים של חריגה מהגדרות ומנהלים מדווחים ומטופלים באופן שוטף ע"י מנהל הפעילות האחראי לפעילות החורגת.

לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני שוק ראה סעיף ד' להלן. לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני נזילות ראה סעיף ה' להלן.

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכוני אשראי

פעילות האשראי של חטיבת ההשקעות נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצא"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה החברה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מונה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. חוזר ועדת חודק קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת אגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת אגרות חוב, הכללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר זה אושרו בוועדות ההשקעה דרישות, תהליכים ונהלי השקעה.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריון.

הערכה ספציפית של סיכון האשראי לגבי חוב לא סחיר מבוצעת במערך האשראי בחטיבת ההשקעות באמצעות מודל דירוג שהינו מודל מונחה מומחה המבוסס על פלטפורמה ומתודולוגיה דומה לזאת הנמצאת בשימוש חברות הדירוג. המודל אושר על ידי דירקטוריון החברה ועל ידי משרד האוצר והוא מתוקף תקופתית על ידי אגף ניהול סיכונים.

בנוסף, מחושבת החשיפה ללוויים גדולים וקבוצות לוויים, התפלגות נכסי חוב לפי דירוגים והחשיפה לסיכון ריכוזיות ענפית וגיאוגרפית.

כמו כן מתבצע כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת והצגת התפתחות ההפסד הצפוי (EL) וההפסד הלא-צפוי (UL) בגין סיכוני האשראי בנכסי ההשקעה.

קיימת הפרדה בחטיבת ההשקעות בין יחידת ניהול האשראי הלא סחיר אשר נוטלת את הסיכון ובין יחידה עצמאית המנהלת בקרה על הפעילות.

דיווח מפורט על החשיפות לסיכוני אשראי מוצג לוועדות ההשקעה, ההנהלה והדירקטוריון. מתנהלים תהליכי מעקב אחר יכולת הפירעון של לוויים ואיכות הבטוחות במסגרת נהלי עבודה למתן אשראי שאושרו בדירקטוריון. לגבי אשראי סחיר, מתנהל מעקב אחר יכולת הפירעון ואחר חובות בעייתיים. לגבי אשראי לא סחיר, מערך אשראי לא סחיר עוקב אחר יכולת הפירעון, איכות הבטוחות וחובות בעייתיים.

בעקבות חוזר ועדת חודק נוספו בקרות וגובש נוהל בנושא הקובע מגבלות והנחיות מפורטות ודיווחים לוועדות על מנת לוודא עמידה בהוראות החוזר. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פרום חוב ומונה מנהל לפרום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני אשראי ראה סעיף ו' להלן.

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)**ג. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)****סיכונים תפעוליים**

הסיכונים התפעוליים העיקריים בחברה מנוהלים על-ידי המנהלים האחראים על הפעילויות השונות. מלבד זאת, חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי היועץ המשפטי הממונה גם על אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר. בנוסף, מבקר הפנים משלב בתוכנית הביקורת נושאים שהוערכו בסקרי סיכונים כנושאים המחייבים בקרה מקיפה.

לחברה אין תיאבון לסיכונים תפעוליים ובהתאם פועלת ליישום בקרות למזעור החשיפה לסיכונים אלה, תוך התחשבות בשיקולי מהותיות וכדאיות.

בחברה התבצעה הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכוני מעילות והונאות. בנושא ניהול סיכוני מעילות והונאות פועלת החברה בהתאם להוראות חוזר המפקח בעניין הונאות ומעילות ובהתאם למדיניות למניעת מעילות והונאות, אשר אושרה על ידי הדירקטוריון.

מסגרת ניהול הסיכון התפעולי מבוססת, בין היתר, על סטנדרטים גבוהים של יושרה ואתיקה, מחויבות לממשל ארגוני יעיל, כולל בין היתר הפרדת תפקידים, מניעת ניגודי עניינים, הגדרת סמכויות ואחריות והגדרת נהלי עבודה לתהליכים השונים.

על מנת להעמיק את המודעות לציות ולתהליכי בקרה נוספים, גיבשה ואימצה החברה קוד אתי, המהווה מצפן לעבודה השוטפת, ונועד להנחות ולכוון את התנהגות העובד במצבים של זילמות ושאלות לגבי ההתנהגות הראויה והנכונה מבחינה ערכית ומקצועית.

מעבר לפעילויות בקרה שוטפות בתהליכי העבודה, פועלת בחברה יחידת בקרה ייעודית, אשר בודקת עמידת הגורמים השונים בנהלים, במגבלות שהוגדרו ובהוראות הדין ומסייעות למנהלי הפעילויות למלא אחריותם בהקשר לסיכונים תפעוליים.

קיימות גם בקרות ממוכנות במערכות תפעוליות שמטרתן להגביל חשיפה לסיכון תפעולי.

בהתייחס לסיכוני ציות, החברה חותרת לעמידה בכל הדרישות הרגולטוריות המוטלות עליה, מתוך שאיפה שלא להיחשף לסיכוני ציות. ביום 3 באוגוסט 2011 נחקק חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005. הוראות החוק עשויות להוביל להגברת אמצעי האכיפה בהם ינקוט המפקח ולהגדלת סכומי העיצום הכספי אותם יטיל המפקח על החברה. לאור הוראות החוק כאמור, החברה אימצה תכנית אכיפה, הקצתה משאבים מתאימים ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ויפקחו על ביצועה.

בהתייחס לסיכוני אבטחת מידע, הדירקטוריון אימץ ואישר מדיניות בנושא אבטחת מידע. מסמך המדיניות מציג את מחויבות ההנהלה לאבטחת המידע בחברה, מתווה את העקרונות להשגת רמת אבטחת מידע נאותה ומפרט, בין היתר, את התשתית הארגונית התומכת בניהול סיכוני מערכות מידע, אבטחת מידע, סקרי סיכונים והמשך פעילות בשעת משבר. מכוחו של מסמך המדיניות נכתבו ונכתבים נהלים פנימיים, תוך התאמות לאופי הפעילות של החברות האמורות השונות בחברה.

החברה מייחסת חשיבות רבה לנושא ניהול סיכוני אבטחת מידע ומצויה בתהליך שוטף של ביצוע סקרי סיכונים, הערכת סיכונים ומבדקי חדירה. בנוסף, מתקיימות פגישות תקופתיות של ועדת היגוי לאבטחת מידע בהן נמסר דיווח על סטאטוס נושאים שוטפים בתחום אבטחת מידע.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 4-9-2010, "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים", בוצע סקר להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכוני טכנולוגיות המידע על תהליכי הליבה בחברה, לרבות התייחסות לאירועים בעלי פוטנציאל לגרימת נזק. כפועל יוצא מהסקר גובשה תוכנית פעולה לגבי הצעדים למזעור הסיכונים. הסקר מעודכן תקופתית.

היערכות החברה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשוב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרד הראשי ברמת-גן.

בהתייחס להערכות לנפילת מערכות המחשוב, הגופים המוסדיים בקבוצה קשורים בשירותי מיקור חוץ לצורך אספקת ותחזוקת מערכת המחשוב עם חברת IBM. מערכות המחשוב נמצאות באתר חיצוני ומערכות חלופיות נמצאות באתר נפרד. במקרה של נפילה של מערכות המחשוב תוכל הקבוצה תוך זמן קצר יחסית לחדש את כל שירותי המחשוב הקריטיים דרך המערכות החלופיות באמצעות קווי תקשורת מאובטחים חלופיים.

בהתייחס להערכות לאירוע קטסטרופה במשרד הראשי ברמת-גן, הגופים המוסדיים בקבוצה נערכים להתארגנות של עובדים באתרים אחרים של הקבוצה, לגיבוי וביצוע עבודה במשמרות. כל תת-יחידה תיערך להתרחשות אירוע כאמור באמצעות תהליכי גיבוי לוגיסטי וכתיבת נהלי יחידה להסדרת ההתנהלות עם קרות אירוע כאמור.

בחברה קיים ספר נהלים המסדיר אופן ההתנהלות עם קרות כל אחד מן האירועים הנ"ל. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים מופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. דרישות חוקיות

- המסגרות הרגולטוריות קובעות הסדרים שונים ומציבות דרישות רבות ביחס לסיכונים הייחודיים להם חשופים גופים מוסדיים וגופים שעיסוקם בשוק ההון והפיננסים. ניהול הסיכונים בחברה מונחה על ידי הסדרי חקיקה רבים אשר פורסמו במהלך השנים האחרונות, הכוללים דרישות שונות, שהעיקריות בהן:
  - דרישה למינוי מנהל סיכונים.
  - דרישות, מתוקף החוזר המאוחד פרק 10 - ניהול סיכונים, המתייחסות לתפקידי מנהל הסיכונים ומארגן היחסים שלו עם בעלי תפקידים אחרים.
  - דרישה לקביעת מדיניות חשיפה לסיכונים, תקרות חשיפה, נהלים וכלים למדידה ולבקרת הסיכונים.
  - חוזר גופים מוסדיים 2007-9-15 בנושא ניהול סיכונים אשראי.
  - הוראות לעניין טיפול בקטגוריות ספציפיות של סיכונים תפעוליים: מעילות והונאות, אבטחת מידע, ניהול המשכיות עסקית, סיכונים טכנולוגיות מידע ובקרה על דיווח כספי (SOX).

החברה מיישמת את דרישות החוקים והחוזרים, בהתאם לדוחות הזמנים שנקבעו.

ד. סיכונים שוק

(1) סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכונים שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

(2) מבחני רגישות הנוגעים לסיכונים שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לשנה ועל הרווח הכולל (הון עצמי). ניתוח הרגישות הינו ביחס לנכסים הפיננסיים ולהתחייבויות הפיננסיות בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמננטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בנייתוח הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך. ניתוח הרגישות, מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות. יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

ליום 31 בדצמבר, 2013					
שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)			
-1%	+1%	-1%	+1%		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
(123)	123	-	-	רווח (הפסד)	
(123)	123	799	(744)	רווח כולל (הון עצמי) (ב)	

ליום 31 בדצמבר, 2012					
שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)			
-1%	+1%	-1%	+1%		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
(116)	116	-	-	רווח (הפסד)	
(116)	116	881	(811)	רווח כולל (הון עצמי) (ב)	

ליום 31 בדצמבר, 2011						
שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)		
-10%	+10%	-1%	+1%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2	(2)	(89)	89	-	-	רווח (הפסד)
2	(2)	(89)	89	475	(442)	רווח כולל (הון עצמי) (ב)

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

(2) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוחי הרגישות ביחס לרווח הכולל מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לשנה.

(ג) ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי.

(3) פירוט הנכסים וההתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה:

ליום 31 בדצמבר 2013			
סך הכל	פריטים לא פיננסיים ואחרים	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	ללא הצמדה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
			נכסים:
5,452	5,452	-	הוצאות רכישה נדחות
684	684	-	נכסים בגין הטבות לעובדים
21,944	390	-	21,554 חייבים ויתרות חובה
28,080	6,526	-	21,554
			השקעות פיננסיות:
27,466	-	20,084	נכסי חוב סחירים
3,328	-	-	מזומנים ושווי מזומנים
58,874	6,526	20,084	32,264
			סך הכל נכסים
36,559	36,559	-	סך כל הון
			התחייבויות:
7	7	-	התחייבויות מסים נדחים
1,157	1,157	-	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
401	-	401	התחייבויות בגין מסים שוטפים
20,750	-	462	זכאים ויתרות זכות
22,315	1,164	863	20,288
			סך הכל התחייבויות
58,874	37,723	863	סך הכל הון והתחייבויות
-	(31,197)	19,221	11,976
			סך הכל חשיפה מאזנית

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

(3) פירוט הנכסים וההתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2012			
סך הכל	פריטים לא פיננסיים ואחרים	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	ללא הצמדה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,417	3,417	-	-
628	628	-	-
22,111	416	-	21,695
26,156	4,461	-	21,695
25,935	-	19,383	6,552
1,926	-	-	1,926
54,017	4,461	19,383	30,173
28,912	28,912	-	-
303	303	-	-
1,384	1,384	-	-
952	-	952	-
22,466	-	357	22,109
25,105	1,687	1,309	22,109
54,017	30,599	1,309	22,109
-	(26,138)	18,074	8,064

נכסים:

הוצאות רכישה נדחות
נכסים בגין הטבות לעובדים
חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות:

נכסי חוב סחירים

מזומנים ושווי מזומנים

סך הכל נכסים

סך כל הון

התחייבויות:

התחייבויות מסים נדחים
התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
התחייבויות בגין מסים שוטפים
זכאים ויתרות זכות

סך הכל התחייבויות

סך הכל הון והתחייבויות

סך הכל חשיפה מאזנית

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה. צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם. מתוך יתרת הנכסים של החברה, סך של כ- 30,794 אלפי ש"ח הינם נכסים סחירים, הניתנים למימוש מיידי. על פי תקנות דרכי ההשקעה על החברה להחזיק בנכסים נזילים בסכום שלא יפחת מ-50% מההון הנדרש.

ו. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון להפסד כספי שיגרם לחברה באם לקוח או צד שכנגד למכשיר פיננסי לא יעמוד בהתחייבויותיו החוזיות, והוא נובע בעיקר מחובות של חייבים אחרים וכן מהשקעות בניירות ערך.

מזומנים ושווי מזומנים

החברה מחזיקה במזומנים בבנקים המדורגים AA- עד AA+ בהתבסס על הדירוג של חברות מעלות ומדרוג.

חייבים - הכנסות לקבל מדמי ניהול

הכנסות החברה נובעות מזכאות לקבל דמי ניהול מקופות שבניהולה ועל-כן לחברה חשיפה שולית בגין סיכון אשראי הנובעת מחייבים - הכנסות לקבל מדמי ניהול.

השקעות פיננסיות

החברה מגבילה את החשיפה לסיכון אשראי על ידי השקעה בעיקר באגרות חוב ממשלתיות סחירות ובאגרות חוב קונצרניות סחירות בדרוג גבוה. נכון ליום 31 בדצמבר 2013, ההנהלה אינה צופה שהצדדים שכנגד לא יעמדו בהתחייבויותיהם.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם:

ליים 31 בדצמבר		
2012	2013	
סחירים	סחירים	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
25,935	27,466	בארץ

נכסי חוב סחירים מסווגים לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן. ראה גם באור פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

2. פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים:

(א) נכסי חוב

דירוג מקומי (*)						
ליים 31 בדצמבר 2012			ליים 31 בדצמבר 2013			
סך הכל	BBB עד A	AA ומעלה	סך הכל	BBB עד A	AA ומעלה	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
16,225	-	16,225	24,154	-	24,154	נכסי חוב בארץ
9,710	486	9,224	3,312	928	2,384	נכסי חוב סחירים:
						אגרות חוב ממשלתיות
						אגרות חוב קונצרניות
25,935	486	25,449	27,466	928	26,538	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)

1. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך):

(ב) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

דירוג מקומי (*)					
ליום 31 בדצמבר 2012			ליום 31 בדצמבר 2013		
סך הכל	לא מדורג	AA ומעלה	סך הכל	לא מדורג	AA ומעלה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
22,111	22,111	-	21,944	21,944	-
1,926	-	1,926	3,328	-	3,328
					חייבים ויתרות חובה
					מזומנים ושווי מזומנים

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

3. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים:

ליום 31 בדצמבר 2012		ליום 31 בדצמבר 2013		
סיכון אשראי מאזני		סיכון אשראי מאזני		
%	סכום	%	סכום	
מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
2.48	642	1.92	527	ענף משק
33.09	8,582	9.16	2,515	תקשורת ושרותי מחשב
1.87	486	0.98	270	בנקים
37.44	9,710	12.06	3,312	שירותים עסקיים אחרים
62.56	16,225	87.94	24,154	אג"ח מדינה
100.00	25,935	100.00	27,466	סך הכל

ביאור 22 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

(1) קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה לעמיתיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין עמיתי קופות הגמל, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרים פנסיוניים ארוכי טווח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין המוצרים הקיימים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של המפקח, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהם, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני בו פועלת החברה. בתחום זה זכויות העמיתים הינן לאורך שנים רבות בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, ביום 18 בנובמבר, 2012 פרסם המפקח חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. החברה פועלת בהתאם לדוחות הזמנים המוגדרים בחוזר. סיום פרויקט הטיוב הינו עד ליום 30 ביוני 2016. במהלך יישום השלב הראשון בפרויקט, לא התגלו פערים בעלי השפעה מהותית על זכויות העמיתים ועל הדוחות הכספיים.

(2) חוק הגנת השכר, התשי"ח - 1958 והתקנות שהותקנו על פיו, מטילים התחייבות על הקופות, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופות. קיימת אי וודאות בכל הקשור לגובה הסכומים שבפיגור, כמו גם לעצם מחויבות המעבידים בנושא, וזאת בין היתר, בשל סיבות שונות לאי העברת כספים לקופות האופייניים לסקטור קופות הגמל (כגון: הפסקת יחסי עובד-מעביד, העברת כספים לקופה אחרת וכיוצא"ב). להערכת החברה הסכומים הינם בהיקפים שאינם מהותיים.

על מנת לגבות את החובות, כאמור, שולחת החברה מכתבי התראה למעבידים ולעמיתים ובמידת הצורך מגישה תביעות כנגד המעבידים החייבים.

(3) משיכות והעברות - במסגרת הנחיות הממונה, החברה המנהלת נדרשת לבצע משיכות והעברות תוך פרקי זמן קצרים כפי שנקבע בתקנות. אי עמידה במועדים כאמור שעלולה לנבוע בתקופות מסוימות מאירועים שלחברה אין שליטה עליהם חושפת את החברה להתחייבות פיננסית בגין פערי תשואה עד למועד העברת הכספים בפועל לחשבון העמית.

(4) הרפורמה בדמי ניהול במוצרי חיסכון ארוך טווח

למידע אודות הרפורמה בדמי ניהול ראה באור 14.ד.

(5) חוזר הכרעה עקרונית לעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת

ביום 27 באוגוסט 2013 פרסם המפקח חוזר הכרעה עקרונית לעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת ("ההכרעה"). עניינה של ההכרעה בהשבתם של דמי ניהול לעמיתים, במקרים בהם הועלו דמי ניהול ללא הודעה מראש, בהתאם למתכונת הנדרשת על פי תקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד - 1964 ("התקנה"). בהתאם להכרעה, לא יאוחר מיום 1 בינואר 2015 חברה מנהלת תבדוק את כל החשבונות שבהם הועלו דמי ניהול בתקופה שמתחילה ביום 1 בינואר 2006 ומסתיימת ביום 31 בדצמבר 2009 ("תקופת ההשבה"), ותשיב לכל עמית שנגבו ממנו דמי ניהול שלא בהתאם לתקנה, ושלא חל לגביו אחד הסייגים הנזכרים בהכרעה את הכספים שנגבו ממנו ביתר. הגופים המוסדיים פטורים מבדיקה פרטנית והשבת כספים במקרים מסוימים ובהם, בין היתר, במקרים בהם דמי ניהול בחשבונות העמיתים נקבעו בהתאם להסכם או הסדר בין החברה המנהלת לבין המעסיק או ארגון עובדים ובמקרים בהם קופת הגמל נוהלה במהלך תקופת ההשבה בידי חברה מנהלת שבעלות תאגיד בנקאי. הגופים המוסדיים פטורים מהשבת כספים במקרים מסוימים ובהם, בין היתר, מקרים בהם ניתנה לעמית הודעה על שיעור ההטבה ותקופת ההטבה ומקרים בהם ההעלאה בוצעה לאחר הודעה לעמית שלחברה יש אסמכתא לגביה; החברה פועלת בהתאם להוראות ההכרעה, בספרי החברה נכללה הפרשה על בסיס הערכת ההנהלה.

ביאור 22 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**א. התחייבויות תלויות (המשך)****(6) תובענות ייצוגיות**

להלן פירוט לגבי ההליכים המשפטיים מסוג בקשות לאישור תובענות אשר הוגשו כנגד החברה:

א. בחודש יוני 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ו-5 חברות נוספות המנהלות קופות גמל.

עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מפלות, כביכול, שלא כדין, בין העמיתים בקופות הגמל המנוהלות על-ידיהן בכך שלחלק מהם ניתנות הטבות בדמי הניהול הנגבים מהם בגין קופת הגמל שברשותם.

הנוק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מהראל גמל, מסתכם להערכת התובעים בסכום הנע בין 180 ל-360 מיליוני ש"ח. ביום 20 במרס 2012 הוגשה הודעה לבית המשפט בדבר הגשת עתירה לבג"צ כנגד הממונה על שוק ההון מטעם אחד התובעים בתיק. בקדם משפט שהתקיים ביום 3.4.12, קבע בית המשפט כי ימתין לקבלת תגובת המדינה לבג"צ שהוגש. ביום 23 בחודש מאי 2012 הגיש הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, תשובתו המקדמית לבג"צ, בה דחה את כל טענות המבקש. בית המשפט המחוזי דחה את מועד קדם המשפט בהליך הייצוגי על מנת שניתן יהיה למצות ההליך בפני בית המשפט העליון. ביום 26 בפברואר 2013 ניתן פסק דין הדוחה את העתירה שהוגשה לבג"צ. לאור פסיקת בג"ץ אשר דחה את העתירה, הגישו הצדדים בקשה מוסכמת לבימ"ש המחוזי לאשר הסתלקות המבקשים מההליך הייצוגי, עם המלצה לתשלום גמול ושכר טרחה בסך 30,000 ש"ח מכל משיבה (בתוספת מע"מ). ביום 25 ביוני 2013 ניתן פס"ד המאשר את בקשת ההסתלקות כמות שהיא, לרבות מתן פטור מפרסום. בכך הסתיימו ההליכים בתיק זה.

ב. ביום 13 במרס 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה נגד החברה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה העלתה בשנת 2008 את שיעור דמי הניהול לתובע, וזאת על פי הנטען ללא מתן הודעה מוקדמת, כנדרש על פי דין. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג כוללת את כל העמיתים של קופות הגמל שלגביהן התובעת העלתה את שיעור דמי הניהול, באופן חד צדדי, וכן את כל העמיתים שהתובעת העלתה את דמי הניהול שלהם, ללא מתן הודעה מוקדמת בכתב מראש של חודשיים, כמתחייב על פי הדין.

הנוק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה, מסתכם להערכת התובע בסכום של כ-200 מיליוני ש"ח.

ביום 1 בינואר 2014 דחה בית המשפט את הבקשה וקבע כי החברה נתנה הודעה מוקדמת כנדרש בהוראות הדין בטרם העלתה את דמי הניהול. בכך הסתיימו ההליכים בתיק זה.

ב. התקשרויות

(1) להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: הראל ביטוח) הסכם עם לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (לשעבר לאומי גמל) (להלן: לאומי גמל), לפיו מעניקה לאומי גמל שירותי תפעול עבור קופות הגמל שהראל ביטוח רכשה מלאומי גמל ומבנק לאומי לישראל בע"מ (להלן קופות לאומי) בשלהי שנת 2006. כן קיים הסכם בין החברה לבין לאומי גמל לפיו תיתן לאומי גמל שירותי תפעול גם ליתר הקופות שבניהול החברה.

(2) ביום 23 בינואר 2007 נחתם הסכם בין הראל ביטוח לבין החברה, בקשר עם ניהולן של קופות לאומי עבור הראל ביטוח. בהתאם להוראות ההסכם, החברה אחראית כלפי העמיתים בקופות לאומי וכלפי הראל ביטוח לקיום כל הוראות הדין הנוגעות לניהול קופות גמל וקיום כל ההתחייבויות המוטלות על חברה מנהלת כלפי עמיתים בקופות גמל. בהסכם נקבע כי הראל ביטוח רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש בת 45 ימים, ואילו החברה רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש של 180 ימים. בהתאם להוראות ההסכם, החברה תגבה מאת עמיתי הקופות את דמי הניהול ותעבירם להראל ביטוח, לאחר תשלום הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול קופות הגמל בתוספת 2% וכן הוצאות נוספות שהוציאה ואשר אינן ניתנות לייחוס באופן ישיר לקופת הגמל כאמור. ייחוס הוצאות ייעשה בהתאם ליחס שבין סך נכסי קופות הגמל עליהן חל הסכם זה לסך הנכסים המנוהלים על ידי החברה.

בהתאם להסכם בין הראל ביטוח לחברה, שימשה החברה עד ליום 30 ביוני 2013 כחברה המנהלת של קופת הגמל הראל גילעד גמל נלב (עד 10% מניות) (לשעבר - הראל נלב). במסגרת בקשות, שהוגשו ביום 14 באפריל 2013, להעברת ניהול מרצון ומיזוג, אשר אושרו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביום 18 ביוני 2013, עברה קופת הגמל כאמור, ביום 1 ביולי 2013, לניהולה של החברה המנהלת עתידית ומוזגה לתוך קופת הגמל הראל גילעד גמל. החברה והראל ביטוח הסכימו כי לנוכח העברת הניהול, החל מהמועד האמור לא יינתנו עוד שירותי ניהול על ידי החברה בהתאם להסכם ביניהן בקשר עם קופה זו.

ביאור 22 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. התקשרויות (המשך)

(3) לחברה הסכם עם הראל ביטוח שמטרתו ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה הראל ביטוח לחברה תוך שהחברה מנצלת את היתרון לגודל של הראל ביטוח ובכך חוסכת את רכישתם של שירותים שונים.

על פי הסכם בין החברה להראל ביטוח, החברה, יחד עם עתידית וקחצ'ק, משלמת להראל ביטוח עבור שירותי ניהול ההשקעות הניתנים לחברה, לעתידית ולקחצ'ק על ידי חטיבת ההשקעות של הראל ביטוח. הקצאת העלויות בין החברות המנהלות מבוצעת לפי שלושה פרמטרים: היקף הנכסים המנוהלים בידי כל חברה מנהלת; תמהיל ההשקעות, לפי אפיקי השקעה; ושיעור גידול התיק. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית.

(4) לחברה הסכם עם עתידית - חברה קשורה, בדבר מתן שירותי תפעול וניהול מהחברה. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה החברה לעתידית. בהתאם להוראות הסכם זה, החברה מקבלת דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו המתקבלים על ידי עתידית. כמו כן, הומחזה זכאות עתידית לקבלת החזר הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול קופות הגמל אשר בבעלות הראל ביטוח ובניהולה של עתידית בתוספת 2% לחברה. ביום 20 בנובמבר 2013 נחתמה תוספת להסכם אשר במסגרתה נקבע כי ההסכם יוארך לתקופות של 3 שנים בכל פעם אלא אם תינתן על ידי אחד מהצדדים הודעה בדבר אי חידושו, והתמורה עבור ההסכם תועבר אחת לרבעון ולא אחת לחודש. ההסכם אושר בוועדת הביקורת של החברה ביום 18 בנובמבר 2013 ובדירקטוריון החברה ביום 20 בנובמבר 2013.

(5) לחברה הסכם עם קחצ'ק - חברה קשורה, בדבר מתן שירותי תפעול וניהול על ידי החברה. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה החברה לקחצ'ק, תוך שקחצ'ק מנצלת את היתרון לגודל של החברה ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול. בהתאם להוראות הסכם זה, משלמת קחצ'ק לחברה דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת קחצ'ק מקרן ההשתלמות שבניהולה. ביום 20 בנובמבר 2013 נחתמה תוספת להסכם אשר במסגרתה נקבע כי ההסכם יוארך באופן אוטומטי לתקופה של 3 שנים אלא אם תינתן על ידי אחד מהצדדים הודעה בדבר אי חידושו, והתמורה עבור ההסכם תועבר אחת לרבעון ולא אחת לחודש. ההסכם אושר בוועדת הביקורת של החברה ביום 18 בנובמבר 2013 ובדירקטוריון החברה ביום 20 בנובמבר 2013.

(6) החברה התקשרה בהסכם ניהול ויעוץ עם הראל השקעות, מטרת ההסכם לעגן את הפעולות שמבצעת הראל השקעות עבור החברה, במסגרת תפקידה של הראל השקעות כחברה השולטת, בעקיפין, בחברה ובגופים מוסדיים נוספים בקבוצת הראל ביטוח ופיננסים וכחברה המכווינה את פעילותם של הגופים המוסדיים שבשליטתה, מקדמת את עסקיהם, מסייעת בהרחבת חוג לקוחותיהם, פועלת להרחבת עסקיהם ומתקשרת בשמם בעסקאות שונות.

בהתאם להסכם זה הראל השקעות תעניק לחברה שירותי ניהול ויעוץ בכל הקשור לפעילותה השוטפת של החברה. בתמורה למתן שירותי הניהול, תהיה הראל השקעות זכאית לדמי ניהול בשיעור של 3% מדמי הניהול השנתיים שיתקבלו אצל החברה מקופות הגמל שבניהולה.

תקופת ההסכם היא מיום 1 בינואר 2009 והוא יהיה לתקופה בלתי מוגבלת בכפוף לאפשרות ביטולו, בתום כל שנה קלנדרית, על ידי כל אחד מהצדדים, בהודעה שתימסר 60 יום לפני תום השנה הקלנדרית.

ג. רכישות

התקשרות בעסקה לרכישת מחצית הזכויות בנדל"ן ברעננה - ביום 21 בינואר 2013 התקשרו החברות הבנות בהראל השקעות וביטוח ושירותים פיננסים בע"מ, ביניהן החברה, שהינן גופים מוסדיים (להלן: "החברות הבנות") בהסכם עם רבוע כחול נדל"ן ("רבוע כחול") בקשר עם רכישת מחצית מזכויות רבוע נדל"ן במקרקעין, בשטח של כ- 11 דונם הידועים כחלק מחלקה 4 בגוש 7657, והמצויים באזור התעשייה הצפוני של רעננה ("המקרקעין"). בכוונת החברות הבנות ורבוע נדל"ן להקים על המקרקעין מבנה משרדים ("משרדים"), אשר מושכר מראש, בכפוף להשלמת בניית המשרדים, לצד ג' לתקופה של 10 שנים עם אופציה לחמש שנים נוספות. במסגרת העסקה נחתם בין הצדדים הסכם מכר, לפיו החברות הבנות רוכשות מאת רבוע נדל"ן 50% מהזכויות במקרקעין, וכן הסכם שיתוף במסגרתו הוסדרו יחסי הצדדים כבעלים במשותף במקרקעין, ובכלל כך את נשיאת הצדדים בעלויות תכנונו, הקמתו, שיווקו, ניהולו ותפעולו של המשרדים בחלקים שווים ביניהם. המשרדים יכללו שטחים להשכרה בהיקף של כ- 25,500 מ"ר על פני 16 קומות מעל קומת קרקע, וכן 868 מקומות חניה. במקרקעין זכויות בניה נוספות על פי תב"ע בתוקף, שלא ינוצלו בשלב ראשון. לעסקה לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של החברה.

ביאור 22 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**ג. רכישות (המשך)**

עסקה לרכישת בניין משרדים במיניאפוליס, מניסוטה - ביום 5 באפריל 2013, החברות הבנות בהראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ, ביניהן החברה, שהינן גופים מוסדיים (להלן: "החברות הבנות") התקשרו בהסכם עם משקיע מוסדי ישראלי ומשקיע אמריקאי לרכישת בניין משרדים, המסווג כבניין Class A+, הכולל 51 קומות וכ- 130 אלף מ"ר שטחים להשכרה (כ- 94% כבר מאוכלסים) הנמצא במרכז העיר מיניאפוליס במדינת מיניסוטה, ארה"ב ("הנכס"). רכישת הזכויות בוצעה באמצעות הקמת שותפות בו מחזיקה החברה ב- 49% מן הזכויות, המשקיע המוסדי הנוסף ב- 25% והמשקיע האמריקאי ב- 26% אשר לאור מומחיותו ינהל את הנכס. סכום התמורה הכולל הינה כ- 277 מיליון דולר. הרכישה תמומן על ידי הון השותפים וחוב בנקאי שיועמד על ידי מוסד פיננסי אמריקאי, כאשר סך מרכיב ההון על ידי כלל השותפים בנכס יעמוד על כ- 94 מיליון דולר. היקף ההשקעה הכולל של החברות הבנות צפוי להסתכם לסכום של כ- 46 מיליון דולר. לעסקה לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של החברה.

כביש חוצה ישראל - שותפות ייעודית, ת.ש.י דרכים שותפות מוגבלת (להלן: "תש"י") אשר הוקמה על ידי קרן תשתיות ישראל (להלן: "קרן תשתיות") ואשר רכשה בסוף שנת 2010 50% ממניות חברת דרך ארץ הייוויז (1997) בע"מ (25.5% בדילול מלא), בעלת הזיכיון בכביש חוצה ישראל (להלן: "דרך ארץ"), התקשרה ביום 23 בדצמבר 2012 בהסכם מתוקן עם חברת שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שוי"ב") לרכישת החזקותיה של שוי"ב בדרך ארץ, לרבות בהלוואות הבעלים שהעמידה שוי"ב לדרך ארץ (להלן: "העסקה"). לאחת שהתקיימו התנאים המתלים להשלמת העסקה, ובהם קבלת הסכמת המדינה וקבלת הסכמת הגורמים המממנים של דרך ארץ, הושלמה העסקה ביום 4 ביולי 2013 ותש"י רכשה משוי"ב את מלוא החזקותיה בדרך ארץ (25.5% בדילול מלא). במסגרת העסקה השקיעו החברות הבנות בהראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ, ביניהן החברה, שהינן גופים מוסדיים (להלן: "החברות הבנות"), השקעה נוספת בתש"י, בסך של כ- 350 מיליון ש"ח, וזאת לצד השקעות נוספות על ידי שותפים מוגבלים אחרים בתש"י, כל אחד על פי חלקו בתש"י. לאחר השלמת העסקה, החברות הבנות מחזיקות כשותף מוגבל במישרין בכ- 46% מהזכויות בתש"י. לעסקה לא הייתה השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של החברה.

עסקה לרכישת נכס מקרקעין בפאריז, צרפת - ביום 23 באוקטובר 2013 התקשרו החברות הבנות בהראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ, ביניהן החברה, שהינן גופים מוסדיים (להלן: "החברות הבנות"), בהסכם עם שותפים זרים ("שותפות") לפיו ירכשו הצדדים (בעקיפין, באמצעות תאגידים זרים), נכס מקרקעין בפאריז, צרפת ("הנכס"). הנכס שנרכש ממוקם בשדרת שאנו אליזה בפאריז והוא כולל כ- 3,500 מ"ר שטח המשמש למסחר, כ- 5,100 מ"ר המשמשים כמשרדים וכ- 1,600 מ"ר שטחי מגורים. שיעור התפוסה הנוכחי בנכס עומד על 100%. חלקן של החברות הבנות בשותפות (ובעקיפין בנכס) הינו 39%. שאר הזכויות בשותפות (ובעקיפין בנכס) יוחזקו על ידי השותפים הזרים, אשר גם אחראים על ניהול הנכס. הנכס נרכש עבור סך של כ- 240 מיליוני אירו (לא כולל הוצאות נלוות). הרכישה תמומן על ידי הון הצדדים וחוב בנקאי שיועמד על ידי מוסד פיננסי, כאשר סך מרכיב ההון על ידי כלל השותפים בנכס יעמוד על כ- 73 מיליוני אירו. לעסקה לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של החברה.